

Prvé vydanie Techno.sk, 2001

Editor Pavol Minár

© Michal Hvorecký, 2001, 2006

© Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT, 2006

Jelenia 6, 811 05 Bratislava

marencin@nexta.sk www.marencin.sk

2. upravené vydanie

Editor Ingrid Hrubaničová

Cover © Mikina Dimunova, Low Budget, 2006

Design © Blcha dizajn, 2006

Mapa Wilsonova a skeny obrázkov Tibor Holoda

120. publikácia

ISBN 80-89218-21-0

Michal Hvorecký

Lovci & zberači

prvé víťazstvo hypermarketov

Záverečný signál som oddeleniam rozoslal v noci o jedenásťtej. Hovoriť o nejakom konci práce sa však dalo len v prípade, že by som chcel skončiť nadobro.

„Skontroluj ešte, prosím ťa, *Hračky*,“ povedala mi Eileen Aisen s hlavou naklonenou k plecu, kde držala vysielaciu. Práve v tej chvíli som si spočítal, že toto je môj ôsmy dokončený hypermarket. Dvadsiaty prvý, ak zarátam aj realizácie cudzích návrhov. Eileen si ľavou rukou podopierala striebnistý obal s papiermi a do tabuliek číslo regálu, počet kusov a poloha zapisovala údaje o ovocných produktoch. Na perách úsmev, aký majú postavy z gaučových komédií, keď práve nehovoria. Nahé biele plece, lýtka v čiernych elastických pančuchách.

Zaostril som do diaľky na rady farebných zeleninových konzerv a ovocných kompótov, ktoré sme naukladali nižšie k zemi. Tam pôsobia dojmom dobrej uskladenosti, poriadku a trvanlivosti, čo predstavuje psychologicky nevyhnutný úvod do dobrej nákupnej nálady. Pod ne sme naukladali obrovské kartónové škatule s džemom a kandizovaným ovocím. Vo vlastných malloch presadzujem tretinový pomer veľkoobchodných balení, zväčšených ilúzií výhodnej kúpy.

„Volali ti. Nevedia, ako rozložiť hračky. Prišlo ich neuveriteľne veľa. Ako napokon všetkého. Chcu hovoriť priamo s tebou, ich šéfka to už nezvláda,“ hovorila Eileen, vystrela hlavu a zložila vysielaciu.

Takéto Američanky mi posielajú pravidelne a v zmluvách, zaslaných faxom, ich nazývajú asistentky. Väčšinou ich nedokážem rozlišovať. Držia diétu, ktorá dovoľuje toľko burgerov a coly, koľko nezjem a nevypijem za rok. Sú ochotné obliecť si čokoľvek, ak to navrhol Gucci. Čítajú časopis *Nové bikiny*, v ktorom sa však píše skôr o tom, ako si vyzliecť tie, ktoré už máte. Hovoria, že im neprekáža, keď fajčím, ale povedia to s takým výrazom na tvári, že prestanem sám od seba.

Aj takáto je moja práca, keď skončíme s priestormi. Ak komplex odovzdávam na kľúč, to jest kompletný priestor plus tovar, beriem dvojnásobok. Vedela, že sa mi páči jej čierna priliehavá

blúzka, odhaľovala plec a visela len na úzkom pásiku látky. Ale netušila, že rovnakú kúpila centrála firmy aj jej predchodkyni, a aj jej predchodkyni. Pozerali sme sa na seba. Husté blond vlasy, zostrihnuté zarovno pod krk, mala nad pravým uchom rozdelené cestičkou. Keď som kedysi vymyslel slogan, že zafarbené vlasy sú prirodzenejšie ako pôvodné, neveril som, že ho Schwarzkopf prijme a už vôbec nie, že mu niekto uverí.

„Idem tam,“ povedal som a pri predstave dlhej cesty v elektrickom vozíku mi pod pazuchami a na krku vystúpil pot. Zívlo sa mi. Cítil som, že na hranici čela a vlasov mám vlhké kvapky. Eileen nie. Napudrovala sa. Dobiela, aby tenké pery namaľované tmavočerveným rúžom väčšími vynikli a modrosivé oči vystúpili dopredu. Na úrovni jej čela som videl prvé boxy kóje *Exotic Fruits* a v dlhých úhľadných radoch ružové mango.

V umiestňovaní *Ovocia a zeleniny* patrím ku konzervatívcovi. Vyskúšal som všetko a vchod považujem naozaj za najvhodnejší. Nevie, kde vzniká tá senzorická fascinácia žiarou umytých jablák, hrušiek, marhúľ, broskýň, melónov... Neodpustím si ani koše čerstvých kvetín. Stačí, aby som navrhol akciu na dvojkoľové balenie grapefruitov, umiestnil ich do výšky očí priemernej stredoeurópskej ženy (167,5 cm), okrúhle cedulky s deviatkovou cenou úmerne zväčšil a zákazníci si ich nedokážu nekúpiť.

Neviem, prečo pôsobí pohľad na orosený hlávkový šalát „osviežujúco a zároveň upokojujúco“. Ešte menej rozumiem konzumnej posadnutosti produktmi s orientálne znejúcimi názvami. Pritom čínske čerešne z fóliovníka neprešli jedinou colnicou a s Áziou majú spoločné len to, že ich do parfumovaných vrecúšok balia mladistvé gastarbeiterky z Vietnamu! Dokonca som uvažoval, že najmem kreatívnych autorov na vymýšľanie slov ako tamarinda a pomenujeme čudesné bobule, ktoré nám vozia z Ruska – rozpočet ma však odradil. Tajomného tovaru máme tak či tak dosť a platí, že čo zákazníci vôbec nepoznajú, raz práve preto určite okúsia.

V tvorbe takzvaných inšpirovaných nákupov patrím k absolútnej európskej špičke. Vyše dve tretiny tovarov, ktoré zákazník

v hypermarkete kúpi, si totiž vopred nenaplánuje a rozhodne sa na základe náhlej spotrebnej nálady – podobnými pojmami som zaplnil celú diplomovku a netušil som, že sa ujmú. Avokádo? Nehovorila o tom včera Sophie, tá, ktorá sa nedávno prisťahovala z Grazu? K fotke stačí pripísať, že jeden plod radikálne znižuje hodnoty cholesterolu LDL a akýchsi triglyceridov – a nespomenúť fakt, že obsahuje až 350 kalórií.

„Keď sa vrátim, chcem počuť, čo sa tu zatiaľ udialo,“ oznámil som Eileen, keď som vykročil k vozíku, „a želim ti, aby to boli iba pozitívne správy.“

Pohľad sa mi zastavil na bilborde s veľkým obrázkom kukuričných vločiek. Zmyslové symboly hojnosti sme zvládli dobre. Mall sme doslova obsypali plagátmi s fotkami rodín; už nie chudé, a ešte nie plnoštíhle krásne mladé ženy v šatách pastelových farieb, sympatickí otcovia v károvaných flanelových košeliach s vyhrnutými rukávami, všadeprítomné blondavé deti s hračkami v rukách. Dotyk. Úsmev. Dôvera. Zákazníkov toho, kto mi platí, dojemom už pri vchode.

V sloganoch používam zásadne tradičnejšie slová, ktoré podľa prieskumov trhu patria k najobľúbenejším vôbec: zdravé, čerstvé, mladé, krásne, príjemné (a najnovšie už aj chrumkavé). V každom oddelení presadzujem nonstop rozprašovanie priestorových parfumov s vôňami prispôsobenými dominujúcim farbám interiérov, tvaru miestnosti, rýchlosti pohybu zákazníka s vozíkom a typu tovaru. Li Sau-Chin podľa mňa nemá vo svojej brandži konkurenciu. Prvýkrát som ho zacítil na hongkonskom letisku Chek Lap Kok. Zrušil som ďalší let a hodinu kričal na riaditeľa ľudských zdrojov. Našiel ho ešte v tú noc. Odvtedy tvorí Sau-Chin čuchové pozadia nakupovacích hál výlučne pre mňa. Platím ho v astronomických čiastkach. Zo svojho.

Nasadol som na elektrický posuvný vozík a premáhajúc ospalosť, zapol som na riadidlách tlačidlo *On*. Na rýchlosti dva som sa pohol v smere k *Hračkám*. Vtom som si spomenul.

„A keď budeš hotová s tými lajstrami, pozri sa mi na pozície,“ zavolať som dozadu za Eileen, „v celom vstupnom bloku!“

Bez hodnôt mnohočlenov regálovej domény som bezradný. Priemerná vzdialenosť nákupného vozíka od steny s tovarom je 120 centimetrov. Vizuálny rozptyl z toho miesta je rozhodujúci, pretože od neho závisí aj rozmiestnenie bočníc. Na koniec *Ovocia* som nariadil uložiť chemizované sračky ako jablková škori-ca či medové orechy. Do úst by som to nedal, ale ušetrím vám priestor na regáloch a o dva dni môžete priviezť ďalší tovar.

Riadenie som ovládal jednou rukou. Míňal som skupiny skladníkov, ktorí nosili škatule so sušenými hríbmi, darčekové balenia búrskeho orieška a debničky s brokolicou. Vyhýbal som sa zdvižným vozíkom, ktoré ukladali zásobný tovar do drevených políc siahajúcich až po strop. Na zvýšených rebríkoch pri stenách robili aranžéri posledné úpravy priestorov nad pultmi, kde sa reklamou nadchne až 67 percent kupujúcich. Celú plochu hypermarketu som komerčne vyhodnotil pred piatimi mesiacmi a nájomné ceny sa mi podarilo vyhnúť do vysokánskych čiastok. Nespomínam si presne, ale tuším, že Kanadanom nakoniec patrí pozemok, Nemci ho majú prenajať, Francúzi dodávajú materiál, Ukrajinci montujú a Číňania to za percentá zo zisku celé platia.

Teraz nám už len zostávalo spolu urobiť posledné úpravy dekorácií obchodného mesta s plochou tisíc hektárov a so stovkami kombinácií nákupných trás.

Vošiel som do oddelenia mrazeného tovaru a horúci pot na hrudi sa mi v okamihu schladil. Chvíľu som si myslel, že sa ma zmocňuje závrat. Namiesto skriňových boxov s hlboko zmrazenou zeleninou a porciovaným mäsom som videl hnedočierne škvrny a vlnité čiary. Chodba sa nahla doprava. Strop poklesol. Podlomili sa mi nohy, no zrazu som sa znova nadýchol.

Zanadával som. Zastavil som vozík. Keď som mal tridsať, v podobných stresoch som ešte stíhal sledovať výcvik budúcich predavačiek. Teraz som mal v hrdle sucho. Prehltol som a z pachuti na jazyku ma striaslo. Opäť som sa zhlboka nadýchol. Z mraziacich pultov v strede haly stúpala chladivá para. Cítil som, ako mi červenie tvár. Neviem, ktorý z profesionál-

ných stratégií nakupovania odhalil, že mrazené džúsy treba umiestňovať do špeciálnych horizontálnych zásobníkov na dne mraziarenských pultov, 62 centimetrov nad úroveň dlážky. Zákazník musí na ne dočiahnuť, a nie len ich vyberať z regálov. Mal pravdu. Vtedy prudko stúpa emocionálne presvedčenie o trvanlivosti a nezávadnosti. Moji skladníci behali pri pultoch s pravítkami.

Oddýchol by som si! Aspoň na chvíľu by som si ľahol spať, lenže zajtra o ôsmej otvárame. Musel som vyraziť ďalej. Sto metrov dlhá hala trvanlivých potravín. Múka. Obilniny. Kukuricné vločky. Šišky v prášku. Tridsaťšesť druhov pizzového cesta. Konzervy s kukuricou, ochutená sója, zlacnená fazuľa. Šampiňóny v nálevoch. O kus ďalej prvé kóje s polotovarmi. Šiel som po najkratšej možnej trase, nazývanej aj vonkajšia priama. Po okružnej by mi to na vozíku trvalo štyridsať minút.

Využitie regálových priestorov v týchto miestach som poznal naspamäť. Z vrečka na košeli som vytiahol škatuľku cigariet a zapálil som si. Dnes ešte môžem, hoci tým porušujem práva najmenej devätnástich ľudí.

Po desiatich minútach jazdy na trojke som dorazil k *Polievkam*. Na tie som si pri poslednom obchodáku v Štokholme nechal urobiť sériu marketingových výskumov. Naozaj sa nesmú vystavovať v abecednom poradí. Predaj vtedy poklesol o 6 percent. Pestrofarebné obaly s obrázkami cestovín, kúskov mäsa a zeleniny ležali v regáloch rozdelené podľa typov chutí a výrobcov.

Zrak mi na chvíľu utkvел na vzdialenom pulte s ochutenými špagetami. Pri talianskych potravinách si pozadie z čistého purpuru aj vyhádam. Tvrdšie odtiene znamenajú 9,4-percentný vzostup predaja. O kus ďalej som sám na sebe vyskúšal efekt akcie na francúzske polievkové konzervy počas prvých troch dní po otvorení. Využil som takzvanú silnú stranu regálovej zákruty. Šípky ma viedli doprava, ale ja som *naozaj* otočil hlavu presne opačným smerom. Tam som umiestnil akciu na mexické polievkové chrumky, tovar, ktorý sa tvári ako výhodná kúpa, ale v skutočnosti ňou nie je.

Pohol som sa ďalej popri haldách rybácich polievkových zme-
sí a obdivoval fascinujúco rovné rady. Zrazu sa v hale zaplo kom-
pletné stropné a regálové osvetlenie. Posledná technická skúška.
Práve som dokončil obrat v zákrute a chcel som preskúmať, či
je výška bočnice presne vymeraná aj na výšku očí priemerných
stredoeurópskych mužov (179 cm), keď ma oslepilo jedno zo
senzoricky nastaviteľných laserových svetelných diel. Nedoká-
žem pomenovať ani opísať všetky tie farby, ale... zrazu som...
presne... akoby... bolo to úžasné! Tlmené farby. Únava ustupujú-
ca do úzadia. Kontrastné vzory dlaždíc. Upokojujúce tieňované
pastely. Nadobudol som pocit, že takúto lacnú, zdravú a mimo-
riadne chutnú francúzsku polievku si musím dopriať čo najskôr,
natiahol som sa za plechovkou – a vtom svetlo opäť vypli.

Zostal som stáť, omámený obrazmi na sietnici. Tyrkysové
odtiene. Dobrá nálada. Riešenie priestorového osvetlenia podľa
počtu slnečných dní v roku. Teplo a blízkosť človeka. Smiech.
Keď som si opäť uvedomil, že stojím na elektrickom vozíku
a pohybujem sa rýchlo dopredu, zacítil som tupý tlak v hla-
ve. Na celom tele som mal vrstvu potu. Ťažko sa mi dýchalo.
Priamo pred sebou som uvidel gigantickú plastovú figurínu
znetvoreného nosorožca. Zdalo sa mi, že je ešte ďaleko, keď sa
zrazu...

Zabrzdil som. Tesne pred vystrčenou sivou labou. Priamo
nad hlavou mi trčali kly. Neviem, kto vedecky zistil, že tento
rok to bude z psychologického hľadiska najvhodnejšia príšera,
a nevidel som ani film o tajomnom ázijskom zmutovanom
druhu, hoci podľa štatistík ho videl naozaj skoro každý môj
rovesník. Neobliekal som si tričko z kampane. Nedaroval som
dieťaťu sivočierny peráčník. Nehral som rovnomennú hru. Na
počítači som v tom čase dvadsať hodín denne animoval spleť
pásovú sieť, ktorou som preklenul dve poschodia najväčšieho
frankfurtského hypermarketu. Neskôr mi priniesol prvé uzna-
nie. A nápad so sklenenými membránami na stromovitých
štruktúrach, umiestnených v ťažiskových bodoch, mi údajne
každý mesiac ukradnú priemerne dvaja architekti.

Vycúval som a viezol som sa popri komplexe darčkových predmetov, rozdelenom podľa veku a kúpyschopnosti zákazníka. Viedlo z neho dvanásť východov do paralelných nákupných chodieb. Nevedel som si spomenúť, cez ktorý vedie najkratšia cesta k *Hračkám*. Šípky – aj keby sme ich rozmiestnili ešte viac – by mi nepomohli. Na čo najkomplikovanejšiu púť po obchodáku som na začiatku svojej kariéry vymyslel algoritmus rozmiestnenia smerových tabúľ, ktorý zohľadňoval sociálny status zákazníka, jeho fyzické predpoklady, vzdelanie, ale napríklad aj ročné obdobie nákupu a čas zostávajúci do výplatného týždňa – v protiklade ku všetkým komerčným potrebám predajcu.

Teraz som preto blúdil, neľutoval som však. Keď sa dnes chcete vybrať do obchodáku, mali by ste o ňom mať aspoň toľko informácií, koľko má on o vás. Hypermarket napríklad vie, že zákazníci sú pravdepodobne ženy, ale čoraz častejšie aj muži. Nakupujú priemerne 2,7-krát za týždeň s jednoznačnou prevahou víkendových dní. Pravdepodobne nakúpia v pondelok doobeda, v piatok po štvrti a v sobotu. S 31-percentnou pravdepodobnosťou majú pri sebe zoznam s hľadaným tovarom. Veľmi ich poteší akákoľvek ochutnávková akcia, pre ktorú 58 percent kupujúcich poruší vegetariánstvo alebo zákaz pitia kávy. Radosť im urobí aj predvádzanie výrobkov alebo služieb, až 89 percent by však uprednostnilo, keby sa demonštrovaný produkt rozdával a služba poskytovala bez poplatku.

Pomaly som sa pohol o kus ďalej, ale nepamätal som si presne, kam sa obrátiť. Premáhal ma spánok. Zľava sa na mňa usmievali plastické prasiatka v modrých šatách. Nad nimi vytŕčali krepové balóny s postavičkami z cartoonov. Za veľkou maketou lietadla Concord s logom mallu na boku sa začínal samostatný hangár *Darčkov* – zmenšeniny. Údajne má pohľad na šesťmetrové Big Beny, Chrám Vasilija Blaženého, Eiffelove veže, Opery v Sydney a Malajské dvojmrakodrapy pôsobiť relaxačne. Ja som sa medzi nimi síce motal iba chvíľu, ale úplne ma to vyčerpalo. Chcel som niekde nájsť nápis *Hračky*, ale stovky

orientačných tabúl slúžia hádam na všetko, počnúc celoplošnou reklamou, inzerciou vybraných častí mallu a končiac interaktívnymi hrami pre deti – určite sa však podľa nich nepokúšajte nikam dostať.

Aby som odtiaľto konečne vypadol, zapol som na displeji na riadení mapu nákupných smerov. Zadal som do vyhľadávača pojem *Hračky*. Rádiové spojenie lokalizovalo vozík a na displeji sa objavila mapa s blikajúcim kurzorom. Vyrázil som. Na nástennej obrazovke som priamo pred sebou krátko sledoval predvádzanie nočného krému, ktorý vrásky znútra vyplňa novými bunkami a reaguje hypoalergénne. Nedokázal som si čosi také predstaviť. Číslo bloku drogistickej haly, kde krém za špeciálnu, mimoriadne výhodnú cenu nájdete, som už nezachytil.

Pred sebou som začul zasyčanie. Ďalšie, trochu dlhšie. Zacytil som pach farby. Spoza rohu, ku ktorému som sa blížil, sa vynorila ruka s tryskou. Zmizla a zostala po nej neónovo oranžová šmuha v tvare písmena B. Prepol som na rýchlosť jeden a za jazdy som sledoval prudké pohyby najatého sprejera na reklamnej ploche.

Visel na lane pripevnenom o stropné nosníky a pohyboval sa odrázaním nôh od steny. Bol to jeho nápad, dokončiť graffiti až ako posledné, keď už bude celý blok *Beauty and the Beatz*, teenage móda s nonstop mixovanou hudbou, hotový. Chcel využiť efekt opalizujúceho lesku, ktorý je najsilnejší prvých pár dní po dostriekaní. Keď som ho z odstupu pozoroval, ako sa trhane presúva nad bielymi siluetami pozakrývaných figurín, cítil som zadosťučinenie. Do telefónu mi nakričal, že podporujem bezohľadné nadnárodné koncerny, vykorisťujem pracujúcich tretieho sveta, som symbol konzumu, ktorý raz skonzumuje sám seba, a ešte niečo o dažďových pralesoch, keď som prerušil spojenie. List som mu napísal rukou. Na schôdzku sa dostavil s polhodinovým meškaním a s úškrnom na tvári. Trvalo mi presne štyritisíc dolárov, kým som ho presvedčil, že tento obchodák je vlastne súčasťou undergroundu. Sprejuje jednoducho najlepšie a ja chcem zas najlepšie zariadiť hypermarket.

Opäť som pridal na trojku, aby som sa k *Hračkám* dostal čo najskôr. Na tvári som pocítil príjemný chlad, preto som riskol jazdu na štvorke, aby sa nehybný vzduch okolo mňa ešte väčšmi rozprúdil. Rovné regály sa zmenili na súvislé čiary farieb. Zhlboka som sa nadýchol, no celé telo bolo malátne. Nútil som sa neprivierať viečka.

Veľmi často bývam v posledných mesiacoch unavený. Ak aj mám možnosť ísť nakrátko spať, zobúdzam sa s pocitom, že si potrebujem čím skôr ľahnúť. Dve predchádzajúce noci som nespal vôbec a dnes v spánok radšej ani nedúfam. Zabočil som doprava. Na hranici vnímania som zaregistroval pohyblivý stojan s teniskami. Alebo som sa hýbal iba ja? Všimol som si basketbalového robota, ktorý bez pomoci dribloval už tretí deň. Krikľavooranžovú loptu som videl rozmazane. Závesný sound system sa mi strácal za radom červených lampiónov. Vynoril som sa zo zákruty a takmer som vrazil do hŕby plyšových žiráf, hrochov, krokodílov, antilop...

Konečne hangár *Hračky*. Na zemi kľáčali skladníci v montérkach a spratúvali rozsýpané zvieratká. Inštalatéri na rebríkoch zakrývali rozvody elektrickej siete. Z plastového vrecka som si vybral papierové vreckovky a poutieral som si čelo a spotený krk.

„Zdravím vás, pán Morawski!“ oslovila ma šéfka oddelenia. Osoby ako Martha Rozanne Wood-McKenzie zrejme musia nosiť štítky s menom aj vo vlastnom byte. „Sme radi, že ste prišli. Nezostáva nám už veľa času. Ako ste zatiaľ spokojný?“

Za jej chrbtom práve nehučne prešiel elektrický vlak, ktorý od zajtra už nebude jazdiť po obvode hračkárstva prázdny.

„Ďakujem, veľmi. Ale verte mi, že keby ste ma sem nezavolali, bolo by to ešte oveľa lepšie.“

„Nebude nám prekážať, keď si zapálite.“ Nič som sa nepýtal, tak som teda ani neodpovedal.

Ktosi mi podal dymiacu kávu a do druhej ruky vzor súťažných letákov na otvárací deň. Netrúfol som si riskovať. Pre svoje hypermarkety som pripravil vzorkovník billboardov s naj-

vyššou garanciou úspešnosti. Nie, neprestanem tvrdiť, že stačí vymyslieť náplň základného psychického motívu moci a ľudia vám skonsumujú hocičo. Nemusíte súhlasiť, ale pozrite sa, tu sú štatistiky – a teraz si moje vzorce psychických percepcií preštudujte ešte raz. Fotku polonahého dieťaťa aj tieňovaný náznak ženskej hrude som poznal z katalógu. Mne naozaj nevravte, že typické modely správania sú záležitosťou minulosti! Vyškrtol som iba kvízovú otázku o počte loptičiek v detskom oddelení pri vstupe. Je ich vyše dvetisíc. Uchlipol som si z kávy.

„Takéto *Hračky* ešte nikto z nás nevidel,“ hovorila Martha Rozanne. „Myslíme to úprimne. Naozaj. Celé to vyzerá skvele, ale... máme tu jeden problém. Predmetov a hier je také množstvo, že sa nám do boxov nezmestia. Skoro všetky sú však rozličné a bolo by škoda, keby zostali na sklade.“

Ani ja som doteraz nevidel plyšové zemiaky. A gigantické slzy z plyšu – vyznie to hlúpo, ale mal som pocit, že ma čosi presahuje.

„Rozumiem. Pozrieme sa však na celé oddelenie. Chcem vidieť vaše výsledky a všetky, aj tie zdanlivo najbezvýznamnejšie detaily.“

Dvadsať minút som počúval podrobný opis distribúcie produktov do jednotlivých oddelení. Pozoroval som lietajúce modely predhistorických vtákov. Vyskúšal som si trojúrovňovú autodráhu so štrnástimi súperiacimi formulami. Rozprával som sa s robotickými figurínami hrdinov z počítačových hier. Chvíľu som stál na simulátore horského lyžovania. Robil som si poznámky o prvých dojmach z projektovaných postavičiek kreslených seriálov. Kládol som otázky. Rýchlo som kráčal. Práve, keď mi Martha Rozanne Wood-McKenzie na hranici zúfalstva hovorila: „... konzumné povzbudzovanie sme robili presne podľa –“, som ju prerušil.

„Urobili ste svoju prácu dostatočne. Viac vám zatiaľ povedať neviem. Keď sa to spustí, už v prvú noc budeme múdrejší. Potom si povieme viac.“

Bol som spokojný. Nadšený, priznám sa. Podľa môjho návrhu vznikla fascinujúca pasca na detské zmysly, čiže na peňaženky rodičov. Takýto projekt oddelenia sa údajne najnovšie nazýva interaktívna architektúra. Celý monumentálny priestor *Hračiek* sa stal hrou, v rámci ktorej prebiehalo nespočetne veľa ďalších hier. Prvýkrát som veril, že obrovská investícia do promotroniky, nákupných vozíkov vybavených elektronickou propagáciou, sa môže vrátiť. Pôvabný hlas individuálneho sprievodcu nám za neskutočné peniaze nahovoril známy televízny kazateľ. Prikázal som mu, aby sa usmieval ako na besede s ateistickými stredoškólakmi a hovoril hlasom podľa archetypu Múdreho starca. Skvelé, že dokáže odpovedať na otázky. U dvoch tretín kupujúcich by to malo upokojiť psychickú energiu, vydráždenú prácou, rodinou, spoločenskými pomermi a vôbec všetkým, čo sa deje vo svete.

V oddelení umelých miláčikov som sa chystal okrádať mladé mamičky, komerčne ideálnu časť spotrebiteľov. Ideový základ pre cieľovú skupinu som postavil na stratégiu *nekúpiť znamená pripraviť dieťa o detstvo*. Nemorálne, ako som sa dozvedel z novín, a obchodne výnimočne úspešné. Mňa však súčasná kríza identity úprimne teší. Kampaň za takzvaný „Vek dieťaťa“ som sponzoroval. Biologické motívy spotreby sú totiž najsilnejšie. Vy píšete, že som novátor, a pritom o archetypoch konzumu existujú najmenej tri monografie. Ani jednu som nedočítal.

„Poďme späť,“ prikázal som. Zatínal som zuby, aby som nezíval.

„Vysvetliť to vlastne nie je zložité... teda... ako by som... prosto nevieme, kam to všetko...“ ospravedlňovala sa Martha Rozanne.

„Ja vám rozumiem,“ prehovoril som tónom, ktorý by možno upokojil aj mňa. „Urobiť posledný krok nie je vôbec ľahké. Na budúce, skôr než niekoho zavoláte, uvažujte. Máte pred sebou problém a treba ho riešiť. Zakaždým začnite tým, že vytvoríte aktuálny projekt oddelenia. Sú tu hračky. Je ich viac, ako by ich

malo byť, a v regáloch nemáte miesto. Treba ich umiestniť a vytvoriť čo najviac inšpiratívnych nákupov. Nesmiete zabúdať, že hypermarket nie je nejaké skladisko, ktoré treba založiť až po strop. Nebudem vám hovoriť, že ste v uzavretej štruktúre – to máte vedieť zo školy. Nám nejde o povrchné účinky, ale o komplexné ovládnutie zákazníkovej percepcie. Priestor sa zaplňa podľa zákonitostí pohybu kupujúcich. Konzumenti predsa nie sú len zberateľmi vecí, ale v prvom rade zberateľmi pocitov. Ich túžba nakúpiť netúži po uspokojení. Naopak, túži po ďalšej túžbe.“

O veľkom rodinnom nákupe ako symbole uspokojenia širokej škály neuróz našej generácie dokážem rozprávať celé hodiny. Tieto kydy nazývajú špičkoví čínski marketingoví teoretici nová mechanika obchodného klamu. Mne je to jedno. Som projektant. Špička na funkčné zóny. Hovoria, že zbožňujem prefabrikáty, ale ja chcem byť iba rýchly.

Zaplaťte pôdu a jednosmernú letenku. Za business class som vďačný, ale nie je podmienkou. Vyberte si halový systém a na druhý deň pri raňajkách si spoločne pozrieme konštrukčný model. Áno, to sú naozaj funkčné jadrá. Nie, klimatizácia to vykúri aj v najchladnejšej zime. Oveľa, oveľa výhodnejšie. Rozmiestnenie si beriem na starosť sám. Áno. Vy ste to povedali. Áno, ručím za to. Ľudia budú šalieť, aby u vás mohli nakúpiť.

Trvalo nám to ešte päťdesiat minút. Rozlúčil som sa, keď na zemi neležala ani jedna plyšová koala. Posledného škorpióna som umiestnil už na odchode. Bolo po druhej hodine ráno.

Práve som opäť nasadal na vozík, keď som za sebou začul volanie: „Pán Morawski, počkajte, prosím vás! Je tu ešte jedna vec... totiž... ospravedlňujeme sa...“

„Ja vám nie. A mal by som na to, myslím, viac dôvodov než vy. O čo ide?“

„Máme problém v susednom oddelení, v MADVENTURE. Je to zvláštne miesto. Zákutie, kde dostanete milé hlúposti. Perá, ktoré pri písaní robia iba machule, šaty, z ktorých vám po prvom praní zlezie farba, alebo cukríky, z ktorých vám po docmúlení príde zle.“

„Poďme tam!“ dostal som zo seba. „Aj tak som chcel vedieť, čo ste dokázali spraviť s kójami.“

Uvedomil som si, ako ma šťve, že mi všetci hovoria o svojich problémoch. Ja im tie svoje nerozprávam. To, čo robím, nazývajú nová dekonštrukcia v architektúre. Pre mňa sú však umením už len časopisy. Veľké farebné magazíny, ktoré si človek môže prelistovať. Pozrieť si fotky. Prečítať reportáže. Rozhovory. Pred mesiacom ma opustila osoba, o ktorej som si myslel, že s ňou strávim život. Staršia odo mňa. Oveľa. Neviem, asi som... Ten pohľad. Pohyb, akým si vlasy posúvala za ucho. Prsty, priehlbina brucha. Ohyb pleca. Pery, obočie. Ale na táranie našťastie nemám čas ani peniaze.

Počkal som, kým sa Martha Rozanne pohne. Na MADVENTURE mám v strednej Európe výhradné práva a umiestňujem ho na typizované predajné miesta. Odtiaľto by som k nemu však netrafil. Na menších kójach so špecializovaným tovarom som si tentoraz dal záležať oveľa viac ako kedykoľvek predtým. Už som nechcel iba ušetriť drahocenný komerčný priestor na regáloch, ale čo najväčšmi skomplikovať úsilie zákazníkov porovnať si ceny rovnakých produktov u rôznych výrobcov.

Pristavili sme sa pri jednom z predvážacích pultov. Zapálil som si cigaretu. Napriek nezvyčajnému oblečeniu a natáčkam na hlave som spoznal tvár bývalej hviezdnej modelky, ktorá pred rokom prišla o zmluvu. Krátko nato som ju kúpil. Spomenul som si, že keď som prvýkrát hovoril o honorároch, plakala. Teraz jej obliekli kvetovanú sukňu a tričko Hawaii. Opásala sa zásterou a z tváre jej ani na okamih nemizol úsmev. Pred seba položila dva lavóry a rozprávala o čisto skvejúcej sa bielizni, neiónových tenzidoch a zmäkčovačoch. Ľavou rukou vyťahovala z lavóra bielu záclonu a pravou z druhého lavóra sivú. Za jej chrbtom sa na veľkej projekčnej obrazovke otáčali trojrozmerné modely špiny a rozpúšťali sa pod trojnásobnou čistiacou silou animovaných enzýmov. Pousmial som sa. Keby som nebol taký ospanlivý a keby som mal chuť hovoriť, pochválil by som ju.

Prebral som sa pod mohutným pútačom MADVENTURE. Šokovaný som zistil, že šesť hodín pred otvorením ešte nemá hotový výklad. Za sklom stáli akurát čierne figuríny príšer zo science-fiction seriálov. Na dlážke ležali papiere s nákresmi, nožnice a parochňa.

Okamžite som bol čerstvý. Kričal som. Nespomínam si presne, ale myslím, že som niekomu dal výpoveď a kohosi som chcel prijať. Zvolal som všetkých zamestnancov z okolitých oddelení a spravil im štyridsaťminútovú prednášku – čo okrem prvého dňa prác nerobievam takmer vôbec. Uvedomil som si totiž, že zamestnanci nepochopili, o čo mi naozaj ide. Mysleli si, že hypermarket predstavuje len ďalší kšeft, ktorý dostanú zaplatený na ruku. Rozhovoril som sa dokonca o minulosti, o tom, akými dôležitými pre môj autorský dizajn obchodných domov boli kedysi registračné pokladnice a laserové kódy, ktoré umožňujú automatické zaznamenanie druhu a ceny kupovaného tovaru. Vysvetlil som im presun moci v rámci hierarchie prevádzkovateľa – dodávateľ – majiteľ.

Význam výkladov som demonštroval na MADVENTURE. Sám som ho začal upravovať. Prvý vizuálny dojem z obchodu totiž rozhodne o vstupe dovnútra až u 57 percent potenciálnych zákazníkov! a kto sa raz ocitne dnu, toho oberieme hravo. Stačí oslobodiť potláčané pudry a transformovať ich na konzumnú túžbu. Celkové usporiadanie výkladu sa tvorí na základe nespočetných ergonomických experimentov, z ktorých mnohé som sám inicioval. A nešlo o záležitosti niekoľkých týždňov! Hit kóje MADVENTURE, hodinky, ktoré chvíľu idú správne a potom náhodne meškajú, som vlastnoručne poukladal do výšky 130 až 135 centimetrov nad dlážku. Tam sa umiestňuje najvyberanejšia ponuka, ktorá, ak je prvý pohľad príjemný, zabezpečí prudký vzostup nákupnej nálady.

Teraz z odstupu času sa nedokážem rozpamätať, kedy som dorozprával. Spomínam si na potľapkávanie po pleciach. Gratulácie. Potom sme spoločne dokončovali výklad. Nosil som škatule s klaunskými nosmi a rozvešoval závesy z modrého

hodvábu. Klipkali mi viečka. Bez prestania som zíval. Dlhú som rozmýšľal, kam umiestniť tenisky, ktoré sa vám po obutí pricucnú na nohu a nejdú vyzuť. Myslím, že som im nakoniec vydobyl miesto na hlavnom regáli, ale neviem to presne, pretože v tej chvíli som po prvýkrát postojacky zadriemal. Ktosi ma chytil okolo pliec a viedol k vozíku. Zrak som mal zastretý. Tváre som videl ako sivé pásy. Nedokázal som čítať nápisy. Ledva som kráčal.

Ešte si pamätám, že som si na veľkých nástenných obrazovkách nechal pustiť komické demofilmy so šimpanzmi v šiltovkách. Niekoľko mi predviedol aj nafukovací balón, ktorý pri istej veľkosti praskne tak, že vám oblepí celú hlavu. Videl som lesk na opasku pre extrémne tučných, fosforové hviezdy na vysokom strope. Zvonil telefón. Drevené atrapy rúk. Píšťala, ktorá vyvrhuje sliz. Smrtka v ružovom kožuchu. Falošné neóny, ktoré začínú smrdieť hnilobou. A konečne prítmie.

V spánku som začul svoje meno. Opäť. A ešte raz. Zdvihli mi ruku, potiahli ma za ňu. Snívalo sa mi o Eileen. Mala tie isté čierne šaty. Znova som kohosi počul volať moje meno. Vtom som sa prebral.

„Dobré ráno, pán Morawski! Ako ste sa vyspali?“ Eileen sa za tú chvíľu nejako podarilo dostať pred MADVENTURE!

Sedel som v širokom kresle a bolel ma otlačený krk. V polkruhu okolo fotelky stáli kolegovia, ktorým sa pri pohľade na mňa evidentne uľavilo. Všimol som si ich bledé tváre, kruhy pod očami, vrásky v kútikoch úst.

„Čo to melieš, Eileen? Ako to vyzerá s výkladom? Robte ďalej! Čo tu tak stojíte? Vyhlásil som hádam pauzu?“ Vstal som a oprašoval si pokrčené šaty. Už som vedel, že sa musím pozrieť na hodinky.

„Len pokojne, všetko je v poriadku,“ hovorila Eileen. „Zaspal si, preto ma zavolali. Nechcela som ťa budiť. Potreboval si si trochu oddýchnuť. Samozrejme, kým si spal, všetko sme dorobili podľa tvojich príkazov. Práve sa u mňa ohlásili novinári. Chcú ti položiť pár otázok a urobiť fotky do večerných vydaní.“

Pol ôsmej ráno! Nič také sa mi doteraz nestalo. Asi starnem. Hanba. V najväčšej špičke, vo finiši som zlyhal! Cítil som sa strašne. Pretrel som si rozospaté oči a rozhlíadol som sa.

V kóji medzitým zapli základné statické osvetlenie. Až do výšky 215 centimetrov, čo je horná hranica sústredeného pohľadu zákazníka na tovar, bol priestor osvetlený rovnakou intenzitou. Bodové reflektory opticky zvýrazňovali produkty v cenovej akcii, na menej lákavé tovary však nevrhali tieň. Fascinujúco pôsobil predovšetkým oslepujúci ligot. Musel som uznať, že osvetľovači odvedli kus poctivej práce. Na prvý pohľad ma uchvátilo aj zaranžovanie vstupu do MADVENTURE. Konečne zohľadnili stav okamžitej spotreby, ktorý som tak často zdôrazňoval. Jednotlivé časti kóje rovnocenne prijímali zákazníkov s rozličným sociálnym statusom a kultúrnym kontextom, ale predovšetkým prihliadali aj na momentálnu náladu a fakt, či kupujúci práve drží diétu, šetrí, alebo si chce naopak dopriať, večer spraviť dojem na hostí a tak ďalej – jednoducho klasické komerčné využitie archaického symbolizmu.

Zrazu som si uvedomil, že sa fyzicky cítim výborne.

„Kedy zapli klimatizáciu?“ spýtal som sa Eileen, pretože v celom hangári konečne nepáchol nehybný dusný vzduch. Dýchanie ma úžasne osviežovalo. Vzduch evidentne cirkuloval, ale bez hluku a bez najmenšieho náznaku prievanu. Mal som pocit, že nastavili najsprávnejšiu teplotu, akurátne na túto chvíľu.

„Asi pred tri štvrté hodinou. Čo na to hovoríš?“ odvetila Eileen a podávala mi správu s výsledkami pozícií zo vstupného bloku. Usmievala sa.

„Neoklamali ma.“ Nič viac som nepovedal, ale v duchu som sa rozhodol, že mladej belgickej firme vybavím daňové prázdniny. Dokázala vytvoriť najpríjemnejší priestor. Vlhkosť sa nastavovala automaticky, podľa aktuálneho počasia v meste. Jednotlivé teploty v oddeleniach sa prispôbovali typu ponúkaného tovaru a požiadavkám najpravdepodobnejších zákazníkov. V miestnosti vládla najvyššia úroveň pohody.

Vystrel som sa. Zapraskalo mi v kĺboch. Potľapkal som sa po lícach, aby som sa naozaj prebral.

„Eileen!“ zavolať som. „Môžeš zavolať novinárov. A potom som pripravený na poslednú obhliadku. Sú už vonku ľudia?“

„Asi si zabudol, v ktorej časti Európy sa nachádzame. Prví stáli pred vchodom už o piatej. Klasici, presvedčení, že v prvý deň sa všetko ponúka zadarmo. Od siedmej tam vládne hystéria. V zábavnom šiatrí rozdávame osladenú vodu, preto na diaľnici vznikla hodinová zápcha. Uvádza to mladý spíker z miestneho rádia. Už hrala aj prvá kapela.“

Vtom som si spomenul. V čase, keď som iba predbežne rokoval o prevzatí projektu nového hypermarketu, som si na reprezentatívnej vzorke respondentov zadal vypracovať prieskum miestnych kultúrnych záujmov formou anketových rozhovorov. Potom som vopred najal skupiny, ktoré hrávajú syntezátorové verzie ľudových piesní s novými (dost' perverznými) textami, a akéhosi rozprávača-humoristu s rurálnym imidžom. Keď som uvidel jeho fotku, radšej som za ním poslal svojho agenta. Báľ som sa, že by som sa na ňom naozaj smial. Ale funguje to!

Dvadsať minút som potom pre rozličné médiá rozprával nenáročné fikcie o krásnej krajine, do ktorej som prišiel, a o prívetivých ľuďoch, ktorých som tu stretol. A hlavne by som chcel všetkých pozvať na príjemné nákupy do obchodného domu, kde nájdú všetko potrebné pod jednou strechou! Neberte to ako stresové nákupy v hypermarkete, ale ako príjemný rodinný výlet, počas ktorého nakúpíte, zabavíte sa a môžete sa aj najesť vo vynikajúcej reštaurácii alebo si dať kávu v niektorej z kaviarní. Viac než nenároční primitívi z médií ma šťvala Eileen, ktorá bola presvedčená, že to nemyslím vážne. Pre mňa to však znamenalo ďalší dôležitý krok ku komplexnej príprave na prijatie zákazníka.

Nezostávalo veľa času. Doviedli ku mne maskérku, ktorá mi prepudrovala tvár. Prezliekol som sa do nového saka. Pripojili sa k nám firemné modelky, budú mi robiť pozadie. Šéf skladní-

kov pristavil veľký elektrický posuvný vozík a začali sme presun ku vchodu. Jednotlivé oddelenia už brigádnicí vyumývali. Na mnou odporučených miestach stáli predavačky v typizovaných firemných kostýmoch. Pre túto časť Európy to musela byť minisukňa a blúzka s hlbším výstrihom. Na šesť dievčat jeden chlapec, blondák.

Čosi sa ma pýtali asi piati ľudia naraz, ale ja som sa sústredil na poslednú prehliadku čo najväčšej plochy hypermarketu. Žiarilo a blýskalo sa asi všetko. Fascinovala ma predovšetkým úhladnosť riešení, presné rady tovarov, rovné hrany, uhly zákrut, vymierané aj podľa temperamentu miestnych zákazníkov. Posun v ústrety sofistikovaným a flexibilným technológiám mi umožnil ponúknuť kupujúcim na výber až 150 000 výrobkov v rôznych typoch, veľkostiach, modeloch a farbách.

Priznám sa, bol som zvedavý. Ale hlavne nervózny. Uvedomil som si, že neviem, čo s rukami, a radšej mlčím, lebo by sa mi triasol hlas. Keď sme zastali pri *Ovoci a zelenine*, bol som rád, že môžem spraviť pár krokov a upokojiť sa.

V tej chvíli ma osvetlil prvý blesk. Niektorí do mňa drgol, ale potom už šlo všetko podľa plánu. Usmieval som sa. Nonšalantne som diskutoval so zamestnancami a podával som si s nimi ruky. Do mikrofónu som prostredníctvom tlmočníčky hovoril s veľkým čínskym zvieraťom, ktoré to celé platilo. Žartovali sme. Netuším, aký humor platí na miestnych ľudí, s údivom som totiž zistil, že sa smiali úprimne. Podpísal som sa do akejsi objemnej knihy. Buchlo šampanské. Trochu som si odpil. Ktosi rečnil, našťastie dlho, takže som mal možnosť ešte raz si prezrieť vchod.

Za dvojitémi samootváračimi presklenými dverami sa vám naskytol pohľad na všetky atribúty hojnosti. Pomocníci si našťastie spomenuli na môj príkaz a zeleninu aj ovocie hodinu pred otvorením ešte raz jemne orosili rozprašovačmi. Vtedy som si však uvedomil, že smiech na mojich vtípoch a úsmevy na tvárach majiteľov možno naozaj nie sú silené, spôsobili to vône, ktoré viali vo vzduchu. Niečo také nevtieravé a zároveň

maximálne intenzívne som až dodnes nepoznal. Chcel by som to vedieť opísať, ale... stav pokoja, dokonale príjemné... túžba po tajomstve... oddych... práca, ktorá je hrou... V hľadaní pravých slov ma prerušila modelka, ktorá mi dala do rúk veľké nožnice. Cítil som... Viem, pojmu dojatie už dnes verí málokto, ale inak to nazvať neviem. Páska bola biela. Keď som ju prestrihol, vlnivo padala na dlaždice.

Spomínam si, že zaznel aplauz. Výkriky. Hlasné poďakovania. Tváre z toho rána si pamätám len hmlisto, a tak vlastne ani neviem, kto navrhol, aby som si v sprievode zástupcu majiteľa sám vyskúšal nákup s vozíkom. Odmietal som, ale všetkým to pripadalo ako skvelý nápad. Neviem, najprv som nesúhlasil, pretože precíznosť mi nedovoľuje konať bez prípravy. Vtedy som si však uvedomil, ako dlho už všetko robím iba strojene. Aj tak mám vlastne po práci, dnes už nezmením nič, aj keby som chcel!

Z dlhého radu striebistých nákupných vozíkov som si jeden vytiahol a rúčka s jemným polstrovaním vo mne vyvolala zvláštny pocit niečoho dôverne známeho. Pre tento hypermarket som si dizajn vozíkov prvýkrát navrhoval sám. Po analýze dlhodobých štatistík a sérii hĺbkových individuálnych rozhovorov so zákazníkmi som sa rozhodol pre hlbšie dno a pridal som tri centimetre na dĺžku aj na šírku úložného priestoru. Vtedy stúpa zákazníkovo presvedčenie o ideálnej príležitosti na kompletný víkendový nákup a nevzniká ešte psychicky veľmi negatívny dojem z predajcovho úsilia zbaviť sa tovaru za každú cenu.

Za veľkého potlesku som vyrazil medzi regály ako úplne prvý zákazník. Zapli sa senzorické svetlá a priestor predomnou sa rozžiaril. S druhým vozíkom ma nasledoval zástupca, po ňom ostatní úradníci z vedenia a už aj prví ozajstní zákazníci. Pri vchode ich púšťali po skupinách, no aj tak sa dovnútra valili davy. Napäto som sledoval, ako zareagujú. Práve som sa pozeral na hrbu pohyblivo osvetľovaných granátových jabĺk, keď sa zrazu zapla hudba.

Meravo som zostal stáť. Na zvukovú kulisu som úplne zabudol. Spoznal som azda zvukové praobrazy v našom nevedomí. Symboly, ktoré pretrvávajú vo všetkých generáciách bez rozdielu, žijú kontinuálne a vyplňajú prvotné vrstvy psychiky. V mysli sa mi na chvíľu spustil prúd iracionálnej imaginácie. Vybavila sa mi smrť brata. Predstavil som si zastrihnutie do nechta. Opäť som cítil bolesť, ako keď som si v detstve zlomil nohu. Na okamih som dostal erekciu. Vybavila sa mi jej tvár, tvár, na ktorú som si zakázal myslieť. Videl som tieňové postavy, synestezické obrazy. Školu, do ktorej som chodil. Otáčavé kruhové štruktúry. Myslel som na zrodenie smrti. Predstavoval som si, ako asi vyzeral môj otec. Potom ma však zaplavil úžasný, doteraz nepoznaný pokoj.

Dokázal som sa rozpamätať, že návrh na zvukovú kulisu som zadal ako kreatívnu úlohu skupine psychoanalytikov z MIT, predtým známych prácou na takzvanej mozgovej opere. Keď mi vysvetľovali svoju stratégiu, rozumel som len tomu, že sa v tvorbe pokúsia využiť najnovšie technológie na rekonštrukciu rytmiky hypotetického prajazyka, a to formou úplne novej harmónie, napodobňujúcej vzory v ľudskom podvedomí. Vtedy som im neveril, pretože poznám túžbu vedcov po peniazoch, ale teraz som chápal, že dokázali viac než len využiť rytmus hudby na zvýšenie predaja. Podarilo sa im čosi neporovnateľne významnejšie než iba nahráť ideálne adagio so 60 taktmi za minútu, ktoré oproti allegru (108 taktov) znamená nárast tržby o 38,2 percenta.

Pocítil som neodolateľné nutkanie kúpiť si kilo granátových jabĺk. Vzal som ich do vozíka a vyrazil medzi regálmi ďalej. Dunivý, ale nie hlučný repetitívny rytmus som cítil priamo vo svojom tele. Niečo ako novodobé psychoaktívne zvuky. Zázračný pocit!

Spomínam si, že som sa hlasno smial. Zobral som si veľké balenie tamarínd. V *Ovocí* som nevedel, po čom siahnuť skôr. Schmatol som dvaapolkilové balenie pomarančov a trojkilové

vrecko so zlacnenými mandarínkami. Cítil som sa šťastný. Predbehli ma prví zákazníci. Vo vozíkoch už mali aj vrecúška z kóje s koreninami. Hneď som tam zamieril aj ja. Ligotavé svetlo sa hýbalo spolu so mnou. Fascinujúce kombinácie vôní, preplnené regály. Oleje a octy s bylinnými príchutami. Do vozíka som hodil tri omáčky s čínsky znejúcim názvom a dva balíky z kolekcie *Svetové korenia*, pretože patria k najlepším dovezeným produktom. Usporiadanie obchodu ma hnalo ďalej.

V chladiarenských boxoch som sa pristavil hneď na začiatku, kde sú *Syry* s druhmi z úplne všetkých krajín, ktoré ho produkujú. Prekvapilo ma, koľko zákazníkov tam už dorazilo predomnou. Rýchlo si nakladali do vozíkov veľké, cenovo oveľa výhodnejšie rodinné balenia. Tavené, tvrdé, krémové syry. Mozzarella. Gouda. Päťdesiatdva druhov ementálu. Syrové maslá, nátierky. Zbral som si z každého druhu aspoň po jednom.

Vtedy som sa dostal na silnú stranu regálovej zákruty. Obrátil som hlavu. Uvidel som fínske hranolčky. Na okamih som zaváhal. Nezdaľ sa mi nijako výnimočne príťažlivé, ale vtedy som si všimol cenu. Okamžite som po nich siahol. Oplatia sa!

Pri hlboko zmrazenom tovare som neváhal. Najkvalitnejšie mäso. Americká pizza. Mrazené miešané šaláty. Nemusím sa ponáhľať. Dobré si treba rozmyslieť, čo ešte kúpiť. Kurča. Morku. Do zásoby aj karé. Vtom som zmeravel. Uvedomil som si, že pri sebe nemám dosť peňazí. Dokonca aj doklady so zlatou kreditkou som nechal v hoteli!

Prelakol som sa. Prídem o niektorú z výhodných vecí! Napadlo mi, že ich prepašujem do skladiska a odtiaľ neskôr vynesiem. Na tom koniec koncov nezáležalo. Vnútri v sebe som cítil hlboké osobné uspokojenie a nič iné sa nezdalo dôležité. Sledoval som reklamné tabule a hľadal podľa nich ďalší tovar. Po dlhom tichu som začul prvé výkriky. Ľudia boli evidentne uchvátení. Kričali. Možno pochopili, že za povrchným dizajnom tohto hypermarketu sa skrýva hlbší symbolický obsah, do ktorého som sa pokúšal zakódovať novú komunikáciu v jazy-

ku, ktorému sa dá rozumieť iba pri špecifickom naladení mysle, a ktorá zohľadňuje aj to, odkiaľ sme prišli, kde sa nachádzame a kam mierime.

Videl som kupujúcich, ktorí plakali od šťastia. Uvedomili si, že v tomto malle naozaj zoženú všetko, a neboli schopní vystavený tovar nekúpiť. V ich myšliach pravdepodobne rovnako ako v mojej vznikali fantastické obrazy, adolescentné predstavy. Cyklus mesiaca. More. Groteskné tváre. Modré svetlo. Vzdialenie protikladov. Otázky, na ktoré nie sú odpovede.

Šesťdesiat taktov. Áno, presne šesťdesiat. Rytmus. Zrýchlenie a opäť spomalenie. Ešte mleté mäso. Vrátiť sa. Zabudol som hlávkový šalát! Mám čas. Pokojne som sa vracal k *Ovociu a zelenine* a videl som, že obchodák sa už úplne zaplnil kupujúcimi. Uvedomil som si, že tovar, umiestnený ďalej od vchodu, môžu medzitým vypredať! Zhodil som sako, k šalátu som sa rozbehol bez vozíka, schmatol do každej ruky dve hlávky a hodil ich medzi ostatné potraviny. Vyrázil som dopredu.

Kolieska na dlaždicach škripali. Narazil som, lebo uličku zablokoval prekrížený vozík. Odtlačil som ho a ponáhľal sa ďalej. Na zemi som uvidel ležať predavačku. Nehýbala sa. Z nosa jej vytekal pramienok krvi. Zmeravel som. Vo vedľajšej chodbe niekto vrieskal. Oddelenia ovládla hystéria.

Spomínam si, že v mysli som sa pokúšal sformulovať svoj postoj, chcel som urobiť niečo zásadné. Dovtedy som si myslel, že známy výrok „nie my kupujeme nákup, ale nákup si kupuje nás“ je chorým výplodom nejakého marketingového štrukturalistu, akých vám agentúry ponúkajú desiatky a ktorých sa nezbavíte, kým im nedáte peniaze na darčeky pre deti. Teraz som mu začínal veriť. Utešovalo ma akurát vedomie, že ako autor všetkých nákupných ciest poznám aj všetky varianty, akými si ich zákazník môže interpretovať, a komerčný kód tohto mallu som sám vymyslel, takže nehrozí... Začul som prenikavý škripot. Spamätal som sa. Preskočil som predavačkino telo, vozíkom som sa mu vyhol a bežal som ďalej.

Zrýchlili zrejme už všetci zákazníci. Rozplývali sa mi na dúhovitom pozadí. Asi ma mnohí stihli v nákupoch predbehnúť! Naštval som sa. Rozzúrnil. Pridal som. Okolo mňa sa mihali regály s neuveriteľne kvalitným a lacným tovarom, preto som zrazu nevedel, čo robiť skôr. Ísť dopredu, alebo rýchlo nakúpiť tu a pokračovať až potom? Bol som bezradný.

Na chvíľu som zastavil, aby som sa lepšie pozrel na cenovky, ale začali ma predbiehať zákazníci, ktorí sa rozbehli za mnou. S tým som nerátal. Túžba dostať tovar skôr, než ho vykúpia iní, ma prinútila konať okamžite. Rozbehol som sa, dostal som sa za najbližší regál a strhol som ho. Na dlážku sa s rachotom zrútili desiatky druhov európskych majonéz. Niektorí spadli a nadávali. Kašľal som na to a bežal som ďalej. Rytmus hudby sa prispôbil mojim skokom. Dostal som sa k hangáru s tínedžerskou módou, a hoci sa mi krikľavé bundy a tričká veľmi nepáčili, za takú cenu by ich bola škoda nekúpiť. Mal som už plný vozík.

Vtom som si všimol, že niektorí zákazníci začínajú strhávať šatstvo z figurín. Predavačky nevedeli, čo robiť, ich dohováranie nikto nepočúval. Dokonca som zbadal mnohé, ktoré opustili svoje stanovišťa a k pokladniám si brali tovar zo skladu. Rozhodol som sa, že napriek poplašnému systému prejdem cez východ aj s vozíkom. V behu som dorazil k *Hudobnínam*. Tam ľudia úplne šaleli. Z pultov strhávali výberovky najnovších rádiových hitov naspievaných postavičkami z rozprávok. V prvý deň sme na ne určili špeciálne nízku cenu. Predavač volal vysielacskou políciou. Ktosi ho uderil do tváre. Vysielacka spadla na zem. Šumela.

Odtiaľto som poznal skratku k pokladniám. Hnal som sa zistiť, ako to pri nich vyzerá. Okrem toho sa pri kasách nachádzal box s najlacnejším značkovým artiklom, ideálne miesto na dobrý víkendový nákup. Behom som sa tam dostal za pár minút.

Produkty na zabezpečenie dobrého chodu domácnosti, o ktorých som donedávna ani len netušil, mi teraz pripadali

životne dôležité. Marilo sa mi, že mnohé tovary, ktoré som mal v košíku, som ešte včera považoval za bezcennú šmelinu, no dnes som už poznal ich skutočnú hodnotu a prahol som po pocite, že ich vlastním. Pochopil som, že známy americký ekonóm s holandským menom, ktorého som považoval za šarlatána, mal pravdu, keď tvrdil: podľa správania ľudí v obchodných palácoch je zrejmé, že sme v jadre zostali lovcami a zberačmi.

Obchodák sa už doslova napratal kupujúcimi. Uvedomil som si, že treba urobiť ďalšie objednávky. Pri pokladniciach som uvidel policajtov. Zaistovali ľudí, ktorí chceli kradnúť tovar, na ktorý im nezostali peniaze. Keď to ostatní videli, vracali sa späť do ozrutných útrob hypermarketu, lebo naloženého tovaru by sa nedokázali vzdať. Policajti prešli popri pokladniciach a vnikli dnu. Pozoroval som ich. Trvalo iba chvíľku, kým im zmyslové receptory ovládol rytmus, svetlá, vône a všetky ostatné detaily dizajnu. Vydýchol som si. Od polície nič nehrozí. Môžem nakupovať ďalej.

Prešiel som popod mamutiú figurínu nosorožca a pochopil som, že až doteraz som robil chybu. Film som si mal určite pozrieť, je jednoducho dokonalý. Tak som na vrch vozíka hodil aj dévedečko so špeciálnymi zábermi z nakrúcania (bez príplatku) a zdarma k tomu dokonca dostanem demo rovnomennej počítačovej hry. Určite si na ňu po práci nájdem čas, pretože kreatívny relax tvorí prirodzenú súčasť života dnešných mužov.

Všimol som si umelohmotné figúrky nosorožca a dobrých amerických vedcov, ktorí proti nemu bojovali. Vedel som, že by som nemal, ale nedokázal som odolať a rozbalil som škatuľu, v ktorej boli zabalené. Úžasné! Dokonca dokážu hýbať rukami aj nohami a vystreľovať malé umelohmotné šípky! Strčil som si figúrky do vrečka. Rozhliadol som sa a uvidel, že tovar si berú všetci.

Zbadal som neónový pútač obchodu MADVENTURE, obliehali ho ľudia. Zadychčaný som k nemu dobehol. Cez dvere som sa musel prebiť. Nejaká žena v kostýme liezla pri mojich

nohách štvornožky. Tí, ktorí prišli prví, mali na nohách pricucnuté tenisky a nemohli si ich vyzuť. Na šatách mali mnohí tmavé machule. Ja som schmatol posledné cukríky, z ktorých vám po docmúlení príde zle. Ktosi mi ich však vytrhol z ruky!

Neviem, odkiaľ sa vo mne vzala taká sila, ale jedným úderom lakťom do spánku som zlodēja zvalil. Cukríky sa rozsypali po koberci s bláznivými vzormi – optickými hrami ukradnutými z Eschera. Zhrnul som ich na hrbu, naraz som si ich dal do úst päť a rýchlo som cmúľal. Ostatné som ešte dokázal napchať do vreciek na nohaviciach.

Zatmelo sa mi pred očami. Stratil som rovnováhu. Naplo ma. Spomínam si, že vo chvíli, keď som zo seba vyvrhol obsah žalúdka a keď sa mi v očiach zjavili slzy, na pozadí vnímania som si uvedomoval, že v malle sa dejú veci, ktoré ma presahujú.

Hypermarket sa podaril. Naozaj podaril! Ale to ani zďaleka nebolo to hlavné. Už som vedel viac. Tentoraz neplatilo, že v obchodnom dome strávim približne 38 až 43 minút. Tušil som, že za každú minútu, o ktorú sa zdržím dlhšie, zaplatím omnoho viac ako len priemerné 2 eurá navyše.

Chcel som sa čo najskôr pozviechať, pretože inak môžem zabudnúť, čo všetko potrebujem na dnešný večer. Určite zorganizujem báječný narodeninový večierok pre susedov, pozvem k sebe priateľku, ktorej mienim vyznať lásku, chystám sa urobiť nečakanú radosť milovanej manželke, prekvapiť roztomilé deti, zdravo a zároveň chutne nakrmiť svojho psa a nezabudnem ani na multivitamínovú tyčinku pre spevavého miláčika v kletke.

Napriek krčom v bruchu som sa v uličkách medzi regálmi predieral pomedzi davy kupujúcich a vhadzoval do preplneného vozíka ďalší tovar. Aktívny denný krém s kakaovým maslom a k nemu zdarma sprej proti poteniu nôh. Kartón výpredajových parfumov. Rýchlo. Spomínať si. Čo ešte? Motorový olej. Stavebnicu helikoptéry. Dáždnik so samozatváracím obalom. Zlacnené brikety.

Nesmiem zabudnúť, čo ešte musím zohnať, aby som sa oddal odvahe, splnil svoje detské sny, našiel ozajstné šťastie, spoznal

chvíle pravej rodinnej pohody, vychutnal si život plnými dúškami, opájal sa neviazanou slobodou, odhalil najmužnejšiu časť svojho Ja a mal na čo spomínať.

Medzi regálmi som sa potácal nahnutý nad vozík, pretože viacerí sa pokúšali ukradnúť mi z neho tovar. Zúriivo som ich odháňal a pátral po ďalších veciach. Slipy, pretože sebavedomie moderného muža sa začína od spodnej bielizne. Pracovná kombinéza, aby som partnerke dokázal, že ani mestský muž nestratil šikovnosť našich otcov. Športový padák, lebo som nespútaný a neskrotný.

Rúčka vozíka mi pri nárazoch udierala do brucha. Opäť ma naplo na vracanie, ale už som mal prázdny žalúdok. Schmatol som poslednú penu na holenie, lebo zmysly si zaslúžia zmyselnosť. Regály s drogériou sa už úplne vyprázdnil! A majitelia tohto obchodného reťazca mi nechceli veriť, že dokážem kompletne predať aj pätnásťkilové balenia detského púdru!

Vtedy sa začal bleskurýchly presun masy kupujúcich k oddeleniam, kde ešte čosi zostalo. Ja som skratkou okolo reštaurácie vyrazil k *Odevom*. Cestou som získal príklepovú vrtačku a sadu súčiastok na dámsky bicykel.

O chvíľu som už prebehol popri figurínach a vzal som dvojsošiat s potlačenými tvármi známych hercov. Zostali ešte aj uteráky s menami členov rodiny a fialové teplákové termosúpravy. Tisíccky vystavených modelov už zmizli. Na dlážke ležali porozhadzované dotrhané kusy látok. Sklamane zákazníci vrieskali a prebýjali sa do oddelenia doplnkov. Ktosi rozbil vysoký sklený pult s opaskami, trakmi, šatkami a vreckovkami. Prelomená tabuľa skla prerazila nižšie poličky a popadaný tovar obsypali črepiny. Strhla sa bitka. Ktosi zareval, aby deti vyviedli von, tie však odmietali odísť.

Kupujúci už brali aj zariadenie hypermarketu. Niektorozroloval malý koberec pri skúšobných kabínkach. Zmizli dve zrkadlá. Rýchlo som sa rozhliadal, čo by som si ešte vzal.

Odrazu som medzi tlačiacimi sa zákazníkmi uvidel Eileen. Stála v pravom rohu pri pulte s galantériou. Práve si na chrbte

pozapínala zips pastelových šiat. Pod jej nohami ležal čierny kostým. Uvedomil som si, aká je mladá a krásna. Vyzerala nádherne, nie príliš chudá, a ani nie plnoštíhla. Jej blond vlasy vyzerali krajšie ako pôvodné! Na perách mala úsmev, ktorý vo mne vyvolal spomienky na najkrajšie okamihy života. Očami som rýchlo pátral po regáloch. V okamihu som našiel, čo som hľadal.

Načiahol som sa k najvyššej policičke. Neprekážalo mi, že už zostala len veľkosť XXL. Roztrhol som obal z priesvitného igelitu. Zhodil som zo seba prepotenú bielu košeľu a navliekol som si hrubšiu z károvaného flanelu. Vyhrnul som si rukávy. Eileen ku mne pristúpila, na perách mala úsmev. A ja som sa na ňu usmial, objal som ju okolo pása a šepkal som jej do ucha. Odkiaľsa k nám zatúlal zablúdený chlapec s hnedým medvedíkom v ruke. Pri pohľade na nás sa upokojil, nesmelo sa rozosmial. Chytili sme ho s Eileen každý za jednu ruku. Uhladil som mu rozstrapatené blond vlasy a do oddelenia *Hračiek* sme sa rozbehli spolu.

nové médium

„Svet je možno tvorený prvkami vedomia.“
Erwin Schrödinger, My View of the World (Cambridge 1964)

V jej očiach som videl gauč. Sýtomodrý poťah sa leskol v zreničkách. Helis vôbec nežmurkala, takže som detailne pozoroval, ako si zmenšená manželka v kuchynskej zástere sadá na matrac. Ružové nylonky na zelenej dúhovke takmer svietili. Preložila si nohu a hovorila o najdlhšom sexe vo svojom živote. Bol som ako v omámení a nezachytil som jej slová presne. Šlo o sekundy. Zaburácal štúdiový smiech.

Helis spustila žalúzie, dlhé tenké tiene porozdeľovali predmety.

Na širokom gauči na obrazovke už sedeli tri postavy a rozprávali sa o veľkosti podprsieniek. Počul som tučného policajta hovoriť čísla mínus jeden a nula. Zaznel hurónsky rehot. Vtedy sa program vypol.

Prepadol som dopredu. Zvlhli mi dlane. Na čele mi vyrazili mrazivé kvapky. Ležal som lícom na koberci a tlačil som sa nižšie. Pichľavý tlak sa na okamih stal niečím, na čo som sa dokázal sústrediť. Dostal som triašku. Na obrazovke chvíľu pestrofarebne svietil monoskop a potom sa spustil šum.

„Vstaň, ty bastard!“ zarevala na mňa Helis. Z jej tváre si pamätám len očné tiene. Pravdu povediac, vymýšľam si. Mal som taký silný absták, že si nespomínam na nič. Okrem jej výkriku: „Vypadni! Okamžite! a vráť sa, iba ak niečo zoženieš!“

Možno to povedala inak, ale zmysel bol približne taký. Od ťažko závislej mladej ženy nemôžete chcieť, aby to isté zakaždým formulovala úplne inak.

Úvodná fáza je najťažšia. Jej prvý vrchol som rozpoznal po pár sekundách. Tupý tlak ma zovrel presne uprostred brucha. Zmietali mnou kŕče. Šlo mi roztrhnúť črevá. Napínalo ma. Nutkalo ma škrabať sa po celom tele. Chvel som sa od strašnej zimy, no lial sa zo mňa pot.

Na druhej strane som sa však v tých minútach dokázal chvíľami mimoriadne intenzívne sústrediť. Rozpomínam sa, ako

televízna obrazovka prežarovala Helisinu nízku postavu. Biele svetlo zvýraznilo siluetu vychudnutého tela.

Vtedy som sa ešte na Helis dokázal aspoň pozerieť. Krátko, uprene. Vo vlnách do mňa prenikala bolesť. Vnímam som črty jej tváre. Drobný nos zakončený mierne dohora. Oblá čiara vystúpených lícnych kostí. Hrdzavé pehy. Rubínové plné pery. Výrazná vystúpená brada. Vlasy pred troma mesiacmi zafarbené nahnedo.

No už po pár sekundách sa mi ostré tvary v mysli zaoblili a zliali do neurčitého celku. Rozmanité farby sa zmiešali do škvrny. V ústach som mal sucho. Pokúšal som sa prehĺtať. Omdlel som.

„Preber sa, ty sviňa! Nenechávaj ma v tom samu! Zobuď sa!“ kričala.

Keď som konečne otvoril oči, Helisine napudrované líca a čelo pokrývali flakaté tieň. Vrieskala na mňa a posielala ma preč. Stačil mi jediný pohľad a vedel som, že už je na tom rovnako ako ja.

Prevrátil som sa na bok. Jedným okom som zbadal úžasne zväčšený arabský nápis a deformovaný šesťuholník zo vzoru koberca. Zvlhlo mi druhé líce. Z nosa mi tiekli hlien. V mdlobách som vracal. Kyselinu.

Nechcel som sa pozerieť na Helisinu vystrašenú tvár. Pohľad mi prebehol po tmavom interiéri. V rozľahlej izbe v blikajúcom sivobielom lúči sa víril prach a dym z cigariet. V kanvici na nízkom stole sa lúhoval čaj. Tretí deň. Displej veže žiadala, aby sme nastavili presný čas. Blikanie hranatých digitálnych číslic sa zmenilo na rytmické údery do spánkov. Stlačil som si hlavu prstami a zosilňoval tlak. Tričko sa mi lepilo na chrbát. Uprene som cival na televízor a dúfal som, že sa spustí program. Hockým spôsobom. Omylom, zázrakom, náhodou. V tisíckach sivkastých bodov som sa pokúšal vypátrať zákonitosť, podľa ktorej sa vyformuje tvar postavy. Kontúry sa však nezjavili. Z tlmeného šumu nevystúpila titulná melódia ani hlas hlavného hrdinu. Dostal som záchvat.

Zmietal som sa na koberci a Helis som strhol so sebou. Spomínam si na presvedčenie, že jej nesmiem rozstrapatiť účes. Nosila retrobinge s chlapčenskou ofinou, zadné vlasy zostrihané dostratena. Objala ma. Čerň okolo jej očí rozmazali slzy. Po lícach jej putovali krivé čiary maskary.

„Buď so mnou, prosím! Choď von, ale vráť sa. Rýchlo sa vráť! A prines aj mne,“ opakovala stále dookola, keď sme sa prevažovali každý so svojou bolesťou. Narazili sme o radiátor a zastali sme. Chytil som Helisinu ruku, ktorá sa v neuveriteľne rýchlych tikoch triasla. Jej drobnú dlaň som videl asi na desiatich miestach naraz.

Nad našimi hlavami sa ligotal štvorec okna. Bol svetlý a mrazivý spln. Vedel som, že prichádza najhoršia časť abstáku. Paradoxne práve počas nej už dokážem vyjsť von po zásoby.

Fyzicky mi bolo príšerne. Išlo o život. Doslova. Frekvenčný rozsah môjho mozgového vnímania by ste v tej chvíli namerali dosť ťažko. Počet fungujúcich okruhov neuroprenášačov je sakramentsky nízky, ale stačia na to, aby som sa cítil presne tak zle ako predtým dobre. A predtým mi bolo naozaj veľmi dobre.

Spotený a v mrákotách som sa postavil. Hľadal som bundu. Ako v polosne som sa otáčal dookola. Na sekundu mi na sietnici explodovali farby. Zastal som. Bol som presvedčený, že sa zapol monoskop, čo by mohlo nasvedčovať tomu, že sa onedlho predsa len začne program. Nedokázal som určiť, kde sa nachádza televízor. V okamihu som zabúdal. Udalosti spred sekundy mi pripadali veľmi vzdialené, ani pri najväčšej vôli som ich z úlomkov pamäti nedokázal poskladať. Potom som zbadal sivý obdĺžnik. Zízal som naň. Vôbec sa nemenil. Nič. Vnímanie som mal opäť jasné. Dúha farieb sa začala v sklenom ťažidle na stole a končila sa v halucináciách mojich abstinenčných príznakov.

Využil som vhodnú chvíľu, strhol som z vešiaka bundu a vyrazil som von. Na nákup.

Keď ste ťažko závislý, rýchlo si nájdite svojho dílera. Stane sa pre vás najdôležitejším človekom. Ja som si našiel Hirataniho. Po polroku som sa zorientoval na trhu a nenechal som sa odrbávať.

Dlho som kráčaľ v treskúcej zime a dymovomodrej tme. Popri rieke. Olejové škvrny sa farebne leskli, kde-tu plávala na hladine ľadová kryha. Na ľavej strane sa mihla nočná električka. Výhľad rámcovali dva poloprázdne hypermarkety. Pod nohami vŕzgal sneh.

Po polhodine som sa dotrúmal na miesto, odkiaľ už vidieť laminátové strechy hangárov obchodníckej štvrte. Mesiac prežiaril hviezdy a rozbeľal sa. Šiel som ďalej popri stromoch, ktoré vrhali tieň na záveje, lesknúce sa kovovými iskričkami. Konáre lemovalo striebro.

Hiratani zrejme nepotrebuje spať. Zbadal som ho už z diaľky. S rukami vo vreckách páperovej vetrovky sa prechádzal pred modrastým výkladom rozžiarenej požičovne dévedečok, otvorenej nonstop. Na úrovni jeho dlhého krku stál na plagáte rad ázijských svalovcov s nunčakmi a katanami. Svetlo z elektrickej lampy sa odrážalo od alumíniových stien. Hiratani má na viacerých miestach tváre stvrdnutú kožu. Hlboké jazvy neskryli ani operácie. Okolo malých uší sa mu trblietali sinavé chlčky. Pozdravil som ho a priložil som si skrehnuté prsty na mokrú tvár.

Hiratani kšeftuje so snami. Má úzke a bystré sivomodré oči. A veľmi veľa programov. Predáva prístupy. Ak kúpim, predáva mňa. Je šikovný. Z môjho obstarožného dvadsaťštyriročného tela dokázal vytĺcť dosť. Vypýtal som si.

„Už nemám. Fakt,“ precedil. Zakaždým ma zaskočilo, ako skvele hovorí po nemecky. Pokračoval: „Ten sitkom sa skončil. Šlus. Ďalšie diely jednoducho nie sú.“

Ledva som sa držal na nohách, no vytočil ma riadne. V poslednom čase sa Hiratani správal férovo, nechápal som, prečo zrazu robí problémy. „Žartuješ. Ale ja sa nesmejem,“ vyjachtal som. „Ak ti ide o cenu...“

Usmial sa.

„Už som ti povedal, že ten sitkom prestali vysielat'. Nemajú ďalšie pokračovania,“ vysvetľoval Hiratani. „To ti ich mám ísť nakrútiť? Sračku, ktorú si si obľúbil, zakázali. Bol to iba experiment. Musíš si vybrať inú sériu.“

Vedel som, čo má na mysli. Dostalo sa mi do uší, že seriál stiahli z vysielania pre skrytú reklamu. V správach to nazvali pokusom o psychologickú manipuláciu. Nezmyselné dokumenty o zákernosti médií sa dnes nájdu na každom TV programe. Sitkomy ako psychozbrane. Metalogika. Biofotóny v televíznom žiarení. Mimozmyslová špionáž. Nemal som však najmenšiu chuť rozprávať sa. Potreboval som akurát nakúpiť a okamžite sa vrátiť domov.

„Nežartuj,“ oponoval som. „Skúšal som prestať. Nejde to. Sám dobre vieš, aké to je...“

„Sklapni!“ prerušil ma Hiratani. „Neviem. Nikdy som nebol vidaholic. Ja iba pančujem káble.“

Hovoril pravdu. Nechcel som ho uraziť. Díler si to nezaslúži. Cítil som sa pod psa. Predstavil som si osamotenú Helis v miestnosti plnej sivého svetla. Náhle som jasne videl obrovský mihotavý tieň, ktorý jej trasúce sa telo vrhá na steny. Počul som praskanie parkiet pod kobercom. Začalo snežiť. Vločky pohlcovali posledné stopy nočných chodcov. Dlhو som mlčal.

„Som závislý,“ povedal som. „Helis tiež.“

Pokračovania si vyše roka zháňam na čiernom trhu. Nedomôžem to ovládnuť.

„Pokúšal si sa vyliečiť?“

Pozeral som dohora. Spoza strechy sa ukázal sivý mrak. Z diaľky k nám doľahlo zabuchnutie okeníc. Pokrútil som hlavou.

„A chceš sa vôbec liečiť?“

Ostrý chlad ma opájal. Mal som pocit, že som na konci. Dochádzalo mi, že sitkom od Hirataniho nezáiskam. Modrastý ospanlivý vzduch k nám privial vôňu cigaretového dymu. Nedomôžkal som sa skoncentrovať.

„Vieš...“ začal som, ale dlho som nevedel nájsť správne slová. „Nám... mne a Helis, nikto nepovedal, čo sa stane. Celé sa to posralo... my... My nie sme skurvení feťáci! Akurát sme spolu radi pozerávali televíziu. Najmä sitkomy. Chceli sme, aby... Nie, nechcem sa ísť liečiť. Chcem iba... Prosím ňu... Pomôž mi!“

Hiratani neodpovedal. Pohol sa za roh. Vo vzduchu po ňom zostali dve biele pierka. Vnikal do zamatových hlbín bezmenných ulíc. Päťkrát v chvate telefonoval. Nasledoval som ho. Spoza továrenských hál, postavených narýchlo z prefabrikátov, presvitala žiara neónových reklám.

Prechádzali sme pozdĺž dlhej fasády, ktorá sa zvažovala do temnoty. Na chvíľu som zastal, aby som si oddýchol, ale Hiratani nezvoľnil krok. Počul som ozveny našlapujúcich opätkov.

Spomínam si, že sa odsunula závora na bráne z cédrového dreva. Zaplavilo ma teplo. Nad stálezelenou záhradou, ohraničenou vyrezávanými hrebeňovými hradami, znel ženský chichot. Prešiel som popri rade tmavomodrých limuzín. Zblízka na mňa hľadela jedna ázijská a dve černošské tváre. Natlačili ma k baru pod vysokým gingkom. Vypil som nápoj, z ktorého sa mi dvojnásobne zrýchlil pulz. Ťažko sa mi dýchalo. Správal som sa nemožne. Chcel som si opláchnuť ústa v hlbokom jazierku s červenými kaprami. Rozosmial som spoločnosť a rozosmutnil vyhadzovačov. Odviedli ma do rohu a opreli o parapet arkierových okien. Biele ventilátory rozochvievali listy bambusových kríkov. Nepamätám si presne, čo sa odohralo neskôr.

V mysli sa mi odkrýva obraz starej práchnivejúcej verandy a Hirataniho vyhrnuté rukávy. Vybavujú sa mi aj spotené mäkké nechty. Obnažené bedrá mi prefukoval vietor. Zrejme sa dialo niečo ohavné. Okolo oranžových štvorcov lúčov sa trepotali snehové vločky. Rozhorúčenou myslou mi prebleskovalo svetlo šialenstva. Treštiacu hlavu som si oprel o mriežkované okno. Vzduch naplňala vôňa vlhkého dreva. Odkedy lietam v závislosti, vôbec nemám sex. Hiratani mi robil, čo má tak nesmierne rád, no ja som ani nepostrehol, keď prišiel koniec. Možno tesne pred tým, ako sme vyšli z tepla do fujavice, ktorá sa medzitým rozzúrila na mrazivej ulici. Oslepili ma čelné svetlá kamióna. Chvíľu som kľučal v záveji mŕtveho snehu.

A potom som dlhé hodiny ležal so zavretými očami. Do žily mi prúdilo teplo infúzie, keď som sa zoznámil s Tedom Seriousom.

„Mali ste pravdu, kolega. S podobným prípadom som sa doteraz nestretol. Objaviť médium, schopné vnímať na diaľku, sa rovná objavu geniálneho umelca či vedca,“ hovoril Series. Nie mne.

„Tento muž pravdepodobne patrí k výnimočne nadaným osobnostiam, akých sa v dejinách vyskytlo veľmi málo. Za všetkých spomeniem Inga Swanna, Uriho Gellera, fotografku Hellu Hammidovú alebo spisovateľa Richarda Bacha. Ďakujem ti, Hiratani.“ Nemecký Japonec sa mierne uklonil. Na ľahkom domácom kimone mal prehodený župan so zlatými drakmi.

„Kam som sa, kurva, dostal? Kto ste? Policajti?“ ozval som sa zo svojho bieleho styropenového ležadla. Prekvapilo ma, že už necítim abstinenčné príznaky. V nemocničnej miestnosti bez okien sa prevažoval horúci vydýchaný vzduch. Hiratani mlčal a jeho tvári chýbal výraz. Presne nad hlavou sa mu otáčali ramená strieborného ventilátora. Neznámy po jeho boku prehovoril:

„Ahoj! Ja som doktor Ted Series. Si v rádiofyzikálnom oddelení podzemného laboratória. Mojim hlavným odborom sú lasery, plazma, kvantová mechanika, optika a vákuová technika. Najnovšie sa na zákazku venujem skúmaniu mediálnych manipulácií. Hneď na úvod ti poviem, že máš na výber: zostať tu a podrobiť sa ESP testom, alebo vyjsť von a zomrieť na absták. Ďakujem, rozhodol si sa správne,“ mlel. Okamžite mi bolo jasné, že som hotový. O halucinačných abstákoch som dosiaľ iba počul. Sú silnejšie, než som si dokázal predstaviť.

„Teraz si myslíš, že prežívaš halucinácie, ale to, čo sa odohráva medzi nami, nemožno zamieňať za drogové opojenie či patologický stav,“ rozprával Series a ja som pochopil, že je to ešte horšie. Ja absták nemám, ale hovorím s niekým, kto ho má. Najskôr heroínový.

„Preskúmal som bioplazmovú zložku tvojho vedomia. Si ťažko závislý od špecifického druhu zábavného televízneho programu. Ak sa z toho chceš dostať, potom sa vzájomne po-

trebujeme. Ak nie, maj sa na ulici fajn. V prípade, že súhlasíš s mojim návrhom, musím si ťa najprv preveriť, aby...”

„Nesúhlasím!“ prerušil som ho. Jeho dlhá pretiahnutá tvár zakončená briadkou sa ani nepohla. Modré oči, umiestnené blízko seba, nežmurkli. Všimol som si, že nosí kontaktné šošovky a má mrkvovitú pleť. „Čo sa tu, doboha, deje? Nech som kdekoľvek, určite tu nie som dobrovoľne. Šiel som s Hiratanim a...”

„... zlyhalo ti srdce. Slabý infarkt,“ skočil mi do reči Series. „Hiratani ťa mal zrejme nechať. Ako každého iného. Závislého.“

Prenikla ma príšerná, mučivá úzkosť. Pohľadom som prechádzal po bledomodrých stenách. Pokúšal som sa v duchu zrátať monitory počítačov. Úplne som sa rozklepal. Mal som pocit, že sa pomôčim. Snažil som sa ovládať, ale vyhrkli mi slzy.

„Pane!“ vzlykal som. „Ak ma chcete akýmkoľvek spôsobom zneužiť, nech sa páči. Je mi tak strašne zle, že mi to vôbec nebude prekážať. Nebudem to cítiť. Som zvyknutý. Robte si, čo chcete, len ma potom nechajte odísť! Prosím!“

Prekvapilo ma, že som ešte schopný formulovať súvislé vety. Niekde vzadu v hlave som si však jasne uvedomoval, že fyzicky sa cítim omnoho lepšie.

„Pochybujem, že mi uveríš, ale úplne ťa chápem,“ odvetil Series. „Si výnimočne senzitívny mladý človek. Inak by sa u teba závislosť nemohla postupne rozšíriť na schopnosť prenosu záporných emocionálnych impulzov.“

Kecal. Nechápal som o čom. Nevnímal som ho, pretože som si spomenul na Helis. Zاتمelo sa mi pred očami. Nasucho som prehltol. Neskutočne som zatúžil pozrieť si svoj obľúbený sitkom.

„Prosím vás, pane. Na začiatku, keď ste hovorili, že som mal infarkt... Spomínali ste, že absták by som neprežil. Áno?“

„Presne tak. Šanca fyzicky prežiť viac ako dva dni je pri podobných príznakoch veľmi nízka,“ vysvetľoval bez emócií Series.

„Pýtam sa, pretože ma v byte čaká priateľka...“

Hiratani prvýkrát prehovoril. V japončine. Zosypal som sa. Premohol ma smútok. Serios mlčky prikyvoval. Drkotal som zubami. Ventilátor zastal. Vôbec som nechápal, čo sa deje. Serios ku mne natiahol veľkú dlaň. Nehybná miestnosť ma desila. Počul som sa prenikavo kričať. Zrútil som sa z ležadla. Prepadol som sa do tmy.

Neviem, po akom čase som sa prebral. Mysel som mal úplne čistú. Hľadel som na kríž, hviezdu, pruh, štvorec a vlnovku.

„Zenerove karty slúžia na testovanie mimozmyslového vnímania,“ vysvetľoval mi Serios a s priateľským úsmevom ma potľapkával po pleciach. Nieкто mi obliekol žltu-zelenú teplákovú bundu s obojstranným zipsom. Sedel som na čalúnenom otáčacom kresle. Nekrútil som sa.

„Prenos na krátku vzdialenosť sú najlepšie jednoduché kódové kombinácie. Táto sada obsahuje 5 krát 5 symbolov, ktoré musíš správne určiť. Pozorne si ich prezri a zapamätaj. Budem sedieť pri tamtej stene a karty rozložím pred seba. Sústreď sa,“ poučal ma Serios.

Priznám sa, väčšmi než čudnú seansu a tajomné karty som vnímal mužov v tmavých oblekoch, ktorí stáli za Seriosom. Marketingoví experti a veľké zvieratá reklamného biznisu. Nachádzali sme sa v rozľahlej štvorhrannej sále. Polovicu ľavej steny zaberala projekčná obrazovka. Na stene viseli obrázky štvorstupňového jogínskeho cvičenia zakončeného stavom samadhí. Do tváre mi mierila digitálna kamera. Zablikala červená kontrolka. Serios poprosil Hirataniho, aby ukázal na jednu z piatich kariet. Keď priložil ruku, v mysli sa mi prepojili čiary. Bleskové abstraktné asociácie sa zjednotili. Mimovoľne zo mňa vyšlo: „Hviezda.“

Hiratani zdvihol kartu. Strašne ma rozbolela hlava. Sálou sa rozľahli výkriky. Nemohol som sa nadýchnuť. Nepohnuto som civil na strop. Padali na mňa geometrické vzory. Omdlel som.

Keď som precitol, ihneď som si trocha odsunul respirátor, pretože poistná gumička mi tvrdo rezala do spoteného krku.

Seriosovi medzičasom narástla brada. Miestnosť sa zmenšila asi o polovicu. Usmievali sa na mňa mladé tváre astronomicky bohatých predajcov mediálneho času. Čerstvý kyslík ma úžasne osviežoval. Serios žiaril. Displej tlakomera na chrómovanom pracovnom stole sa vynuloval, skôr než som stihol prečítať hodnoty. Černošská sestrička mi rozviazala gumový uzol na ramene. Cítil som, ako sa mi znova poriadne rozprúdila krv. Keď som si spomenul na Helis, bolo mi nanič. Nechcel som si pripustiť, že zostala nedosiahnuteľne ďaleko a ja nedokážem ovplyvniť, čo sa s ňou stane.

„Môže mi niekto z vás vysvetliť, o čo tu teraz ide? A nehovorte mi o cieľovej skupine ani o korporátnej identite, prosím!“ rozkričal som sa. Netušil som, kde som pochytil také slovíčka. Ukecaný Serios ma nenechal premýšľať a okamžite vysvetľoval:

„Veľmi rýchlo sa učíš, preto by som chcel začať trochu z inej strany. V princípe ide o to, že paranoické myslenie sa skončilo s dvadsiatym storočím. K nijakej katastrofe na prelome miléníí nedošlo. Mediálne manipulácie sa v minulosti zameriavali predovšetkým na vyvolávanie všeobecnej paranoje. Tajné spriahania. Komploty. Sekty. Neviditeľní agenti. Tieňoví vládcovia sveta a podobné nezmysly. Cieľom psychologickej propagandy bol ideologický rozklad a zlomenie akéhokoľvek odporu nás. Možno ti niečo povedia mená: vo fyzike Bohr, v literatúre Pynchon a tak ďalej.“

Pozoroval som Seriosove lesklé oči. Všimol si to a usmial sa. Prekvapilo ma, že približne rozumiem, čo sa mi snaží vysvetliť. Vtedy som si uvedomil, že na seba hľadím jeho očami. Mal som plnú hlavu Helis. Trávili sme spolu pri obrazovke nádherné, nezabudnuteľné chvíle. To sa nenávratne stratilo. Zdalo sa mi, že už chápem zmysel televízneho vysielania. Aj sitkomov. Zobrazujú obyčajné veci tak, ako sa budú odrážať v láskavých zrkadlách budúcich čias. Napadlo mi, že hoci sa všetko rozpadlo, zostala ešte jedna vec, ktorú môžem urobiť.

Serios pokračoval: „Pomocou výnimočných ľudských jednotlivcov, akým si aj ty, sa riadili prieniky do centier výkonnej

moci. Do politických ústredí, leteckých a ponorkových základní, do výskumných ústavov či muničných skladov. Zväčša neúspešne. Navyše, po skončení studenej vojny a počas krízy globálneho kapitalizmu sa o nemotornú propagandu už nik nezaujímal, takže...

„Mňa skurvená politika nezaujíma! Radšej mi povedzte, kde vlastne trčím! Vysvetlite mi konečne, čo odo mňa chcete? A prečo na mňa míňate toľko toho, čo máte najradšej?“ Oboril som sa na Seriosa a jeho sponzorov. Už som však vedel svoje. Serios si totiž vôbec nechránil myseľ.

„Týchto ľudí možno politika zaujíma menej než teba,“ zareagoval Serios s pobaveným úsmevom. „Sú tu strategickí plánovači z prezieravých agentúr aj zástupcovia koncernov pre nové médiá. Už smerujem k tomu hlavnému. Tvoja závislosť od sitkomov dokazuje mimoriadne významný fakt. Ak naozaj dokážeš mentálne zasiahnuť vyššie biohľadiny, a tým rozšíriť svoje vedomie, vieš stimulovať aj prechod myšlienkových objektov do našej reality. Takýto proces dokážeme spustiť aj cez televízny signál. Zrejme tušíš, že zo všetkých supertajných stratégií prežila len jediná: komerčný úspech produktu za každú cenu. Riadených psychologických útokov sa chopili reklamári. Dlhú dobu sa myslelo, že jediné reálne ohrozenie kapitalizmu predstavuje od čias Marxovho *Kapitálu* iba diaľkový ovládač a –“

„Diaľkový ovládač? Preboha, prečo?“ prerušil som Seriosa, lebo som mu vôbec nerozumel.

„Pre zipping-zapping, čiže divákovu možnosť prepnúť program alebo spustiť dévedečko, len čo sa začne reklamný blok, a nepozrieť si ani jediný reklamný spot. Ja mám však dojem, že pre konzumentov predstavuješ najnovšie a najväčšie nebezpečenstvo. Ak sa ti to celé naďalej zdá neskutočné, tak ti pripomínam, čo tvrdil už Jung: paranormálne procesy sa dajú pretvoriť na iné médium, na mikrofyziku hmoty. Pochop, že na niekoho, ako si ty, čakáme už celé roky! Urobím s tebou ešte zopár skúšok, a potom ňa konečne nechám zbohatnúť,“ rozosmial sa Serios. Zatváril som sa neurčito. Vedel som, že si musím dávať bacha.

V najbližších dňoch ma dopovali guaranou a dookola rozprávali, čo som už poznal. Novodobé techniky marketingovej psychológie pracujú oveľa jemnejšími metódami než kedysi tajné služby. Počúval som prednášky, ale netuším o čom. Pokúšal som sa zapamätať si čo najviac detailov z priestorov, do ktorých ma vodili. Chcel som zistiť, kde sa vlastne nachádzam. Ale nič. Nijaké šípky, informačné tabule ani iné znaky. V celom komplexe som bol jediným hosťom.

V prázdnej jedálni ma štyri razy denne krmili oddelenou stravou. Napchávali ma kvasinkami, ktoré podporujú uvoľňovanie slabého mitogénneho žiarenia zo svalov a z očných rohoviek. Pribral som sedem kilogramov. Väčšinu času som trávil výučbou meditačných techník v modernej telocvični. O televízii mi v rámci krutej abstinenčnej terapie zakázali hovoriť. Chodil som do sauny aj na masáže akupunktúrnych meridiánov. Prikyvoval som a pri psychologických testoch som robil správny počet chýb.

Serios ku mne zašiel, keď som si v žltej vykachličkovanej prezliekarni uvoľňoval stuhnuté údy a svaly. Práve som ukončil krátky kataleptický stav vedomia. Trénoval som fakt drsne. Pre Helis.

„Teraz sa rozhodne,“ vyhlásil Serious. „Vyskúšame, či dokážeš mentálne posilniť rytmizované svetelné blikanie s frekvenciou 10 hertzov. U pokusnej osoby by to malo vyvolať synchronne mozgové vlny.“

„Ako to bude prebiehať?“ opýtal som sa, hoci som z jeho mozgu poznal odpoveď.

„Vystavíme dospelávajúceho človeka zábleskom trvajúcim okolo jednej dvadsaťmilióntiny sekundy. Mali by sa dostaviť kváziepileptické záchvaty. A chvenie očí, podobné tikom. Zavisí to od teba.“

Neodpovedal som. Ukladal som prepotenú froté súpravu do športového batoha. Zapol som suchý zips.

O hodinu som už osprchovaný stál v rohu vysvieteného labáku. V susednej miestnosti sa tlačil dav v drahých oblekoch

so slnečnými okuliarmi na očiach. Oproti mne posadili k písaciemu stolu asi šesťnásťročného chalana s vyrážkami na celej tvári. Viečka mu prilepili o čelo krikľavou izolačnou páskou. Na spánky mu prísavkami pripli drobné senzory. Rovnaké ako mne. Na sebe mal tričko kanadského hokejového klubu, okolo krku slúchadlá discmana. Ofinu mu mama zostrihla nakrivo. Mierne pokyvoval hlavou. Pôsobil pokojne. Serious mávol dlhoočiznou rukou. Zhaslo svetlo.

Spustilo sa závratné biele mihotanie ako na šialene zrýchlenej house party. Bolo mi to ľahostajné. Dal som si na čas. Nechcel som mládencovi odpáliť hypofýzu. Išlo mi iba o premenu bioenergie na bunkových tkanivách mozgovej kôry na elektrický prúd a fotóny. Zatiaľ mi, našťastie, neprikázali tlačiť mu do hlavy logo nejakého úžasného produktu.

Dlho sa vôbec nič nedialo. Jasne som vnímal nepokoj za dymovým sklom. Značkové oblečenie divákov šušťalo až ku mne. Chlapec na mňa nechápavo pozeral. Usmial sa. Vtom položil hlavu na stôl. Prudko a hlučne sa roztriasol. Křčovito sa chytil krajných rohov stola, ktorý sa krištáľovo leskol. Neovládateľne sa mu rozochvela tvár. Zo všetkých síl sa perami pritisol k chladnému kovu. Na striebristej ploche sa rozprskla bordová krv.

Dostal som triašku. Práve keď som chcel skončiť, odniekiaľ zozadu ku mne priskočil robustný černochoch a asi za dve sekundy mi nasadil zvieraciu kazajku. Krútil mnou tak, až to vyzeralo, že som sa bránil. Takmer mi zlomil predlaktie. Chlapec rumážgal a ja som mu nemohol pomôcť. Serious mi dával prednášku o pracovnej disciplíne. Ešte som vedel málo, preto som radšej pokorne mlčal.

Nenechali ma ani prezliecť si tielko a košeľu. Do miestnosti sa nahrnuli otcovia rodín vo veku od 35 do 40 rokov s vysokými mesačnými príjmami. Takto som si vývoj nepredstavoval. Prinútil som sa dotknúť Seriousovho pleca. Súhlasne prikývol a odviedol ma na chodbu. Gratulovali mi neznámi ľudia. Na okamih som mal oči vo výške vlhkého fialového obočia akejsi

mladej ženy. Vôňa potu a mandarínkového dezodorantu ma trýznila.

„Môžem niečo povedať?“ spýtal som sa.

„Samozrejme,“ odpovedalo asi desať hlasov naraz.

„Najprv mi rozprávate, že sa vek paranoje skončil a že je všetko inak. Teraz sa ma zasa pokúšate presvedčiť, že ja sám dokážem ovplyvniť viac ako armáda. Obľubujem síce akčných hrdinov, ale toto je aj na mňa priveľa.“ Naivne tárať mi nerobilo problém.

Zabralo to. Serios sa s pochopením usmial. „Neboj sa. Dočkáš sa odmeny, ktorá ti vynahradí vynaloženú námahu. Teraz už takmer s istotou môžem povedať, že si mimoriadne silné psychokinetické médium na úrovni slávnych predchodcov ako Willie G. alebo Masuaki Kijota. Lenže ani jeden z nich netrpel vzácnym nedostatkom serotonínu v čelových lalokoch, nehovoriac o závislosti od televízneho žiarenia. To znamená, že ty –“

„Ale ako to celé súvisí so sitkomom, pre ktorý som sa sem dostal?“ Skočil som mu do reči. Stále som v tom nemal jasno. Rozpoznal som náznaky, ale chýbali mi presné údaje. Evidentne som svojim hosťom robil radosť. Pokyvovali hlavami. Ich na kratučko zostrihané vlasy pokrýval nezniesiteľne precízne nanesený gél.

„Vieš, veľká väčšina divákov upadá po istom čase pri obrazovke do hypnagogického stavu. Od nudných programov a reklám sa dostávajú na hranicu spánku. Psychologické pôsobenie na ľudskú myseľ umožňujú v takej chvíli hneď tri zložky naraz. Úspešnosť závisí od presnosti mentálnych asociácií, čiže od schopnosti divákov porovnať obrazové a slovné informácie uložené v podvedomí s tými, ktoré dostali vedome vo forme televízneho žiarenia. Ešte donedávna sa takéto úvahy považovali za špekulácie, no dnes existujú presvedčivé dôkazy. Napríklad slávny fyzik Wolfgang Pauli už vo svojej dobe presadzoval jednotný spôsob sledovania kvality a kvantity fyzikálnych a psychických dejov. Chápal ich ako dopĺňajúce sa aspekty tej istej

reality. No neviem, či ťa v škole bavila kvantová fyzika,“ zasmial sa Serious a zástup za ním sa tlmene pridal.

„Nedoštudoval som, lebo ma viac bavilo sledovať telku.“ Končne som im pripadal smiešny. Zato ja som sa na nich práve prestal zabávať.

„Experiment, ktorý teraz urobíme, raz vstúpi do histórie ako prelomová udalosť v dejinách komerčných televízií,“ pateticky prednášal Serious. Spozornel som.

„Spustíme televízne vysielanie na nízkej nosnej frekvencii a zároveň tvoje modulované mentálne signály. Obrazy vysielané cez satelit sa v myšliach skupiny mužov zmenia na fotóny, viditeľné častice svetla. Tvoj riadený zásah do ich vedomia spôsobí, že signál sa na očnej sietnici oddelí od elektromagnetického nosiča.“

Nedopovedal. Zvyšok som si prečítal v jeho hlave. V centrálnej nervovej sústave nastane chaos. Pri dlhšom účinku spôsobuje nízkofrekvenčná infiltrácia v mozgu úplné peklo.

„Pane, ja vám nerozumiem,“ odvetil som. „Je toho na mňa priveľa. O fyzike neviem vôbec nič. Vyznám sa iba v sitkomoch. Jednoducho mi povedzte, čo mám spraviť, a ja to urobím.“

Na tvár som nasadil zlomený výraz. Nebol to až taký problém. Stačilo, aby som si v mysli vybavil Helis.

„Prepáč, chlapče,“ ospravedlňoval sa Serious a strojene úctivý dav mu dával za pravdu. Serious mi dokonca dlhými prstami pohladil vlasy. Odtiahol som sa. Z tej divnej skupinky ma napínalo na vrácanie.

„Nebolí ťa hlava? Nie si unavený? Môžeme pokus odložiť,“ líškal sa.

Ešte to tak! Pokrútil som hlavou a rozťahal pery do úsmevu. Prvý raz som uvidel Seriousa žmurknúť.

„Prosím, prejdime spolu do vedľajšej sály,“ hovoril Serious a pohol sa. Strop chodby tvorili modré kruhy. Naľavo stál rad prepojených pevných diskov.

„V laboratóriu, ktoré teraz uvidíte, sa intenzívne venujeme utajovaným vedným odborom. Elektromagnetizmu, retrokog-

nícii, ortorotácii, radiestézii a telehypnóze. Práve tu sa zrodila známa teória superstruny, ktorá sa opiera o existenciu hyperpriestoru s jedenástimi rozmermi.“ Seriosove široké gestá zapratali chodbu. Hlas sa mu chvel od dojatia. Reklamkári nechápali. Istý som si bol už iba v jednom: Serios je buď génius, alebo šarlatán a poloblázon.

Vošli sme do rozľahlej vysvietenej nafukovacej haly. Z toho, čo som uvidel, som sa dlho nevedel spamätať. Kroky po betónovej podlahe sa doširoka rozliehali a po odraze o rozblikané zariadenia sa vracali v ozvenách. Z rohov znelo bzučanie obrovských ventilátorov. Neznámi experimentátori mali k dispozícii fantastickú techniku.

Prechádzali sme popri robotizovaných automatoch a s otvorenými ústami počúvali Seriosov obsiahly výklad. Spoznali sme chronálnu pušku – zbraň na vyžarovanie času, zloženú z jeho najmenších jednotiek, chronónov. Synchronizátor mozgových vĺn, ktorý slúži na hypnotizovanie skupín aj na autohypnózu. Psychointerferometer, vojenské zariadenie hromadného ničenia, rozkladajúce normálnu elektrickú vlnu na dve skalárne s rôznymi rýchlosťami. Elektromagnetické nádoby – pulzné štruktúry na zneviditeľňovanie hmoty a posuny v čase. Transkomunikátor, zariadenie na kontakt s vedomím mŕtvych, ktoré sa po telesnej smrti osamostatnilo. Pletyzmograf, prístroj na meranie objemových zmien na končatinách, ktorým sa dokazujú telepatické kontakty. Fotozosilňovač na objavovanie ultraslabého mitogénneho žiarenia.

Čakal som všeličo, ale to, čo som videl, mi vyrazilo dych. Za atómovým mikroskopom, približne v polovici, sa hala rozdeľovala. Za jednosmerným plexisklom sedelo v kreslách osem mužov v strednom veku, ktorých som už poznal. Civali na štvorcovú obrazovku televízora s uhlopriečkou niekoľko metrov. Zašiel som sa zboku pozrieť, čo im púšťajú. Sledovali program, ktorý pripomínal prezentačné dévedečko sekty jehovistov. Odtiahol som sa, pretože som sa zľakol recidívy. Vedľa kresiel sa rozprestieral široký zelený trávnik. Neďaleko stála záhradná chatka na

náradie spojená s garážou. Oranžový rozstrekovač v ležatých osmičkách prskal vodu. Nechápavo som krútil hlavou.

„Upokojujú sa,“ pošepol mi Serious. „Už o chvíľu to budú mať dosť ťažké...“ Slizký úškrn, ktorý vylúdil, mal byť zrejme sprisahaneckým prejavom. Zúril som.

Posadil som sa na nízku drevenú stoličku, ako mi prikázali. Vysoký Ind v modrej kombinéze položil pred mňa na stôl bielu parabolu. Displej na malom monitore zatiaľ zaplňali nuly. Ind namieril tanier s metrovým priemerom na skupinu pred veľkým televízorom.

„Títo ôsmi muži sú otcovia stabilných rodín. Patria k spoločenskej elite s najvyšším sociálnym statusom,“ čítal Serious z papierov, ktoré mu podali. „Žijú v súkromných domoch so záhradami. Tento fakt je pre nás mimoriadne dôležitý. Marketingový prieskum ukázal, že vlastnia nemecké elektrické kosačky Landers. Tvoria však ideálnu cieľovú skupinu pre americké motorové kosačky novej generácie McCoy, ktoré symbolizujú hodnoty ako rodina, tradícia, bohatstvo, sexuálny a spoločenský úspech. Naším cieľom bude vsugerovať im pozitívne vnímanie loga McCoy. Presvedčiť ich, aby nespoľahlivé nemecké kosačky prestali používať a namiesto nich si kúpili kvalitné moderné americké McCoy s desaťročnou zárukou na motor a ročným bezplatným servisom.“

Pred očami sa mi ocitlo logo McCoy, ktoré bolo inšpirované kovbojskou ikonografiou, a krátky zoznam kľúčových slov. Samé šialenosti ako „navždy zbohom, burina!“, „nekompromisný kontakt s divokou prírodou“, „kosenie sa stáva vzrušujúcim dobrodružstvom“ a podobne. Masa luxusných pracháčov za mojím chrbtom sa chvela od vzrušenia.

Začal som s brušným dýchaním, aby som sa skoncentroval. Cítil som však, že pulz sa mi od nervozity neustále zrýchľuje. Na čele mi vystúpil pot. Serious prepol televízny program.

„Teraz im pustíme reportáž o francúzskych súkromných parkoch,“ vysvetľoval. Podľa reakcií som odhadoval, že to mužov evidentne zaujalo. Serious na mňa kývol. Tváril som sa, že

ho nevidím. Spozornel a spravil netrpezlivé gesto. Privrel som oči. Vedel som, že to bude ťažké, lebo záhradkári vyzerali ešte svieži. Serious sa nahol nad notebook a vytukával čísla, na ktoré som tak dlho čakal.

Sústredene som sledoval displej na parabole. Serious prepol systém na nízkofrekvenčné pole. Myslel som intenzívne zameral na tvar loga McCoy. Serious vytukal prvé číslo frekvencie. Druhé. Tretie. Pri náraze celého spektra sa mi rozšírili zreničky.

6,36 hertzov! Dočkal som sa. Od tejto chvíle to bude hračka. Vyslal som prvú mentálnu informáciu, modulovanú na nosnej frekvencii. Dvaja muži si skryli hlavy do dlaní. Ostatní zívali a popíjali belgické pivo z pestrofarebných plechoviek. Rozhodol som sa individuálne namodulovať jednotlivé fotóny elektromagnetických vln. Jednému otcovi stabilnej rodiny okamžite sčervenela pokožka. Ďalší zívali na obrazovku, pôsobili rozrušene a žmurkali očnými viečkami.

Už som nevnímal, čo sa okolo mňa deje. Zaprel som sa do stoličky. Zovrel som päste. Zaťal zuby. Cítil som, ako sa zvolna prepadám do kataleptického stavu. Rozširovalo sa mi vedomie. Zosynchronizoval som myseľ s frekvenciou televízneho vysielania. Spustil som psychoaktívny neuronálny útok. Šialené následky som ledva stíhal vnímať.

Pred mojimi očami sa strhla surová bitka. Nesprávny rozptyl svetla spôsobil prudké zvýšenie maskulínnej agresivity. Také čosi som ešte nevidel. Muži vyskočili z pohodlných kresiel a zúrivo sa na seba vrhli. Kopali sa. Škriabali sa nechtami. Skákali po sebe. Hrýzli sa do krkov.

Rýchlo som usmernil ich emočné správanie, ale zrejme v dôsledku chybné intenzity frekvencie nastala u nich dezorientácia. Rozbehli sa, zastali. Vrážali do seba. Padali na kolená. Plazili sa po štyroch a šmátrali rukami.

Hlavu mi išlo roztrhnúť. Serious sa postavil pred mňa a pobúrene gestikuloval. Nasratý som ho odstrčil. Premýšľal som, ako usmerniť popletených divákov.

Mozgové vlny cicavcov vedie magnetické pole zeme ku kmitaniu v rovnakom rytme. Práve vďaka nemu sa vedia orientovať ťahovavé zvieratá. Predĺžil som reakčný čas a zosúladiť som vysielacu frekvenciu s biologickými hladinami mužov a s biorytmom. Od námahy ma naplo na vracanie. Pozrel som sa pred seba a myslel som, že snívam.

Nevidel som ani jedného z testovaných mužov. To je koniec! Zúfalo som sa obzeral. Moju pozornosť strhol rachot motorov. Z chatky na trávniku a z garáže sa naraz vyrútilo osem kosačiek McCoy. Veľkosťou pripomínali menšie snežné ratraky. Záhradkári sa hnali za nimi. Kosačky však nevedeli ovládať, čo sa vzápätí osudne prejavilo.

Také čosi som na diaľku nedokázal riadiť. Urobil som maximum. Muži žiarili konzumným uspokojením. Lenže americké gardenmašiny si robili, čo chceli. Stačilo, aby prešli malý hrboľ, uvoľnený posilňovač pohlol volantom a zmenil smer. Tri sa rútili priamo na nás. V plnej rýchlosti vrazili do plexiskla, ktoré puklo, ale odolalo. Muži sa od strojov nedokázali odtrhnúť. Triasli sa v tranze, osudovo fixovaní na logo McCoy.

S tým nerátali ani šéfovia marketingových oddelení. Serious mi zvraskol do ucha, aby som okamžite prestal. Nevšímam som si ho. Za mnou zavládol čulý ruch. Spustila sa hádka o to, ktorá spoločnosť na mňa získa výhradné práva. Serious kričal na černošského ochrankára. Očami som pozorne premeriaval priestor. Pri opačne otočenej obrazovke som bol bezmocný. Skončil som.

Černoch ku mne pokojne kráčaľ, pred sebou rozprestrel zvieracu kazajku. Už som nemal čo stratiť. Strhol som zo stola parabolu a rozbehol som sa k plexisklu. Vydesila ma váha prenosného satelitu. Tackal som sa. Búšilo mi srdce. Otočil som sa.

Černoch sa pustil do behu. Smial sa. Bolo mi na umretie. Dostal som závrat. Už som sa neobzeral, počul som ho priamo za chrbtom. Oči som uprel na jednu z kosačiek McCoy a sledoval

jej zmätenú dráhu po trávniku. Nechcel som myslieť na to, čo sa stalo Helis. Na ničom mi nezáležalo. Plece mi zovrela robustná dľaň. Neobrátil som sa. Fascinovane som civel na kosačku, ktorá sa rútila na obrazovku. Z celej sily som sa rozohnal parabolou. Trafil som černocho. Žiaľ, iba do pleca. Vydráždilo ho to a nepríčetne sa rozzúrilo. Oboma labami ma schmatol za krk. Ozval sa ohlušujúci náraz.

V bolestivom krči som zovrel satelit. Jasne som si uvedomoval, že nemôžem dýchať. Na chrbte som pocítil mihotanie televízneho žiarenia. Kosačka otočila obrazovku k nám. Roztrasenými prstami som nahol satelit na ochrankárove nohy. Prienik do tupého mozgu je hračka. Nevie, čo mužovi zvláštne nízkofrekvenčné vlnové vzorce urobili s hypofýzou. V zlomku sekundy sa mu podlomili nohy. Asi som mu prepálil synapsie. Stuhlo mu svalstvo.

Bol som na konci so silami. Nepamätám si presne, čo sa odohralo neskôr. Vyrútil sa na mňa Serious. Položil som parabolu na zem a kľakol som si vedľa nej. Zamieril som naňho s maximálnym sústredením a rozdelil som mu corpus callosum, zväzok nervových vlákien, ktorý spája mozgové hemisféry. Odišiel mu imunitný systém. Skolaboval a došliapala ho masa rozzúrených reklamárov.

Lúčmi paraboly som prečesal celý priestor haly. Ľudia padali jeden cez druhého. V telách sa im tvorilo abnormálne vysoké množstvo triglyceridov. Zápasili s koronárnymi problémami, s infarktmi a s devastujúcou mentálnou regresiou.

Vydýchaval som sa v chladivom prúde ventilátora. Kosačkám sa minul benzín. Osem doráňaných pomätencov blúdilo v troskách konzumného karnevalu.

Myslel som na Helis. Kedysi sme vydržali nepozerať sitkomu aj tri dni. Potom dva. Jeden. Pol dňa. Nakoniec pol minúty. Okamih, keď som si uvedomil, že sa od obrazovky vôbec nedokážem odtrhnúť, si pamätám do najmenších detailov.

V tom čase som už vôbec nepracoval. Keď som zistil, že fyzicky nie som schopný odísť od obľúbeného sitkomu, z úst sa

mi vydral prúd nezrozumiteľných slov. Podišiel som k Helis. Dokonca som k nej natiahol ruku, čo som už veľmi dlho neurobil. Zatúžil som prejsť prstom po jej hlbokých tmavých kruhoch pod očami. Cítil som sa ako v polosne. Sedel som už takmer vedľa nej. Vystrčil som ukazovák a pomaly som ho približoval k jej pehám. Myslím, že som sa usmieval. Keď nastalo spojenie, celým telom mi trhlo. Dotýkal som sa obrazovky televízora. Od modrej žiary sa mi rozochveli brušká prstov. Mal som dojem, že zrnenie prestúpilo izbu aj byt. Rozhranie sa stratilo.

Studený prúd vzduchu mi rozstrapatil vlasy. Z vreciek ležiacich tiel som vybral zopár peňaženiek. Nájsť východ z komplexu mi zabralo hodinu. Potom som sa dlho flákal vonku. Zašiel som aj za Helis. Zakázal som si myslieť na to, čo z nej zostalo.

Neviem, koľko času som strávil na zliatinových schodoch pred domom. Práve sa brieždilo. Na rušnej rannej ulici som sa rozhodol, že sa vrátim do podzemia. Naučím sa ovládať čudné technické zariadenia. Kúpim si internetovú kameru a postupne začnem vysielat'. Vo vlastnom médiu, špecializovanom na sitkomy. Vedľa háld snehu sa tvorili lesklé kaluže. Hromozvody a strechy sa kúpali v okrovej žlti. Oči som si zacláňal dlaňou a vykročil som. Obloha oslepovala presilou jasú.

berlin

Nur Demo si presne nepamätal, kedy modelku spoznal. Spomínal si na jej zúženú ázijskú bradu, výrez oblohy nad Via Nazionale, splašené holuby, pot na čele, tri krátke telefonáty a strach, že fotky nevyjdú.

Prvý raz ju dostal odzadu. Po hodine strávenej v byte bez omietky sa dočkal. V hľadáčku zbadal najprv neoholené lýtka s bielymi chlčkami. Uvoľnil sval na ruke a znova ho napol. Nadýchol sa. Prižmúril ľavé oko. Zamieril. Krúžok v strede hľadáčka zaplnilo zväčšené koleno. V zoome si všimol, že napriek horúčave rímskeho leta jej práve naskočila husia koža. Prepol spínač na automatiku. Zafal zuby. Posúval ruky, aby mu unikli premeny uhlov medzi chodidlami a lýtkami ani detaily práce svalov. Zvykol si na rytmus jej pohybov a už ich vedel predvídať. Začal počítať. Do troch. Vydýchol a pevne stlačil spúšť. Pozrel sa na hodinky. 13:38. Obloha nad domami bola modrá, bez oblakov.

Objavil ju Rinaldi. Dnes ho kvôli nej vyburcoval z postele. O štvrt na jednu na obed. Nur Demo sa s ním nestihol pozdraviť. Ani rozlúčiť. A už vôbec mu nestihol povedať, že dnes nemá čas, lebo v Miláne ho čaká snúbenica Mariangela a tentoraz už zmeškať nemôže. Nadával akurát pípavému signálu.

Teraz sa mu jej chôdza po dlažbe na Via Nazionale zdala neskutočne nádherná. Na Miláno nemyslel. Na okamih uvidel jej nakrátko zostrihnuté vlasy. Vynorila sa spoza červených slnečníkov Budweiser, pod ktorými sa zdĺhavo servírovali obedy preplnenej tajwanskej reštaurácie. Nehybný ázijský majiteľ v tmavých okuliároch mlčky vyťukával ceny a cudzinci sa s ním márne hádali pre zderské účty. Nepočula volanie uponáhľaných talianskych čašníkov, nervózne anglické objednávky ani rap z rádia. V ušiach mala drobné strieborné slúchadlá. Demo si ju bral znova a znova. Podľa chôdze rozpoznal, že nemá viac než šesťnásť. Jej bledú a pretiahnutú tvár uvidel najprv cez zelenú vodu v akváriu s rybami, ktoré vám juho-

slovanský kuchár za váš mesačný plat ochotne vyloví a upečie. V hľadáčku sa mihol šupinatý chrbát, malý chvost a potom sa mu konečne ukázala celá. Vtom splašene vzlietol krdeľ sivo-bielych holubov.

Keď si ju Demo omnoho neskôr pokúšal vybaviť v pamäti, pred očami sa mu najprv ukázali kútiky úst preliačené nahor. Usmiate plné pery. Belostné, široké a rovné zuby. Úzka ázijská brada. Na vystúpených lícných kostiach sa zalesklo žlté svetlo z otváraného obloka. Hlboko posadené oči s pohľadom bez výrazu. Nezvyčajne dlhé riasy. Vzpriamený krk. Vysoká postava s pevnými drobnými prsiami a úzkymi bokmi. Spomenul si, že v niektorom z veľmi lesklých módných plátok nedávno čítal o láske na prvý pohľad. Dobré sa vtedy zabavil. Vypol zoom. Na objektív nasadil krytku a prehodil si nikon cez plece. Vyrázil za ňou. Vlasy mala rímsky čierne.

Hoci sa pokúšal sústrediť, jeho pozornosť na okamih zaujali prázdne gumové prstence na dáždňiky a potom kamelot, ktorý vykrikoval palcové titulky novín Corriere della sera. Kráčal smerom k nej, uprene na ňu hľadel, vnímanie mal zvláštne zastreté.

„Ahoj! Dúfam, že neruším,“ zavolať, keď k nej dorazil. Rýchlo si pretrel spotené čelo vreckovkou a natiahol ruku na pozdrav. Vo vzduchu sa miešal zvířený prach a pach z kuchyne. „Som módný fotograf. Hoci je to moja práca, vôbec sa neviem zoznamovať,“ povedal. Nebola to práve najlepšia „bezprostredná“ úvodná veta. Ani pred ôsmimi rokmi, keď ju začal používať. Rozmýšľal, aký dojem môže na ňu urobiť so svojím bruchom, prefajčeným hlasom, neohrabanými pohybmi a otrieskaným foťákom. Hlasitosť na discmane mala na maximum. Demo počul rýchly rytmus bicích a rozmazané výšky. Rinaldimu ju našiel Stich a jemu tunajší kastingový agent Pavio. Demova a Rinaldiho modelingová agentúra Condé Nast ich vyplácala zhúžvanými lírovými bankovkami. Nie, faktúru nechceme.

„Čože?“ spýtala sa, perami vytvorila prekvapené O a vyťahovala si z uší mušľové slúchadlá. Oblečené mala jednodielne

belasé froté šaty Adidas a cez plece sieťovanú kabelku v tvare kocky. Ako joggingová súprava by to vyzeralo vkusne. „Čo ste hovorili?“

„Že sa neviem zoznamovať, ale napriek tomu sa s tebou musím zoznámiť. Chcem ťa fotiť. Ako modelku.“ Nemala nalakované nechty. Na tvári nenosila make-up. Nefarbila si vlasy. Rinaldi hovoril, že sa v nej skrýva talent. Rinaldi toho narozpráva naozaj veľa.

„Prečo? Toto je akože osudové stretnutie?“ spýtala sa a namiesto pier mala náhle červenú priesvitnú bublinu, ktorá sa zväčšovala. Nur Demo jej ukázal preukaz agentúry Condé Nast. Väčšinou ho ukazoval lakomým klientom, ktorí potrebovali nafotiť katalóg neznáčkovej bielej techniky. Na tej fotke však ešte nemal guľaté líca a evidentne sa pred pár dňami oholil.

„Vy... hmm... akože objavujete? Tieto... jak sa to... nové tváre? Teraz nemôžem. Mám školu. A písomku. Ale keby ste ma ospravedlnili...“ Zaznelo tiché prasknutie a zvyšky rozplasnutej bubliny jej zakryli ľavé líce aj konček úzkeho nosa. Lepkavú fialovú hmotu prstami zhúžvala a znova vložila do úst.

Taký tvrdý prízvuk Demo nepočul ani nadržanom na Archimedovej ulici. Určite pochádza z periférie kdesi v La Storta. Z latexového vnútra kabelky sa jej nedarilo vybrať discman. Káblik sa zachytil o zips a slnečné okuliare o káblik. Predklonila sa, potiahla silnejšie a vtom sa vysypal celý obsah. Pančuchy, pštrosie pero, útržok z notesa, tyčinky na pery, komiks Dylan Dog, zrkadlo. Dema pichlo v pleciach a spotil sa na chrbte. Neveril, že oči môžu byť až také číro modré. Zohol sa a pomáhal zbierať. Jej vôňa sa volala Nouva Roma a bola to jedna z tých náhradiek, ktoré voňajú takmer ako originál, akurát pleť vás po nich svrbí neporovnateľne väčšmi.

„Jasné, že mohol. Ak by si ty na odplatu mohla fotiť... Mimochodom, voláš sa?“

„Berlin,“ odvetila. „Ako to obrovské mesto.“ Chcel jej povedať, že to je skvelé, ale nedokázal. Zato pozvania na obed sa už preňho stali rutinou.

S rozosmiatym juhoslovanským kuchárom by sa dohodovoril, iba ak by ovládal nárečia chorvátčiny, a tak radšej rybu ukázal prstom. Kuchár vybral inú, a úsmev sa mu ešte väčšmi rozšíril. Nur Demo si vzal karafu vody bez bubliniek a Berlin namierila ukazovák na šejkr Blueboy le Bas.

„Ja som Nur. Nur Demo. Čo si dáš?“

„Chcela by som rybu, ktorá sa volá ako tie žlté kvety, ktoré sa otáčajú za slnkom,“ povedala. V tej chvíli už Demo vôbec nechápal. Nemohol uveriť, že dnes ešte existujú takéto dievčatá. Lutoval, že nevie, ako sa po chorvátsky povie slnečnica.

Najprv sa bál, či nadviažu rozhovor, ale Berlin neprestajne rozprávala. Soulovú pesničku, ktorá sa miešala do štrngotu príborov a kamelotovho hlasu, už dnes dvakrát videla na MTV a veľmi sa jej páči. So spolužiakmi je na nevydržanie a v škole vládne príšerná nuda. Gaučová komédia, ktorú včera videla, jej pripadá super.

Demo ju vôbec nepočúval. Nedokázal od nej odtrhnúť oči. Popíjal vodu s ľadom. Z čela si stieral pot. Uvažoval, ktorá z otrepaných výhovoriek zapôsobí najvhodnejšie.

„Vieš, ich otec, ten, jak tam sedia na pohovke a on furt chce mať sex! Vieš, ten, ktorý sedí úplne naľavo, vieš ktorý?“ položila mu otázku o včerajšom sitkome. Demo rozmýšľal, pred koľkými rokmi musel pre dlhy predať televízor. Radšej začal rozprávať sám. Len sa smiala, s nádhernou tvárou spolu zakrytou elipso- vito zmiešaným modrým drinkom. Rýchlo upíjala. Špúlila pery. Na priesvitnej slamke zostával slabý odtlačok úst. Cigarety faj- čila s násadkou. Pozoroval jej nechty. Všimla si to, zovrela päste, opäť ich otvorila. „Tak čo, kde sa budeme fotiť?“

„Ešte neviem,“ povedal. podarilo Zahnutým nožom sa mu konečne podarilo stiahnuť mäso z chrbtovej kosti. Berlin jedla pažravo a Demo si hovoril, že lepšie jej mľaskanie než otrasná soulová čokoláda z rádia. „Zatiaľ som o tom nerozmýšľal.“

„Tak to urobme tu, priamo v meste. Ukážem ti ulice, ktoré mám v Ríme rada. Počula som, že tak sa to má robiť. Modelka

povie svoju predstavu, a keď ju fotograf najprv odmietne a potom prijme, vyjde to najlepšie.“

Demo naberal lyžicou zvyšky polevy z pomarančov. Berlin pôsobila tak hlúpo, že z toho začínal hlúpnuť sám. V duchu bohoval na Rinaldiho, ktorý mu dookola tvrdil, že s touto krásavicou konečne prerazia. Niežeby to nepotrebovali!

Ešte aj dnes, keď sa mu udalosti prežité s Berlin v pamäti pomiešali, sa dokázal jasne rozpamätať, že v čase ich zoznámenia si agentúra Condé Nast viedla tak, že si už skoro nevedla nijako. Skrachovala jedna z najväčších firiem v brandži, Metropolitan, ktorá sa takisto nevyhla dlhodobej kríze ikon v médiách. Časopis Harper's Bazaar prešiel pod správu koncernu Microsoft-Warner Bros a transformoval sa na obrázkový časopis pre deti. Koncern Revlon dávno skončil s legendárnymi mnohomiliónovými kozmetickými kampaňami, ktorými sa v osemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia začala éra imidžových superhviezd. Topmodelku Karen Mulder v popularite už pred dekádou ďaleko predbehol jej menovec, pochybný televízny agent. Fialové topánky s tridsaťpäťcentimetrovými opätkami, v ktorých Naomi Campbell spadla na móle pri predvádzaní kolekcie Vivian Westwood, toho roku stiahli z expozície v londýnskom múzeu Victoria & Albert a vrátili modelkinej dcére.

Pamätal si, že keď v ten deň o jedenástej večer nastupoval udychnutý na letisku Fiumicino na posledný večerný let do Milána, nechápal, prečo jej odpovedal: „Dobre. Prečo nie?“ Väčšiu sprostosť zo seba dostať nemohol. Ďalšie vyhodené filmy! Kedysi si Demo zaratúval materiál do nákladov a odpisoval z daní. Kedysi ešte mal čo zdaňovať.

Keď platil za jedlo, tváril sa, že nič nie je samozrejmejšie než takýto hrozitánsky účet. V majiteľových tmavých sklách sa videl zdvojený a neuveriteľne malý. Dodnes si jasne pamätal, že po obede sa po polroku opäť viezol taxíkom. Niečím to zaplatiť musel, lebo Berlin zrazu mávala tenisovou taškou plnou handier na prezliekanie a tvrdila, že ich má z domu.

Pamätal sa ešte na prvé fotky pred kvetinárstvom na Monti Parioli. Berlinin bláznivý smiech na Euklidovom námestí a pohyby, ktoré prezrádzali, že talent možno má, ale iba na činnosti typu sedenie za stolom, usmievanie sa a dvíhanie telefónov. Neskoršie Demove spomienky sú ako rozmazané pohyblivé obrazy, ako rozličné filmy zostrihané do jedného a vysielané zrýchlene.

Pozadie s Villou Borghese. Päťdesiatmilimetrový objektív na detaily. Portréty v pražiarni kávy na ulici Marsala neďaleko hlavnej stanice. Netrpezlivé mesto, prenasledované horúčavou a svetlom. Prechod cez Via del Corso, kde Berlin pri pózovaní takmer zrazil moped, ktorý sa vyrútil z ulice Condotti. Jej obnažené plecia pred trafikou na Panisperne. Opretá o ťažkú bránu zdobenú fantastickými rezbami. Lenivé slnko páliło od chrbta. Pobúrené nadávky, keď sa rozhodla prezliecť priamo pred záhradníctvom na Via Appia Antica. Tuctovejšie miesta si hádam ani vybrať nemohla! To ešte Demo netušil, že ho čaká Námestie svätého Petra. Dokázal sa rozpamätať, že tam striktné odmietal ísť, vyhovárал sa, že už nevládze chodiť. Nespomínal si však, kde vzala pečatenú fľašu so starým vínom. Napil sa. Samozrejme, že nakoniec šiel. Zastala pred katedrálou na mieste, z ktorého vám dvojité stĺporadie opticky splynie do jedného. Kamennú dlažbu pod nohami pokrývali pásy modročiernych tieňov. Demo nechcel, ale minul tam celý film.

Šli za Bránu svätého Pavla a Demo cvakal, keď hľadela na Tiber a staré domy na náprotivnom brehu. S námahou si v pamäti vybavoval, že keď kráčali po nábřeží až na Cavourovo námestie, zavesila sa mu na rameno. Prosíkala, aby ju fotil v akomsi byte. Ďalší taxík. Demo účet opäť čímisi vyrovnal. Povedala iba: „Na ulicu Caroncini, rýchlo, prosím!“ Kútiky úst preliačené nahor.

Moderný dom s travertínovým priečelím a odkrytým schodiskom. Drevený výťah, tretie poschodie. Kyslý pach spotených spální a plesnivých manzardiek. Potom stál v izbe, kde sa odlupovali farebné tapety so vzorom vinnej révy. Za oknom prí-

zračné tvary rímskych striech, ktorých vzory v jase slnka splývali. Temné výčnelky kostolov sa zlievali do jednoliatej zlatej žiary. Ešte jedna fotka. Ústa zaliate slinami. Diván s operadlami ošúchanými dlhým používaním. Vyzutá pravá topánka. Berlin privierala viečka.

Na letisko sa hnal taxíkom. Hlavu si oprel o okno a hľadel na svetlá Ríma. Ešte dnes videl v útržkoch spomienok pred očami jej tvár, ako na diváne v spánku žula žuvačku. Vystúpil priamo pred obrazovkou Aeroporti di Roma: Fiumicino – Partenze.

Škrabal si miesto, kde mal ešte pred chvíľou strieborné hodinky. Na palube si vypýtal veľkú obálku a na svoje počudovanie ju dostal. Dal do nej všetkých päť filmov, zalepil a požičným perom napísal *D. Rinaldi* a adresu *Condé Nast, Via Cassia 24, Roma*. Pri stúpaní dostal hrozný strach, že fotky nevyjdú. Prišlo mu zle. Požiadal o fľašu vína a dostal plechovku. Značku nenašiel. Kričal, keď mu zakázali fajčiť. Na druhú výzvu sa upokojil. Zapálil si až po štyridsiatich dvoch minútach.

V zlatej žiare reflektorov na letisku Malpensa v Miláne sa vlnil vzduch. Nonstop pošta pred halou. Paušálne fakturovaná zásielka, obsah: päť fotofilmov. Široké zreničky v odraze skla na telefónnej búdke. Krátko po polnoci sa z odkazovača dozvedel, že už nie je zasnúbený. Mariangela odcestovala a nechce ho vidieť. Zamieril rovno k jej bytu, pretože ju už poznal. Zvonil dlho. Po pätnástich minútach zistil, že zrejme ju nepoznal dosť dobre. Suseda mu vynadala tvrdou severskou taliančinou. Vyšiel z domu na ulicu Via Gloria a pozoroval špinavú omietku.

Chcel nájsť nočnú banku, aby z konta firmy ihneď vybral peniaze na spätočnú letenku. Hľadal ju desať dní, na ktoré dodnes odmietal myslieť.

Keď na jedenásty deň vystupoval opitý na rímskom letisku Leonardo da Vinci, zdalo sa mu, že cez prúdy letného dažďa vidí vstupnú halu posiatu bilbordmi so svojimi fotkami Berlin.

Stála na Námestí svätého Petra a za chrbtom mala jednoradové stĺporadie.

Hovoril si, že musí vyhľadať lekára, lebo sa stal alkoholikom a trpí vidinami. Na tvár mu dopadali prudké kvapky. Po letiskovej ploche sa rozťahovali kaluže, akoby ju chceli ovládnuť. Dodnes nevedel, ako sa Rinaldi dozvedel o prilete. Objímali sa a mokli. Na tvárach im prebleskovalo oranžové svetlo signalizačnej veže. V tej chvíli Nur Dema prvýkrát oslepil fotografický blesk. A hneď ďalší. Kým ho Rinaldi vtlačil na zadné sedadlo, Demo rozpoznal kolegov z čias, keď ešte bral kšefty ako paparazzo.

„Chýbal si mi,“ počul vedľa seba. Úzka ázijská brada sa mu pritlačila na líce. Zadržoval dych, aby potlačil čkanie, a už vedel, že s hlúpučkou Berlin majú konečne šancu preraziť.

Nasledujúci deň chcel prespať, no už o deviatej zívaj na tlačovke. V tom týždni stihol ešte ďalšie tri. Berlin sedela vedľa neho. Mlčala. Aj tak nevedela ani ceknúť po anglicky. Na všetko len krčila plecami. Žmurkala dlhými riasami. Na perách úsmev, kútiky úst obrátené nahor. Médiá to zhltnú a Demo potreboval dvanásť energy drinkov denne. Spával dve-tri hodiny. Na Berlin sa vrhol obrovský netvor s menom spoločenská pozornosť. Výhodné ponuky Demovi dennodenne beznádejne zaplňali mailbox. Media buyeri ho neznášali a šeky vypisovali s vrcholnou nechutťou. Platné šeky.

Berlin sa nevedela správať pred kamerou, ale diváci to doslova žrali. Nedokázala si urobiť make-up a v prieskumoch vychádzalo, že práve to sa ľuďom páči. Neoholila si nohy ani podpažšie. Na móle by sa prizabila, ale haute couture mal našťastie od čias hypermartu štýlov každý plný zuby. Na švédskych stoloch za sebou nechávala ohorky s odtlačkami pier. Kamkoľvek s Demom prišli, ihneď sa zašpinila. Keď na ňu kričal, iba si hrýzla palec a smiala sa. Demo sa usmieval nad bankovými výpismi s dlhými radmi núl a bozkal jej vlasy.

Dnes si vo zvyškoch pamäti márne pokúšal pripomenúť nejaké znamenie, ktoré by aspoň v náznaku napovedalo, čo sa neskôr stane. Nerozumel, prečo až do poslednej chvíle netušil vôbec nič. Nur Demo a Rinaldi dodnes zhodne tvrdili, že pri Berlin na to šli celkom inak ako dovtedy. Ale ako vlastne, to už za nich v oslavnej recenzii vo Vogue vysvetlil vychýrený harvardský esetik, špecialista na Wittgensteina a rané počítačové hry:

Agentúra Condé Nast počas krízových rokov ako prvá pochopila, že modelky sú organizované vizuálne dáta so skrytým libidóznym obsahom. Na rozdiel od diktovaného imidžu klasických supermodeliek bola pri Berlin uprednostnená predstavivosť každého jednotlivého diváka. Berlin nepredstavuje iba jednu osobu v médiu, ale v každej chvíli presne toľko figúr imaginácie, koľko divákov ju práve vidí. Ide o prejav tendencie, ktorú sociológovia nazývajú individualizácia spoločnosti, čo je nevôľa ľudí vzdávať sa časti svojho ja v prospech akéhokoľvek kolektívu.

Berlin módnym teoretickým kydom rôznych príživníkov svojím šestnástročným mozgom nerozumela. Na rok odišla zo školy. Podpísali s ňou smiešnu zmluvu, ani ju nečítala, len potvrdila škrabopisným podpisom.

Stala sa prvou modelkou, na ktorú mala prednostné práva jediná agentúra a jediný fotograf. Celé dni presedela na firemnom gauči. Listovala v obrázkových časopisoch, ale nezdalo sa, že by čosi čítala. Pero držala v ruke len vtedy, keď si robila psychotesty alebo keď sa pokúšala spočítať kalórie, ktoré spotrebovala za týždeň. Nur Demo ju vídal, ako upiera modré oči na jeho stôl, ale vyzeralo to skôr, že sa pozerá kamsi zaň.

„Nechýba ti niečo, Berlin?“ pýtal sa. Len sa zasmiala a požiadala, aby kúpili televízor. V kancelárii si celé dni púšťala sitkomy a Demovi znel za chrbtom štúdiový smiech. Kúpil jej prenosnú konzolu s hrami a Berlin sa zamilovala do Candy Cosmos, kde sa na jej lietajúci tanier zo všetkých strán rútila záplava cukríkových rakietiek.

Keď práve nefotili, dokázala na monitor hľadiť celé hodiny. Vtedy Demovi prvýkrát napadlo, či nedroguje. Uvedomil si

však, že pri svojej neschopnosti by si nedokázala nič zohnať – a nehodilo by sa to ani k jej veselosti vo svete televíznych snov.

Vplyvné médiá sa predbiehali v analyzovaní Berlininho úspechu po dlhej kríze modelingovej brandže:

Vďaka Berlin obvinenia zo sexizmu po rokoch konečne utíchli. Modeling dnes pracuje ako obrovská fabrika ikon životného štýlu doby, produkuje organizáciu kolektívnej skúsenosti a vytvára novodobú metaforu strachu zo škaredého. Berlin sa stala ikonou médií, reprezentujúcou súčasný životný štýl s nezáujmom o politiku, všeobecným konzumom, vzývaním populárnej kultúry a radostným pocitom zo života.

Kreatívne oddelenie agentúry Condé Nast založilo časopis, ktorý niesol jej meno. Prvé periodikum zamerané na jedinú ikonu. Okrem reklám sa v ňom dalo nájsť aj zopár krátkych článkov.

Nasledujúci rok sa v Demovej pamäti zmenil na fragmenty epizód, pri ktorých mal zostrené vnemy. Pod agentúrnou značkou vyšla Berlinina autorská voňavka s flakónom v tvare jej tela. Demo jej zaplatil kurzy angličtiny a francúzštiny, ale bol by rád, keby zvládla aspoň spisovnú taliančinu. Berlin zbožňovala hudbu – týmto slovom nazývala zvuky, ktoré produkovali jej obľúbené skupiny. Hodiny čakania na správne svetlo trávila so slúchadlami na ušiach. Počúvala najnovší boyband, fajčila mentolové cigarety a Demo s Rinaldim na nej zatiaľ zarábali neuveriteľné peniaze. Počet zamestnancov Condé Nast prekročil stopäťdesiat.

Lenže z toho obdobia sa už Demo rozpomínal aj na zrýchlený tlkot srdca. Hukot v ušiach. Tupé mrákoty. To, čo ho s Berlin hnalo dopredu, sa začínalo vytrácať. Pred časom sa zdalo, že vizuálne variácie jej osobnosti sú v rámci jedného života nevyčerpatelné. Berlin sa stala symbolom navonok a zároveň svojím vlastným symbolom. V každom človeku, v mužovi aj v žene, dokázala na základe ich individuálnej kultúrnej skúsenosti zaplniť prázdne miesta tej časti identity, ktorá konštituuje snovú sexualitu. Ľudská imaginácia pracuje duálne a Demovi sa darilo Berlinin mediálny obraz neustále variovať, zrkadliť

a vytvoriť pre divákov celé série symbolických svetov, ktoré sa pri percepcii nezrážali dohromady.

To všetko však nedokázalo zakryť fakty v prieskumoch, ktoré jasne ukazovali, že Berlin aj s celým svojím súčasným životným pocitom začínala pôsobiť veľmi nudne. Demo a Rinaldi zmenili marketingovú stratégiu. Presťahovali sa spolu s Berlin do letiskových hotelov a každý týždeň fotili a nakrúcali na inom mieste sveta. Vídali sa dennodenne a absolútne si nemali čo povedať. Berlin vystupovala na akciách, poskytovala rozhovory, mala dve vlastné televízne šou, snímali ju na jej oficiálne internetové stránky. Lenže to všetko prestávalo stačiť.

Príjmy agentúry narástli do obrovských čiastok, Demo sa však mračil. Nechcel sa zmieriť s vrcholom, nad ktorý sa ísť nedá. Ratingy už za daného stavu jednoducho nemali kam stúpať. A keď sa vo dverách rímskej kancelárie prvýkrát objavili daňováci, celé sa to začalo sypať.

Demo si dodnes myslel, že v čase hĺbkovej inšpekcie zbytočne prepadol panike. Prestal si všímať dôležitejšie veci. Štátni kontrolóri sa prehŕňali spleťou dokladov v účtovných súboroch Condé Nast Holding a Demovi prestalo chutiť jesť. Viac fajčil, ale nik neveril, že sa to ešte dá.

Kšefty Condé Nast s Berlin smrdeli nezdanenými miliónmi, ale Berlin voňala svojou vôňou, hrala hru so svojou postavičkou a len sa smiala. Dema to štvlo tak, až si myslel, že zošalie. Keby nebola taká tupá, všetko by vyzeralo inak. Mohla sa učiť a potom ľubovoľne inovovať, stať sa – ako sa niekde dočítal – osobnosťou s aktualizovateľnou formou štruktúry identít.

Nevedel sa zmieriť s tým, že Berlin na to nemá. Dokázal sa rozpamätať, že približne vtedy mu prvý raz napadlo, že existuje jedna možnosť, ako na nej predsa len zarobiť ešte viac.

Z telefónu sa ozývalo bublanie. Nur Demo sa zatiaľ nenaučil vypínať náhodný systém nastavovania zvonenia, preto sa mu

mobil stále hlásil jedným z 202 špeciálnych zvukových efektov ako vesmírny šum, bozk postavičiek z cartoonu či vzdych vzrušenej ženy.

Nahou rukou šmátral po slúchadle. Žltý prístroj našiel, až keď sa vystrčil do pol pása. Stlačil piktogram slúchadla a monitor sa rozsvietil. Zaznelo čľupnutie. Demo otvoril oči a pred prudkými lúčmi rímskeho slnka si ich zakryl dlaňou. Na krku cítil pot. V žltobielom svetle sa leskol satén. Na hodinkách videl 12:13.

„Máme ju. Pôjde po ulici Nazionale. Okolo pol druhej. Dostaneš ju na prvý raz.“ Zasa nestihol Rinaldiho pozdraviť. Prvýkrát sa však stalo, že nezvládol ani rozlúčku. V malom reproduktore cvaklo. Ozval sa signál presmerovania siete. Demo vynadal už len mobilu.

Prvýkrát sa zobudil o ôsmej. Unavený. Vyfajčil cigaretu marihuany a prelistoval si zopár farebných časopisov. Na troch obálkach videl Berlin. Spravil si ponúkaný test pre dievčatá do 18 rokov o tom, ako sebe orgazmus urýchlí a partnerovi ho oddialiť. Prečítal si reportáž o histórii slávnych perkaderníkov, o Julianovi d'Yse, Oribeovi aj krátke dejiny retro štýlu tupírovania. Dozvedel sa, aké sú trendy geometrických úprav účesov a objasnil si spojenie explózia ofín. Potom zaspal.

Keď vstal druhýkrát, cítil sa čerstvejší. Rýchlo sa obliekol. Zbalil si tašku s objektívmi a vložil do nej aj strelecký ďalekohľad. Krátku pušku mal poskladanú vedľa nikonu. Snímateľná hlaveň mala kaliber 22 milimetrov. Tlmič sa zakrúcal opačným závitom. O 12:29 opustil byt. Nechal spustené žalúzie, aby sa po návrate neuvaril. Dole ho už čakal taxík Fiat.

„Na Via Nazionale, čo najrýchlejšie!“

V pamäťovej retrospektíve sa videl, ako o 12:40 sedí v byte nad hlučným vyvýšeným priestranstvom štyridsaťtri metrov od tajwanskej reštaurácie. Netušil, koľko mohlo Rinaldiho stáť vyčistenie tohto otlčeného bytu. Vojenským ďalekohľadom premeriaval priestor so slnečníkmi Budweiser.

Vedel, že kuchár je gastarbeiter odniekiaľ z Bosny a má dosť problémov sám so sebou, než aby sa zaujímal o čokoľvek iné. Čínsky pokladník by políciu nezavolať, aby mu náhodou ktosi nepoložil zopár otázok o pracovných povoleniach. Staré Rimanky krmili sivobiele holuby. Demo si pamätal, že vtedy pocítil hlad. Zakázal si naň myslieť. Smädilo ho. Čakal. Kaluže na chodníkoch sa v teple rýchlo scvrkávali a dymilo sa z nich. Vzal pušku.

V hľadáčiku sa mihali uponáhľaní chodci, kráčajúci do zatienených bytov na siestu. Keď sa ukázala, nezapochyboval, že je to ona. Rinaldi mal cit pre nohy. Neholila si lýtka. Posúval hlavu v rytme jej pohybov. V pamäti si presne uchoval, ako začal počítať. Do troch. Už sa však nedokázal rozpamätať, kto skočil do výstrelu prvý.

Dnes už mu bolo jasné, že zaplatila hádam všetkých. Ktosi mal v ruke handycam. Vo fragmentoch pamäti sa Demovi poplietli spomienky so zábermi, ktoré videl neskôr na vyšetrovaní. V slučke mu zatknutie púšťali stále dookola a na rozdiel od neho neboli z toho unavení.

Sledoval juhoslovanského kuchára, ako čosi kričí BBC angličtinou a ukazuje na Demovo okno. Číňan pri pokladni rýchlo hovoril do vysielačky. Zákazníci vstávali zo sedadiel. Obkolesili ju. Klesla na kolená. Vzlykala. Vtedy ešte stále mieril. V hľadáčiku uvidel, koľkí mieria naňho.

Sklopil hlavu. Sivobiele holuby splašene vzlietli. Rímsky vzduch bol ako balón naplnený na prasknutie, čakajúci na ihlu súmraku. Policajná siréna sa rozozvučala. Demo dostal triašku. Nepamätal si, ako ho vzali z bytu, ani kedy sa dostal do cely. V pamäti sa mu zotreli aj prvé otázky vyšetrovateľov. Spomínal si, že keď ho vtlačali do antona, obloha nad domami bola modrá, bez oblakov. Potom videl dlhú pochmúrnú budovu Regina Coeli s množstvom malých mrežovaných okien. Naplo ho, ale žalúdok mal prázdny. Sledoval Berlininu legendárnu tlačovku spolu s mužmi v rovnakých modrých oblekoch a netušil, že šlo

o mílnik v dejinách korporatívneho kapitalizmu. Berlin vyzerala nádherne. Jej skvelá angličtina mala londýnsky prízvuk.

„Volám sa Berlin a pracujem ako modelka. Chcem podať žalobu na majiteľov firmy Condé Nast, ktorí sa volajú Nur Demo a Rinaldi, ako aj na ďalších zamestnancov ich modelingovej agentúry. Vlastným dôkaz, ktoré v ich produkčnej činnosti potvrdzujú závažnú hospodársku kriminalitu. Ale predovšetkým viem a dokážem, že ma chceli zavraždiť, a hoci to znie neuveriteľne, predali absolútne všetko, čo by súviselo s mojou smrťou. Televízne práva na priamy prenos z pohrebu. Prednostné copyrighty na reprízy aj námety na dokumentárne a hrané filmy. Môj príbeh na knižné publikovanie. Posledné fotky na pohľadnice a kalendáre. Smútočnú pieseň na moju počesť, ktorá sa mala stať hitom.“

Rozprávala, v modrých očiach mala slzy. Demo počul prvýkrát z jej úst dlhšie súvetie. Rozmýšľal, kedy to Rinaldimu hovoril, lebo citovala úplne presne. Zrútil sa na stoličke a stratil vedomie.

Keď sa prebral, Berlin novinárom plynulo odpovedala v piatich jazykoch. Prázdne miesta v pamäti dodnes nedokázal zaplniť spomienkami. Nevedel, o koľko dní neskôr mu advokát pomaly a zreteľne vysvetľoval, že na konzole mala prednatočené efekty z počítačových hier a medzitým si sťahovala účtovné textové súbory. Sitkomy púšťala na videu cez autoreverz a čítala nakradnuté výpisy z bankových depozitov. Poznala čísla, názvy, heslá. Zistila, že ju okrádate. Pozastavila platnosť vašich kont a svoje navyšovala. Niekoľko za obrovské peniaze mlčal, kým niekto iný za percentá zaistil prevody. Po preukázaní povinnej výšky minimálnych kapitálových rezerv pripravila účtovnú osnovu aj refinančný program. Založila šesť dcérskych akciových spoločností, medzi ktoré prerozdělila 51 % všetkých svojich financií. Centrálu Berlin NuForms Ltd. zaregistrovala na Kajmanských ostrovoch a personálne prepojila s Coopers Bank so sídlom vo Vaduze. To je jedna z tých bánk, do ktorých vôbec nevidíte vchádzať ľudí, a keď tam skúsite vojsť, neuveriteľne

zdvorilo vás okamžite vyhodia. Demo dal výpoveď svojmu advokátovi.

Dlhé horúce dni čakania na proces trávil pozorovaním rímskych striech pod bezoblačnou oblohou. Pahorky tohto mesta akoby sa dvíhali v ústrety svojim útočníkom. Snažil sa nemyslieť na Berlin. V predstavách však stále znova videl jej tvár. Len sa smiala, kútiky úst preliačené nahor.

najhorší zločin
vo Wilsonove

I

Noc z 2. na 3. februára 1923 sa vo Wilsonove začala hustým snežením. Tuho mrzlo. Tma zosinavela. Dvadsaťosemročný policajný poručík Jozef Eisner sa o pol tretej ráno pokúšal bežať vyprázdneným mestom, no cez čerstvé záveje popri rohoch domov sa dalo ledva brodiť. Hoci mal novú zelenú zimnú uniformu, oziabalo ho, štípali ho líca aj pery.

Z času na čas sa popri ňom prehnala drožka alebo malý sedan fordka. Husté vločky pohlcovali posledné stopy nočných chodcov. Eisner nadával na ohlasované oteplenie a tlačil sa čo najbližšie k vysokému múru, nažlto osvetlenému plápolajúcou plynovou lampou. Cesta zo zborového veliteľstva na Vámbéryho ulici mu už zabrala vyše dvadsať minút. Prešiel popri romantickej budove synagógy na Rybnom námestí a zamieril k Schlossbergu, štvrti lodníkov, mlynárov a remeselníkov. Za mútnosivými kontúrami krivých striech sa rozprestierala zahmlená imaginárna krajina oblohy. Svetlá v nízkych domoch už dávno pozhasínali. Nikde nikoho.

Chodník vedúci hore od Judengasse bol strmý ako schodište, rútil sa vpred v stúpajúcej krivke a v perspektíve sa zmenšoval do tmavej škáry. Prázdny uličkami nad Vödriczou sa hnal vietor, ktorý pred sebou miesil, prevracal a trápil sneh zamierajúci od blaženosti. Eisnera boleli oči. Okuliare mu boli nanič, no bez nich zasa takmer nič nevidel. Šliapal po úpätí hradného kopca cez úzke uličky, tmavé zákutia a malé námestia. Tmavé kulisy zaplnili stony víchra, svišťanie a zavýjanie. Pri stúpaní po klzkých mačacích hlavách sa celý spotil. Striaslo ho chladom a horúčavou zároveň. Zakrútila sa mu hlava. Na chvíľu zastal.

Ďalej už neboli nijaké domy. Tam hore na úbočí, na nápadnom rovnom mieste, stála Leopoldova brána, ktorá toto miesto preslávila. Netušil, prečo niekto zavolať políciu práve sem. V prísвите lúčov, zavesených nad tehlovými klenbami oporných stien, vyzerala snová ulica popolavo.

Namáhavo dýchal a kráčal ľadovou triedňou ďalej. Dokonca kúsok pobehol. Obočie mu posiali ľadové iskričky. Metelica ho oslepovala a všetko pred očami sa mu roztancovalo. Rozkašľal sa. Nad sebou uvidel špirálovité schodisko. Z takejto blízkosti sa hrad so štyrmi vežami zdal obrovský. V pekle nevyspytateľného chladu pôsobil ako prízrak.

Len stále ísť! Čo najrýchlejšie! Strieľne po jeho ľavici mali vo výklenkoch krížové mreže. Pod nohami zavrzgal sneh. Zdalo sa mu, že v diaľke pred sebou začul kroky. Zastal a započúval sa. Bol to iba poryv premenlivého vetra. Naokolo sa rozprestierala modrosivá temnota. Aké desivé ticho! Človek si mohol myslieť, že zostal sám s trblietavým snehom. Koruny stromov sa s praskaním kývali.

Keď sa týmto priestranným a zanedbaným miestom rozľahol ženský výkrik, Eisnera chytil des. Nik iný ho nemohol počuť. Široko-ďaleko žiadna ľudská a možno ani nijaká iná živá bytosť. Premkol ho meravý pocit samoty. Chvíľu vôbec nedokázal reagovať. Také čosi ešte v službe nezažil. Uprel oči na hrad, groteskný a neskutočný. Niekde odtiaľ to prišlo.

Spomínal si na výcvik. Čo treba v takejto chvíli robiť? Rozochvel sa od nepokoja a úzkosti. To určite nie! Od nervozity sa mu roztriasli prsty. Konať! Nemyslieť, ale konať, rozpamätal sa. Vtedy už zo všetkých síl bežal vpred.

V temnej hĺbke nič podozrivé nevidel. Neďaleko však zreteľne začul kroky. Bleskovo tam zamieril. Z beztvarej hmoty naozaj vystúpili nejasné kontúry človeka. Tajomná temná postava sa rútila smerom k hradnej skale. Chorobná fantázia by mohla zapochybovať, či išlo o ľudskú bytosť.

„Stoj! Zastav sa!“ kričal Eisner. Odpovede sa nedočkal, preto sa hnal, ako len vládľal. Bol to statný mladý policajt. Oproti unikajúcemu mužovi – pretože to zjavne nemohla byť žena – však musel pôsobiť ako celkom drobný a pomalý.

Neznámy pred ním mu pripadal ako obor. Plášť za ním divoko vial. O chvíľu už chlap liezol dolu, priamo ku kúriám a Wasserthurmu v štvrti Zuckermandel. Klesal veľmi rýchlo.

Zadychčaný Eisner konečne dobehol na okraj skaly. Nasadil si okuliare, ale pozrieť do tváre muža, ktorý sa stratil v chumelici, už nestihol. Nadával si za váhanie a pomalosť, keď sa opäť ozval príšerný výkrik. Bol síce tichší ako prvý, no ešte zlovestnejší. Eisnera prinútil opäť k behu, tentoraz priamo tam, kam ho z nočnej služby odvolali. K Leopoldovej bráne, pretože práve spod klenby vychádzali tie strašné, zúfale zvuky.

Očami premeriaval tmavomodrú temravu a múr, no nič nezvyčajné si nevšimol. Obrovskú žalostnú oblohu zakrývalo mravenisko vločiek. Medzery medzi skalami vyzerali ako bezodné čierne jaskyne. Potom mu zrak zletel na rozmazanú potemnenú architektonickú panorámu mesta a schátraného Schlossgrundu. Akási iná farba tmy už bola predzvestou blížiaceho sa úsvitu. Vietor syčavo pískal. Snežilo hustejšie. Z tekutej hmly sa nechcel vynoriť nijaký obraz.

Mal také rozdrásané nervy, že sa mu v hlave z útržkov skladali morbidne fantázie. Chodil hore-dolu. Rozbehol sa. Kúsok sa vrátil a pátral ďalej. Čo ak sa mu to len zdalo? Tie zvuky možno spôsobil víchor.

Ale čo tá postava? Nebolo sa to náhodou naopak – že on na smrť vystrašil neznámeho muža? Čo by však tu slušný človek uprostred noci v takom nečase robil?

Eisner zostal stáť. Podupával premrznutými nohami. Ladový vzduch mu upokojoval horúce čelo. Možno to bol iba zlý žart. Nejaký trik, na ktorý vo vystrašenosti naletel. Pripadal si smiešny. Vydal sa dolu zrazom popri kamenných rozvalinách. Opäť sa mu zahmlili okrúhle sklá. V hlbokom vrecku kabáta nahmatal mokrú vreckovku, aby si utrel okuliare. Na hranici vnímania postrehol nepatrný biely pohyb niekde pod sebou. Sklopil zrak a vtedy ho nečakane ovalil strach takej intenzity, až sa mu z hrdla vydral krik, húkavé zavytie hrôzy.

Neopísateľné, nemysliteľné zdesenie spôsobilo, že keď ju zbadať, zrak sa mu rozjasnil. Nedokázal od nej odtrhnúť oči. Bola vysoká a dlhé hrdzavé vlasy mala rozpustené. Nad jemne rezanou tvárou sa klenulo široké biele čelo. Drobná ostrá brada

tvorila presnú líniu s mierne vystúpenými lícnymi kosťami. Na krátkom štíhlom nose sa lámal mihotavý tieň. Na hladkej pleti jej pehavých líc sa topil sneh.

Zovretá belostná dlaň dievčaťa sa odrazu otvorila, odhalila štyri štíhle dlhé prsty a znehybnela. Eisner zmeravel. Nezmohol sa na slovo. Sneh po chvíli vytvoril na tvári neznámej tenkú, takmer priesvitnú bielu vrstvu. Pozoroval jej krásu. Potom prekonal strach, stiahol si kožené rukavice a konečne sa pohodného tela dotkol.

II

Nepodarilo sa mu nahmatať jej tep. Nadvihol viečka a uvidel len belmo. A potom sa bezhlavo hnal späť na komisariát, aby zavolať pomoc.

Pri strmhlavom behu dolu cez vinohrad spozoroval čosi ešte strašnejšie ako smrť, ktorú možno aspoň pochopiť. Obrisy nadľudskej postavy. Mihla sa popri domčekoch, pritisnutých až k skalnému bralu, kde sa v jednej izbe tísli aj tri rodiny najchudobnejších obyvateľov Wilsonova. Eisner zapochyboval, či je pri zmysloch. Muž v čiernom kabáte nezmizol. Medzičasom sa presunul až na breh Dunaja. Práve sa prehupol ponad nízke zábradlie.

Eisner sa napriek hrôze vyrútil za ním. Bol na hranici úplného vyčerpania, ale na tom nezáležalo. Aspoň pre ňu teraz musí vládnuť, prikazoval si. Preskočil vysoký násyp električky a uháňal.

Keď dorazil na nábrežie, nikoho nevidel. Nad bahnistým brehom rieky viseli dlhé mihotavé tiene. Tma puchla, nadúvala sa. Vzduch bol presýtený hnilobou. Krátko zapišťali zo spánku vyrušené potkany. Z kalnej vody stúpala vlhkosť. A práve tam ho znova zbadal.

Nech to na začiatku 20. storočia znie akokoľvek neskutočne, tajomný muž, otočený chrbtom k nemu, chodil po vode, asi šty-

ridsať metrov od brehu. Vzpriamený chvíľami bláznivo poskakoval, potom prešliapaval na mieste. Zasa sa rozbehol. Zodvihol ruky a ukazoval dohora.

Eisner zastal ako prikovaný. Najprv mu napadlo, že jeho zdivočené zmysly vyvolávajú v hlave démonické preludy. Pretrel si zrak. Okolie však vnímal zreteľne. Teraz snežilo redšie a on jasne videl, ako sa postava bez problémov držala na drobných vlnách prúdu naprotiveň všetkým zákonitostiam modernej fyziky.

Nebol slaboch. Vo wilsonovskom policajnom zbore síce slúžil iba druhý rok, no všetci ho poznali ako odvážneho, vzdelaného a inteligentného muža. Do sveta sa zatiaľ nedostal, no počas štúdia na Alžbetínskej univerzite bol svedomitý a vyznal sa v matematike, národopise aj v kriminalistike. O takomto jave však dosiaľ nepočul. Pripadal si ako vo sne, akoby to bola nočná mora, ktorá trvá už príliš dlho a ťaží ešte aj ráno.

Zarazene pozoroval, ako sa vysokánsky muž pomaly otáča k nemu. Zdalo sa mu, že zadul prudší vietor. Nevedel, či tento úkaz je skôr mentálny, alebo optický. Biele vločky sa bezhlavo hnali všetkými smermi. Po hladine sa prehánali tieňohry.

Už ho videl z profilu. Vysoké čelo, úplne biely pretiahnutý nos, rozdvojená široká brada. V chvate skákal raz sem, raz tam.

Obloha sa na okamih rozjasnila. Mesiacom postriebrené oblaky v šialenom chvate zašli a opäť sa zjavili. Eisnera prepadol obludný pocit bezmocnosti. Zrazu sa prestal báť.

Automaticky siahol po revolveri Smith & Wesson. Najnovšie opakovacie pištole darovali wilsonovským policajtom americkí kolegovia. Vysunul zbraň z puzdra. Natiahol ruku. Nervy sa razom upokojili. Uprel pohľad pred seba. V hľadáčku sa o zlomok sekundy objavila mŕtvolne bledá tvár s výrazom opičieho úšklabku. Ibaže oveľa bližšie! Eisner viac neváhal. Odistil a bleskurýchlo trikrát po sebe vypálil.

Trafil. Všetkými troma výstrelmi. Zásahy nábojmi s kalibrom tridsaťosem odhodili muža najmenej o dva metre. Zostal však ležať na hladine! Eisner tomu nemohol uveriť. Katastrofické po-

city však ani nestihol vnímať naplno, pretože chlap sa vzápätí vzpriamil. Vstal a nemal na sebe ani škrabanec, akoby sa mu vôbec nič nestalo. Kráčať po vode bezočivo suverénne. Rozhádzoval rukami. Chyťal sa za brucho. A potom sa začal smiať. Rehotal sa. Chichotal. Hurónsky burácal. Kvílenie mu skrivilo črty tváre do odpornej grimasy.

Eisnera zachvátil najstarší a najsilnejší strach. Mal pocit, že sa dostal na temnú, horšiu stranu kozmického mystéria. Stratil kontrolu nad svojím hlasom. Z hrdla sa mu vydrali ťahavé pazvuky. Drgľovala ho triaška. Hrýzol si do pier. Vyhŕkli mu slzy. Bol pripravený na koniec.

Nevedel, aký dlhý čas prešiel, kým sa spamätal. Nič sa však nestalo. Nik sa ho nedotkol, nik ho neoslovil. Keď sa po čase trochu utíšil, na okolí bolo pusto. Neznámy zmizol rovnako rýchlo, ako sa zjavil. Už nevzlykal, no trúchlivých myšlienok sa nie a nie zbaviť. Pod železným mostom sa pomaly sunul Dunaj.

Zamieril po Justiho nábreží popri železnici späť na komisariát. Medzičasom prestalo snežiť. Z vykričaného zábavného podniku Bellevue na Dugonitsovej ulici sa ozýval prenikavý ženský smiech a mužský spev. Čím ďalej sa Eisner dostával od miesta nepochopiteľných udalostí, tým väčší zrýchľoval krok. Pri budove Živnobanky a pri plavárni Grössling už ozlomkrky bežal.

III

Nasledujúci deň nesnežilo. Vyšlo slnko a vrhlo na modrú oblohu zlaté záblesky. Strechy sa červenavo ligotali. Mrznúť neprestalo.

Na policajnom komisariáte na Vámbéryho ulici vládol v oddelení vražd nezvyčajný pokoj. Náhodný pozorovateľ by toto rožné pracovisko na druhom poschodí vnímal ako sterilnú miestnosť s dlhými hnedými pultmi a zelenými skrinkami po

strop. Plápolajúci deň sa chvel v mosadzi na rámoch erárnych obrazov a na kľúčkách. Ďalekopisný prístroj vyťukával správu o smrti mladej dievčiny a rozposielal ju do troch hlavných mestských denníkov Wilsonstadter Zeitung, Westungarische Grenzbote a Hírlap. Uprostred dlhého pultu sa práve ocitol podnos s obrovskou kanvicou a desiatich rozospatých žandárov poštekľila vôňa kávy. Zazvonil telefón. Zdvihol ho poručík Dohnányi a odpovedal po nemecky:

„Vrchný komisariát Wilsonov, prosím. Áno. Je v poriadku. Volá sa Jozef Eisner. Sedí tu vedľa mňa. Zatiaľ s nikým. Dobré. Budeme vás čakať. Určite s nikým, ubezpečujem vás. Takže o dve hodiny tu. Zatiaľ dovidenia.“ Zložil.

Unavený a vystrašený Eisner sedel ďalej od ostatných a čakanie si krátil pozeraním z okna. Nemal náladu na rozhovory s kolegami. Keď im ráno, ešte rozospatým, rozprával, čo na vlastné oči videl, šklbalo im kútikmi úst. Nie o mŕtvej tam na kopci. Tomu verili. Rutina! Ale o tom, čo neskôr zažil s tajomným mužom na rieke.

Policačný komisariát na Vámbéryho ulici

Pri pohľade na uponáhľané, no inak príjemné a bezpečné mesto s ligotavou atmosférou sa mu ani nechcelo veriť, že nočné udalosti mohli byť skutočnosťou.

Naľavo stál rozsiahly komplex rafinérie Apollo, ktorý na juhu hraničil s prístavom a výstaviskom Dunajských veľtrhov. Západne odtiaľ dovidel na vozovňu wilsonovských električiek, tlačiareň Concordia na Segnerovej ulici, elektráreň a ďalšie továrne. Rušnú ulicu Henricha Justiho nanovo dláždili keramikom. Nad Dunajom sa klenuli kovové siluety dvoch wilsonovských mostov – kovového a pontónového. Záblesky rýchlych áut kreslili na múroch trepotavé čiary.

„Volali z Viedne,“ referoval Dohnányi po maďarsky. „Pravdu povediac, je to čudné. Naďalej máme prísny zákaz čokoľvek podnikáť.“

„Nehoráznosť!“ ozval sa dôstojník Martin Hefele, ktorý mal vždy na tvári skormútený výraz, aký by sa skôr hodil majiteľovi pohrebného ústavu než policajnému detektívovi. „Toto nie je Londýn, Rím ani žiadne iné sídlo neresti. Máme tu ročne menej vražd než prstov na ruke, aj to väčšinou medzi tou zberbou z prístavných nevestincov a oficierskych bordelov. Ale teraz ide o nevinné mladé dievča! Už dávno sme mali konať, aby stál vrah čo najskôr pred súdom a aby sa spravodlivosti učinilo zadosť!“

„Pokiaľ ide o mňa, môžem s tebou len súhlasiť,“ hovoril Dohnányi. „Ale vieš, ako to je. Odkedy sedí Šrobár vo väzení, všetci sú nervózni a mňa zhora pucujú za každú nevyriešenú krádež. Hovoria, že na nich zasa tlačí zahraničie. Tak si vieš predstaviť, ako ich vyburcovala vražda. Vysvetľoval som im, že aj my policajti sme predsa ako celé mesto v štádiu reforiem a veci sa hýbu ako u nás odjakživa – pomaly. Vo Viedni však tvrdia, že zlyhávame na celej čiare, nemáme dosť kapacít, preto nám sem jednu posielajú. Priznajme si, že majú trochu aj pravdu. Ale aby ste chápali, čo sa deje, tak počúvajte. Nie je to nikto z Budína, ani z Viedne, ale priamo z Ameriky! Z New Yorku!“

Správa vzbudila v skupine slúžiacich policajtov živý rozruch. Zaznelo pochvalné zahmkanie a dokonca aj hvizdnutie. Dušev-

ne otrasený Eisner pozoroval letiace mračná. Jeho prečudesné myšlienky sa v istom bode prerušovali, rozvíjali a rozplývali v ničotu. Mysľou blúdil po ďalekých priestoroch nad Petržalkou. Obloha sa na horizonte zarojila akýmsi čiernym výsypom, ktorý rástol a približoval sa, až sa zmenil na krúživý krdeľ letiacich vrán. Ich krákanie rozstrihalo nebesá.

„Má pravdu,“ odpovedal pochôdzkar Ján Arnošt. „Nedávno vo Vestníku písali, že v priebehu desiatich rokov má sem prísť až dvadsaťtisíc odborníkov z Rakúska, Maďarska, ale najmä z Ameriky. Wilsonov potrebuje nových úradníkov aj učiteľov ako soľ, tak prečo by sme nemohli prijať jedného amerického policajta?“

„Navyše to nie je hocijaký policajt. Celý ten prípad pôsobí veľmi záhadne. O tom prste už viete. A sú tu aj ďalšie veci, pričom podobné sa vraj už stali aj inde v Európe. Príde k nám fachman zo zvláštneho vyšetrovacieho oddelenia. Údajne jeden z najlepších v odbore. V poslednom čase sa zdržoval najmä v Európe, lebo v tomto regióne sa to vraj hemží tajomnými úmrtiami.“

Eisner počúval len na pol ucha, no teraz zbystril pozornosť. Presne takého človeka by potreboval! Možno mu konečne niekto uverí. Z nejakého dôvodu bol presvedčený, že toto detektívne pátranie bude možno väčšmi vecou viery ako logických schopností.

Ďalej už rozprave kolegov nevenoval pozornosť. Skúmal štvoruholník roliet, biele škvrny slnka. Vyzivoval zvyšky noci. Prikázali mu, aby nikam nechodil, a to mu vyhovovalo. A tak sa stalo, že ani nevedel ako, a zaspal.

Keď ho zobudili, hľadel do tváre neznámeho muža. V duchu sa preklínal, že ho premohol spánok v službe a navyše práve vo chvíli, keď prišla zahraničná návšteva. Od hanby zo seba nedokázal vydať ani hláska a mlčky si cudzinca premeriaval.

Človek, ktorý pred ním stál, bol vysoký, ale jeho proporcie pôsobili znamenito vyvážené. Vyzeral veľmi seriózne, bol priam predchnutý vážnosťou svojej práce. Zo spôsobu, akým sa pohy-

boval, sa dalo uhádnuť, že prešiel vojenským výcvikom. Bezpochyby už oslávil päťdesiatku, ale prekypoval železným zdravím a silou. Určite si na nebezpečenstvá dávno zvykol.

Na sebe mal trochu formálny hnedý spoločenský odev dokonalého strihu a švihu. Výraz na jeho kultivovanej tvári budil dojem energickosti až panovačnosti, no nie arogantnosti. Príťažlivosť mu dodávala krátka, oceľovosivá brada. Veľké jasnomodré oči, ktoré už museli vidieť mnoho utrpenia, clonili elegantné okuliare s úzkym strieborným rámom. Riedke, ale dobre udržiavané vlasy svedčili, že v kaderníctvach býva pravidelným hosťom. Orlí nos dodával jeho črtám nádych keltskej fyziognómie. Celkovo pôsobil dojmom vynikajúcej inteligencie, vznešenej krvi a prvotriedneho správania.

Vedľa neho stál dôstojník Hefeľe a mrmlal ospravedlnenia: „Prosím, pochopte to. V noci zažil duševný otras. Nikdy doteraz sa čosi také –“

„Nikdy nehovor nikdy,“ odsekol muž vynikajúcou nemčinou, „prejdime k veci!“ Ako sa mal Eisner neskôr dozvedieť, skvele hovoril piatimi jazykmi vrátane latinčiny.

„Zoznámte sa. náš mladý kolega Jozef Eisner. A toto je pán Food, zvláštny agent z amerického Federálneho úradu pre vyšetrovanie, známeho ako FBI.“

Američan rázne natiahol ruku na pozdrav. „Ja som Food. Aaron Food. Presnejšie, americký generál Aaron Food. A meno je na mne jediná smiešna vec. Ľuďom je zo mňa väčšinou do plaču,“ predstavil sa detektív sucho. V ruke držal hnedý kožený kufrík.

„Úprimne dúfam, že počas vašej návštevy Wilsonova to bude inak. Hádám sa vám u nás bude páčiť,“ odpovedal Eisner a ešte raz si neznámeho premeral. Bol mu na prvý pohľad sympatický.

„O tom pochybujem. Už sa mi nepáčilo aj na oveľa krajších miestach,“ odvetil Food. Vtedy si Eisner uvedomil, že Food stelesňuje to, čo vychýrený francúzsky románopisec Rabelais nazýval agelast. Človek, ktorý sa nesmeje, nevie sa smiať a ne-

má zmysel pre humor. Premýšľal, čo asi spôsobilo, že šarmantný muž v najlepších rokoch zanevrel na smiech. Preľakol sa, či po včerajšej noci nedopadne rovnako.

„Dnes som síce pricestoval z Linzu, ale moju cestu schválil a bude prísne sledovať úrad priamo v New Yorku. Mám vám odovzdať srdečný pozdrav od nášho nového mladého riaditeľa J. Edgara Hoovera, absolventa práva na Washingtonovej univerzite a hrdinského veliteľa bojov svetovej vojny, aj od generálneho obhajcu Mitchella Palmera, známeho vyšetrovateľa anarchistov a komunistov. Som poverený vrelo vás pozdraviť aj od prezidenta svojej krajiny Woodrowa Wilsona, ktorý prechováva voči vášmu mestu už od jeho vzniku vrele sympatie. Ako isto viete, náš prezident sa momentálne zotavuje po dlhom a namáhavom turné po amerických štátoch, kde propagoval Versaillskú dohodu. Naďalej však presadzuje svoje presvedčenie o politickej rovnoprávnosti veľkých aj malých štátov a podporuje územnú nezávislosť vášho mesta v strede Európy. Ubezpečuje vás, že v prípade potreby nasadíme do Wilsonova všetkých 441 zvláštnych agentov FBI.“

To je viac ako všetci členovia wilsonovského policajného zboru dohromady, pomyslel si Eisner. Vtedy sa Food k nemu obrátil.

„Takže ty si ten, kto videl v noci, ako neznámy chlap, pravdepodobne po spáchaní ohavnej vraždy, chodil po vode. Bol si v šoku, ale napriek tomu si po ňom vystrelil a potom si zašiel späť na veliteľstvo po pomoc. Telo mŕtvej teraz leží... kde?“

„V pitevni. Priamo tu v podzemí budovy,“ vysvetľoval Hefe.

„Tak fajn. Vyšetrovanie začneme tam. Ešte predtým – aby bolo medzi nami jasno – od tejto chvíle preberám vedenie oddelenia vražd. Budem potrebovať vlastnú kanceláriu s telefónom. Nemusíte ma volať generál. Hovorte mi Food,“ oznámil detektív s takou presvedčivosťou, že si o tom nikto z wilsonovských vyšetrovateľov netrúfol pochybovať.

„Samozrejme, pán Food. Urobíme všetko preto, aby sme vám pomohli pri pátraní.“

„Bez urážky, páni, ale to by ste nezvládli. Som platený za to, že viem, čo ostatní nevedia. A moja práca zavše nadobúda morbidne kolosálne rozmery,“ sucho skonštatoval Food. „Ale podrobnosti neskôr. Najprv zájdeme do laboratória. Chcem súdnolekársky nález. Potom musím s Jozefom hovoriť osamote. Nezabúdajte na to najhlavnejšie: páchatel sem pred činom telefonoval. To je v kriminalistickej praxi zriedkavý, no o to nebezpečnejší úkaz. Chce, aby sme o ňom vedeli my aj ľudia v meste. Tak na čo sa pozeráte? Je pracovný deň. Nemáte čo robiť? Napríklad naliať mi túto skvele rozvoniavajúcu kávu. A šišky. Prosím vás, nemáte tu čerstvé lekvárové šišky?“

„Čo? Šišky?“ spýtal sa Hefe.

IV

Pulty policajného laboratória v podzemí budovy zalievalo žiarivkové svetlo. Elektrinu sem, podobne ako do ostatných hlavných inštitúcií, zaviedli v roku 1919, necelé dva mesiace po oslobodení Wilsonova.

Food a Eisner si prezerali biele skrinky zapratané novinovými výstrižkami, nábojmi, pištoľami, vzorkami šiat, tabuľkami, úlomkami skla, trsmi tráv, prameňmi vlasov, kúskami blata, súkromnými listami, firemnou evidenciou a všetkým možným, čo sa dalo preskúmať ako podozrivý predmet. Po celý deň sem z najrôznejších častí mesta prichádzali stopy, ktoré by mohli znamenať dôkaz.

Šéfom labáku bol poručík a policajný patológ Eduard Mitt, známy mimoriadne silným žalúdkom. Keď tlačil nemocničný vozík, na ktorom ležalo nezakryté nahé ženské telo, ani nepohol brvou. Vzhľadom na svoje povolanie prichádzal bežne do styku s rozštvrtenými údmi, tupými vražednými nástrojmi s chumáčmi vlasov zlepenými krvou či s nábojmi sploštenými po náraze na kosť.

„Zdržanlivosť bokom, poprosím,“ povedal Mitt namiesto pozdravu. „Tu máte tú fešandu!“ Pristavil mŕtvolu na márach priamo pred dvojicu policajtov.

Vládol tam taký pach smrti, že Eisner zaspätkoval. Pokúšal sa nehladiť dolu na lôžko, ale na biele kachličky, ktorými bolo laboratórium obložené. Zrak mu však vždy znova sklzol nižšie. Priamo pred jeho očami sa Mittova tučná ruka vryla do nahého hrudného koša. Eisnera naplo. Snažil sa nedať to na sebe znáť.

Vedľa ležala otvorená rakva. Dusno prerážal zápach amoniaku. Spoza dverí doliehali ťažké náhlivé kroky. Eisner neprestajne myslel na jemný pohyb dievčaťa, ktorý mimovoľne zaregistroval, na drobné kývnutie rukou, posledné v jej živote.

„Ona vôbec nemá krv,“ mrmlal policajný patológ Mitt. „Ale vôbec!“

„V akom čase po vražde ste robili pitvu?“ spýtal sa Food.

„Hneď, keď ju priviezli. Čiže asi hodinu a pol po tom, ako posledný raz vydýchla,“ odvetil Mitt a podal mu pitevnú správu.

„Neskoro,“ odsekol Food.

„Ale skôr sa to nedalo, veď –“

„Pýtal som sa vás niečo?“ zareagoval Food, zjavne podráždený. „A vôbec! Môžete nás tu nechať osamote.“

Eisnerovi sa Foodov prístup pozdával. S takouto rozhodnosťou sa v tunajších končinách nestretol. Prečítal si pitevný záznam o pozitívnej identifikácii zavraždenej. Dievčina sa volala Mária Prokopová, bytom na Frauengasse, neďaleko verejnej studne a blízko pri kostole klarisiek.

„Hej, stojte!“ zavolať Food. „Ešte jedna vec. V ktorej kartotéke nájdem archív odtlačkov prstov?“ spýtal sa Food.

Mitt sa otočil a neodpovedal. Vonkoncom netúžil po nejakých mrzutostiach. Vedel však, že nemá zmysel vymýšľať si.

„Dostali ste predsa celoplošný rozkaz z Washingtonu, nie?“ pokračoval Food. „Od roku 1922 kompletizujeme vo všetkých amerických a pridružených mestách daktyloskopické archívy.“

Sakra! Vaším jediným šťastím je, že tým zločincom nie som ja. Večer sa u mňa hláste!“

Keď Mitt bez slova odišiel z miestnosti, Food si pozorne prezrel mŕtvolu. Otvoril kufrík. Spomedzi rozmanitých kovových nástrojov čudných tvarov a popísaných papierov vytiahol biele chirurgické rukavice a nasadil si ich. Vybral aj drobnú bielu tyčinku a jeho ruka smerovala k stehnám dievčiny. Urobil výter pošvy. Eisnerovi to vyrazilo dych. Ťažko prehltal a snažil sa nedýchať nosom. Pokúšal sa nehladiť dievčine do lona, no pohľad mu tam stále zabiehal.

Dievčaťu chýbal palec. Eisner netušil, či bol odtrhnutý, alebo odrezaný, no z dlane trčalo len ružové mäso a dolámané kostičky. Zbadal aj časť okrúhleho kĺbu.

Food si po chvíli spratal svoje veci a pri pohľade na rozrušeného kolegu dodal: „Chlapče, zvykaj si. Podľa toho, čo tu leží, mám dojem, že to nebude ľahký prípad. Všetky indicie nasvedčujú tomu, že na pokrok pri pátraní potrebujeme ďalšiu obeť.“

„Ako to myslíte? Udalosti zo včerajšej noci sa môžu zopakovať?“ spýtal sa vystrašene Eisner.

„S istotou to povedať nemôžem, no musíme s tým počítať. Vzhľadom na to, že páchatel nám pred činom poslal správu, pravdepodobne nám chce niečo oznámiť. Čo, to sme zatiaľ nezistili. Budem potrebovať asistenta a ty si jediný, kto mi v tomto meste uverí,“ hovoril Food.

„Bude to pre mňa česť,“ odvetil Eisner, no keď sa zahľadel na neskutočne biele telo dievčiny, zapochyboval o tom.

„Je to priam učebnicový príklad. Vrah z nej vysal všetku krv. Zatiaľ je isté iba to, že ide o mysticismus krvi. Odrezaný palec predstavuje zrejme miestnu zvláštnosť na vyčlenenie skupiny posadnutých. Zasvätenec sa tým zbaví všetkého spoločenského, uvedomí si sám seba a pripravený skúsenosťami vôle sa stáva snúbencom tradície. Uzavrie sa nový kruh nepretržitého reťazca myšlienky,“ mrmlal Food.

„O čom to hovoríte, pane?“

„To ti poviem až potom, keď nechám hovoriť teba,“ odvetil Food. „Tu sme aj tak skončili. Ani neviem spočítať, koľko takýchto tiel som už za života videl. Poznám ich naspamäť. Poďme hore! Po skúsenosti s tunajším patológom chcem tvojim kolegom povedať zopár prívetivých slov. A navyše som zvedavý, akú miestnosť pre mňa vybrali.“

V

Food bral železné schody po troch a na druhom poschodí prudko rozrazil dvere na oddelení vražd. Ak čosi neznášal, tak lajdácku policajnú prácu. Eisner, ktorý by mohol byť jeho synom, mu pri behu ledva stačil.

Jeho kolegovia sedeli v miestnosti za písacími stolmi, popíjali kávu a vymieňali si spomienky z čias, keď ešte chodievali na obchôdzky. Keď zbadali Fooda, ihneď sa pohrúžili do závažnej administratívnej práce. Zisťovali všetky obete násilných trestných činov a znásilnení za posledného pol roka. Preverovali prepustených väzňov, ktorí sú v podmienke. Revidovali hlásenia o prípadných útekoch z nemocníc alebo z psychiatrického ústavu.

„Neplánoval som sa teraz za vami zastaviť, páni, ale som nútený to urobiť,“ oznámil Food rázne na prahu.

„Potrebujete v niečom poradiť?“ spýtal sa pohotovo dôstojník Hefe.

„Ja nie, ale vy áno! Všetci mi venujte pozornosť! Okamžite!“ rozkázal detektív a postavil sa chrbtom k čiernej tabuli. Zraky wilsonovských policajtov sa naňho upreli. Stene za ním dominovala veľká mapa Wilsonova.

„Vyrušujem vás pri písaní memoárov iba preto,“ začal Food, „že pre vás mám niečo trochu dôležitejšie. Vy asi nechápete, že stojíme pred veľmi závažným prípadom. V pitevni som bol práve svedkom hanebného prístupu vášho kolegu, ktorý nesplnil rozkaz o založení daktyloskopického archívu! Také voľačo sa –“

„To je nám veľmi ľúto!“ ospravedlňoval ihneď zlyhanie službukonajúceho kolegu poručík Dohnányi, pretože si živo predstavil telefonáty z Viedne, ktoré budú nasledovať. „Ubezpečujem vás, že sa to...“

„Neprerušujte ma! Nestojím o vaše výhovorky,“ zvolal Food a sústredene pokračoval: „Mne ide o to, aby ste si konečne uvedomili, v akej situácii sa nachádzame. Nezabúdajte, že úmerne s rozvojom civilizácie rastie aj zločinnosť. My v FBI sme preto v posledných rokoch výrazne zvýšili počet špecializovaných sekcií. Jestvuje napríklad oddelenie proti drogám, oddelenie proti lúpežiam, proti obchodu s dievčatami, falšovateľom peňazí, hazardným hráčom a tak ďalej. Nechýba ani oddelenie pre zvláštne prípady, ktoré som pomáhal zriaďovať ja a dnes ho vediem. Tento trend súvisí s masívnou novou vlnou zločinnosti. Kriminalita sa dnes organizuje na špičkovej úrovni a dosahuje medzinárodné parametre. Pre políciu je to celkom nový fenomén, s ktorým – ako iste uznáte – si rajónové komisiariáty neporadia. Preto vás žiadam, aby ste k novým kriminálnym organizáciám, ako je Interpol, pristupovali so všetkou vážnosťou a vyšli im pri kooperácii v ústrety. Celosvetový daktyloskopický archív znamená len prvý, ale o to dôležitejší krok. V FBI sme na túto úlohu prijali početné mladé posily do Úradu kriminálnej identifikácie a v blízkej budúcnosti z nich chceme vytvoriť špičkových laboratórnych technikov. Vyšetrovacie metódy sa menia a my sa musíme dynamicky meniť spolu s nimi. Iba vedeckými, rozumnými, neúprosnými a neúnavnými záťahmi, ktoré treba robiť na celom svete, dokážeme udržať pod kontrolou koeficient delikvencie.“ Vzápätí Food veľkými tlačnými písmenami napísal na tabuľu skratku Q. D.

Odrazu sa v služobnej miestnosti s trhnutím otvorili dvere. Dovnútra vbehol zadychčaný mladík v uniforme, ktorého Eisner poznal iba z videnia.

Food si rušiteľa vôbec nevšímal a horlivo pokračoval: „Pochopte, že dnes už polícia nemôže hľadať iba jedného zločinca, skúmať iba jediný prípad! Treba sa roz –“

„Inšpektor Food! Prepáčte, že vám skáčem do reči,“ ozval sa nečakane rázny mladík. „Vyrušujem vás však iba preto, že už asi nepôjde o jediný prípad. Práve sme telefonicky dostali hlásenie o nájdení ďalšej mŕtvolky! Tentoraz je to muž! Na Franziskanergasse!“

„V istom zmysle môžete byť radi, kolegovia, že svoj príhovor nedokončím! Viac sa o tejto téme dočítate v aktuálnej Ročenke newyorského departementu,“ sucho konštatoval Food. Policajti sedeli bez pohnutia a neveriacky zízali pred seba. Akoby sa chvíľu nevedeli rozhodnúť, kto ich šokoval viac – či detektív Food, alebo mládenec, ktorý priniesol desivú správu.

„Tak čo je? Na čo zasa čakáte? Okamžite vyražame na miesto činu! Vezmite technikov aj toho nešťastníka Mitta. Odkážte mu, nech si vezme pitevné nástroje, lebo má šancu zachrániť si krk. Chcem na mieste činu prehľadať úplne všetko!“ zareval Food.

Ruch, aký sa v dôsledku toho na policajnej stanici strhol, Eisner ešte nezažil. Food mu pokynul, aby sa bleskovo obliekol, a sám si cez plecيا prehodil objemný tvídový zvrchník. Okolo krku si obviazal hnedý hodvábny šál. Na ruky si natiahol kožené šoférske rukavice. Dal sa do behu a pod pazuchou pevne zvieral svoj kufrík. Eisner utekal za ním.

Američanova tvrdá kritika vyburcovala wilsonovský policajný zbor k horlivej činnosti. O päť minút sa už skupina pätnástich vyšetrovateľov a detektívov druhého stupňa rozdeľovala na nábreží Dunaja do áut a drožiek.

Food a jeho pomocník nasadli do fiakra. Počas rýchlej jazdy na miesto činu Eisner neraz pozeral cez kruhové bočné okienko. Vedel, že by sa mal sústrediť výhradne na vyšetrovanie, ale myslel na nesčíselné množstvo vecí. Videlo sa mu, že nad mestom sa dnes vznáša čosi melancholické a neúprosná zima to ešte zvýrazňuje. Pohonič hnal kone divoko pomedzi prúdov vozov. Drožka na dlaždiciach nadsakovala a hrkotala.

O desať minút Eisner na Hummelgasse mihom zostúpil po schodíkoch, ktoré sa objavili po spustení padacích dvierok. Ďalej sa koňmo ísť nedalo. Spolu s Foodom sa rozbehli, aby do-

hnali policajtov, ktorí už trielili popri verejnej studni, pálenici a majeri uršulínok. Cesta bola vydláždená mačacími hlavami. Prešli popri známom hostinci Tri pomaranče.

Eisner sa pri behu rozliadal. Navôkol sa zhora i zdola nakláňali domy nakopené ako lastovičie hniezda. Drobné, dopukané a ošarpané chatrče. Staré budovy s čudnými lomenicami a s prečnievajúcimi poschodiami podopretými mocnými konzolami. Pochmúrne múry. Zahrotené bridlicové strechy. Nepravidelné okná. Úzke bafkajúce komíny. Prekrížené trámy, na ktorých viseli šnúry s rozvešanými handrami. V studených slnečných lúčoch hýrili tie čudné, porozhadzované tvary hrdzavými, zelenými, modrastými, tmavohnedými a sivastými farbami.

Na Franziskanergasse stáli po oboch stranách ponuré pekárne a obchody bez výkladov. Skromné dielne, kde sa za hrmotu točovky vyrábali klince a stoličky a kde lampári dreveným kladivom vyklepávali plechy. Biedne výčapné krámiky, v ktorých vincúri nalievali priamo do prinesených džbánov. Medzi stálych hostí patrili najmä bohatší radcovia, vicanotári alebo tunajší vychýrení kožušníci a klobučníci, ktorí svoj tovar vyvážali až do Rumunska.

Zhromaždený dav Eisnerovi ukázal, kde sa nachádza dvorana smrti a skazy. Obchôdzkari už stihli rozostaviť policajné zátarasy. Na druhej strane ulice ťažovali krky diváci.

Na maličký tmavý dvor sa vchádzalo cez bránu s klenutou chodbou. Na jednom boku stál dlhý dom so zamrežovanými oblokmi, na druhom kratší s končistou strechou.

„Dobrý deň! Toto je súdne nariadená prehliadka!“ klamal Food pred zhromaždenou rodinou, zdrvenou náhlou a neodvratnou pohromou. Početná familia úplne zablokovala bránu. „Kolegovia vás budú informovať o vašich právach i povinnostiach. Máte právo na zákonného zástupcu,“ rapotal úvodné frázy, oháňal sa legitimačiou FBI a rýchlo sa predieral dovnútra. Eisner tesne za ním. Pred nízkym trámom dvier zohli hlavy. Vkročili dnu.

Domec bol kedysi vydláždený kameňmi, no na dobrej polovici už zostala len udupaná zem. Vzápätí Eisner zmeravel. Počul, ako Food chladným hlasom povedal: „Zavolajte do márnice!“ V ľavom rohu miestnosti zočil zohavenú mŕtvolu.

Ležala na zemi tvárou dolu. Nahý muž mal hlavu vytočenú nabok v strašnom uhle. Z rozbitej lebky sa šírila bordová mláka. Plecia schúlené. Nohy zohnuté, ale opačným smerom. Roztrieštené kolená a lýtko vytrčené dopredu pôsobili zároveň hrozivo i groteskne. Namiesto palca na ľavej ruke mal len hrču dolámaných kostí a krvnej zrazeniny.

Páchateľ sa vyznačoval nešpecificky motivovanou brutalitou. Krv vsakovala do pôdy. Pohľad na pokrivené údy Eisnera vydesil. Hoci bolo iba deväť, v to ráno sa už druhý raz ocitol zoči-voči vražde. Mal pocit, že v priebehu niekoľkých hodín zažil viac hrôzy ako za celý svoj život. Odvrátil zrak. Naplo ho a musel vybehnúť von. Vracal.

Keď sa po chvíli vrátil do miestnosti, videl, že Fooda mužova smrť nijako zvlášť nerozrušila. Dával rozkazy policajtom, ktorí prehľadávali dom kúsok po kúsku. Dôkazy násilného vniknutia však nenašli. Urobili odtlačky prstov. Odfotografovali telo. Potom Food mŕtvolu konečne pohol. Opatrne ju obrátil na chrbát.

Prekvapený Eisner zbadal orla, býka, leva a sfingu. Muž pod svojím obnaženým telom skrýval akúsi striebnistú korunu. Food zakrvavený predmet opatrne chytil do rúk, utrel ho bielou vreckovkou a povedal iba: „To som si mohol myslieť!“

Eisner sa nahol a zbadal, že tajomný šperk vyrobili po domácky z drôtov, vosku a vlny. „Čo ste si mohli myslieť? Čo to je? Hovorte, prosím!“ naliehal Eisner.

„Je to známy talizman s podobou štvorca a hexagramu,“ vysvetľoval Food a viacerí policajti podišli bližšie, aby ho počuli. „Nazýva sa Magiho koruna a bol zostrojený podľa knihy Rituál vyššej mágie od parížskeho templára Eliphasa Leviho. Jeho pôvod je však oveľa starší, židovský, a súvisel s rituálmi pri oslavách sviatku Bar Mitzva. Toto je ľudová verzia. V origináli sú

obrázky zvierat nahradené štyrmi znakmi Tetragrammatonu. Magiho koruna symbolizovala štyroch Evanjelistov, ako aj štyri prísne zákazy sfingy: vedieť, trúfať si, chcieť a mlčať. Kladie sa na hlavu, svojho nositeľa chráni pred pokušením a aj v najťažšej chvíli mu zabezpečí milosrdenstvo. Číslo 21 v prostriedku označuje povznesenie viery.“

Magiho koruna

Policajti pri počúvaní pochybovačne krútili hlavami a odišli prehľadávať priestory na dvore. Eisner nevedel, čo si má o Foodovi myslieť. S takýmto vysvetľovaním dôkazného materiálu sa ešte nestretol. Nedokázal si predstaviť mágiu, ktorá by človeka zachránila pred takýmto neobyčajne surovým vrahom. Skôr mu pripadalo, že v tomto prípade má polícia do činenia so zabijáckym maniakom, ktorý je síce možno nezvyčajne silný a šikovný, no v jadre predsa len obyčajný človek z mäsa a kostí.

„Teraz nech sa realizuje obhliadač mŕtvol. Urýchlene urobte pitvu!“ prikázal Food. Pokynul Eisnerovi, aby sa držal pri ňom. S maximálnou profesionalitou a minimálnym zanietením pokračoval v práci. Lupou sústredene prezeral krvavé škvrny na podobločnici a ostrím noža z nich trocha odobral. Jeho mohutné hnedé obrvy sa mračili v hlbokom zamyslení. Na kuchynskom stole si rozložil nástroje, ktoré vybral z kufríka, a skúmal zvyšky mokrých substancií. Vzorky ponoril do 0,9-percentného fyziologického roztoku a dal ich na mikroskopické sklíčka.

Dlho ich pozoroval v stonásobnom zväčšení. Výsledky meraní nechal zaevidovať Mittovi. Eisner sa len prizeral, no vzhľadom na nočné udalosti mu nečinnosť nik nevyčítal.

„Počkajme vonku!“ navrhol Eisner svojmu nadriadenému, keď Food zdvihol zrak od mikroskopu. Bol prekvapený, že Američan neodmietol. „Nechcete mi o tom talizmane a o jeho moci ešte niečo povedať? Pred čím sa muž vlastne bránil? Viete už niečo?“ pýtal sa.

„Privčas by si chcel poznať odpovede,“ odpovedal mera-vo Food. „Si ako Péladan, ktorý tvrdil, že pýcha je najväčšou cnosťou a dynamizmus znamená dokonalosť. Zabúdaš, že smrť predstavuje tajomstvo všetkých tajomstiev. Vzkriesenie, ktoré dáva vystúpiť tomu, čo pochádza zo zeme, a zostúpiť tomu, ktorý má pôvod na nebesách. Nič, ktoré obsahuje všetko, neprítomnosť, v ktorej vládne úplná prítomnosť.“

Eisner mu nerozumel, a tak radšej mlčal. Bezcieľne sa prechádzal po dvore. Všimol si, že podaktoré chatrče v tejto štvrti si obyvatelia pozliepali len z hlíny a spevnili drevenými kostrami. Iné zasa stratili rovnováhu a ako opité sa opierali o najbližší dom alebo o veľké barly oporných stĺpov. Myslel na to, že identifikáciu vraha skomplikuje aj fakt, že mŕtvole chýbalo oblečenie. Šaty pomáhajú určiť, kto môže byť páchatelom. Zachytia sa na nich vlasy, ostanú na nich škvrny, prilpnú na nich kovové piliny, drevené ostružliny, púder na tvár, pušný prach a vôbec všetky druhy informácií, ktoré uľahčujú život laboratórnym technikom.

Uvažoval, či je vrahom ten mohutný muž, ktorého videl v noci. Netušil, či by ho zbrane, ktoré nosil pri sebe, v prípade útoku ochránili. Mal pištoľ Smith & Wesson, tridsaťosmičku, náboje, dvanásť v zásobníku a dvanásť na opasku, šesťdesiatcentimetrový drevený obušok a vyskakováčku v koženom puzdre. Podľa vzoru amerických kolegov si každý policajt vo Wilsonove musel sám kúpiť všetok výstroj, ktorý nosil. Okrem policajného odznaku, ktorý získal pri nástupe do zamestnania, no zatvárací špendlík, ktorým sa odznak pripínal na odev, už musel zaplatiť.

Zamyslený Food kývol na Eisnera. Vrátili sa do domu. Už na prahu sa Američan opýtal: „Zistili ste už niečo?“

Predstúpil patológ Mitt a vystrašene čítal z papiera: „Všetky štyri končatiny dolámané. Lebečné a faciálne kosti rozdrvené. Mozog mimo lebky. Páchateľ musí byť neobyčajne silný. Obeť pravdepodobne dvakrát vyhodil do veľkej výšky. Na tele sú zreteľné stopy po páde, a zhodiť ho v týchto miestach nemal kam. Keď muž prvý raz dopadol na zem, ešte určite žil. Ten, kto mu to urobil, zjavne chcel, aby precítil ukrutnú bolesť. S obeťou sa pred usmrtením pohrával ako mačka s myšou. Druhýkrát muž narazil na zem pravou stranou tela, kde sú najťažšie zlomeniny rebier a panvy. Utrpel zlomeninu chrbtice a puklo mu srdce. Tukový metabolizmus, krv v pľúcach a krvácanie okolo rán, čo sú intravitálne príznaky poranení,“ vysvetľoval Mitt.

Food si ho vypočul, a neodpovedal, nedal na sebe znať nijakú reakciu. Eisnerovi to však stačilo, aby vytušil, že s vývojom prípadu vôbec nie je spokojný. Cítil sa vyčerpaný, no chápal, že ich ešte čaká veľká skúška a enormné úsilie. Chvíľu naliehal, aby mu Food prezradil svoje úvahy, no tajnostkársky detektív mu už nič nepovedal. Eisner sa chvel predtuchami, no mohol sa iba dohadovať, akým smerom sa uberajú Američanove myšlienky. Čoskoro sa však mal dozvedieť oveľa viac.

Viacerí kolegovia ešte zostali na mieste činu, no Food svoje pátranie ukončil a požiadal o urýchlený návrat na komisariát.

VI

Hostovi z FBI uvoľnili wilsonovskí policajti honosnú kanceláriu na druhom poschodí budovy na Vámbéryho ulici, presne oproti oddeleniu vražd. Tmavý a ťažký nábytok pozostával z veľkého hranatého pracovného stola, z dvoch ušiakov a dvoch dlhých pohoviek s ozdobne vyrezávanými drevenými rámami i nohami. Steny boli obložené viedenskými čalúnmi a voňali levanduľou. Hluk z chodby tlmili masívne dubové dvere. V kúte

stálo umývadlo s mramorovou doskou a dvoma krčahmi. Z vysokej povaly visel krištáľový luster. Na stolíku uprostred foteliiek žiarili poháre a fľaše so škótskou, brandy, sherry, a nechýbala ani domáca slivovica a nádoba na sódu.

Výhľad z jediného veľkého okna mieril na König Andreas Platz s okrúhlou budovou burzy, na kačaciu fontánu od sochára Kühmayera a na nové secesné domy. Na ulici sa premávali autá modelu Ford T s plátennou strechou, ktoré patrili k najobľúbenejším dovozovým artiklom z Ameriky.

Ako veľmi sa Wilsonov za posledné roky zmenil! hovoril si Eisner. Unáhlenosť sa ešte v čase, keď vyrastal, pokladala za mrzkú. Stroje, autá, telefóny a od minulého roku aj rádio priniesli do mesta nový rytmus. Práca aj zábava nabrali horúčkovo-kovité tempo.

Lenže koľko horkosti a zákerností sa skrýva pod povrchom tohto dynamizmu, premýšľal Eisner. Sedel vedľa Fooda pri dubovom stole, kde na chrómovanom podnose ležal tanier plný šišiek, ktoré ešte čerstvo rozvoniávali. Eisner na pokyn konečne dopodrobna rozpovedal príbeh včerašej noci. Food sa od vzrušenia naklonil dopredu a v očiach mu blysol ostrý, suchý svit. Pozorne počúval a náhlivo odhryzoval. Potom si vzdychol a povedal:

„Žiaľ, ani zďaleka nie sú také dobré ako naše! Ale k veci. Stručne a jasne. Bol si statočný, ale strieľal si zbytočne, chlapče. Ten muž na vode bol nekromant. A pravdepodobne ním bol aj ten, kto zohavil muža na Franziskanergasse.“

„Viem, že by som vám mal rozumieť, ale nerozumiem,“ odvetil sklamané Eisner.

„Skôr by som sa čudoval, keby si hovoril opak. Nekromanciu sa totiž v súčasnosti niektorí ľudia v mene pokroku lekárskeho a príbuzných vied pokúšajú popierať. Keď sa s týmto zvláštnym javom stretnú, pripisujú ho výlučne špecifickým chorobným stavom, predovšetkým nervovým chorobám. Pritom je nekromancia podrobne preskúmaná už od neskorého stredoveku. Podľa Izidora Sevillského šlo o vyvolávanie tieňov mŕtvych

s cieľom získať od nich informácie. Vieš po latinsky, Jozef? Čo znamená niger?“

„Čierny,“ odpovedal pohotovo Eisner.

„Tak vidíš. Z toho slova vzniklo označenie pre nekromanciu aj pre čiernu mágiu. Podľa Thabita ibn Qurryho však od začiatku nešlo o vyvolávanie tieňov, ale skutočných mŕtvych. Ľudia ich využívajú na štyri hlavné účely: vraždy s rozmanitými motívami, vzbudenie lásky, priazne, nenávisti alebo spôsobenie šílenstva, vyvolávanie klamných predstáv a zodpovedanie otázok o budúcnosti a osude. Po dlhoročných skúsenostiach sa jednoznačne prikláňam k Thabitovmu vysvetleniu. Znovuzrodenie mŕtveho neznamená únik, ale oslobodenie. Je to druhá genéza, ktorú učinil náš prvý otec podľa krásneho a náležitého obrazu boha. Preto sa ju mnohí s mŕtvymi pokúšajú urobiť znova.“

Eisner ho počúval a uprene mu hľadel do očí. Ešte včera by mu takého nadprirodzené teórie pripadali ako strašidelné rozprávky pre deti. Teraz mal dojem, že vzdelanec Food predstavuje jeho poslednú nádej pri hľadaní stôp zločinov. Všimol si, že nadriadený upadol do stavu hlbokého zamyslenia a akoby v polosne prednášal:

„Stredovekí alchymisti sa pokúšali privolať nekromantov, lebo ich považovali za jediné ľudské bytosti, ktoré nedokážu klamať. V ich hlbokom kráľovstve snov nechýbala múdrosť ani zdravý rozum. Vieš, dnešní ľudia privolajú démona, no nevedia, že boh mu udelil povolenie zmocniť sa ich telesných orgánov a duševných schopností z trestu za ťažké hriechy, predovšetkým za smilstvo. Výter pošvy jednoznačne ukázal, že žena mala krátko pred smrťou pohlavný styk s incubusom. Hoci stredovekí teológovia Cardanus aj Campanella tvrdia opak, podľa mojich výskumov incubus dokáže vytvoriť semeno a succuba môže otehotnieť. Takýto zvrátený rituál spojenia s diablom je náhradou čiernej omše. Vyjadruje prastarý sen o odbúraní morálnych zábran a pohlavnej voľnosti, ktorý v kútiku duše sníva každý z nás.“

„Nepoznám všetky slová, ktoré hovoríte, pretože som nikdy nebol usilovný študent. Ale pochopil som, o čo ide,“ vyhlásil

Eisner. „Ste presvedčený, že páchatelom v tomto prípade nie je človek, ale diabol. Lenže v tom prípade proti nám asi nebude stáť sám. Môže ovládnuť všetkých ľudí v meste vrátane polície.“

„Presne tak,“ odvetil Food. „V tomto provinčnom mestečku, kde vládnu povery, by ma to vôbec neprekvapilo. Pokúsime sa démona nájsť a zničiť. Našou úlohou bude porovnať pravdepodobnosti a vybrať z nich tú najpravdepodobnejšiu. Bude to nesmierne ťažké, pretože cirkev proti novej vlne tmárstva bez väčšieho úspechu bojuje už od druhej polovice 19. storočia. Prenasledovala čarodejnice pre spojenie s diablom, no mystiku a mágiu pretavila na mystériá. Nadprirodzené sa v súčasnosti vracia na javisko dejín. Nie je to ani tak znamenie myšlienkového ochabnutosti, ako skôr príznak zániku kolektívnej psychickej rovnováhy, v ktorej ľudstvo žilo dlhé storočia. Tým, prirodzene, nemám na mysli dnes také populárne horoskopy a iné šarlatánstva, ktoré sú bezpochyby trhovou realitou, ale z vedeckého hľadiska čírou ilúziou. To všetko sú však len slová a nás čaká veľa práce,“ vytrhol sa Food z uvažovania nahlas. „Odovzdáš veliteľstvu moje rozkazy. Chcem zoznam obyvateľov, ktorým chýba palec na ľavej ruke. Bez rozdielu veku. Veľmi rýchlo. Ďalej budem mať na stole všetky dostupné mapy Wilsonova, ako aj podrobný bedeker so zoznamom ulíc. A kuchárkam odkazujem, nech robia lepšie šišky! Potom znova vyrazíme von. Potrebujem vidieť miesto nočného zločinu.“

„Naši ľudia ho hneď ráno viac ráz prezreli,“ odvetil Eisner. „Nijaké stopy nenašli. V tomto im dôverujem.“

„Ja nie. Vieš, Jozef, na svete existuje množstvo očividných vecí, ktoré si nikto nikdy nevšimne. Kriminalistika nie je ničím iným len vedeckým používaním imaginácie. Na každom mieste činu sa dá nájsť stopa,“ povedal rozhodne Food. „Ak ju nevidno, znamená to len jedno – je neviditeľná.“

VII

Za bieleho dňa vyzerala Leopoldova brána ako príjemná kulis na nedeľné prechádzky, vo Wilsonove veľmi obľúbené. Food prikázal Eisnerovi, aby ho istý čas nechal osamote. Američan hľadel do lupy a skúmal zem, kamene aj múry. Eisner pozoroval mesto. Na hlave mal policajnú čiapku so zelenkavo ligotavým chocholom.

Dunaj mal pod rozdziapaným povlakom mrakov modrú farbu. Vlnenie hladiny bolo takmer nepostrehnuteľné. Na oboch stranách brehu lovili rybári. Vlny sa zdvihli len vtedy, keď z času na čas preplával rieku propeler, ktorý pristával pred bývalým korunovačným pahorkom. Občas prešla loď patriaca Wilsonovskej paroplavebnej spoločnosti na pravidelnej trase z Viedne do Budína a späť. Novému obchodnému prístavu sa zatiaľ veľmi nedarilo, stáli v ňom iba dva železné remorkéry.

Na petržalskej strane vládol čulý ruch, hoci kaviareň Aucafé bola zatvorená. Obchodníci z trhovísk sa zhromaždili pri budove colnice na konci pontónového mosta. Naľavo sa dalo dovidieť až k ľudoprázdneho lunaparku a Irrgartenu, bludisku z kríkov. Strechy sedačiek nehybného ruského kola pokrýval sneh. Kúsok ďalej stáli vychýrené wilsonovské reštaurácie Augasthaus, Leberfinger a obľúbená Myslivňa, známa každoročnou posviackou kríža napoleonských vojen. Do prístavu práve dorazila parná železnica, ktorá vozila z Viedne čerstvú zeleninu a ovocie.

Na hradný kopec doliehal hluk zo staveniska pred južným pásom hradieb, z ulíc, ktoré vznikli po zasypaní dunajských ramien. Prudký nárast počtu obyvateľov Wilsonova zapríčinil veľký rozmach stavebnej činnosti. Podľa posledného komisárskeho sčítania ľudu tu žilo približne 124 000 ľudí v 35 500 bytoch. Navyše emigrantov z Československa stále pribúdalo.

„Je to tak!“ vyrušil Eisnera z úvah Foodov nadšený výkrik. „Presne, ako som očakával. Pod ňou, Jozef!“

Eisner stál za okamih pri Foodovi, ktorý držal v ruke zvláštne zariadenie. Keď prišiel bližšie, uvidel prvý raz v živote ultramikroskop, prístroj pracujúci na princípe tmavého poľa, ktorý vymysleli začiatkom storočia Siedentopf a Zsigmondy.

„Ako vidíš, na mieste činu sme predsa len našli dôkaz,“ povedal Food.

„Je mi ľúto. Nič nevidím.“

„Ale vidíš. Akurát nevieš čo. Ty sa totiž iba pozeráš, a nevyšetruješ. Ak sa chceš vypracovať na prvotriedneho detektíva, musíš si uvedomiť, že zo všetkých kriminalistických metód najväčšou je práve odhaľovanie stôp na mieste činu. Široký pohľad patrí medzi základné požiadavky nášho povolania. Opíš mi presne, na čo práve hľadáš,“ prikázal Food.

„Sú tu svetlé a tmavé kamene a medzi nimi výplň,“ odvetil nechápavo Eisner. „Nezbadal som niečo? Myslím, že tam už nie je nič závažné, čo by som si nebol všimol.“

„Tak predsa si to zbadal!“ povedal potešene Food. „Vidíš dôkaz, ale nevieš o tom. Všimol si si rozdiel medzi tmavou a svetlou časťou múru. To je presne ono. Už niet pochyb o tom, s kým máme do činenia. Bol tu diabol. Má robustnú, vysokú postavu. A na tejto stene zostal jeho tieň!“

Eisner sa nezmohol na slovo a Food vysvetľoval: „Tento úkaz ako prví zaznamenali anglickí inkvizítori začiatkom 14. storočia. V roku 1324 obvinili v írskom Kilkenny šľachticnú Alice Kytelerovú z toho, že si vydržuje milenca, ktorý sa pre ňu spriahol s diablom. Amantovi sa v deň sabatu podarilo vyvolať nekromanta a s jeho pomocou postupne zniesol zo sveta troch Kytelerovej manželov a štvrtého zmrzačil. Vyrábal voskové figúrky s ich podobou, a keď ich prebodával ihlicami, zo skutočných tiel striekala krv. Nič netušiacich zranených potom navštevoval a podsúval im kliatby, ukryté v pecni chleba. Pápežský inkvizítor mu činy dokázal práve vďaka zreteľnému tieňu, ktorý po ňom zostal v dome jednej z obetí. Vina sa potvrdila aj pri skúške na váhe, kde sa ukázala jeho schopnosť lietať. Démon

zjavne chce, aby sme o ňom vedeli. To mi poskytuje východisko k niekoľkým dedukciám.“

Eisner sa zdržal poznámok, hoci nevychádzal z úžasu, a rozhodol sa, že si bude všetko, čo Food hovorí, čo najpozornejšie ukladať do pamäti. Až teraz si uvedomil, že bez neho by bol bezmocný.

Food si výsledky meraní starostlivo zapísal do zošita a vyhlásil obhliadku miesta činu za skončenú. Dvojica vyšetrovateľov rýchlymi krokmi schádzala dolu hradným kopcom.

„Bolo to otravné, no pre úspech vyšetrovania nevyhnutné,“ povedal Food. „Treba konať rýchlo. Zapamätaj si, že ak sa diablove činy nezastavia včas, rýchlo nadobúdajú masový charakter. Lebo ak sú jeho nepriatelia spravodliví, démon zdvojnásobuje svoju nespravodlivosť, karhá trestom nebytia a sviatosťou pekla. Všetky náboženstvá satanizujú pohlavný život, ale keď sa raz zmyslovosť uvoľní, dostať ju späť pod kontrolu býva veľmi ťažké.“

Náhľivo zamierili západným smerom do židovského geta v mestskej štvrti Theresienstadt-Terézváros, akých sa už v civilizovanom svete nájde málo. Obloha bez slnka vytvorila farebné pásma, vrstvy kobaltu, medenky, svetlej zelene a na samom okraji pruh bieloby.

Food pozoroval patriarchálne typy starozákonných židov, ktorí postávali na priečeliach úzkych ulíc v dlhých čiernych kabátoch, na hlavách klobúky, takmer zakrývajúce smutné a dychtivé oči. Ich bledé tváre s dlhými bradami obrubovali kučery čiernych a hrdzavých vlasov. V malých obchodíkoch, starinárstvach a záložniach trávili celé dni. Ponúkali všelijaké haraburdie, napoly spráchnivené rárohy aj vzácne starožitnosti. Od pokazených hodín cez predvojnové uniformy, plechové trúbky bez klapiek až po historické bankovky a cenné látky. Zo štvrte dýchalo zabudnuté čaro východu.

„Podľa vás sú diabolské rituály vo Wilsonovej masovej záležitosti?“

„Nielen tu,“ odvetil Food. „Po všetkých tých rokoch už nové mesto nemusím poznať detailne, aby som ho odhadol. Nezabúdaj, že mýty nie sú pre malé mestské spoločenstvá vymyslenými príbehmi, ale prežitou skutočnosťou. Nik sa totiž nechce uspokojiť s učením cirkvi, že súhlas s trpkým pozemským životom povznáša a očisťuje dušu. Wilsonov je výnimočný tým, že tu spoločne nažívajú štyri národy: Maďari a Nemci tvoria dve tretiny obyvateľstva, ďalej sú tu Židia a ešte aj osem percent Slovákov. Rozdielne kultúry riešia každodenné problémy rovnako – uchylujú sa k svojim démonom. Vzhľadom na dnešnú komplikovanú dobu sa javí, že sa ich tu ukrýva priveľa. Zvláštne, ako sa extrémne protiklady priťahujú. Duchovný svet sa čoraz väčšmi podobá zvieraciemu a najprízemnejší jednotlivci túžobne vzhliadajú k anjelom.“

Food sa pristavil pri rokokovom dome U modrej gule na Petöfiovej ulici a obdivoval rokajové ornamenty v kameni, štupe i železe. Zaujal ho aj dom U dobrého pastiera na Judengasse s nezvyčajne členenou fasádou. Uznalivo pokýval hlavou nad omamnou krásou starých sídel a poprosil kolegu o čo najviac informácií.

Eisner mu vysvetlil, že podhradie sa rozrástlo začiatkom 18. storočia, keď kráľ udelil židovským občanom privilégium vlastnej samosprávy. Na Schlossgasse postavili modlitebňu, na dunajskom nábreží cintorín. Geto sa postupne rozrastalo a mohutnelo. Na stiesnenom priestore však chýbalo miesto pre honosné veľké stavby, preto sa bežné obytné domy vyznačujú architektonickou precíznosťou a malebnosťou. Food pozorne počúval a zo zamyslenia ho vytrhlo až hlahol zvonov.

„Takže to prišlo skôr, než som čakal. Pozoruhodne načasované,“ povedal neurčito Food pri pohľade na hodinky, ktoré ukazovali tri štvrte na šesť, a vzdychol si.

Eisner mu nerozumel, no vtom sa nad nízkymi strechami podhradia rozľahol ženský výkrik. „Kliatba u Lajzera! Ľudia, strachujte sa! Meclet! Meclet!“

Food sa rozbehol v smere, odkiaľ pravdepodobne vyšiel hlas. Bezradný Eisner za ním zakričal: „Čo hovorí?“

„Pýtaj sa radšej, s kým hovorí. S diablom! A bež!“ vykrikoval Food, ktorý sa napriek ťažkému vlnenému kabátu pohyboval veľmi rýchlo.

Dovtedy tiché mesto razom ožilo. „Kliatba! Kliatba u Lajzera! Kliatba!“ nieslo sa krikom aj pošepky od domu k domu. Obchody sa zatvárali a ich majitelia bežali spolu s davom. Z chlapčenskej školy sa vyrútil krdeľ mládenčov, ktorí uháňali na miesto nešťastia. Matky odnášali deti a stareny spínali ruky. Kdesi začali škripať husle, ako keď vrieskajú mačky. Pod oceľovou strechou oblohy znelo bubnovanie na poplach. Masa zhrozených a zvedavých tiel mierila k tomu istému cieľu.

Eisner bežal Foodovi v päťách. Prerážali si cestu lakťami, aby sa na miesto činu, o ktorého motívoch už Eisner nepochyboval, dostali čo najskôr. Prebehli popri dlhočiznej stene vojenskej pekárne s vysokým tehlovým komínom a vedľa továrne na ľad. Dorazili takmer na samotný okraj geta, ktoré sa končilo na ulici Pewtha, kde sa Židia usídlili po roku 1838.

Sfanatizovaný dav sa zastavil na vydláždenej Kisfaludyho ulici, neďaleko prepoštského majera. Udalosť sa stala v dome kníhtlačiara Lajzera, ktorý bol postavený koncom tridsiatych rokov minulého storočia z hnedého dekoratívneho pieskovca.

Robustný Food sa bez váhania predieral cez tlačenicu pri bráne. Eisner, ktorý šiel tesne za ním a podchvíľou sa ho pridržal, si uvedomil, že počuje tlmený rev. Najprv ho pripisoval nedočkavému davu, ale potom si uvedomil, že vychádza z útrobov pochmurnej stavby. Z chodby vanul na ulicu ľadový prievan.

„Aaron Food, FBI, špeciálne oddelenie. Vyšetrujem vraždu Márie Prokopovej. Dostali sme hlásenie, že sa tu deje niečo nekalé,“ vyhlásil meravým hlasom Food a uvoľnil si vstup do budovy.

„Šajndel je posadnutá,“ povedala akási starena.

Eisner váhavo vošiel dnu hneď po Foodovi. Z domu razila zatuchlina. Horší však bol chlad, ktorý zvyšoval Eisnerovu tie-

seň. Po chrbte mu ustavične behali zimomriavky. Vrstvami kože prenikali čoraz hlbšie a hlbšie do tela. Odrazu sa ozval šialený ženský krik a vzlykot, pridusené, priškrtené lapanie vzduchu, vynútené neovláduteľným žiaľom a utrpením.

Food sa pozrel na bledého Eisnera a ticho povedal: „Opakuj si v duchu slovo Ihsuh. Zapamätaj si ho. Je to pôvodné meno Ježiša, tak ako ho zaznamenal nemecký kabalista Johann Reuchlin. Ochráni ťa pred najväčšími hrôzami.“

Eisner prikývol a v duchu si slovo hovoril stále znova. Široké temné schodisko ústilo do vysokej a honosnej predsieni. Lesk, jasne odrážajúci zámožnosť, sa však vyznačoval akousi neurčitou skazenosťou. Obývačku doslova zapratalo bohaté a vcelku vkusné zariadenie. Mahagónový nábytok a regály plné starých kníh prezrádzali zamestnanie pána domu. Cez vysoké stĺpikovitité obloky prenikalo tlmené žlté svetlo a vrhalo priehľadné škvrny na rodinný erb. Zamatové vínovočervené závesy siahali až po dlážku. Eisner si na stene všimol starý obraz s motívom Šalamúnovho pohára, z ktorého vylietavali ohnivé kobylky, purpuroví fauni a strieborné netopiere.

V izbe sa okrem najbližšej rodiny nachádzal aj rabbi Akibar Schreiber, vysoký, morózny a teraz navyše aj nervózny človek, ktorý pochádzal zo slávneho wilsonovského rodu. Gestom k sebe zavolať detektíva.

„Už som sa dopočul, že ste k nám pracovne zavítali,“ povedal Schreiber. „Neprekvapuje ma, že vás tu stretávam. Ale pri svetle pravdy Mojžišovho zákona vám hovorím jedno: samého vás k Lajzerovej dcére nepustím.“

„Pravda sa tu síce utápa v tmách, ale dobre, súhlasím,“ odvetil Food. „Mimochodom, nezarábate náhodou macesy krvou z obriezky? Otvorte mi, prosím!“

Eisner už pochopil, že sa návšteve izby nevyhne. Pozeral sa na starú olejotlač, rozožratú plesňou a oslepnutú od staroby. Výkriky spoza dverí zneli ako agónia, ženskosť zbavená brzd a chorobne rozbujnená.

„Nie, ale usušenú ju sypeme na vajíčka natvrdo,“ odsekol Schreiber a vošiel do spálne. Zastavil sa však hneď na prahu.

„Šajndel, Lajzerova dcéra, odleť hneď do Admy a zostaň tam do smrti!“ prednášal rozrušene rabbi. Food pošepol Eisnerovi, že slovo Adma označuje mesto zničené spolu so Sodomou a Gomorou. Od dverí sa tiahla úzka lepkavá červená stopa. Izba v prítmí páchla vlhkosťou. Okrem dievčiny v nej nik nezostal.

Eisnera zachvacovala čoraz väčšia hrôza. V izbe klesla chronická sivosť vzduchu ešte o niekoľko odtieňov nižšie. Pod jeho plochými krokmi pomaly ubiehali štvorce dlažby. Nábožné obrazy si za chrbtom dávali sprisahanecké znamenia. Šachovnicovo uložené dlaždice sa pri každom jeho pohybe zhovárali hlasným praskotom. Zdvihol zrak k posteli a skoro zamdlel. Nutkalo ho na vracanie. Približne dvadsaťročná dievčina ležala nehybne. Z úst jej namáhavo vychádzalo sykavé chrčanie. Mala bezkrvnú spotenú tvár, vráskavú, popolavú, s drsnou pleťou a dlhými uhladenými vlasmi. Bola oblečená v dotrhaných šatách z hrubého tmavého súkna, prastarého, čudného strihu. Na bruchu silno krvácala.

Eisner sa utiahol do náprotivného kúta, čo najďalej od postele, na ktorej ležala Šajndel. Triasol sa mučivou zimnicou a strachom. Krv postriekala pohovku i prepychové závesy. Bordová masť pokrývala aj hrubý hnedý koberec.

Vtom však s omračujúcou prudkosťou prišla hrôza všetkých hrôz. Dievčina sa na posteli nečakane posadila a z jej doširoka roztvorených úst sa vydral šialený, nekontrolovaný rev. Z brucha jej vystrekol pás krvi. A potom ešte raz. Akoby ju pretínal neviditeľný meč.

Najdiabolskejším zo všetkých šokov je úľak z niečoho nečakaného a úplne nepochopiteľného. Dievčina odrazu roztiahla nohy a obnažila belostné lono. Jej omámený prízračný výraz vyjadroval strašnú bolesť aj zvrátenú rozkoš. Prehla sa vo vrcholnom vzrušení, horúcu hlavu zaklonila, blúznivo blabotala a začala sa prudko rytmicky pohybovať. Bez zábran si rukami

hladila prsia, brucho aj ohanbie a hlasno vzdychala slasťou. Katalepticky rozochvená putovala po ďalekých temných krajinách, ktoré nepotrebujú potešenie farieb.

„Je s ňou incubus!“ zakričal zdesený Food. „Padlý anjel so vzdušným a subtilným telom! Smilník, ktorý si vynucuje obcovanie a dokáže žene privodiť nekonečný orgazmus!“

Food si ako jediný zachoval chladnú hlavu. Priskočil k Šajndel. Tesne pri posteli sa nečakane otočil a hlbokým basom rýchlo hovoril: „Vzývam sily zjednotenia s Duchom činným i trpným, s Eheiom aj s Aglou. Ol Sonuf Vaorsag Goho Iad Balt, Lonsh Calz Vonpho, Sobra, Z.ol Ror I Ta Nazps, od Graa Ta Malprg. Ds Hol-q Qaa Nothoa Zimz, Od Commah Ta Nopbloh Zien.“

Potom zmlkol a Šajndel srdcervúco zakričala. Jej telo sa naplo. Obrovská tajomná sila prerazila priamo pred očami mužov jej hrudný kôš a vyrvala jej z tela srdce. Zvuky, ktoré dievčina vydala v okamihu smrteľnej rany, sa vzpierajú opisu.

V izbe zavládol zmätok. Rabbi sa hlasno rozplakal. Eisner sa pošepky úpenlivo modlil. Jeho imaginácia vytvárala hrôzostrašné možnosti. Od nadľudského úsilia pochopiť zmysel toho, čo v tento deň už videl, mu po tvári stekali potoky znoja. Šajndel nesmie umrieť! Nesmie! hovoril si v duchu.

Lenže dievča už opäť ležalo. Neznáma energia z nej vysávala zvyšky krvi. Jej telo takmer stratilo tvar ľudského. Väčšmi vyzeralo ako zlovestný patvar s hrozivo obnaženými bielymi kosťami. Jej doráňaný zjav mal v sebe čosi, čo Eisnera zdrvilo. Do sklovitých očí sa vôbec nedokázal pozrieť.

„Vstaň, ty zbabelec!“ zareval Food na Eisnera, keď začal skúmať mŕtve telo. V ľavej ruke našiel na štyri časti zložený lístok, na ktorý niekto červenou farbou napísal vetu: *Sator arepo tenet opera rotas*.

„To sa dalo čakať,“ komentoval Food. „Zariekadlo so starodávnou magickou formulkou, ktorá vzbudzuje priazeň u všetkých ľudí, ktorých osoba stretne. Píše sa na čistý pergamen krvou bielej holubice. Aj takto zákerne získavajú nových prívržencov.“

Eisner vstal. Otupene sa zahľadel na oblok, pred ktorým sa znova rozpútal urputný boj snehových vločiek. Do sklených tabulí sa v neopísateľnom víre rútili biele hviezdičky. Eisnerovi sa chvíľu zdalo, že od čudných udalostí uplynulo už mnoho mesiacov, no hneď sa podozrieval, že sa stal obeťou duševnej ochabnutosti.

„Nehodím sa na túto prácu. Nebudem ju robiť. Je mi ľúto, ale...“ prehovoril roztrasene Eisner.

„Nauč svoj mozog vládnuť srdcu! Nezabúdaj, že emocionálne kvality stoja v protiklade k racionálnemu uvažovaniu. Na dielo smrti treba vyliat žiaru ducha svätého a pozbierať rozosiata slová ničoty,“ hovoril Food. Jeho pohľad Eisnera takmer prikoval.

„Ospravedlňujem sa. Je mi to ľúto, som slaboch,“ vysvetľoval Eisner. „Skúsím to. Je mi to vlastne už jedno. Ničomu nerozumiem. Čo ste to hovorili krátko predtým, než...?“

„Pokúsil som sa zastaviť incubusa zaklínadlom proti neviditeľnosti,“ odvetil detektív. „Mnoho ráz mi pomohlo, no tentoraz sme prišli neskoro. Urobil som chybu a nezabránil som smrti. Beriem to osobne. Jozef, práve hľadáš na najhlúpejšieho človeka v celom Wilsonove. Detektív sa však naozaj učí po celý život, pričom najťažšou lekciou je tá úplne posledná. Dozrel čas, aby si pochopil, že na svete existuje nespočetne veľa zločinov zla, ale iba jeden z nich je najhorší. Dôjde k nemu, až keď diabol pochopí, aký desivý hriech spáchal a aký hlboký pád ho za to postihne. Pevne verme, že sa to nestane. Prosím ťa, bež po sily. Dovedte aj rodinu Prokopovej. Nikoho okrem teba odtiaľto nepustím. Tento dom hriechu treba očistiť!“

VIII

O pol hodiny neskôr, o pol siedmej večer, ovládli Schlossberg privolané jednotky polície.

Hluk v priestore, ohraničenom na jednej strane vyše stometrovým hradným vrchom a Dunajom a na opačnej strane

končiaci na ulici Pewtha, utíchol. No iba zdanlivo. Mestský organizmus sa s tromi nevysvetliteľnými udalosťami nedokázal vyrovnáť. V takejto chvíli sa spoločenské rozdiely zotreli a obyvateľstvo štvrte sa zomklo. O ničom inom sa nehovorilo. Na desiatkach ulíc pod hradom, na Trokanovej, Petzlovej, Brauneckerovej, Floriánskej a na ďalších sa viaceré rodiny spoločne utiahli do domov a modlili sa. Záhľadný prípad uvádzal obyvateľov Wilsonova aj policajný zbor do rozpakov a spôsobil, že medzi ľuďmi sa šírila panika.

Začali sa domové prehliadky. Čaty desiatich mužov prečesávali zaradom všetky príbytky. Strážili brány aj rieku. Klopali na domy, a keď im neotvorili, vlámali sa násilím. Otvárali skrine, pozerali za závesy aj pod posteľ, čítali názvy kníh a mená autorov. Pátrali po ľuďoch bez ľavého palca a hľadali diabolské znamenia. Podarilo sa im jediné – vyvolali hrôzu. Viacerí občania nahlásili prípady drancovania.

Štvorčlenná posila dorazila aj do domu kníhtlačiara Lajzera. Food sa ihneď po jej príchode pustil do výsluchu. Eisner stál po jeho boku, aby mu v prípade potreby asistoval. Polícia predviedla Lajzerovcov aj Prokopovcov.

Detektív si na vypočúvanie vybral salón, kde mohol používať masívny dubový stôl. Izba bola vyzdobená nemožnými tapetami a otrasnými štukovými rímsami. Stenu sfarboval dočervena odlesk ďalekej iluminácie. Okolo kozubu pokrývalo stenu drevené obloženie. Požiadal, aby každý okrem Eisnera opustil miestnosť. Mladému kolegovi dal do ruky mohutný fotoaparát. Prikázal, aby mu po jednom posielali obvinených – príslušníkov rodiny. „Lebo tých, ktorých spája spoločná krv, si diabol podmaní ľahšie ako cudzích. A toto je pravdepodobne pokolenie hriešnych,“ vysvetlil Food.

Prvý sa dostavil Lajzer. Posadil sa na stoličku. Food vytiahol z koženej tašky strašidelne pôsobiaci nástroj vyrobený z ocele. Meral asi dvadsaťpäť centimetrov. Ornamentálne tepaná kovová rúčka s monogramom AF bola vysádzaná drahými kameňmi. Opačná strana vyúsťovala do neobyčajne ostrej ihly. Otočil

sa chrptom k Lajzerovi a pošepkal Eisnerovi do ucha: „To, čo teraz uvidíš, nebudú práve štandardné policajné metódy. Cieľ však niekedy musí ospravedlňovať prostriedky. Ver mi, je to posledná možnosť, ako odhaliť, koľko a akých nekromantov bolo vyvolaných a kde sa ukrývajú. Použijem bodce na vyhľadávanie diabolských znamienok, s ktorými úspešne vyšetrovali už moji predchodcovia v Škótsku koncom 17. storočia. Vyslúžili si tým označenie prickers. Podrobne zapisuj každú vetu, ktorú budeš počuť! Všetky výpovede chcem mať zaprotokolované.“ Eisner rázne prikývol, hoci to počas nasledujúcich dvoch hodín neraz trpko olutoval.

No jednou z jeho veľkých predností vo wilsonovskom policajnom zbore bola schopnosť rýchlo zvládnuť papierovú robotu. Kým mnohí jeho kolegovia rezignovane vzdychali, len čo vzali do rúk pero, a potom sa pomaly, s nechutou prehrýzli spismi, Eisner dokázal písacky raz-dva vybaviť. Preto mu ostávalo viac voľného času ako ostatným a mohol si preštudovať mnoho odborných kníh, ktoré jeho menej akademickí kolegovia pokladali za rovnakú nudu ako písanie hlásení. Zaujímal sa o každú novú vyšetrovaciu metódu.

„Čo sa dá zistiť ihlicami?“ spýtal sa pošepky.

„Skúma sa nimi telo podozrivého,“ odvetil potichu detektív Food. „V prípade, že dotýčny pri použití bodca necíti bolesť alebo nekrváca, môžeme s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou povedať, že sa spolčil s diablom. Preskúmam postupne všetkých. Pri detektívnom pátraní výnimky nerobievam. Výnimky ničia pravidlá.“

A potom sa to začalo. Slová, neraz vynútené mučením, ktoré Eisner zaznamenal, by najradšej navždy vymazal z pamäti. Čo by dal za to, keby zvuky, ktoré sa obžalovaným drali z úst, nemusel nikdy počuť! Bol presvedčený, že tieto zážitky mu viac nedovolia pokojne spať.

V postupujúcom šere sa pred Foodom striedali príslušníci dvoch rodín a miestnosť sa prepadala do čoraz hustejšej miazmy tmy, hrozivých podozrení a šialenej úzkosti. Viacerých

počas výsluchu opustila všetka sila aj schopnosť nervovej koordinácie. Iní dlho zaryto mlčali a iba škripot zubov prezrádzal ich temný osud na dne priepasti. Nakoniec však kričali všetci. Eisner najprv nemohol pochopiť, ako dokáže taký malý predmet spôsobiť bolesť až nemerateľných rozmerov. V salóne sa ozýval strašidelný rev a nárek, občas prerušovaný tlkotom nôh o podlahu.

Úzkostné vytie a kvilivý nárek by zlomili aj najchladnejšie povahy, s Foodom však ani nepohli. Postupoval pomaly a precízne. Neušlo mu ani jedno slovo, ostré oči mu behali napravo a naľavo a čelo sa mu krčilo od rozmýšľania. Každému kládol otázky podľa Rukoväte spovedníkov, základnej inkvizičnej knihy, ktorá pochádza z polovice 16. storočia a rozoberá magické praktiky, sedem smrteľných hriechov, prehrešky proti prvému prikázaniu, povery, odpadlivosť, kacírstvo aj dôkazy čarodějníctva. Z jej viacerých známych verzií považoval Food dodnes za najspoľahlivejšiu tú, ktorú napísal skúsený inkvizítor Martín de Azpilcuet Navarro.

Z tajomných náznakov a dokázaných klamstiev sa pred vyšetrovateľmi postupne vynárali hrozné tušenia temných vzťahov medzi wilsonovskými občanmi a odvrátenou stranou náboženského mystéria. Za ochranným valom ilúzií o bezpečnom meste sa skrývala krutá skutočnosť ľudských slabostí a zrady.

Predstúpili Lajzer a jeho manželka. Prítomie sa ospalo plazilo po sadrovom snení ich prázdnych pohľadov. Po dvadsiatich minútach nevýslovného utrpenia priznali, že pili vlastnú krv na obrnenie proti čarom. Často navštevovali liečiteľov, šarlatánov, mastičkárov, veštkyne a magnetizérov. Raz sa zúčastnili sabatu, kde rituálne prijali krv iných na utvrdenie večného priateľstva a zmluvy s diablom. S prvými slzami im z tváří spadla ľudská maska a obnažila beztvárú hmotu plačúceho mäsa. Eisnerovi sa zdalo, že miestnosť naplňa bludné fosforeskovanie a prežaruje mramorovo pomaľovanú tmú.

Ďalší členovia rodín dokázali svoju nevinu, ktorú potvrdili hrozivé výkriky bolesti pri každom pritlačení ihly, aj úpenlivé

prosby o ukončenie mučenia. Labyrinty ich vnútra boli ako táto zima, nevýslovne smutné a ťažké poznaním.

Posledný v poradí, brat Márie Prokopovej, mladý gavalier v obleku a s monoklom na oku, sa volal Adam. Chýbal mu palec na ľavej ruke, ale veľmi dlho akékoľvek spojenie s nekromantmi odmietal. Tvrdil, že nemá ani dunst o tom, na čo sa ho detektív pýta. Food však na jeho chrbte objavil krvavé znamenie – navus flammeus, oheň poznamenaného. Adam nakoniec pod nátlakom prezradil, že praktikoval zariekadlá, ktoré spôsobujú urieknutie, a že jeho telo viac ráz patrilo diablovi.

„Prejavil si dobrú vôľu a za to ti patrí chvála,“ povedal mu Food. „Lenže ja potrebujem poznať podrobnosti. Aké je meno tvojho diabla?“ spýtal sa.

Adam sa vyľakal. Mliečnobelasými sklenými očami premeriaval rohy miestnosti a potom ich nehybne uprel na strop. Neodpovedal a z tváre mu neschádzal nebadaný úškrn. Odrazu ním trhlo a zvrieskol: „Môžete nás ukrižovať, týrať aj odsúdiť. Neveríme v pokrok ani v spásu. Vám umierajúcim pripravujeme poslednú žiaru, aby sme oslepili a obmäkčili prichádzajúcich barbarov! Čím viac nás je pokosených, tým viac nás opäť povstane. Krv kresťanov je jeho semeno!“ A vtedy si prehryzol jazyk. Od šoku omdlel.

Keď sa do miestnosti s rachotom vrátili wilsonovskí policajti, vedení poručíkom Dohnányim, Eisner pevne zvieral spúšť fotoaparátu. Scénou ostro prebleslo modravé magnéziové svetlo.

IX

Jozef Eisner sa v Primaciálnom paláci ocitol prvý raz. Po desivých zážitkoch v Lajzerovom dome ho prítomnosť v domove kráľov a uhorských primasov, v sídle rokovaní snemu, upokojovala. V Zrkadlovej sieni očarene pozoroval gobelíny s motívmi antických milencov Hery a Leandra a na bordúre

vytkaný červený kríž v bielom poli. Príbeh lásky, rozdelený na šesť pokračovaní, mu pripadal ako z iného sveta.

Vôbec mu neprekážalo, za akých neprijemných okolností sa do paláca dostal. Pozvanie do tohto domu sa nedalo odmietnuť a za daných okolností už vôbec nie – hoci to Foodovi nabúrало časový plán vyšetrovania. Eisner prudkú výmenu názorov medzi detektívom a wilsonovským primátorom Tomášom Danglom nepočúval. V tej chvíli nemyslel na smrť Adama Prokopa, ktorý sa už z bezvedomia neprebral a o deviatej skončil. Zlo mu zovšednelo. Jeho bledá pokožka akoby v sebe mala rozpustenú prísadu vyhasnutého popola. Práve stál pri kozube a hľadel do plápolajúceho ohňa, keď začul Danglov zvýšený hlas:

„Pán Food, ja rešpektujem vašu prácu a vážim si záujem americkej strany o vyriešenie tohto komplikovaného prípadu,“ hovoril Dangl. „No mám dojem, že ste zašli príďaleko. Nepopieram vaše vyšetrovacie metódy. Verím, že v ľudskom konaní je mnoho iracionálneho, ale čo keď dávate istým znakom významy, ktoré jednoducho nemajú? Vychádzam hlavne z faktu, že hoci tu máme pouličné šarvátky so sociáldemokratmi, kriminalita je u nás vcelku nízka. Ak nerátam pauperov, ale tých tu žije čoraz menej. Čosi také, ako tvrdíte vy, sa u nás nikdy nevyskytlo.“ Chcel pokračovať, ale detektív ho prerušil:

„To by som netvrdil. Nezabúdajte, že aj u vás vo Wilsonove istý čas pôsobil Paracelsus z Hohenheimu, prvý veľký iatrochemik, ktorý udával metódy, akými vyrábať homonukulov. Ľudia ho považovali za spojenca diabla. V jednom z jeho receptov dokonca hrala významnú úlohu krv, zrejme kľúčová látka dnešných udalostí. Bolo ju treba vpraviť do konského žalúdka, uchovať tam v teple štyridsať dní a dodávať živiny. V žalúdku sa potom mal nachádzať zárodok človeka.“

„To je urbánna legenda, aká sa nájde v každom meste,“ odvetil Dangl, ovešaný medailami a radmi. Mal ružové líca a žiarivé azúrové oči. Už pri vyslovení jeho slávneho mena sa občanom červenali tváre od závesti.

Jeden z policajtov Eisnerovi podal vyvolanú fotografiu z Lajzerovho domu. Ani sa na ňu nepozrel. Upieral zrak na gobelín s rozbúreným morom, v ktorom Leandros zabľúdil na ceste k chrámu Sestos a utopil sa. Vysoké zrkadlá si vymieňali tajomné pohľady. Vo vlysoch pozdĺž stien sa tiahli mihotavé arabesky a strácali sa v štukatúre bielej povaly. Chodba, vystlatá bordovým kobercom, vírila farbami.

„Pre vás legenda, ale pre človeka, ktorého Paracelsus preklial, skutočnosť,“ argumentoval Food. „A v roku 1583 sa neďaleko odtiaľto, vo Viedni, odohral prípad šesnástročnej Anny Schutenbauerovej, v ktorej tele sa našlo až 12 562 démonov. Nezábúdajte ani na vampírsku aféru roku 1751 na Morave, za ktorej potlačenie sa osobne postavila Mária Terézia. Aj tu sa ľudia pri verejných popravách usilovali ukoristiť aspoň malé množstvo krvi a pili ju pokiaľ možno ešte teplú, prípadne do nej namáčali chlieb na neskoršie použitie. Ale aby som nezachádzal tak ďaleko do histórie – presne pred troma rokmi opäť krvácala viedenská maľba Krista.“

„Vážení pane!“ ohradil sa primátor, „tak prečo nezakročíte štandardnými postupmi? Načo máme antropometriu? Fotografickú identifikáciu? A nový odbor, ktorý tak propagujú Angličania – daktyloskopiu? Vy neveríte, že kriminalistika je veda?“

„Nie som o tom celkom presvedčený,“ odpovedal Food. „A pritom odbory, ktoré ste spomínali, dlhé roky prednášam. Vedím kurzy pre členov novej medzinárodnej organizácie Interpol. Mimochodom, vy ste presvedčený, že hagiológia je veda?“

„Čo je to?“ spýtal sa ostro primátor.

„Nie je to nič zlé a nijako to nesúvisí s upaľovaním bosoriak,“ povedal Food. „Ide v nej o štúdium posvätných vecí, svätých mužov, ich ostatkov a podobne. Vidíte, stredovek sa pokúšal vytvoriť vedu o dobrých ľuďoch. Náš humanistický moderný vek zaujíma iba veda o zlých ľuďoch. Myslím si, že podľa našej všeobecnej skúsenosti každý človek, nech si predstavíte ktoréhokoľvek, bol svätec. A myslím, že zistíte, že každý človek je svojím spôsobom aj vrah.“

„Podľa mňa možno vrahov veľmi ľahko a spoľahlivo roztriediť,“ poznamenal Dangl. Je to dosť dlhý a nudný zoznam, no myslím, že úplný. Všetky zabitia sa dajú rozdeliť na racionálne a iracionálne. Tých druhých je oveľa menej, takže si ich všimnime najprv. Existuje čosi ako vražedná mánia, čiže abstraktná záľuba vo vraždení. Aj voľačo, čo sa nazýva iracionálna antipatia, hoci tá býva málokedy vražedná. Čo sa týka vlastných motívov, podaktoré nie sú celkom racionálne, no len preto, že sú romantické a retrospektívne. Pomsta. Vražda soka. Úkladné zabitie tyrana. Racionálne jadro týchto činov tvorí nádej. Takže čiastočne patria medzi takzvané rozumné zločiny. To sú vraždy pre niečo, čo vlastnil zavraždený, alebo pre znemožnenie konania ľudí, ako sú vydierači alebo politickí nepriatelia. Takisto vraždy medzi manželmi a podobne. Ale asi to znie trochu otupne. Isto vás nudím.“

„Presne tak,“ odvetil Food.

„Vaša drzé správanie ma poburuje. Čo konkrétne ste vlastne vypátrali?“ osopil sa na Foda primátor.

„Je toho viac,“ povedal detektív, no zmlkol a zostal v rozpakoch. Policajný sprievod okolo neho sa zmohol iba na krčenie plecami.

„Vy si zrejme neuvedomujete, v akej situácii sa Wilsonov nachádza! Toto nie je Amerika! Nezávislým a otvoreným mestom sme necelé štyri roky. Náš prípad predstavuje dejinný precedens, ale my chceme a budeme patriť k Európe! Až teraz sa nám podarilo uväzniť Vavra Šrobára. Zradcovia Juriga a ten rusofil Janoušek nám stále behajú po uliciach, poburujú proti Západu a vzývajú Prahu a Moskvu! Viete, koľko tu máme špekulantov, špicľov, proletárov? Stačilo málo, a Pressburg by pripojili k Slovensku! Máte aspoň tušenie, aká to je dodnes zaostalá a malo-meštiacka krajina? V devätnástom nás zachránilo iba to, že na nás poslali slabú Československú armádu. Ja som bol pri tom, keď sme bránili demarkačnú čiaru v Petržalke. Vy nie!“ kričal Dangl.

„Všetky tieto skutočnosti si uvedomujem a podriaďujem im aj postup vyšetrovania. Isté výsledky už máme,“ odpovedal Food, lebo primátora chápal. Navyše vedel, že výsluch v Lajzerovom dome nijaký pokrok nepriniesol. Pátranie uviazlo v slepej uličke, skončilo sa pred stenou ničoty a zahanbujúcej blamáže. Chmúrna wilsonovská tragédia sa odohrávala v dokonalom tichu, zamaskovaná a starostlivo utajená, takže ju uprostred nevinných ilúzií zimy nikto nemohol vyslediť.

Primátor sa zamračil a povedal: „Budem musieť čo najskôr zavolať do Washingtonu a vysvetliť im svoje stanovisko. Nedo-pustím, aby vo Wilsonove zomrel ďalší nevinný človek!“

Detektív mlčal. Znechutene si primátora premeriaval. Tráp-ne ticho prerušil Eisner: „Food, prečo nechcete povedať, čo sme objavili v Lajzerovom byte? O tom obrazi? Už mám vyvolanú fotku. Je ho zreteľne vidieť. Pán Food vám to zaiste vysvetlí,“ hovoril rýchlo Eisner a podal Foodovi čiernobiely obrázok. Ten ho iba preletel pohľadom a posunul ďalej. Nedal na sebe znať vrcholné rozrušenie. Na stene sa nepochopiteľným spôsobom vyformoval čudný tmavý útvar. Možno tam bol už predtým, no až diabol ho nechal vystúpiť na povrch.

Tri a tri kruhy boli vpísané v obdĺžniku a v jeho strede sa nachádzal ďalší, menší kruh. Na okraji sa dali rozoznať hebrejské znaky, arménske písmo, časti hviezd, slnk a mesiacov. Všetky zraky v miestnosti sa upreli na Fooda.

„Páni, musím vás upozorniť, že situácia je vážna,“ prehovoril po chvíli ticha Food. „Nekromant si želá, aby sme uvideli jeho stopy a nasledovali ho po nich na ceste zla, ktorú vytýčil. Nechal nám po sebe tieňové znamenie v podobe siedmich pečatí svätého Jána. Pre tých z vás, ktorí to nevedia – je to kľúč k apokalypse, magický hierogram. Ide o alegóriu, matku všetkých dogiem, ktorá znamená, že skutočnosť bola nahradená odrazom, svetlo tieňom a pravda lžou. Tak ma, prosím vás, nechajte v pokoji pracovať! Prineste mi všetky mapy Wilsonova, ktoré sa vám podarí zohnať! Možno budem potrebovať mučiareň. A komu

by sa to nepozdávalo,“ povedal varovne a prísne sa zahľadel na primátora Dangla, „tomu pripomínam, že spravodlivého boh neopustí, lebo vie o jeho nevine.“

Sedem pečatí svätého Jána

O desiatej večer Eisner a Food rýchlo kráčali po námestí Marktplatz, ktorého ľavú stranu zjasňoval prísvit mesiaca. Bola treskúca studená noc a mrazivú čiernu oblohu vybodkovali hviezdy.

Muži sa ozbrojili dvojhlavňovými guľovnicami. Prešli popri chlebovom trhu, Zelenom rínku a nemocnici U milosrdných bratov s obeliskovou fontánou, postavenou ako pamätník korunovácie Karolíny Augusty roku 1825. Oproti mníšskemu kláštoru stála novobaroková tržnica. Pri fontáne mali službu pohotovostné požiarne zbory s nádržami vody pre prípad požiaru. Neďaleko sa nachádzal Szapáryho palác, kde sa usídlila wilsonovská pošta. Z obľúbenej lacikonyhy voňala údená klobása, cigánska pečenka a smažené dunajské ryby. Dychová kapela hrala staré uhorské šlágre. Na prahu postávali kúzelníci, šašovia, maliari, vystrihovači siluet a akrobati. Food prehodil niečo v tom duchu, že neskorý biedermeier je ten najodpudivjší štýl, a nasmeroval mladšieho kolegu do drahej reštaurácie Čierny orol. Eisner si pred vchodom odskočil na záchod za plachtovú španielsku stenu, kde sa ukrýval veľký sud. Až sem doliehal hluk z usilovných stavebných prác na Manderlovom mrakodrape. Čosi akoby chcelo vykvasiť zo zhutnutého šumu tohto pochmúrneho dňa, čosi nepredstaviteľne obrovské.

V útulnom interiéri Čierneho orla mali rýchlu obsluhu. Kunčatmi boli najmä tunajší trhovníci. V opačnom rohu miestnosti horel oheň vo vysokom, hlbokom vstavanom otvorenom kozube. Food na dúšok vypil horúci bujón s vajcom a objednal si viedenský rezeň. Eisner si vypýtal zbojnícku živánsku. Na úvod priniesol hostinský na stôl misu s bryndzou, oštiepkami, paprikovou slaninou a cesnakovými hriankami. Vyprázdnil ťažký cínový popolník plný fajkového tabaku.

„Dáte si Ivanusch, Soupel, Tzlabath, Zschauku, Starilan, Rongoty...?“ spýtal sa čašník.

„Čo chce?“ nerozumel Food.

„Ponúka nám biele víno podľa názvov viníc,“ vysvetľoval Eisner. „Vo Wilsonove sa pestuje okolo 140 druhov, takže tentoraz nechajte rozhodnúť mňa.“ Eisner vybral svoje najobľúbenejšie. Čašník položil na stôl čašu malokarpatského zo známej daxovskej viecehy v Ratzersdorfe.

Námestie Marktplatz

Food po chvíli odsunul predjedlo i pitie a rozložil na stôl nové aj historické mapy a rytiny Wilsonova. Sústredene sa pustil do štúdia. Od primátora dostal nákresy ulíc a hradného areálu s hradbami a palisádami z roku 1685 a 1765. Medirytiny neznámych autorov zo 16. storočia aj podrobný záznam zoraďovania korunovačného sprievodu pred prvou korunováciou roku 1563. Plány mesta od Franza Kofflera z roku 1787 a od Júliusa Rakssányiho z polovice 19. storočia. Najnovšie mapy, ktoré vznikli v roku 1919 na propagáciu nového pomenovania Wilsonov spolu s hrbou pohľadníc, známok a pečiatok. Na komisariáte mu zohnali aj aktuálne vydanie úradnej publikácie Wilsonstadter Wegweiser. Nové fakty porovnával s informáciami obsiahnutými v Ortwayovom diele Pozsony város utcái és terei a s topografickými výskumami Johanna Mathiasa Korabinského.

„Ak budete pri orientácii v meste potrebovať pomoc, rád vás budem sprevádzať,“ pripomenul Eisner.

„Viem. Mne však ide o čosi viac. Som presvedčený, že znalosť topografie a toponymie regiónu je prvým predpokladom úspešného detektívneho pátrania. Mapy sú oddávna mojou záľubou a verím, že ich znalosť bude v budúcnosti patriť k najelementárnejším povinnostiam kriminalistov. Uvažuj sám! Pri vyšetrovaní prípadu vytvárame z jedného alebo z viacerých prekvapujúcich a zvláštnych faktov hypotézu, o ktorej predpokladáme, že odhaľuje ich príčinu. Pri vysvetľovaní svetov sa často obraciame k zákonom, ktoré bez toho, aby boli ad hoc, platia iba vo zvláštnej časti nášho sveta. So svetmi preto zaobchádzam ako s mapami a s mapami tak, akoby to boli svety. Často, keď už všetky ostatné prostriedky zlyhali, mi to pomohlo odhadnúť, kde sa zločinec ukrýva,“ vysvetľoval Food a prikladal na staré rytiny nákres siedmich pečatí svätého Jána.

„Nevstupujeme tým však na pôdu dohadov?“ zapochyboval o neznámej pátracej metóde Eisner.

„Vôbec nie,“ zareagoval Food. „Mapa nám ponúka topografické možnosti zločinov, my ich zvažujeme a vyberáme tie najpravdepodobnejšie. Ty to nazývaš dohadmi, ja priznávam, že síce fantazírujem, ale na materiálnej základni.“

Food neprestal študovať materiály ani vtedy keď mu na stôl priniesli na veľkej tácke bohatý hlavný chod. Hltavo jedol, no zrak neupieral do taniera, ale na mapy a nákresy. Všimol si, že v západnej časti Wilsonova, kde sa odohrali všetky zločiny, sa nachádzajú najmä cirkevné stavby. Sídli tam aj tri pobočky slobodomurárskych lóží – Fides, Voľná myšlienka a Mlčanlivosť, ktoré združujú rakúskych, nemeckých a maďarských bratov. Na východe stoja dôležité svetské budovy: radnica, eskontná banka a trhovisko, tam sa sústreďuje všetok politický, spoločenský, obchodný a hospodársky život. V minulom storočí sa mesto rozširovalo hlavne smerom na severovýchod. Tam sa začala intenzívna výstavba krátko po zmene pôdorysu dunajského koryta po prvej regulácii v 18. storočí. Dunaj sa rozdeľoval na

dve približne rovnaké ramená, z ktorých jedno smerovalo na severovýchod, druhé na juhovýchod a spájali sa na ostrove Pötschen. Dokončenie železného mosta Františka Jozefa roku 1890 umožnilo čoraz väčšiemu počtu ľudí rekreovanie v nádherných lesoch a parkoch Petržalky. Tamojšie polia, záhrady a parky konkurovali obľúbenému víkendovému dunajskému ostrovu Griechenau, kde mali mnohí mešťania ovocné sady.

Stopy však Fooda nasmerovali k domnienke, že riešenie prípadu sa ukrýva v uličkách starého mesta a podhradí. V Altstadt sa neuvážene splanňovali a zdemolovali početné miesta, ktoré udržiavali rovnováhu interpolárnych a interoptikálnych cyklických prúdov, ktoré do svojich plánov zakomponoval cisársky architekt a rytier slobodomurárskej lóže Franz A. Hillebrandt počas panovania miestodržiteľa Alberta.

Food na chvíľu zdvihol zrak od máp. Zavolať na čašníka, ktorý vzápätí úslužne pribehol.

„Prosím vás, pre mňa ešte kávu. Viedenskú,“ objednal si Food. „A šišky, prosím vás, nemáte tu čerstvé lekvárové šišky?“

„Čo? Šišky?“ nechápal čašník.

„Opakovanie vám ide vynikajúco. Nie, nič som nechcel. Prineste iba kávu!“ odvrkol Food.

„Inšpektor, takže čo budeme teraz robiť?“ spýtal sa Eisner, aby odpútal Foodovu pozornosť. „Pripravili ste ďalší postup vyšetrovania?“

„Žiaľ, zatiaľ som dospel akurát k značne neurčitým výsledkom. Pátranie pomocou mapy veľmi sťažuje fakt, že vo Wilsonove sa prvé úradné pomenovanie ulíc, námestí, okresov a štvrtí uskutočnilo až v roku 1879. Dovtedy dostávali nové domy čísla chronologicky bez ohľadu na umiestnenie, čo bola chyba, za ktorú teraz pri orientácii pykáme aj my dvaja. Mesto sa s každým politickým režimom členilo nanovo a k zmätku prispievali aj rozdielne jazyky obyvateľstva. Ešte som sa nestretol s tým, aby sa jeden okres volal zároveň Blumenthal, Virágvölgy aj Nové mesto. Napriek protirečivým informáciám v rôznych písomných prameňoch mám dojem, že miesta, na

ktorých vo Wilsonove došlo k úmrtiam, nie sú náhodné. Lenže nekromantových sedem pečatí do môjho systému nezapadá. Možno to súvisí s posunom toku rieky. Alebo s premiestnením korunovačného pahorku, ktorý, ako som sa dočítal, navršili zo zeme všetkých uhorských stolíc a obložili kameňom. Vtedy údajne došlo k apotropeickým rituálom – k vraždeniu potomkov a kropeniu zeme krvou, aby sa rozhnevaní predkovia so zmenou zmierili. Podľa najnovšej mapy Wilsonova je zjavné, že sa zničili aj uličné čiary v Schlossbergu, naprojektované podľa kabalistických princípov počas éry Mosesa Lvova, a to je *trepje-je* čin. Nečudoval by som sa, keby tu nekromantov nevyvolávali ľudia, ale samo mesto!“ mrmlal si Food. Perom si presne označil trasy, ktoré pri vyšetrovaní s Jozefom prešli. Kde je tajomstvo línií wilsonovskej architektúry? Zradná šifra? Rafinovaná pravidelnosť? Šteklivá mystifikácia? Výsmešný komplot? Rafinovaný hlavolam štýlov?

Eisner sa nahol nad mapu. Foodove chaotické bludisko opísané červenou atramentovou linkou navonok nedávalo nijakú logiku. Čiara sa hadila a krútila, a nedala sa v nej vysledovať nijaká pravidelnosť. Miesta činu tvorili tri cípy. Tri. Vtom zasľepkal: „Rovnoramenný trojuholník!“

„Čože?“ spýtal sa Food, a vtedy si to všimol. „Leopoldova brána, Franziskanergasse, Kisfaludyho ulica!“ uvedomil si. „Ale potom... Asi áno! Je to možné!“ zvolal.

„Čo je možné? Na čo ste prišli?“ opýtal sa vzrušene Eisner. „Platí tu princíp siedmich pečatí?“

„Vôbec nie! Že som na to neprišiel skôr! Čo sa to len stalo s mozgom, ktorým ma obdaril boh? Ja hlupák! Uznávam, bol som slepý ako krt!“ preklínal sa Food.

„Aspoň sme sa ty aj znova poučili, Jozef,“ pokračoval Američan. „Najväčšou chybou detektíva je totiž uvažovanie bez dokázaných faktov, ktoré zmätie aj najprenikavejší úsudok. Vtedy aj mnohí skúsení pátrači prekrúcajú skutočnosť, aby potvrdili teóriu, namiesto toho, aby teóriou vysvetlili fakty. Detektívna práca je, presnejšie, mala by byť rovnako exaktná ako bársaká

iná veda. A hoci sa často venuje posledným veciam človeka, tí, ktorí jej zasvätili svoj život, by ju mali vykonávať chladne a bez emócií, presne ako vedci,“ hovoril Food.

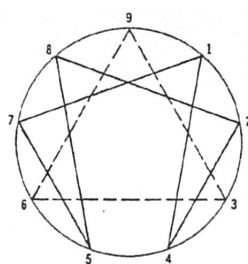
„Prepáčte mi, prosím, moju netrpezlivosť! Som už z tohto všetkého asi príliš vyčerpaný. Moja doterajšia policajná práca nebola ani len zo stotiny taká náročná ako táto. Mám čoraz väčšie pochybnosti, či som na ňu vôbec súci.“

„Neospravedlňuj sa. Úplne ti rozumiem a pochybnosti, ktoré máš, iba potvrdzujú správnosť tvojho rozhodnutia venovať sa tejto drine. Ja som dosť zvláštna povaha. Nespomínam si, že by ma niekedy práca vyčerpávala, ale aj chvíľkové ničnerobenie ma dokáže v okamihu na smrť unaviť. Moja myseľ sa pri stagnácii ihneď búri. Ak to napriek momentálnej fyzickej únave cítiš podobne, potom sa nemáš čoho obávať. Začni priznaním svojich nedokonalostí, aby ti potom slúžili ako stupne pomerov, ktoré označujú výšku svätých ideálov. Zakáž svojim zmyslom panovačnosť a srdcu závrat. Hlavne neustále rozvíjaj svoje myšlienkové schopnosti, ako aj silu viery. Ale vráťme sa k wilsonovským zločinom,“ odvetil Food a chvatom vytiahol z tašky priesvitný papier. Bol na ňom nakreslený deväťuholník s vpísaným kruhom, rozdeleným na deväť rovnakých dielov. Food ho priložil na mapu.

„Opäť sa mi potvrdilo, že kríženie myšlienok a nepriamy zisk z vedomostí druhého prinášajú často veľmi zaujímavé výsledky. Za to ti patrí vďaka. Pri tomto zamotanom prípade nám teraz azda pomôže enneagram, najdôležitejší diagram Gurdjieffovho systému,“ povedal Food, keď ukladal papier na podrobný Tomkov plán mesta z roku 1804. Za stred určil Hradný vrch.

Foodove stiahnuté obrvy a ostrá tvár prezrádzali, že myseľ mu beží na plné obrátky. Usiloval sa vytvoriť nejakú schému, do ktorej by zapadli všetky tie čudné epizódy, ktorých presný súvis sa mu doposiaľ s istotou nepodarilo odhaliť. Pri práci postupoval až s akousi zúrivou posadnutosťou. Veľmi opatrne posúval nákres podhradia, pridržal zložitý diagram a ticho hovoril:

„Ak vrcholy enneagramu označíme číslami od jedna po deväť a najvyššie číslo 9 bude stáť navrchu hľadaného obrazca, zbadáme uprostred kruhu medzi číslami 3 – 6 – 9 trojuholník, ktorý predstavuje základnú trojjedinosť a je znamením jej všeplatného zákona.“

Enneagram

„Prosím vás, môžete mi povedať, čo práve robíte? Som z vás popletený. Ako vám mám pomáhať, keď ničomu nerozumiem?“ sťažoval sa Eisner.

„Teraz mlč a v budúcnosti opatrnejšie váž slová,“ odsekol Food. „Pochop, že na vypovedanie obsahu vyššieho vedomia ľudská reč nestačí. Ten, kto vie používať enneagram, nepotrebuje hovoriť ani čítať knihy. Dokáže totiž rozlúštiť hieroglyf univerzálneho jazyka, ktorý vytvorilo v 14. storočí sarmanské bratstvo.“

„Myslíte, že ešte dnes sa môže...?“ Nedopovedal.

„Prešiel iba jeden deň, je to nepravdepodobné, ale všetky ostatné hypotézy sú ešte nepravdepodobnejšie, takže táto by mala byť správna. Pamätaj si, že pri pátraní nie je nič horšie ako zamerať sa na celok a zabudnúť na detaily. Tak ako ženu najlepšie odhadneš podľa rukávu blúzky a muža podľa kolien na nohaviciach, aj o vražde ti viac prezradí odtlačok vrahovej topánky ako pohodený smrtiaci nástroj,“ rozprával Food. „Obávam sa, že vo Wilsonove diabol dosiahol potrebnú rovnováhu

času a miesta. To by mohlo znamenať len jediné,“ povedal Food a zmĺkol. Jeho tvár nadobudla zvláštny upätý výraz.

„Čo to značí? Hovorte, prosím!“ úpenlivo žiadal Eisner.

„Možno by bolo lepšie, keby si to nevedel. Ale ak chceš, poviem ti, čo tvrdil Origenes, najslávnejší exegéta ranej kresťanskej cirkvi, ktorý ako jeden z prvých opisoval démonov. Bol presvedčený, že diabol pochopil svoj hriech a pád, a preto chce čím skôr privodiť zatratenie, lebo pri konci sveta bude spasený. Hrôzostrašná téza, pretože ukazuje márnosť akéhokoľvek boja proti satanovi a zároveň dokazuje možnosť smrti Slova. Preto ju cirkev zavrhla a odsúdila ako kacírsku. Tá myšlienka ma dňom i nocou desí podobne ako predstava Ježišových činov, ktoré sa svätý Ján nakoniec radšej rozhodol nezaradiť do svojho Evanjelia. Opakujem, čo som už povedal a čo sa píše aj v Talmude: ten, kto uvažuje o štyroch veciach – čo je hore, čo je dole, čo je predtým a čo je potom – by lepšie urobil, keby sa nenarodil,“ povedal Food.

Keď sa pozrel do Eisnerovej vydesenej tváre, doplnil: „Nezúfaj! Radšej mi povedz, čo sa nachádza na tomto mieste,“ povedal a zabodol prst do mapy na okraji Kossuthovho námestia, vedľa fontány Ganymedes. Presne tam ukazoval náprotivný vrchol deväťuholníka.

„Ale veď to je jednoduché!“ odvetil Eisner. „Vy ste ešte nevideli wilsonovské divadlo?“

XI

„Vaše divadlo nepoznám, ale chýr o tunajších operných spevákoch dorazil až do Metropolitnej opery v New Yorku,“ hovoril Food, keď spolu s Eisnerom bežali popri Volksbanke po Goetheho ulici. Na múroch vedľa obchodného grémia viseli farebné reklamné plagáty s nápisom: *Čarodejnice neuznávam. Vešteké nadanie mám. Tisíce ďakovných listov.*

„Musíme dúfať, že predstavenie sa ešte neskončilo,“ povedal Food, keď minuli colný úrad a palác Motešických. „Ak je moja hypotéza správna, je možné, že nekromanti sa ukrývajú práve tam. Keď budú diváci vychádzať, bezpodmienečne sa im musíš pozorne pozerieť na nohy. Diabol väčšinou chodí tesne nad zemou, aby nebol v spojení s naším svetom.“

Food sa zahľadel na vysvietenú budovu divadla, postavenú v štýle barokizovanej renesancie s alegóriou dramatických umení v atike, a od prekvapenia zvolal: „Presne takto vyzerá opera v Záhrebe! Navštívil som ju pred dvoma rokmi pri vyšetrovaní prípadu srbského vlkolaka.“

„Pane, musím uznať, že váš pozorovací talent je vskutku obdivuhodný,“ odvetil Eisner. „Naša prvá scéna je neslávne známa tým, že sa pri jej stavbe z úsporných dôvodov použil ten istý architektonický návrh ako v metropole Balkánu.“

„Ale inak sa Wilsonov zaručene vyrovná Viedni,“ povedal trpkó Food. Vošli dnu a ocitli sa v barokovom interiéri vestibulu. V ten večer uvádzali Gounodovu operu s faustovským námetom. Vyšli po širokom schodisku na poschodie a opatrne otvorili dvere, ktoré viedli do spodného hľadiska. Postavili sa dozadu. Eisner si dýchal na ruky. Oči mal ešte vždy zasľzené od zimy vonku a vlasy rozstrapatené.

Impozantné javisko osvetľoval Siemsenov regeneračný horák so silou osemsto sviečok. Na zábradliach lôží čneli plynové lampy. Krištáľové sklo veľkých a ťažkých lustrov plápolalo nad lesklými zátylkami uhladených mužov a žien, patriacich k mestskej aristokracii. Z nádherných rób sa rinuli kvetinové vône. Atlasovo lesklá pleť dámskych pliec sa na okrajoch živôtikov jemne chvela. Ich biele krky sa v ligote sviečok a šperkov premenlivo trblietali.

Predstavenie práve vrcholilo. Eisner si všimol, že Mefistofeles, démon vyvolaný doktorom Faustom, vyzerá ako elegantný človek vyberaných spôsobov. Tesne pred Eisnerom sedela staršia dáma v šatách z pretkávaného, matne čierneho hodvá-

bu, zdobeného jemne rozsiatymi gagátmi. V ruke držala bulletin. Eisner si ponad jej plece prečítal, že v hlavných úlohách sa predstavili wilsonovské operné hviezdy madam Destinnová a slávny basista Arnold Flögl. Obecenstvo im na záver pripravilo búrlivé ovácie.

Hneď ako padla opona, Food zavelil: „Okamžite do vestibulu! Ty budeš sledovať ľavú stranu a ja pravú. Ak uvidíš čokoľvek podozrivé, ihneď zakrič!“

Prebehli cez foyer, popri šatniach a v prísвите sviečok už stretávali prvých odchádzajúcich divákov. Neďaleko východu sa rozdelili.

Eisner pozorne sledoval divákov. Diplomati. Radcovia veľvyslanectiev. Bankári a ich manželky s úhľadnými geometrickými účesmi. Smotánka z pánskych salónov. Svetácki nemeckí a maďarskí literáti z umeleckých kaviarní. Študentky v plisovaných sukniach s napudrovanými tvármi a vlnitými kaderami vlasov, ktoré držali v rukách elegantné kabelky s korálikmi. Americký generál v uniforme s výložkami zo zeleného moaré. Územčistý biskup v svietivej purpurovej kamži so štvorhrannou koženou čiapočkou na hlave a so zlatým krížom na krku. Eisner im úchytkom pozeral na nohy, obuté zväčša do drahých kožených topánok tmavých odtieňov. Všetci ladne našliapavali na mramorovú dlážku.

Potom zdvihol zrak a uchvátené sa zahľadel pred seba. Šla sama, vysoká a štíhla. Mala mušelínové šaty s vlečkou a na dlhých prstoch biele rukavičky. Očareným okoloidúcim nevracala pohľady. Robila krátke, opatrné kroky. Na perách si držala vejár. Eisner si v duchu hovoril, že musí dávať pozor na odchádzajúcich hostí, no nemohol z nej odtrhnúť oči.

Čaro krásnu hlavu mala celkom malú. Nad neopísateľne jemným oválom tváre sa klenul čistý oblúk obočia. Černidlom olemované čierne oči zakrývali dlhé riasy, ktoré pri sklopení vrhali tieň na belostnú pleť líc. Jej jemný nos bol zakončený trochu rozšírenými nozdrami. Mala plné rubínové pery. Jej až anemická, zamatová pokožka pripomínala sneh. Vlasy čierne ako uhoľ,

miestami prirodzene zvlnené, miestami hladké, sa nad čelom rozdeľovali do dvoch širokých pruhov a strácali sa na tyle, odkrývajúc končeky uší. Trochu sa podobala na americké herečky Polu Negri a Thedu Baru, ale vyžarovala z nej väčšia nádhera, vážnosť a duchaplnosť. Takú prekrásnu ženu ešte nevidel. Práve zvažoval, odkiaľ asi je, koľko sa vo Wilsonove zdrží a ako by sa s ňou mohol zoznámiť, keď tlmenú vravu vo vestibule prehlušil Foodov hlboký hlas:

„Volám sedem posvätných: Chamaela, Jofiela, Cadkiela, Baruchiela, Jeduhiela, Simaela, Cafiela a Aniela! Vzývam Looisosa, archserafa Sevohtartra a najväčšieho archanjela Sakakiho!“

Masa ľudí vo vestibule stíchla a zostala stáť. Ženy sa spýtavo pozerali na manželov. Pot preľaknutia spôsobil blúznenie vôní. Muži nechápavo krútili hlavami a krčili plecami. Biskup sa prežehnal. Nikto nevedel, čo dotýčný chce. Eisner takisto nie. Pozrel sa na Fooda, ktorý vystúpil na mramorový podstavec a sústredeným pohľadom si prezeral návštevníkov. Pološero vibrovalo prepychom. Zo zapadnutých, premlčaných príbehov sa v pamäti tvorili predtuchy. Eisner sa opäť zahľadel na dievčinu. Zarazil sa. Jej výraz unudenej nezúčastnenosti sa zmenil na vystrašený a úzkostný. Oči jej kmitali na všetky strany. Roztriasli sa jej ruky. Vydala zo seba skučanie, akoby obťažkané vinou. Potom nekontrolovateľne zvrieskla.

Food zareval: „Tá žena je démon! Démon a vrah!“

Ukázal na dievča a prerážal si cestu cez dav. Nejaká dáma zakričala od ľaku a hneď sa k nej pridali ďalšie. Zavládla panika. Pri východe nastala tlačénica. Ktosi spadol. „Uzavrite bránu! To je policajný rozkaz!“ volal Food.

Nikto však na výzvu nereagoval. Rozbila sa sklená tabuľa na dverách. Eisner bol zmätený. Nechápal Foodovo správanie.

„Pomôžte mi, prosím!“ vyjachtala zrazu zlomene nádherná dievčina. Jej tvár dostala mŕtvolne bielu farbu. Zdalo sa, že v každom okamihu omdlie. Eisner k nej priskočil, aby ju podržal. „Američan ma preklial!“ zakričala tenkým hlasom a vtedy ju opustili všetky sily. Eisner ju ledva zachytil pred tvrdým pádom.

Napätie v divadle sa vystupňovalo do krajnosti. Z oboch schodísk sa do vestibulu valili ďalší diváci a situácia pri dverách sa stávala kritickou. Food sa hnal dopredu a už bol takmer pri Eisnerovi.

„Bol to ten z FBI! Prilákal démona!“ zvolal ktosi. „Bol to on! Je to diabol!“ pridal sa niekto. Ľudia strácali rozvahu. Za každú cenu sa usilovali dostať k východu, no ten bol príliš úzky. Psychóza sa rozširovala a za okamih už v divadle vládol chaos.

„Chyťte Američana! Chyťte ho!“ zakričali dvaja starci.

Food ich nepočúval. Ďalším skokom sa konečne dostal k Eisnerovi. Vytrhol mu dievčinu z rúk. Eisner sa ostro spýtal: „Čo to robíte? Čo ste to vykrikovali?“

„Volal som na pomoc anjelov. Oni sú zákon, ktorým sa nedá otriastať, lebo konajú v sférach stvorenia!“ zvrieskol Food a nadvihol dievčine lem dlhej sukne. „Vidíte to, ľudia?“ kričal Food. „Drží sa nad zemou! Diablica, succuba!“

Eisner neveril vlastným očiam. Jej chodidlá sa naozaj vznášali tesne nad dlážkou. Kým stihol zareagovať, zúrivy Food sa zoširoka rozohnal a udrhel ženu pästou do tváre. Hneď nato jej zasadil tvrdý úder hranou dlane do krku. Napokon ju zrazil na dlážku. Okamžite sa chcela vztýčiť, no Food jej na hrud' položil nohu, pritlačil ňou a povedal akúsi vetu v hebrejčine. Dievčina dostala triašku. Veľmi rýchlo dýchala. Krvácala z úst. Stonala a zvierala si rukami telo rozochvené kŕčmi.

Dav neveriacky sledoval, čo sa deje. Časť ľudí sa hystericky snažila utiecť, iní chceli vidieť, čo bude nasledovať. Mladý farár v čiernom ornáte recitoval v nemčine Otčenáš. Vzápätí sa rozoznali modlitby v štyroch wilsonovských jazykoch. Fooda obkolesila skupina mužov. Jeden cez druhého sa hlasno pýtali: „Kto ste? Čo to s ňou robíte? Máte dôkazy, že je vrahyňa?“

Dievča sa rozklepalo ako mechanická bábka. Eisner nevychádzal z úžasu. Do krvi si dohrýzla pery. Jej pleť zvráskavela. Ústami jej mykalo. Jačala. Vyzerala vycivená.

Sebavedomý Food sa stručne predstavil. Z otázok si nerobil ťažkú hlavu a pôsobil nekompromisne tvrdo. Na celý vestibul

zareval: „Budem túto padlú ženu mučiť a zistím, v akom vzťahu je s démonom. Tak získam dôkaz. Lebo dodnes platí, že spoľahlivé je iba vynútené priznanie, ktoré nemôže ovplyvniť diabol. Chcete to vidieť? Túžite po ďalšom divadle?“ pýtal sa Food.

Nik v natlačenom vestibule nepovedal áno, no nik ani neodišiel. Food veľmi dobre vedel, že aj vo Wilsonove patrili kedysi popravy a mučenia k obľúbeným ľudovým slávnostiam, ktoré lákali verejnosť.

„Prezraď, kto je tvoj diabol a kde sa ukrýva!“ obrátil sa Food k dievčaťu. Otočila hlavu. Neodpovedala. Ani brvou nepohla.

Hostia si vyzliekali kabáty, lebo v žiare lustrov sa začínali potiť. Šlachy na krkoch im pulzovali, preto si uvoľňovali umastené úzke nákrčníky. Eisnerovi sa zdalo, že všetci tí lekári, politici, advokáti, profesori, veľvyslanci a kňazi majú tváre farby medi a oči podliate žľou a krvou. Vystrašené ženy stáli pri nich a odvracali zrak.

XII

Detektív Food, obklopený desiatimi členmi wilsonovského policajného zboru, si na schodisku divadla rozkladal vyšetrovacie náradie. Podali mu aj masti a obväzy na rany. Dievčina stála vedľa Fooda, spútaná kovovými reťazami, aby nestratila spojenie so zemou. Zaťato mlčala. Food sústredene a trochu sklúčene povedal:

„Vyzývam ťa, aby si hovorila. Si obvinená zo zmluvy s diablom a vyvolávania mŕtvych! Ak nevypovieš dobrovoľne, podrobíš sa mučeniu.“ Odpovede sa však nedočkal.

„Použijem hrušku úzkosti. Keď sa rozhodneš prehovoriť, daj mi znamenie kývnutím hlavy. Nech ti boh pomáha,“ povedal detektív. Zobral do rúk približne pätnásťcentimetrový kovový nástroj hruškovitého tvaru, zakončený závitom. Násilím ho dievčaťu zasunul do úst. Urputne ich privierala, tak jej musel vybiť predné zuby. Potom ho vtlačil dnu. Začal otáčať závitom

a šraub pomaly roztváral štvrtiny hrušky. Kovový škripot hrozivo pískal.

Prvá minúta mučenia pripadala Eisnerovi ako hodina. Ústa dievčiny sa pod tlakom kovu roztiahli do neľudskej veľkosti. Čakal, že sa v sekunde podtne a zlomí. Vzdychala. Stonala. Kričala. Krehké telo zareagovalo na neľudskú bolesť šokom. Dievča rozpaľovala horúčka a zalieval ju pot. Malé líca sa naduli na prasknutie. Noc pretínalo jej tlmené démonické vytie. Ale hlavou nekývla.

Dav stuhol od hrôzy. Plamene sviečok sa rozvlnili od neznámych veterných prúdov a vrhali premenlivé tiene. Ľudia nepohnuto upierali pohľad na výjav, ktorý v tomto meste zakázal zákon Jozefa II. už roku 1778. Teraz sa však odohrával znova a čoskoro sa ukázalo, že je to zrejme posledná možnosť, ako vypátrať vraha. Pretože nakoniec predsa len prehovorila!

Najprv od desu na okamih stuhla. Prevrátili sa jej oči a odkryli krvavé beľmo. Potom sa telo roztriaslo v šialenom rytme. Zvíjala sa. Ľadová tvár jej na spánkoch zmodrала. Nakoniec vypúlenými očami pozrela na Fooda a kývla hlavou. Ten jej hrušku úzkosti okamžite vybral z úst.

Ochabnuté ústa dievčata zašepkali: „Už nemôžem... priznám... všetko... malefícium... hriešna... veľmi hriešna... je dobré zomrieť... dnes v noci... mečlet... konečne... mečlet... je pomsta... mesta... nagyszombati... všetci, spasenie... marteins.“ Viac nevládala. V očiach sa jej zračila pomätenosť. Hlava jej klesla na plece a nohy sa podlomili. Bezduché telo zostalo voľne visieť v putách.

V posunkoch prizierajúcich sa a na ich tvárach sa zračilo holé zdesenie. Detektív skonštatoval smrť. Priložil dievčaťu pred tvár roztvorenú Razielovu knihu, ktorú boh v raji zoslal Adamovi, aby sa v ťažkej chvíli uvidel ako osvietený obraz boží. Ostrasené ženy spínali ruky a napäto hľadeli na detektíva.

„Jej smrť znamená, že konečne nastal koniec vraždenia, pán Food? Bola to ona? Je po všetkom?“ pýtal sa vyľakaný poručík Dohnányi.

„Nie. Žiaľ, až teraz sa to naozaj začína,“ odvetil Food a pokračoval: „Inkvízitor Fromenteau v roku 1581 dokázal existenciu 72 vládcov démonov a 7 405 920 podriadených démonov. Podľa iného stredovekého autora pôsobí na zemi 6 légii démonov, pričom každá má 66 rôz zložených zo 666 skupín a v každej skupine 6 666 démonov, čiže spolu 1 758 064 176 démonov. Zatiaľ sme zahubili jediného – ju,“ povedal Food a ukázal na mŕtvolu.

„Čia je to vina, myslím, všetky tie hrôzy?“ spýtal sa ktosi z davu.

„To ešte neviem presne. Vinných je však určite viac, pravdepodobne veľmi veľa. Ani v najťažších chvíľach, prosím, nezabúdajte, že hocako krutá pravda je lepšia než neurčitá pochybnosť. Do tohto neobrodeneho mesta sa so všetkou silou a hrôzovládou, akej je schopný iba Satan, vkráda ríša triumfujúceho kráľa, zrodeného z krvi Sionu, aby splodila pokolenie zla a spôsobila rozšírenie tmy. K trónu všeobecnej moci sa prikráda antikrist. Lebo boh je iba jeden, ale diabol nie. Konajte pokánie a vedzte, že zem zdedia pokorní.“

Keď Food dohovoril, dav sa začal mlčky rozchádzať do noci. V svietnikoch zhasli sviece. Lustre sčerneli, nevraživo viseli a ticho cinkali kryštálkami sklíčok, keď pod nimi niekto prešiel. Ľudia mierili rôznymi smermi do zasnežených a spleťtých labyrintov ulíc, k novej budove Reduty, k hotelu Savoy, po Radetzkého námestí, k Pálffyho palácu, k ulici Mohameda V. a spájali ich rovnaké obavy a úzkosti. Znova sa uzavreli do seba a ponorili sa do monotónnosti trpkých rozhovorov. Odnášali si blednúce spomienky na nízke uspokojenie, hanebnú satisfakciu bez zodpovednosti. Zachránená tabuľa sklených dverí drnčala.

V hĺbke prítmnia vestibulu doznievali ozveny náhlivých krokov. Eisner div nezamdlel od hrôzy. Zbavený všetkej opory usiloval sa pochopiť zmysel výpovede, ale namiesto logických úvah mu myseľ zaplňali temné zážitky, ktoré už z hlavy nevymaže. Budú čakať v úzadí mozgu, aby mohli opäť nadobudnúť bolestnú sviežosť a jasnosť. Plecia mal nahrbené a ruky mu

bezvládne ovisali pri bokoch. Pozoroval detektíva Fooda, ktorý nestrácal činorodosť. Dával pokyny policajtom a spolu s poručíkom Dohnányim študoval modernú mapu Wilsonova. Presvedčenie, s akým pristupoval k detektívnej práci, mu dodávalo ostentatívnu elegantnosť. Eisner k nemu podišiel a opýtal sa: „Porozumeli ste jej, Food?“

Detektív prikývol a ukázal Eisnerovi ľavú bielu rukavičku s vypchávkou na palci. „Vyzerá to tak, že mi dnes ešte stihnete ukázať svojich predkov, Jozef. Váš poručík mi práve povedal, že Martinský je meno najnovšieho wilsonovského cintorína.“

„Chcete odísť z ohrozeného stredu mesta a hľadať vraha v okrajovej štvrti Ober Urfar? Medzi mŕtvymi?“ spýtal sa Eisner.

„Ešte stále neveríš na nekromantov?“ odpovedal Food otázkou a hrabal sa v taške. „Enneagram moju hypotézu potvrdil,“ pokračoval, „chceš ísť so mnou?“

XIII

Povrch vozovky pod južným pásom hradieb bol zľadovatený a na mnohých úsekoch pokrytý vrstvou snehu. Detektív Food však šoféroval vynikajúco. Eisner sedel v aute druhý raz v živote a chvíľu mu trvalo, kým si zvykol na Američanovu vysokú rýchlosť. V divadle stratil aj posledné ilúzie o meste, v ktorom žije. Príšerná smrť nádhernej dievčiny ním otriasla. K nepretržitému radu záhad, ktoré nasledovali tak rýchlo za sebou, sa pripojila ešte jedna položka. Eisner si zaumienil, že nedopustí, aby Američanova namáhavá a obetavá práca naďalej smerovala k žalostnému koncu.

Za zamrznutým oknom preblesklo trhovisko a kostol trinitárov. Preleteli popri dvoch charitatívnych ústavoch na Spitalstrasse a obišli chudobinec i Kostol svätého Ladislava. Food jazdil bezpečne. Eisner sa pri prvých wilsonovských činžiakoch na Weinerstrasse trochu upokojil a ďalej už detektíva navigoval po novej colnej línii, vymedzenej priekopou a hlineným valom.

Tu všade vyrastali nové štvorkrídlové nájomné domy, ktoré prevzali členenie z viedenských vzorníkov.

Eisner sa opýtal: „Food, ak nekromantov nájdeme a bude ich veľa, mám strieľať?“

„Viem, na čo myslíš,“ odvetil Food. „Pokúsím sa zariadiť, aby boli zbrane v prípade potreby účinné. Nemaj obavy, v takejto akcii nie som zďaleka prvýkrát. Ak sa tam nekromanti ukrývajú, tak vo veľkom počte. V Talmude sa predsa píše: keby oko mohlo zazrieť všetkých démonov, koľko ich vo vesmíre je, nedalo by sa žiť.“

Eisnera zamrazilo. Food ostro rezal zákruty. Keď dorazil do štvrte Ober Urfar, prešiel popri evanjelickom kostole, hostinci Hercegovina a zanedlho zastal pred Martinským cintorínom.

Obaja vystúpili s puškami v rukách. Mráz im vyštípal tváre. Obloha sa vymodelovala do rozľahlých mútnosivých kontúr. Food mal oblečený tmavý kabát, čierny plstený klobúk a na rukách perlovosivé rukavice, no oziabalo ho. Eisner zapol baterku. Zamierili k bráne, pohli masívnou železnou kľučkou a vošli dnu.

„Hľadaj kosti, Jozef. Povedú nás k mŕtvym. Sú to nekrvavé znaky, ktoré nikdy neklamú,“ hovoril Food. „V minulosti sa nimi určovala totožnosť páchatela. Keď sa vrah priblížil k telu zavraždeného, smrteľné rany opäť krvácali.“

Na posvätnej pôde hrobov bolo pusto. Hviezd ešte svietilo málo. V rozkymácaných konároch sa slabo mihotala žiara plynových lúčov. Obaja sa pozorne započúvali, no kvílili iba poryvy nočného vetra. Šuchotalo popadané lístie. Nad náhrobkami sa čneli tiene tují. Veľké holé stromy drásali čiernu oblohu. Kde-tu žiaril v kahanci chabý plameň sviečky. Na cintoríne, založenom v roku 1919, pochovávali civilov aj vojakov. V diaľke sa rozozvučali polnočné zvony. Eisner zamieril k malej zvonici. Food mu kráčal v päťach a rozčarovane sa obzeral po ľudoprázdnom priestore.

„Musel som sa zmýliť!“ prudko a zúrivo zakričal detektív. „Nikto tu nie je. Vôbec nikto! Sakra! Moja hypotéza bola ne-

správna!“ Eisner sa nechápavo k nemu otočil a od preľaknutia zvrieskol.

Nekromant sa zjavil zozadu sťa prízrak. Ako rozzúrená divá mačka dopadol na Foodov chrbát, zašiekal a zafal doňho nechty. Tlkol ho. Búšil. Kmásal za vlasy. Stisk jeho rúk bol čoraz silnejší. Omráčený Food sa vystrel. Pod ťarchou protivníkovho tela bol ako priklincovaný.

Eisner nevedel, čo robiť. Vydesene sa obzeral na všetky strany, ale nikoho ďalšieho nevidel. Zbadal prelomený náhrobok zo sivého mramoru a odokrytú čiernu jamu, z ktorej netvor vyletel.

Food sa zvrtol. Pokúšal sa robustného nekromanta zo seba zhodiť. Krk mu však pevne zvierali klepetá. Ostne sa mu zabárali do mäsa. Zúrivo siahol za chrbát a chytil ho za zápästia. Centimeter za centimetrom mu tlačil údy dozadu. Podarilo sa mu zmierniť neznesiteľný tlak. Nekromanta od seba prudko odtrhol a odsotil na dva metre dozadu. Eisner po príšere okamžite dva razy po sebe vypálil. Spätné nárazy mu takmer vyrazili pušku z rúk. Výstrely z urezaných hlavni prederavili príšere brucho. Neskoro.

Vzduchom preletel dlhý obnažený nôž, zablysol sa v mesačnom svite a potom padol na cestu ďaleko vpred. Hneď rukoväť sa zaborila do snehu. Na čepeli žiarili červené kropaje, o ktorých sa nedalo pochybovať. Foodovi sa zem zakrútila pod nohami. Z boku mu vystrekol tenký cícerok krvi. Mal dojem, že padá veľmi dlho a rúti sa nocou kamsi hlboko.

Eisner odhodil bezcennú zbraň a v ruke sa mu mihla vyskovačka. Skočil za nekromantom. Podarilo sa mu oblapiť ho okolo hlavy. Trieskal mu čelo o mramor s mlčanlivou chladnou bezcitnosťou. Krv mu pulzovala v ušiach, ako keď dakto búcha na ťažké dvre. Lenže vtedy dostal zospodu taký úder pästou do brucha, že takmer stratil vedomie. Prepadol sa dozadu. Trešfalo mu v hlave. Ako zmyslov zbavený sa však vztýčil a s nožom v ruke opäť zaútočil. Vysoký nekromant ušiel a Eisnerova hľadajúca čepeľ sekala naprázdno. Šušťivý zvuk mieril dohora.

Nekromant letel na sabat, strašne chrčal a stonal. Naokolo zostala len mŕtva hmota tmy.

„Food! Nie vy ste urobili chybu!“ kričal Eisner. Pery nad zaťatými zubami mal rozšklabené. Oči zúfalo prižmúrené. V bezmocnej bezhraničnej zúrivosti sa naklonil nad zraneného Fooda.

„Ja som sa pomýlil!“ reval Eisner. „Až teraz som si na niečo spomenul. Vo Wilsonove máme zvláštny zvyk. Ak sa zruší starý cintorín a založí sa nový, prejde naň staré meno. Preto sa vo Wilsonove vyskytovali pomenovania cintorínov dvojmo. Takže keď v roku 1919 vznikol tento cintorín, dostal meno Martinský podľa najstaršieho wilsonovského cintorína. Ten je už síce zrušený, no vedľa neho stojí korunovačný Kostol svätého Martina! Nekromanti budú asi tam!“

„Máš pravdu!“ jachtal detektív. Jeho intuícia a hmlisté podozrenia nadobúdali formu. Tvar tušenia akéhosi príšerného riešenia, polovidený, polocítený, sa vznášal v temnote a zväzoval ho.

„Prečo mi to nenapadlo skôr?“ šemotil Food. „Ďalší krok pátrania som presne nepoznal, iba odhadoval, a to sa detektívovi zakaždým vypomstí. Ničia sa tým logické schopnosti. Takže predsa je to pomsta mesta za minulosť. Som hlupák! No, ty, Jozef, nesmúť! Nijaký prípad nie je vzrušujúcejší ako ten, v ktorom je všetko proti tebe.“

Hovoril s veľkou námahou. Lapal po dychu. Z kútikov úst mu tiekla krv. Eisner mu pomohol posadiť sa. Obviazal mu ranu vreckovkou. Dlhú mučivú minútu si myslel, že Foodovi sa už nepodarí vstať. Mesačný svit zmenil všetky farby. Detektívova tvár vyzerala bledozelená. Rana bola hlboká, od bolesti sa mu zatmievalo pred očami.

Eisnerovi drkotali zuby. Pozbieral posledné zvyšky energie a vliekol Fooda k autu. Potkýnali sa. Zo snehu sálala bieloba. Šli pomaly a strácali drahocenný čas. Food sa preklíňal. Zostávala za nimi krvavá stopa. Pri aute detektív odmietol nastúpiť na miesto spolujazdca. Eisner nevedel šoférovať, ale pripadalo

mu bezpečnejšie skúsiť to, než nechať viesť auto polomŕtveho detektíva.

Food videl zimnú cestu dvojito aj trojito a potom sa spojila do jediného roztraseného tvaru. Naštartoval a prudko zrýchlil. V boku cítil pálenie a rútil sa ulicami čo najväčšou rýchlosťou, aby páľčivú bolesť zatlačil do úzadia. Kolesá vŕzgali, plech lomožil. Pred Eisnerom prebleskovali myriady nehybných aj pohyblivých svetiel noci. Reflektory protiidúcich áut sa v jeho mysli menili na mihotavé žlté kruhy. Do tváre mu padali znáso-bené obdĺžniky okenných tabúl.

Na Mortzelgasse už detektív nevládal udržať volant. Eisner ho prevzal a hrkotavo sa sunuli po čiernej ľudoprázdnej ceste. Foodove svaly chceli kapitulovať, ale ahasverovská vôľa ich hnala ďalej. Pisztoryho sídlo. Hotel Dax. Karácsonyiho palác s troma vstupnými portálmi. Takmer vybehli na koľajnice mestskej električky. Nájomný dom rukavičkára Svetlíka. Mráz. Food opäť pridal, bezvýchodiskovo zamotaný do kľučiek svojej jazdy. Okraje vozovky na Kapitelgasse videl ako krivo načrtnuté čiary a husté šrafy.

Potom konečne zastali pod drevenou ochodzou hradného opevnenia. Vystúpili neďaleko širokého barbakanu. Hluk noci sa niesol do nesmiernej dialky, narastal aj zanikal, akoby mesto dýchalo. Eisner bol na hranici úplného vyčerpania. Prenasledovali ho strašidelné vízie. Zľakol sa mohutnej trojlodovej siluety dómu. Ešte dlhá aleja, ktorá viedla v strmej perspektíve ku kostolu. Food stratil priveľa krvi. Posledných pár fantazmagorických krokov k majestátnemu vchodu.

Zvnútra sa valil čudný zápach. Masívna brána bola otvorená. Prekĺzli dnu a utiahli sa do rohu k obvodovému múru. V presbytériu s hviezdicovou klenbou žiarila záplava sviečok. V strede haly, preklenutej zakrivenými rebrami, boli umiestnené akési monolity s veľkým tesaným oltárom na šesťstupňovej základni. Na ňom stáli monštrancie. Steny zostali holé, bez zvyčajných svätých obrazov. Eisner zmeravel, keď si všimol, že ostenzórium netvoril kruh, ale deväťuholník. Pri oltári visel zo stropu hrubý

špagát. Pre obesenca, pochopil Eisner. V celom priestore medzi piliermi, v černi, mlčky čakali wilsonovskí občania – pospolitý ľud, zberba bez tváre a individuálnosti – natlačená hlava na hlave. Robili tajné gestá a dorozumievali sa nesúvislými posunkami.

Food sa dusil, sucho kašlal, no predsa zašepkal: „Je to tak... židovský obraz nebies, pripútaných siedmimi hákmi k siedmim svetom... Non nobis, non nobis Domine, sed nominis tui gloriae soli. Chatam Sofer... jeden je tu...“ Nedokončil. Mal úplne mokrú tvár, hoci vo vysokom sieňovom priestore bol strašný chlad. Uprene hľadel na bronzovú krstiteľnicu a Eisner si nebol istý, či je príčetný. Už za okamih by sa však nezaručil ani za seba.

Po lane sa spúšťal kocúr obdivuhodných rozmerov. Keď ho ľudia zbadali, okamžite zahasili sviečky. Chúlili sa ako kľbko pokrútených hadov. Začali nezreteľne spievať chválospevy, mrmlali ich so zaťatými zubami a približovali sa k miestu, kde zbadali svojho majstra. Prestali sa ostýchať a snažili sa ho dotknúť. Keď sa priblížili na dosah, bozkali ho.

V dave sa strhla tlačnica. Ozývalo sa pridusené bzúčanie, bedákanie i hromženie vulgárnymi slovami. Všetci sa ako zmyslov zbavení sácali, tlačili, stúpali si po nohách a častovali laktami aj pästami rebrá i líca susedov. Na oči si mazali kollyrium, aby videli aj to, čo zostáva skryté. Každý sa chcel dostať čo najbližšie k bezbožnému oltáru. Zmätaní muži si ako v tranze súkali rukávy, sťahovali nohavice a bez hanby sa chytali za pohlavie. Oči mali sklovité, kalné. Hlasno stenali a z otvorených úst im tiekli sliny. Rozhorúčené ženy si roztvárili živôtky, vykasávali sukne, odopínali podväzky a necudne vystrkovali stehná i zdurené prsníky. Vzadu v kútoch pri sčernetých pilieroch sa tmolili mrzáci a nevládne kaliky. Do masy sa v strachu pred udusením neopovážili zamiešať. V diaľke však nehanebne odhaľovali ohyzdné neduhy – skrivené chrbtice, nahnité nohy, zosušené ramená, hnisajúce nádory, chrastavé, rozjatrené rany a neopísateľne sa rúhali.

Eisner bol zdrvený. Nemohol tomu uveriť. Opanovala ho smrteľná úzkosť. Lenže opísať to, čo sa dialo neskôr, by nedo-

kázal, ani keby mal sto hláv a v každej hlave sto jazykov. Vypovedať ako dlho, aké veľké a aké nevýslovné muky sa v svätyni odohrávali, je nemožné.

Mačku-smilnicu zahalili tiene a z nich vystúpil samotný diabol, ktorý, pokiaľ ide o veľkosť, prekonal akékoľvek zviera, známe na zemi. Šelma bola čierna ako havran a jej telo malo od nôh až po hlavu ľudskú podobu, až na to, že malo mnoho hláv a chvostov. Prišerný netvor mal najmenej tisíc rúk, pričom každá merala tisíc laktov na dĺžku a desať na šírku. Z každej ruky vyrastalo dvadsať prstov a z tých zasa trčali dlhočizné pazúry so stovkami ostrých hrotov. Presne toľko paznechtov mal aj na nohách. Šíril sa z neho strašný smrad.

Ľudia prijímali znamenie šelmy, vyplašene jačali ako veľký hučiaci roj plný zúrivého kriku, zábleskov a mihotania. Food pozbieral zvyšky síl a schmatol Eisnera za lakeť. Ťahal ho do najvzdialenejšieho výklenku v rohu kostola. „Už veríš článkom viery?“ šepkal detektív, aby prehlušil pekelný rachot. „Démoni sú zvrhnutí žalobníci, spôsobujú vietor, búrku, dážď. Ale aj oheň z nebies!“

Eisner s otvorenými ústami a so zovretým hrdlom pozoroval dianie v strede miestnosti. Obluda mala velikánsky zobák a s drásajúcim škrekotom vtrhla do davu. Švihala dlhými, hrotom zakončenými chvostami a začala nimi zasadzovať rany ľudským dušiam. V plesnivom prachu a stuchline chrámu sa rozhostil odporný zápach.

Vtedy sa otvorila mramorová podlaha a z hlbín vystúpila kovaná železná mreža. Pod ňou plápolalo horúce uhlie, ktorého plamene rozdúchavalo skučanie nespočetných démonov. Čoskoro krúžilo nad netvorom také množstvo duší, že sa tomu ani nedalo veriť. Eisner vedel, že okrem tunajších sú tam aj všetky, ktoré sa zrodili od počiatku sveta. Drkotali mu zuby. Zástup zatratencov bol pospájaný širokými žeravými železnými putami. Vydával drásajúci rev.

„Kto alebo čo to je?“ pýtal sa Eisner ako uhranutý. Kamenné múry spustošeného chrámu pokrývali fantastické rozmetané zdochliny.

„Ten životvor je nepomenovateľný,“ sipel Food. „Kedysi bol kniežaťom božích bytostí a mal podiel na rajských rozkošiach. Je dokonalý. Dokáže vrhnúť nebesá, zem, a dokonca aj peklo do úplného chaosu.“

Onedlho sa šelma striedavo premieňala na uhlie a horela. Rozzúrená sa obracala z boka na bok, hnusne vyla a skučala – vydávala zvuky vysokej frekvencie, ktoré boli krutou urážkou prírody. Natiahla ruky po mase modloslužobníkov a pevne ju zovrela. Zovretie trhlo údy, odsekávalo hlavy, nohy i ruky.

V ďalšom návale zúrivosti vdychovala duše do seba a zasa ich vydychovala do rohov chrámovej miestnosti. Jej nárek sa zmenil na čudný, chrčiaci štekot. Masakra pokračovala. Prievsitné nehmotné telá vybuchovali. Kamenné múry ošlahovali šírou páchnuce ohne. Všetky predmety vyzerali ako obrúbené purpurou. Nastala explózia farieb, anarchia odtieňov. Vzduch sa presýtil dymom. Pri ďalšom nádychu šelma do seba späť nasala popol aj zvyšky duší a prehltla ich.

„Athel, Bathel, Nothe,“ tvrdošijne kričal Food pomedzi popraskané pery staré zaklínadlo. „Jhoram, Asey, Cleyungit, Gabellin, Semeney, Mencheno, Bal, Labenenten, Nero, Meclap, Helateroy, Palcin, Timgimiel, Plegas, Peneme, Fruora, Hean, Ha, Ararna, Avira, Ayla, Seye, Peremies, Seney, Leverso, Huay, Baruchalú, Acuth, Tural, Buchard, Caratim, per misericordiam abibit ego mortale perficiat qua hoc opus invisibiliter ire possim.“

Od námahy stratil hlas. Nemohol sa nadýchnuť. Na sluchách mu navrela pulzujúca žila. Červenkastá sieťovina žiliek sa mu pod kožou rýchlo rozširovala. Cez bránu sa prihnal búrlivý vietor od severu, veľké mračná a šlahajúci oheň. Na podlahe blčal jasný deväťuholník. Okolo plameňov sa belela žiara a lesk akéhosi vzácneho kovu. Na dlaždiciach zostali aj zablatené šlapaje, kadere vlasov, poodtrhané gombičky, konopné motúzy a útržky podvážkov. Food spadol z nôh. Jeho tvár bola voskovožltá.

Eisner od nevládneho detektívovho tela nemohol dlho odtrhnúť oči. Stál ako prikovaný zvedavosťou, búšilo mu srdce. Nakoniec sa ho dotkol. Zaplavilo ho fluidum nejasného vzruše-

nia. Na chrbte mu prebehli zimomriavky nepokoja, vlna náhleho pochopenia. Gotická povala sa zrútila a otvorila sa bezodná kupola temnoty, ktorá puchla a pritláčala zem. Dovnútra sa vovalila bezhraničná mŕtvota sivého vzduchu. Priestor sa rozochvel farebným fermentom, rozpadol sa na biele vločky, na mihotavý trepot. Potom Eisner uvidel búrku krídel – serafov, cherubínov, trónov, anjelské mocnosti, sily, kniežatstvá, archanjelov aj anjelov. Odvrátil zrak a rozbehol sa k bráne. Nechcel byť svedkom apokryfnej vojny, ktorá sa nestala.

Pred kostolom ho ovanul dych šireho priestranstva. Bežal a sneh mu pri skokoch vírpal pod nohami. Jeho telo dýchalo vypätím. Fosforeskovanie oblých závejov pomaly matnelo a haslo. Nastávala čierna a hustá tma pred svitaním. Vzduch ľahko vstupoval do pľúc.

Náhle sa obloha rozjasnila, vyliečila choré chrasty tmy a postriebila Eisnerovi tvár. Súhvezdia mu stáli kolmo nad hlavou. Spiace zvetrané múry a sutiny oslepila žiara, akoby chcela prečítať ich pravdivé tajomstvo, ukryté v hieroglyfoch puklín a rýh. Zhluky domov oblepila monštruózna štukatúra z popukanej sadry, rozmrvenej rokmi, rozleptanej dažďom, slnkom a zimnými mrazmi.

Čas plynul nerovnomerne, zväzoval uzly hodín, ktoré uplynuli, a inokedy zasa hltal celé prázdne intervaly trvania. Zdivené okamihy sa vyslobodili zo zakliateho kola udalostí a nekontrolovateľná jalová zima sa v divom nápoře rozrastala na všetky strany. Zdesaťnásobovala, zostonásobovala sa do akéhosi iného, pokriveného priestoru, podriadeného škále novej morfológie, ktorej sa podrobuje hmota.

Z oblohy sa rojili hviezdy. Mesačné svetlo sa rozptýlilo do striebřistých šupín. Ulice už nedokázali udržať dekórum mesta a podriaďovali sa novým urbánnym plánom.

Bezradnosť starej architektonickej krásy sa nakoniec zvrhla do intrigánskej mágie nebies, fantasticky zaranžovaného astrolábia, chorobnej fatamorgány máp. Eisner meravito stál s horiacimi očami v zimnom pseudomeste, zamurovaný do prízračného

labyrintu halucinácií a marív, v prázdnom rade ulíc, ktoré nejestvovali. Z perspektívy harmageddonu privolaného mágiou iluzórneho letopočtu si v mysli vybavoval Foodovo mŕtve telo.

Detektívova nehybná tvár s pergamenovou pokožkou vyzerala ako vytesaná z porfýru. V slepom bielku oka mu zostal lúč hviezdy a ligotavo sa rozlieval. Ruky pôsobili na dotyk trúchliacich mäkko a ohybne, až sa zdalo, že znovu nadobudli jemnosť, akú mali v detstve, a že ich zdobia jasné znamenia nevinnosti. Na ich žiarivej pokožke sa objavili čierne klince. Rana v jeho boku bola červená ako mladé víno.

brand party

Zo štartu si vždy zapamätám každý zlomok sekundy. Aj ten večer si sa mi v pamäti vybavuje úplne presne.

Zabuchol sa zadný kufor. V spätnom zrkadle sa mihli chrbty bezpečnostných technikov. Zväzok oranžových káblov od meracích prístrojov sa zaleskol. Pod výbojkami sa prevaľovali kúdoly dymu.

Halu najprv zaplavilo ostré svetlo. Zaznela varovná siréna. Vzápätí dvojica mechanikov v žltých montérkach odistila štvortonové závažie. Padalo na oceľovom lane zo špeciálnej veže 10 metrov nad zemou. S hrmotom sa zrútilo na betónovú plochu a moje auto strhlo so sebou.

Pri akcelerácii som si takmer prehryzla jazyk. Náraz ma vtlačil do vytvarovaného sedadla. Nerada sa vtedy pozerám pred seba. Nepotrebujem znova vidieť, ako mi predné sklo závratnou rýchlosťou zapĺňa mohutný hliníkový blok. Pohľad som uprela na červené digitálne číslice na tachometri. Menili sa tak rýchlo, že som vnímala len prvú dvojku. Plynový pedál som stláčať nemusela, pretože auto riadili na diaľku. Už v štvrtej sekunde mal *Dulcet* plnú rýchlosť. Nemala som dôvod držať volant, lebo riadenie zablokovali, no zvierala som ho z celej sily.

Väčšinou narážam čelnou plochou. Tentoraz ma však namierili na ľavý bok. Presne taký charakter majú najčastejšie automobílové nehody. Pre posádku je to nebezpečnejšie ako čelný náraz.

Stodvadsať metrov. Po tých rokoch si už viem okamih zrážky vyrátať úplne presne. V poslednej chvíli som otvorila oči. Späťne si z toho okamihu pamätám tisícky drobných rýh na striebristej hliníkovej ploche. So sykotom sa bleskovo nafúkol biely airbag. V ohlušujúcom rachote som stratila vedomie.

Napriek tomu poznám ďalší priebeh havárie najnovšieho modelu luxusného japonca do najmenších detailov. O hodinu neskôr som sa na seba pozerala na projekčnej obrazovke. Púšťali mi zostrih záberov vysokorýchlostnej kamery. Sekvencie zrážky snímajú s hustotou záznamu tisíc obrázkov za sekundu.

Na monitore som pozorovala, ako hliníkový blok prenikol tri štvrté metra do motorovej časti. Namáhavo som dýchala cez kyslíkovú bombu. Z celej sily som hrýzla gumové zubadlo, lebo vtedy ostatná bolesť ustupuje. Záznam som vnímala ako cez matnú blanu. Tisíciky úlomkov a črepov z reflektorov a čelného skla sa rozprskli na všetky strany. Okamih som letela vpred, až pokiaľ mi to dovolil červený bezpečnostný pás. Vtedy nastal spätný odraz.

Za tie dve desatiny sekundy dostávam slušný balík papierov. A na revanš nemusím podpísať ani jeden.

Nazývajú to skúšobňa pasívnej bezpečnosti. Hala stojí neďaleko polygónu nemeckej automobilky. Na získanie povinnej homologácie sú ochotní urobiť čokoľvek. Bez potvrdenia o bezpečnosti na úrovni európskych štandardov sériovú výrobu novej značky jednoducho nespustia. Potrebujú ma. A ja potrebujem ich prachy.

Pri bariérových skúškach totiž najviac stojí posádka. Som lacnejšia než testovacie figuríny, z ktorých jedna vyjde na dva milióny. Ja presne toľko, ale v tisíckach. Náhradky sa prestali vyplácať. Projektujú sa síce tak, aby sa počas crashtestu nezničili, ale po každom náraze sa musia dôkladne skontrolovať a upraviť. Ja sa dávam dokopy sama. Za vlastné.

Ak ste na tom podobne ako ja a študovali ste to, čo vás bavilo, hoci ste vedeli, že sa s tým u nás neuplatníte, musíte v tomto meste robiť niečo životu nebezpečné. Inak môžete zabudnúť na knihy, cédečká a víkendy v kluboch.

Vyhovujem aj typovo. Používajú sa síce predovšetkým figuríny mužov, takzvané priemerové modely, vytvárané podľa tabuliek váhy a výšky v jednotlivých európskych krajinách, ale 70 kilogramov a 180 centimetrov mám aj ja. Iba na testovanie bezpečnosti sedačiek pre deti sa naďalej používajú makety. Lacné decká sa doposiaľ nepodarilo zohnať. Vhodných sa nájde málo a stoja majetok.

Predtým sa museli vyrábať oceľovo-hliníkové kosti v presných pomeroch k ľudskému telu. Moja živá hlava takisto váži

4 kilá a noha 12,5. Takto sa ušetrí aj na špeciálnej gume, ktorá slúži na výrobu pokožky a mäkkých tkanív. Navyše svaly mám po jedenástich rokoch tréningu vypracované prinajmenšom ako figuríny.

Keď som na obrazovke sledovala, ako mi technici strhávajú snímачe, ostro ma rozbolela hlava.

Potom som sa ako ubitý tieň potácala po chodbách a scho-diskách matne osvetlených halogénkami. Už dávno viem, že takýto bodavý typ bolesti trochu utíši dvadsať minút pod ho-rúcou sprchou.

2

„Nie, nechcem, aby si ma odprevadil. Ani celú cestu, ani polovicu! Je mi zle! Veľmi zle! Neviem, čo viac ti k tomu mám povedať. Možno som ti to všetko nemala povedať až tak nesko-ro,“ hovorila som.

Nechápala som, prečo ma opäť prišiel čakať. X-krát som mu opakovala, aby to už nerobil. Zbadala som ho hneď, keď som prešla kontrolou a zabuchla som za sebou bránu s pletivom. Striaslo ma. Stál rovno predom mnou v úzkych tmavomodrých nohaviciach s veľkými vreckami a v pletenom sivom roláku, na pleciach batoh. Jednou nohou sa opieral o betónovú podmu-rovku zábradlia.

Nechcela som, aby ma zasa prehováral, preto som rozprávala ja: „Viem, ako ti je, ale jednoducho sa ma snaž pochopiť. Skús si najbližších pár dní spraviť čo najväčšiu pohodu, zájdi za pria-teľmi...“

„Nemusíš sa ospravedlňovať, China,“ povedal.

Budovy za ním, výstavný komplex, obchodný dvojdom, most – to všetko sa mi v zmätanej mysli premieňalo do nových tva-rov, disproporcií.

Prvé hodiny po zrážke sú najťažšie. Čelo mi horelo, v spán-koch mi búšilo, v ušiach hučalo. Plecia som mala opuchnuté

a boleli ma. Potila som sa tak, že mi celé telo pokryla vrstva vlhkosti. Horúci vzduch letného večera ma rozpaľoval. Namáhavo som dýchala, omámená a slabá. Raz sa mi už dokonca stalo, že mi po zrážke na celý deň zmeravela ruka.

„Tak trochu som to už čakal, ale... Teraz, keď to hovoríš takto, ako samozrejmosť, nemyslím, že by... Vieš, pre mňa to nie je také ľahké ako pre teba.“

To ma dorazilo! Lenže on ešte neskončil: „Veril som, že aj dnes sa to ešte dá. Že existujú aj vzťahy, v ktorých všetko nemusí byť iba o... Ja som aspoň...“ Úsmev na tvári mu stuhol v úškľabok.

Prerušila som ho skôr, než stihol dopovedať vetu. „Takže ty to máš ťažšie ako ja? Čože?“ rozkričala som sa. „To hádam nemyslíš vážne! Lámeš mi srdce. Fakt! Dojímaš ma.“

V tej chvíli sa mi hnusil tak, že som sa naňho nedokázala ani pozrieť. Chcela som odísť preč. Okamžite. Zrak som obrátila dohora. Na oblohe, najprv červenej, potom žltej, najprv tmavej, potom jasnej sa začala hra svetiel a tieňov. Každá z farieb sa šírila z jedného bodu, rozpínala sa, až kým nenadobudla určitý tvar a potom sa znovu strácala. Pred očami som mala stenu vymalovanú prchavými, čudesnými odtieňmi.

Chcela som naňho zakričať, že má predsa rodinu aj hŕbu známych! Akoby nevedel, že väčšina mojich priateľov zomrela! Alebo niekam zmizli. Nepovedala som však nič. Nechcela som o tom hovoriť, a to nielen preto, že šlo poväčšine o drogy. Sebaľútosť mi pripadá odporná. Pred očami som znova videla tie prázdne byty so spustenými roletami a rozľahlé izby, v ktorých ma pri vstupe privítal iba rozvírený prach. Teraz v nich bývajú cudzinci.

Mlčala som a pevne zvierala prsty vo vrecku. Odrazu sa ma pokúsil objať. Sykla som a cúvla.

„Tak to berme ako rozlúčku. Môžem ťa ešte posledný raz odprevadiť?“ zaprosil.

Také slová hádam nie! Mlčala som. Dookola niečo rozprával. V podobnom trúchlivom štýle. Jeho ďalšie slová som však vnímala len spolovice. Nedokázala by som ich zopakovať ani zreprodukovať ich obsah.

Očami som premeriavala čudné, odpudzujúce ulice a zadné steny veľkých skladov nákupných centier. Nehľadela som naňho, ale pred zrakom sa mi aj tak mihal v obrazoch: napnutá pokožka na vysokom čele, pravidelná okrúhla tvár, energická brada, priesvitné chĺpky nad perami, vystúpené líčne kosti, mäsité spotené pery, hlboké tmavé oči. Čierne materské znamienko zvýrazňovalo pravú stranu brady. Hnedé vlasy mu rástli v dokonalom, ako nožom vyznačenom oblúku. Bieloba pleti na slnku ešte viac vynikla.

Na odpoveď som sa nezmohla. Žmúrila som oči pred páľavou. Myslela som na to, že konečne viem, aký je to pocit. Zrejme to množstvo autonehôd spôsobilo, že som otupela. Necítila som k nemu prosto vôbec nič. Bez slova som sa rozbehla k stanici metra Nestlé. Nepozdravila som ho. Ani som sa neobzrela.

Mám zvyk, že keď sa necítim najlepšie, nakupujem. Teda, presnejšie, ak mám peniaze, chodievam do obchodov často. Keď mi je zle, mám o zámienku na nákup navyše.

V podzemnom obchode s časopismi som si vybrala magazín, ktorý vážil vyše kilo a obdaroval ma hrbou osobných darčiekov. Dostala som svoju prvú vákuovú pumpu. Tester rúžu, ktorý sa stal kozmetickým bestsellerom. A dve multiaktívne penové kapsuly s antimikrobiálnym účinkom, hydroaktívnym zásobníkom a keratínovými proteínmi, ktoré prenikajú hlboko do poréznych častí vlasu a vytvárajú objemový, antistatický a spevňujúci efekt. Pocit, že tento produkt je založený na neustálom výskume a inovácii a vedci ho vyvinuli špeciálne pre ženy ako som ja, ma zvláštnym spôsobom upokojil.

3

Domov som sa vrátila celkom nevládna. Pri chôdzi po schodoch som sa musela pridržať zábradlia. Z ničoho nič sa ma zmocňovali závraty.

V telefónnom záznamníku som našla dva jeho odkazy. Vymazala som ich bez vypočutia.

Od začiatku tohto roku bývam v činžiaku na ulici Technics 1210. Teda, žijem tam už vyše desať rokov, ale predtým sa cesta volala inak. Moja chudobná krajina sa snaží draho predať všetko, čo chce niekto lacno kúpiť.

Premenovanie ulíc sa nestretlo s veľkým nadšením, ale obyvateľom ho vysvetlili tak, že dodá metropole žiadanú multikultúrnu pestrosť. Momentálne to vyzerá tak, že sa v tomto meste nájdú azda všetky kultúry, len naša vlastná nie. Prestížne značky sa pre vysoké ceny u ľudí uchytili slabo, preto obsadili aspoň ulice.

V jedinej izbe svojho bytu som nemala takmer nijaké zariadenie, no nazývala som ju obývačka. Tak jej hovorili moji rodičia. Predtým ako odišli. Televízor stál na kartónovej škatuli, v ktorej ho sem priviezli. Na protiaľhlej stene visel plagát vytrhnutý zo stredu manga magazínu. Ešte sa na ňom dali vidieť zárezy, ako bol poskladaný. Pod ním stála odostlaná posteľ. Knihy, komiksy a časopisy ležali poukladané na jedinej policičke umiestnenej pozdĺžne s pravou stenou.

Mala som chuť len ležať a pozeráť televíziu, lenže ešte trval prime time, keď púšťajú iba reklamy. Normálne programy sú súčasťou plateného rozšíreného výberu, ktorý som si nekúpila. Zasa až taký veľký rozdiel medzi reklamnými spotmi a public relations programom plným skrytých sponzorských odkazov nevidím.

Preto som si radšej čítala anglický paperback, ktorý som kúpila z druhej ruky v antikvariáte. Väzba už bola značne prehnutá, ale stále dosť pevná na to, aby uniesla román Elmora Leonarda. Toho som mala rada, pretože v ňom ako v jednom z mála zostalo niečo z mojich najmilších – z Chandlera, Hammetta, MacDonalda a iných autorov drsnej školy.

Lenže ani Leonard ma nebavil. Rozvalila som sa pohodlnejšie a masírovala som si spánky. Po zrážke dokážem vylihovať a nič nerobiť celé hodiny.

Skrútila som sa do kľbka. Keď som sa nahla, videla som lichobežník okna s modrým výrezom oblohy. Privierala som oči, ale iba som drielala.

V ten večer leto zmobilizovalo hádam všetky sily, aby mi znemožnilo spánok. O ôsmej sa rozožali vysoké pouličné lampy. Moja silueta v izbe narástla a siahala až po strop. Šialenou rýchlosťou sa mi v hlave premietal sled obrazov, ktoré slová nemohli dobehnúť.

Potom sa opakoval stav, ktorý zažívam každú noc po zrážke. Šklbalo mi údmi. Steny dusili. Rozohriate čelo som si oprela o vlažný tvrdý múr. Tvár som si namáčala do studenej trblievatej vody.

Rozhodla som sa, že namiesto úskokov pred bolesťou radšej vyjdem von. Musím to zo seba dostať! Poháňaná nedočkavosťou som sa kúsok za domom rozbehla po vysokých schodoch smerom do kopca. Obzrela som sa. Zo zadnej strany viseli na múre domu káble – desiatky čiernych pripojení na telegrafný stĺp.

Tlak v hlave zakrátko ustúpil splývajúcemu zábradliu a mi-hotavým žltým stĺpom osvetlenia. Zrýchlený dych i únava, nával rozporných vnemov – také čosi som potrebovala! Aj noc uháňala klusom. Večer prudko mizol.

Túlala som sa štvrťou Technics Hi-Fi. Prechádzala som sa po uliciach popri trati metra C, ktoré v týchto miestach jazdilo nad zemou. Nad ostrou zákrutou za najbližším mostom som si sadla. To sparno! Mala by som si kdesi ochladiť hlavu, potom by som azda znovu myslela triezvo.

Otupene som pri spomalenej jazde pozorovala graffiti. Zvlášťne, že hoci dopravný podnik krachuje, naďalej má dosť peňazí na farby, ktorými neprestajne prestriekava väčšinu ma-lieb. Môj obľúbený vagón však zatiaľ pretrieť nestihli. Dočkala som sa ho.

Ktosi naň skvele nasprejoval nočné mesto. V oranžovom svetle lúčov sa tmavé farby snovej metropoly leskli. Strieborné okno s radom mrakodrapov žiarilo, ale už ho kazili škrabance

žiletkou. Ako väčšinou, aj tentoraz som sa však veľmi rýchlo začala nudiť a zanievanie ma prešlo.

4

Dlho som kráčala tmou, ktorá padla na ľudoprázdne ulice. Rozhodla som sa presunúť do štvrte Hypermart, k najdlhšiemu mestskému tunelu Nescafé Classic pod hradný kopec. Dostala som opäť chuť na rýchlosť. Vedomie som mala iba v ubolenom tele. Potrebovala som napätie. Zabudnúť na seba i naňho. Vypnúť rozum, ale zároveň maximálne intenzívne vnímať.

Celú hodinu som čakala, kým z depa vyrazia nočné vlaky. Nasadila som si rukavice bez prstov. Džínsy som si vyhrnula po kolená.

Najprv som začula rezonanciu v koľajniciach. Kovové dunenie znelo čoraz hlasnejšie. Pri náskoku na súpravu ide o správny okamih, o optimálnu rýchlosť a polohu. Snažila som sa chvíľu nemyslieť na veci, ktorých som mala plnú hlavu. Sústredila som sa na skok.

Potom som uvidela trojuholníkový pás svetla z reflektorov, ktorý vychádzal spoza rohu. Pozdĺžny tieň rýchlo rástol. Hukot bol ohlušujúci.

Potom to už šlo bleskovo. Vynoril sa vozeň, žltá vysvietená kabína. Na chvíľu som vo veľkých štvorcoch okien zbadala sivasté tváre nočných cestujúcich. Z celej sily som sa rozbehla popri červeno-bielom zábradlí. V okamihu, keď voz musel v ostrej zákrute pred tunelom pribrzdiť, stála som pri ňom vzadu na ľavej strane. Moje ruky i nohy už poslúchali volanie rytmu kolies. Prvým švihom nôh som sa dostala na nárazník. Uchopila som kovový výstupok nad sebou a vyskočila, aby som zachytila obrubu z oceľového drôtu na streche. Bola som rýchla. Nik ma nepočul.

Pravou rukou som sa vytiahla a hneď som si pomohla aj druhou. Zhyb. Nohu prehodiť cez drôtenú ochranu. Náprah.

Dostala som sa hore! Vodič práve v tej chvíli pritlačil pedál zrýchlenia.

Ležala som na chrbte. Rukami som pevne zvierala drôty po stranách a na celom tele som cítila protitlak vzduchu. Doširoka som otvorila oči. Hľadela som kolmo nad seba. Vlak rachotil a naberal rýchlosť, ktorá až sršala silou. Na navlhnutom strope sa v rovných radoch mihali jemne orosené obdĺžnikové tehly. V priehlbínach sa striebrišto leskli kvapky vlhkosti. Hutný rytmus kolies zrýchľoval, cítila som, ako do mňa vniká. Poddala som sa mu. V oblúkovej klenbe zneli duté ozveny. Dlhé neónové lampy sa zmenili na pásy oranžového a žltého svetla a rútili sa šikmo dozadu ako podfaté. Prúdy tvarov a farieb sa lepili jeden na druhý ako v pohybanom obraze. Zrýchlenie. Čiary tieňov, káble, červené signalizačné svetlá. Pásmo fantaziem.

Preniklo ma opojenie. Vietor mi šľahal do tváre. Po tele mi prebehla vlna tepla a hneď zasa chladu. Zimomriavky, pokušenie zrieť sa všetkého. Mozog už nepatril k hlave. Začínal sa v päťach a končil sa v končekoch prstov. Omámenie. Fantastické tvary na stenách. Na jazyku slaný pot.

Zvláštne chvenie neprestávalo, ani keď už vlak pribrzďoval na zástavke za tunelom. Na široko roztvorené ústa mi vystúpila pena. Celú ma pohltilo čosi chaotické, beztvaré. Po chrbte mi prešiel krč a takmer som neovládla svoje telo.

V tomto bode sa body bolesti a rozkoše pretínajú. Zrejme som prekročila rozhranie. Nesmiem ísť zaň! Pre to, čo mám od detstva s hlavou. Tak to aspoň hovoria doktori.

Zoskočila som, skôr než sa so zasyčaním otvorili dvere a strojový hlas oznámil, že sme na stanici Sony Handycam. Ihneď som sa stratila v tme.

Bežala som domov a triasla som sa. Mimoriadne intenzívne som vnímala aj tie najbezvýznamnejšie podnety. Akoby som

mala halucináciou vyostrené videnie. Noc stierala vzdialenosti. Tmavá diaľava horizontu sa rozširovala.

Utekala som komerčne bezvýznamnými ulicami, ktoré sa predou mnou nakláňali zo strany na stranu. Z tmy sa v diaľke vynárali osvetlené veže rafinérie. Na vrchole komínov blikali oranžové signalizačné svetlá.

Nepostrehla som, kedy ma prestala bolieť hlava, no pred vchodom do činžiaku som sa už cítila trochu lepšie. V celom dome nik nesvietil. Potichučky som vyšla k svojmu bytu.

Sadla som si do kresla od švédskeho dizajnéra, a aby som uvoľnila nervozitu, zapla som televízor. Osvetlilo ma čiernobiele zrnenie skončeného vysielania. Prepla som na nemecký satelit, kde bežala neskorá nočná šou. Miestnosťou sa rozoznel prednatočený smiech. Jasné farby z obrazovky sa vo veľkej tmavej kocke izby matne mihali na stene i na mojom tele. Ani jednu z piatich svetoznámych celebrit exkluzívneho programu som nespoznala. Pokúšala som sa na vysielanie sústrediť, ale porozumela som iba toľko, že témou dnešnej noci sú kožené pomôcky.

Cítila som, že v menlivom svetle žmurkám nebezpečne rýchlo. Vzala som si zrkadlo, aby som si prezrela zreničky. Tak mi to lekári radili odjakživa, aby som rýchlo vedela zistiť, na čom som.

Na svojich rohovkách som videla zmenšený odraz moderátorkinho mikrofónu a potom náhle modrý pulzujúci nápis Werbung. Všimla som si, akú mám nezdravo bielu pleť. Jazva na nízkom čele sa mi od napätia zvýraznila. Natiahla som ruku a zamierila zrkadlo z výšky na svoju vysokú a chudú postavu. Rezali ma oči.

Zotrvala som v kresle pred televízorom dlho, ale nesledovala som program. Ľavou rukou som zvierala diaľkový ovládač a surfovala. Kým ma začal obchádzať spánok, skončili sa aj reprízy večerných filmov. Klipkali mi viečka. Na jednom programe plápolal oheň. Na ďalšom plávali v akváriu skaláre.

Sú chvíle, a trvajú veľmi krátko, keď sa človek ocitne presne na hranici medzi bdelosťou a spánkom, keď sa rodia sny. Presne v takej chvíli mi zazvonil telefón.

„Ty hajze!“ zakričala som, lebo som vedela, že po rozhovore s ním ďalšiu hodinu nezažmúrim oči. Prečo neprestal s nočnými telefonátmi?

„Prečo mi to robíš?“ volala som, ale zvonenie neprestávalo. „Prečo ma nenecháš na pokoji a nenájdeš si nejakú inú? Jej to možno prekážať nebude! Sakra! Možno bude aj rada!“ nadávala som, keď som v polotme šmátrala po slúchadle.

„Kurva, prečo? Prečo práve teraz?“

Našla som ho a zdvihla. Lenže presne vtedy mi rupli nervy. Už toho bolo priveľa!

„Čo odo mňa ešte chceš?“ zakričala som do slúchadla.

„Chceli by sme, aby ste zajtra o štvrtej poobede prišli do centra Boulevard Breton,“ povedala mi neznáma žena hlasom, aký mávajú bohatí a zaneprázdnení ľudia v pondelok okolo deviatej ráno. „Máme pre vás ponuku na prácu. Nejde o diétu, podomový predaj ani...“

„Kto volá? To bude omyl...“ sykla som.

„Ani o crashtesty,“ prerušila ma.

„O čo, prosím? Nerozumiem vám!“

Ale zo slúchadla sa už ozýval iba prerušovaný signál.

Nemohla som tomu uveriť. Nepriznala by som si to, ale zachvela som sa. Začalo sa to v končekoch prstov, ale postupne som sa rozklepala celá. Prišlo to ako vlna, cítila som, že sa na mňa valí, ale nedokázala som triašku zastaviť. A to v mojom prípade naozaj niečo znamená.

V tomto meste totiž žijem od narodenia a odvtedy to mám v hlave inak. Myslím, že za to môže práve mesto, ale údajne to spôsobili tabletky, ktoré brávala mama. Antidepresíva tretej generácie. Dnes zabudnuté lieky, odsunuté na index. Pestrofarebné ampulky. Alprazolam. Oxazepam. Citalopram. Pilulky – keď si ich dáte, tak si najprv veľmi dlho pamätáte veľmi veľa, a po-

tom si oveľa dlhšie nepamätáte vôbec nič. Keď si ich vezmem, vidím obrovské blankytné štruktúry, pozadia, pred ktorými nič nie je.

Z čias, keď som ich brala, si spomínam na veľké zreničky. Pásikavý župan. Prsty na mojom čele. Prefarbené vlasy. Rýchle obedy z polotovarov. Výpredaj. Izba, rozdelená preglejkou.

Svoju diagnózu viem naspamäť už celé roky. Nič sa na nej totiž nemení. Nervové vzruchy sa mi síce dostanú do synaptickej štrbiny, lenže tri hlavné neurotransmitery strachu a úzkosti – gama-aminomaslová kyselina, serotonín a cholecystokynín – svoju správu ďalej do mojich nervov jednoducho nedostanú. Molekuly prenášačov vzruchov sa síce vylúčia do synaptickej štrbiny, ale informácie na receptory neprenesú. Mám zablokované spätné vychytávanie v štrbine, a tak sa serotonín koncentruje na receptoroch na postsynaptickom zakončení.

Jednoducho, je mi dobre, aj keď mi má byť zle. Nespavosť, panika, úzkosť, psychické napätie, depresia, obsesia... Približne viem, čo tieto slová znamenajú, ale len podľa toho, čo vidím dennodenne okolo seba. Predovšetkým však nedokážem mať strach.

O chémii psychiky som si musela načítať celé romány. Dnes sú problémy so strachom bežná vec. Spoznala som sa so ženou, ktorá sa stále musela škrabať, pretože sa bála, že ak raz vynechá, telo jej pokryje rôsol. Počula som o mužovi, ktorý nemohol zaspať, kým svojej manželke nenarovnal nohy tak, aby zostali úplne rovno pri sebe. Mladý pacient na našom oddelení zasa neustále pil vodu, lebo inak sa bál, že vyschne piesok, ktorý mu – podľa jeho chorej mysle – prúdil v žilách.

Začala som prsty do mäkkého čalúnenia kresla a usilovala som sa sústrediť na dianie na obrazovke. Lenže Bill Cosby dokáže hádam všetko, len upokojiť nie.

Zaspala som, až keď už svitalo. Po dvoch hodinách sa televízor automaticky vypol.

Ani neviem, čo som na druhý deň robila, kým som neodišla z domu. Radšej na to zabíjanie času nechcem myslieť.

Od rána bolo zamračené. Schladilo sa. Opar rozmazával čiaru obzoru. Nočný telefonát mi neprestajne vrátil v hlave. Nerozumela som, čo znamenal. Hlas v slúchadle znel ako generovaný počítačom, ale to už dnes dokáže každé malé decko. Radšej som hlbšie neuvažovala, odkiaľ ktosi vie, čím sa živím. Inak by som okamžite prepadla dnes takej módnej paranoji. Tajné veci by človek ani zďaleka nemal počúvať od neznámych ľudí v telefóne.

Samozrejme, že som na konkurz nakoniec šla. Neodolala som. Pracovnú ponuku som naposledy dostala pred piatimi rokmi. Aj to som si skúšobné jazdy na autách predstavovala značne inak.

Premýšľala som, čo si mám vziať so sebou, ale nič mi nenapadlo. Po profesionálnej stránke sa v živote nemám práve čím chváliť. K dokončeniu vysokej školy mi už chýbal iba rok, ale nedotiahla som ju do konca. Jednoducho som už nevládala doštudovať ani vysvetliť prečo. Na univerzite som sa toho síce naučila dosť, ale práve z odboru, ktorý u nás z dôvodu nedostatku financií medzičasom prakticky prestal existovať.

Nakoniec som si so sebou vzala iba preukaz totožnosti.

Zviezla som sa metrom. V poloprázdnom vagóne som sa posadila a v duchu som smolila zopár úvodných viet. Keby som mala auto, mohla by som sa odviezť, ale načo by mi poslúžilo auto v protivnom veľkomeste, kde sa podzemnou dráhou cestuje zakaždým rýchlejšie, hoci nebezpečnejšie?!

Rozpršalo sa, kvapky bubnovali na okná vozňa, len čo sa vlak vynoril z podzemia a vyšiel na estakádu v štvrti Microsoft. Pred očami sa mi mihali ulice MS Office, Winamp, MSN Messenger, MS Exchange. Onedlho sa spustil poriadny lejak.

Po pätnástich minútach jazdy sme dorazili k bulváru Apple Macintosh. Sledovala som cesty iBook, AppleWorks, Mac OS a Power Mac. Nevieť, ktorý zákon určil pravidlo, že konkurenčné značky musia byť v meste rozmiestnené neďaleko od seba. Ale viem, že pochybné taktiky urbánnych marketingových stratégií pretriasa protimonopolný úrad v médiách deň čo deň. Ulicu konkurencie treba zrazu rozkopať alebo do nej umiestniť zákaz vjazdu, hlavný dopravný ťah zasa okamžite preniesť na tamten bezvýznamný bulvár. Tvrdó sa lobuje za premiestnenie významných zastávok metra. A takto neustále dookola.

Cez zarosené okno som po čase spozorovala, že sme už opustili centrum a vošli do ulíc šmeliny. Kedysi táto záplava bizarných výškových budov drasticky odľahčovala peňaženky turistov. Hovorili tomu neongotika. Centrické logo, excentrický štýl. Multifarebné gesto. Éra nového gnosticizmu.

Tým kydom síce nerozumiem, ale ovládam ich spamäti. Nejaký strelený marketingový stratég si zmyslel, že budovy nestačí vidieť alebo v nich žiť – treba im rozumieť! To sa ešte celkom dalo, horšie sa už dalo pochopiť vysokánske nájomné. Centrum štvrte sa schválne deformovalo a hromadili sa podjazdy, prieniky, pasáže a nadchody, čo malo za cieľ dodať všetkým priestorom tajomnosť. Pouličné osvetlenie zostávalo v noci nejasné, rozplývavo-zahmlievajúce, magické. V móde vládol úpadok. Za päťmiestne sumy ste si mohli objednať firmu, ktorá vám značkovo rozmlátila výklad.

Pred unavenými očami sa mi mihali skrachované banky. Lacné hotely, kde nepotrebujeť ukázať doklady. Afterhour nočné bary. Kancelárske priestory obsadené kšeftármi. Úrady, ktoré sú na samom konci burzového zoznamu.

Tu vládli look-alike značky: Puman, Adida, Rebok, Mike, Calvin Klain, Gab, Maschino, Cristian Doir, Sonja Rykeil, Pocca Rabann, Sanyon, Toshibar, NFC, Akay, Samsun, Grudic.

Pomaly som sa dostala až na západný okraj mesta.

Tam sa začínala luxusná priemyselná zóna. Momentálne sa nazýva Yahoo!, ale iba dočasne. Ešte pred mesiacom sa volala

Calvin Klein, tridsať dní predtým zasa Gatorade. Jedine IKEA si ju udržala pol roka, ale stálo ju to pokles akcií, výmenu predstavenstva, ako aj globálnej reklamnej a mediálnej agentúry.

Vytrvalo pršalo.

Zo zmáčaných chodníkov, svetlom lúčov sfarbených do oranžova, stúpala para. Vzduch razil vlhkosťou a prachom. Logami posiatu dlažba obkolesovala podstavce lúčov ako svetlý kotúč. Tmolili sa chodci. Dala som si na hlavu kapucňu, ale voda hnaná vetrom ma šľahala do tváre. Rýchlo som kráčala, aby som celkom nezmokla, ale nepomohlo.

Chcela som sa rozbehnúť, no príliš by som sa spotila. Pred Boulevard Breton som prišla päť minút po štvrtej do nitky premoknutá. Zastala som pod neónovou oblohou reklám. Na projekčnej obrazovke nad hlavou sa mi vo veľkom detaile objavil prestretý stôl s večerou, ktorá čakala, pokým ju zjedia usmiate ikony zo strednej vrstvy.

Tu by ste šmelinu nenašli. Budova stála na rohu malého námestia Evian, na severnom okraji štvrte. V bočných uličkách po oboch stranách ulice parkovali neoznačené hliadkové autá. Pred bránou prešľapovali ochrankári, ktorí mali na sebe čierne pončá a klobúky. Lialo ako z krhly.

Pri pohľade na firemné parkovisko som sa cítila ako v Bavorsku, akurát tu sa ešte neblížil festival piva. Cez čierne sklá sa nedalo vidieť dovnútra. Niektorí šoféri postávali vonku a pomaly fajčili.

Boulevard Breton je dvadsaťjedenposchodový stavebný komplex, daň módnym prepisom morfológie mesta do podoby nového urbanizmu. Nemá štýl, ale zato záplavu formy. Tak to aspoň písali v katalógoch, ktoré mi v kilových baleniach vhadzovali do poštovej schránky.

Otvorili sa predom mnou priesvitné posuvné dvere. Krivé pásy prudkého dažďa som nechala za sebou a vošla som medzi purpurový zamat a sklom pokrytý chróm.

Pred recepcným pultom sa rozprestieral svetlomodrý koberec. Katalógová recepcná sa usmievala tak milo, až ma zamrazilo.

„Dobrý deň. Volám sa Chibaka. Nina Chibaka. Prišla som na konkurz,“ povedala som a pokračovala: „Ale hneď na úvod chcem vedieť – určite nejde o podomový predaj? Ani o prípravky na chudnutie? Už som totiž zopárkrát takto prišla a viete, ako je to dnes. Nepovedia vám dopredu, aká je to práca, nalákajú ľudí a...“

„Nie, nejde o podomový predaj,“ odvetila bez toho, aby pohla brvou, „ani o crashtesty.“

Nepovedala som nič, ale vnútri v bruchu ma naplo. Do večerajška som si myslela, že o mojom džobe nik netuší už meter za bezpečnostnou bránou skúšobnej haly, ale teraz to vyzeralo, akoby som mala svoj kšeft napísaný na čele. Usúdila som, že najrozumnejšie bude mlčať. Pokúsila som sa usmiať rovnako milo, ale zrejme som desila oveľa menej.

„Áno, tu vás mám, naozaj ste na zozname uchádzačov. Je to v poriadku. Nech sa páči ďalej a vitajte u nás! Prejdite si tadeto,“ ukázala pozdĺž účkovitého barového pultu. „A potom na konci chodby doprava. Kolega sa vás ujme.“

„Ďakujem, ste veľmi milá,“ odvetila som tej beštii. Nemôžem povedať, že by som sa cítila istejšie. Zamierila som popri bare hlbšie do vnútra budovy a obdivovala nádherné interiéry. Priestritná sklená kupola prepúšťala do rozľahlej miestnosti svetlo a zľahka menila prirodzenú farebnosť predmetov. Akoby na všetkom ležal jemný dúhovitý prach.

Personálne oddelenie strážili pancierové dvere. Práve keď som prichádzala, odsunuli sa. Naskytol sa mi pohľad do kancelárie, ktorá veľkosťou pripomínala letiskový hangár. Nemohla som zadržať obdivné zhíknutie. To nebola pracovňa, ale regulárny štadión! Netvrdím, že som zbehlá v osobných pohovoroch so zamestnávateľmi, ale predsa len som si prijímacie byro predstavovala trochu inak.

Rovno predou mnou stál dlhý úzky stôl, za ktorým sedel rad asi dvadsiatich hláv, zjavne hodných milióny. Okolo celej haly viedol tartanový bežecký okruh s ôsmimi dráhami. Naľavo sa rozprestieralo najväčšie fitnesscentrum, aké som kedy videla. Za

ním pokračoval stojaci pelotón stacionárnych bicyklov. Pozdĺž nich sa až k stropu tiahla horolezecká stena. Vpravo sa nachádzali neďaleko od seba dva ringy na kick-box. Uprostred haly sa vynímali bradlá a gymnastické žinenky. V diaľke za kladinou sa začínal bazén s dĺžkou sto metrov. Hladina bola rozbúrená umelými vlnami. Na opačnom konci sály stála cvičná centrifúga.

Nech to vyzerá akokoľvek neuveriteľne, ani zďaleka mi to nevyrazilo dych tak ako dav, ktorý som zbadala za sebou. Skôr než som stihla prehovoriť, meravé pohľady skúšajúcich ma prinútili obzrieť sa. V samostatnej miestnosti veľkosti kina sedeli na bordovo čalúnených sedadlách muži i ženy približne v mojom veku. Vypĺňali formuláre. Ich počet som odhadovala na štyristo. Okamžite mi došlo, že ide o mojich konkurentov, a rovno som to chcela zabaliť.

„Dobry deň, slečna Chibaka,“ pozdravil ma jeden z mužov.

„China. Môžete mi hovoriť China. Všetci ma tak volajú,“ povedala som automaticky.

„V poriadku, China. Vitajte v Boulevarde Breton! Sme radi, že ste medzi nás prišli. Môžete nám, prosím, na úvod prezradiť svoju presnú váhu a výšku?“

Na okamih som zaváhala. Pôvodne som sa chcela ihneď opýtať, o akú prácu ide, lebo ak o dílerstvo, tak odchádzam. Netušila som, načo odo mňa chcú miery! Skôr automaticky ako zámerne som vyhrkla: „Ja... meriam 182 centimetrov a vážim šesťdesiatdeväť kíľ.“

Zdvorilo sa poďakoval. Pribehla ku mne mladučká hosteska. Priniesla mi papierovú tašku s džogingovou súpravou a s tenis-kami up-scale značky. Pri pohľade na legendárne okrúhle logo sa mi zahmlilo pred očami.

Dostala som test a hneď aj trému. Stačilo, aby som zrakom preletela prvých desať otázok z geometrie, a pochopila som, že si ma s niekým pomýlili. Netušila som, čo si počnem. Koledovala som si o trápnosť.

Bez ďalšieho vysvetľovania ma usadili medzi ostatných uchádzačov. Rozhliadla som sa po sústredených tvárach. Mala som

dojem, že všetci usilovne vypisujú odpovede na otázky, ktoré mi pripadali šialené.

Z dvesto kolónok som vyplnila asi polovicu. Výpočet objemu ihlanov a šachové úlohy som preskočila bez toho, aby som si čo len škrtla. Sedem kureniec a dve mačky majú dohromady 22 nôh – je to pravda? Ak sa pozeráte do zrkadla a držíte si ľavé ucho, vidíte sa, ako držíte svoje pravé ucho – áno alebo nie? Ak si šesť ľudí v skupine vzájomne povie „ahoj“, zaznie toto slovo 36-krát? Číslo 6-4-9-3-0-2 čítame odzadu ako 2-0-3-6-4-9? A podobné nezmysly. Nasledovali matematické slovné úlohy, chemické vzorce a psychologické otázky o zážitkoch z detstva a partnerských vzťahoch.

Zakrátko mi to riadne liezlo na nervy. Poviem to rovno – test som odflákla. Aj to, čo by som možno pri troche úsilia zvládla, som vyplnila len bleskovo a mechanicky. Prestalo mi na tom čudnom zamestnaní záležať.

Po polhodine čas na vyriešenie vypršal. Okolosediaci znerózneli, no ja som sa rezignovane chystala na odchod. Spracovať, vyhodnotiť a vytlačiť všetky výsledky trvalo striebornému notebooku asi pol minúty. Z laserovej tlačiarne vzápätí vyšiel dlhý zoznam mien.

Mladá černoška v korporátnom dámskom kostýme zelenej farby prečítala tristo priezvisk. Mňa, ako som správne predpokladala, nie. Takže som okamžite vedela, že ešte, žiaľ, stihnem znova zmoknúť.

Nám menej šťastným prikázala zostať sedieť. Ostatní dostali akési formuláre, ktoré čítali. Práve som chcela vstať a rozlúčiť sa, keď sa černoška opäť obrátila k nám. Čakala som, že nám ukáže dvere, ale ona namiesto toho kývla smerom k šatniam.

„Sto vás postupuje do druhého kola,“ oznámila a ja som na ňu neveriacky zízala. „Výsledky svojho testu sa dozviete na osobnom pohovore. Tí, ktorí neuspeli, idú domov, ale ešte predtým musia zložiť sľub mlčanlivosti. Teraz budete pokračovať skúškou fyzickej kondície. Varujem vás, bude to veľmi náročný test! a opäť upozorňujem, že účasť je dobrovoľná. Kto

sa rozhodne podstúpiť druhú fázu, musí to potvrdiť podpisom. Naša spoločnosť hľadá naozaj špičkových ľudí, a to nás niekedy núti ísť až do extrémov. Je vám to jasné?“

Asi desiatim nebolo, preto vzápätí odišli. Ale mne aby akási žena spoza kancelárskeho stola rozprávala o extrémoch? Aj tak som si chcela aspoň vyskúšať to skvelé oblečenie, keď už ho mám v ruke!

„Ešte pripomínam, aby ste si naspodok dali plavky. Onedlho ich budete potrebovať.“ Vtedy som zistila, že v taške sú aj bikiny od lukratívneho výrobcu, ktorý platí i našich národných olympionikov.

Na prezliekanie mi poskytli miestnosť veľkú ako celý môj byt. Polopriesvitné modré plavky zo série takzvaných individuálnych modelov sa mi hodili. Na vrch som si obliekla mikinu, ktorá mi takisto perfektne sadla. Tepláky a goratexové tenisky rovnako.

Prezlečená som sa prezerala v zrkadle. Tieto handry nestoja ťažké tisíce omylom. Vyzerali dobre a ja v nich takisto.

Kvalitný materiál človeku naozaj dodá niečo navyše! No pokojná som ani zďaleka nebola. V hlave som bleskovo zvažovala, aké zamestnanie to môže byť. O školských vedomostiach to zrejme nebude, pretože môj test určite nestál za reč. Možno zháňajú športovo zdatné hostesky pre rôzne súťaže alebo reklamy, a nechcú úplne vygumované hlavy. To je jedno z mála odvetví, v ktorom sa dnes v tejto chudobnej krajine točia veľké prachy. Dospela som však k názoru, že keby nám to chceli povedať hneď, tak to už vieme. Zrejme to chce čas. Povedala som si, že tento problém teraz aj tak nevyriešim, a vyšla som von.

Zostala nás zhruba štvrtina z pôvodného počtu. Plánovala som si pozornejšie prezrieť konkurentov, ale nezvýšil mi čas. Obkolesili nás tréneri a rozhodcovia so stopkami v rukách. Rozdelili nás do osemčlenných skupín. Pomer mužov a žien bol približne rovnaký. Ktosi diaľkovým ovládaním zapol obrovskú obrazovku, ktorá snímala dianie v hale. Rozsvietili sa aj veľké digitálne časometre.

Prvý prehovoril obor so šiltovkou na hlave. V ruke držal pištoľ. Našťastie štartovaciu.

„Teraz si otestujeme vašu fyzickú výkonnosť. Zjavne sme mu nestáli za to, aby sa predstavil. „Dal som si dosť roboty, kým som sa rozhodol, čím začneme. Nakoniec som vybral disciplínu, ktorá preverí celkovú kondíciu. Rozcvičte sa! Čaká vás triatlon.“

Zmeravela som. 3,8 kilometra vo vode, 180 kilákov na bicykli a na záver maratón? To hádam nie! Ale chlap mi zrejme čítal myšlienky.

„Samozrejme, z časových dôvodov pôjde o upravenú verziu. Aj tak sa však presvedčíme, čo je vo vás. Preplávate päťsto metrov, na bicykli prejdete 15 kilometrov a na záver pobežíte osemstovku. Rozumeli ste všetci?“ Ani nepočkal na odpoveď a pokračoval: „Ešte upozorňujem, že kto preteky nedokončí, môže si zbaliť veci a odísť. Ešte pred skokom do vody sa mi sem podpíšete.“

Dopekla! Keby som tušila, čo ma čaká, aspoň mesiac by som dennodenne trénovala. Takto som si nedávala veľkú šancu. Ne-trúfala som si odhadnúť, ako sú na tom ostatní, no rozhodne okolo mňa nestáli nijaké padavky.

Zaradili ma do druhého družstva. Vyfasovala som číslo 71. Na ruku mi kúskom samolepiacej pásky pripli drobný senzor snímajúci tep a krvný tlak. Okamžite som sa presunula k náradu a rozcvičovala som sa.

Predklony, špagáty, kotrmelce. Potom tucet zhybov a klikov, rýchle drepy, krátke šprinty. Dychové cvičenia a koncentrácia. Nech ma už čaká čokoľvek, určite to musí byť lepšie ako vletieť s autom v plnej rýchlosti do stĺpa.

Po prvom štarte dovtedy mŕtva hala ožila. V bazéne sa vyrážalo na etapy. Prví pretekári skočili do rozbúrenej vody. O chvíľu som sa dostala na rad aj ja. Hlavička sa mi vydarila

a od štartu som šla do čela. Voda bola síce studenšia, než som čakala, ale aspoň ma to dokonale prebralo. Divoké vlny sa valili v nárazoch, raz celkom malé, inokedy brutálne. Na prvej otočke som viedla. Zaberala som naplno ďalej. Snažila som sa držať čo najviac pod vodou, aby som tlmila nárazy vln. O to ťažšie sa mi však dýchalo. Na tretej otočke som už skončila druhá a nadobudla som presvedčenie, že mi veľmi chýba kondičný tréning.

Potom som sa nechtiac napila a vôbec nie málo. Ako nashvál sa na mňa práve v tej chvíli zrútila obrovská vlna a ja som pridlho zostala bez dychu. Razom som šla ku dnu. Prudké spodné prúdy, ktoré hnali rozvírenú vodu, ma strhli dozadu. Chtiac-nechtiac som sa im musela poddať a naplno som zaberala smerom nahor, aby som sa dostala nad hladinu. Podarilo sa, ale väčšinu súperov som medzičasom pustila pred seba.

V bazéne som nakoniec skončila vo svojej skupine piata. Keď som bez prestávky nasadala na strieborný stacionárny bicykel, zúrila som sama na seba. Dostala som nápoj s extraktom z citróna a vlhkú špongiu, ktorú som si vyžmýkala na rozhorúčenom temene hlavy. Zabrala som do pedálov, no šlo mi to ťažšie, než som predpokladala. Nechcela som však prehodiť na menší odpor a postupne som sa dostávala do správneho tempa. Nevýhodou bolo, že nás všetkých umiestnili do jedného radu. Celkom som stratila prehľad o súperoch. Pri nasadaní na bicykel sa mi však zdalo, že nás už zostalo menej.

Našťastie bol v bicykli nastavený program pre jazdu na rovine, takže som nemusela zdolávať nijaké prevýšenia. Kútikom oka som občas zahliadla svojich susedov. Zakrátko som mala dojem, že v porovnaní s nimi mám prinajmenšom rovnakú, ak nie vyššiu rýchlosť otáčok.

Čoskoro som všetko okrem digitálneho tachometra pred sebou a pravidelného rytmu šliapania do pedálov prestala vnímať. Lial sa zo mňa pot. Jazyk sa mi sucho lepil na podnebie. Okolie dráhy sa zmenilo na súvislý pás farebných čiar a nezaostrených plôch. Možno by som nakoniec dopadla inak, nebyť toho idiota napravo, ktorý sa jednoducho precenil.

Prvý raz som sa preľakla, keď celý očervenel. Zjavne už vôbec nevládal, a namiesto toho, aby v pravý čas odstúpil z pretekov, vztýčil sa zo sedadla, aby sa mu ľahšie šliapalo. Silou-mocou chcel pokračovať. Zúfalo dupal do pedálov a dychčal mi rovno pri uchu. Odporne z neho prskal horúci pot. Odrazu ho opustili sily. V tej chvíli mi do cieľa zostávalo 560 metrov. Bezvládne dupol a chcel stočiť riadidlá doľava, ale skrútil akurát sám seba. Určite sa strašne preľakol, pretože zhíkol a z celej sily sa zaprel do riadidiel. Docielil len to, že spadol, a spolu s ním takmer aj bicykel. A to rovno na predok môjho stroja. Bol to nepríjemný pád, pretože chodidlá nestihol vytiahnuť z úchytiak. Hnala som sa nie práve malou rýchlosťou a namiesto toho, aby som sa naňho vykašľala, inštinktívne som sa strhla a prestala som zaberať. Takmer som zastala. Úplne ma vyviedol z miery. Stratila som rytmus. Nadávala som mu, ale už ho beztak odnášali preč.

Až o pár drahocenných sekúnd neskôr som si uvedomila, ako ťažko sa znova dostanem do tempa. Zmätene som sa obzerala. Mala som pocit, že hádam všetci šliapu rýchlejšie než ja.

Rozhodla som sa, že to tak nenechám, a z celej sily som sa usilovala dohnať stratené sekundy. No zadychčala som sa a ešte ma aj ostro pichlo v boku. Moja ďalšia jazda dopadla mizerne. Záver znamenal vyslobodenie. Netrúfala som si odhadnúť, kam som prepadla v celkovom poradí. Rozbehla som sa k svojej bežeckej dráhe a hneď som vyrazila na trať.

Už na začiatku záverečnej osemstovky som sa cítila úplne vyčerpaná. Ani som riadne nedýchala, iba sipela. Cítila som sa ako na úteku. Pri našľapovaní na špičky som v plochých teniskách vnímala každý pohyb. Podľa reklamy mali tlačiť až po nachodení dvetisíc kilometrov.

Po dvojstovke ma v boku opäť pichlo. Tentoraz neporovnateľne silnejšie. Navyše sa to zopakovalo a potom to už neprestávalo, ale šírilo sa v kĺbi až kamsi k pľúcam. Šla som na kyslíkový dlh. V ústach som mala horkú chuť. Lýtka a stehná mi od námahy znehybneli a už som nevládala ani poriadne dvíhať nohy. Navyše som sa na čomsi pošmykla. Našťastie som

sa stihla zachytiť rukami, pretože neviem, či by som po páde dokázala znova vstať.

Za zákrutou znamenajúcou métu štyristo metrov som si dovolila trochu zvoľniť tempo. Naďalej som však našlapovala rytmicky. Na chrbát mi však v okamihu fučala skupinka bežcov, a tak som sa zo všetkých síl prinútila zrýchliť. Skrátila som skoky, aby som dokázala urobiť aspoň jeden nádych zhlboka. Posledné kolo som pokračovala len zo zotrvačnosti. Opustili ma sily. Do cieľovej rovinky som dobehla na hranici kolapsu. Za čiarou som už neovládala svoje telo a zrútila som sa na tartan.

8

Na nejaké veľké oddychovanie mi však nezostal čas. Strečingom som sa trochu dala dohromady. Sadla som si do tureckého sedu, zhlboka som dýchala a natahovala som si stehenné svaly. Na plecيا som si prehodila mikinu. Tŕpla som, či sa pre mňa preteky už neskončili.

Nakoniec som v triatlone skončila v celkovom poradí dvanásť. Štvalo ma, že nebyť drobných chýb, mohlo to byť oveľa lepšie. Bohvie, koľkých ľudí chcú prijať? Čo ak iba desať? Lebo – to musím otvorene priznať – niečo ma na tomto nezvyčajnom, zjavne dobrodružnom džobe začínalo lákať.

„Takže, vážení. Prvú časť máte za sebou,“ oznámil hlavný rozhodca. Nezdalo sa, že by nám chcel dopriať prestávku. „Tri desať z vás bude pokračovať v ďalších disciplínach. S ostatnými sa rozlúčime,“ konštatoval sucho a začal čítať zoznam mien.

Okamžite som pochopila, že keď nás už teraz zostalo tak málo, víťazov na konci spočítajú maximálne na prstoch jednej ruky. Hoci by som si v tej chvíli priala niekoľkodňový relax, vedela som, že ma čaká ešte sakramentsky veľa námahy.

„Prosím všetkých, aby vstali a presunuli sa k horolezeckej stene,“ oznámil hlavný rozhodca a nám nezostávalo iné, než poslúchnuť.

V hlave sa mi závratnou rýchlosťou premieľali temné úvahy. S lezením som na tom totiž biedne.

Pri pohľade zblízka vyzerala stena hrozivo. Kľukatili sa po nej farebné prerušované čiary, namaľované podľa stupňov náročnosti. Postavila som sa priamo k múru a pozrela dohora. Nielenže viedol takmer kolmo, ale viaceré menšie i väčšie výstupky presahovali aj kolmicu môjho tela.

Výklad rozhodcu pesimistické výhlady iba potvrdil: „Stena má rozlohu 150 metrov štvorcových. Jej výška je 19 metrov a hlavný previs má 9 metrov. Pôjdete najdlhšou červenou trasou, na ktorej sú náročné previsy na bouldrovanie. Štartuje sa po dvojiciach. A ešte vám dlžím dobrú správu – môžete použiť vať laná aj skoby. Ale nemusíte.“

Akýsi muž oznámil, že má od detstva strach z výšok, a pýtal sa, či existuje možnosť, že by túto disciplínu vynechal. Neexistovala. Ostalo nás o jedného menej.

„Prosím vás, aká obtiažnosť to je?“ opýtala som sa.

„Šesť plus.“

To sa ešte dá, keď je maximum desať, napadlo mi. Keďže som v tomto smere laik, nedalo mi to: „A koľko môže byť najviac?“

„Sedem.“

To ma uzemnilo. Mojou výhodou oproti ostatným bolo, že som sa ani trochu nebála. Rozhodla som sa vyraziť hneď v prvej dvojici a umožnili mi to. Postavili ma na pravý koniec steny a v okamihu, keď som sa ocitla oboma nohami nad zemou, zapli sa stopky. Vedela som len jediné – musím ísť neustále hore.

Spočiatku sa mi liezlo ľahko. Záchytné body na ruky i nohy som nachádzala rýchlo a ľahko, takže som postupovala bez ťažkostí. Pohľad som zafixovala na červenú čiaru a sústredila som sa iba na ňu.

Prvú skobu som upevnila asi vo výške tri a pol metra, kde to začínalo byť drsnejšie. Všetomžne som sa snažila nemyslieť na súpera, ktorý sa šplhal asi o desať metrov naľavo, ale nedalo sa. Úkosom som videla, že sa dostal nado mňa.

Úchytky som nachádzala čoraz ťažšie, až sa mi zdalo, že ich pri svojej výške nemám šancu dosiahnuť. Potom som metódou pokusov a omylov zistila, že musím dôverovať stabilite nôh a chvíľami sa zapierať iba do nich. Zopár centimetrov vpred mi trvalo dlhšie než predtým meter. Celá som sa snažila pritláčať k múru, lebo som už liezla po úplne kolmom úseku. Ale to ešte neznamenalalo nič oproti okamihu, keď som sa ocitla pod prvým previsom.

Začala som poriadnym uchytením pozície. Na lane som urobila malé oko. Odspodu som cezeň prevliekla koniec a otočila som ho okolo hlavného lana. Potom som ho prevliekla späť cez slučku. Obidva konce som pevne uchopila a utiahla dračí uzol.

Previs pretŕčal asi meter a pol nad kolmicu steny. Na sekundu som sa pozrela pod seba, ale videla som iba rozmazanú plochu. Zakrútila sa mi hlava. Privrela som oči a zhlboka som dýchala. Vedela som, že tým strácam dôležité sekundy, ale inak by som vôbec nemohla pokračovať. Nič takéto som predtým nerobila. Nemala som potuchy, akú techniku použiť. Skúsila som ísť vpred naraz rukou i nohou, no zaváhala som. Pohyb bol príliš pomalý. Stratila som rovnováhu a len tak-tak, že som nespadla dolu hlavou. To by ma okamžite vyradilo z boja.

Druhého lezca som medzičasom stratila z dohľadu. Povedala som si: buď túto časť dokážem prešplhať rukami, alebo to môžem rovno vzdať, pretože iný spôsob nepoznám. Prehla som prsty, zaťala som päste a znova ich uvoľnila. Premeriavala som si celú plochu tohto úseku steny a odhadovala, či dočiahnem na všetky potrebné príchytky, ktoré boli v tejto výške oveľa menšie. Očami som ohmatávala miesta, ktorých sa dotknem. Potom som sa nadýchla a vyrazila dopredu.

Netuším, ako som sa cez previs dostala. Keď som bola konečne za ním a na okamih som sa dokonca oprela, šialene ma rozboleli ruky. Prsty sa mi triasli tak, že som nedokázala zovrieť päšť. Zalomcovala mnou triaška. Nohy stratili pružnosť. Myšlienky mi vírili v hlave takou rýchlosťou, že som sa nevedela skoncentrovať.

Vtedy som zbadala rivala. Nebol oveľa vyššie ako ja. To ma vyburcovalo. Zaprela som sa do nôh. Rozhodla som sa, že druhý a posledný previs zdolám rovnako rýchlo.

Pozorovala som tajomné priehlbiny na stene nad sebou. Výstupky, zlomy a nepravidelné diery ma tiesnili.

Nasledujúci meter som však zvládla rýchlo. Z čela sa mi do očí lial pot. Zvlhnuté vlasy som si prehodila dozadu. Mala som ešte vcelku dosť síl, lenže za okamih som zastala.

Uvedomila som si, že stojím na mieste, z ktorého neviem urobiť ani krok smerom hore ani dole. Stena v tých miestach vyzerala príšerne. V rozpakoch som sa rozhliadala. Vedomie unikajúcich sekúnd ma ničilo.

Rozhodla som sa urobiť niečo neskutočné. Odrazila som sa a vymrštila ruky dohora. Myslím, že vtedy sa už vo mne čosi zlomilo. Prstami som sa síce ešte na okamih zachytila a dokonca som sa úmorne ťahala hore, ale telo, červené od horúčavy, už opustili aj posledné zvyšky síl. Myslou som ešte mierila k vrcholu, ale okolo mňa už prudko vírilo povetrie. Rozhadzovala som rukami a zatínala päste, akoby som dúfala, že sa mi podarí uchopiť zradný vzduch. Lano sa vlnivo trepotalo. Na pár sekúnd sa ma zmocnil závrät. Ocitla som sa akoby v ťažkých driemotách, prerušovaných zábleskami vedomia.

Potom som sa niekoľko minút spotená hojdala tesne nad zemou. Napoly pri zmysloch som pozorovala umelý úšust vedľa seba. Nevládala som sa ani odopnúť.

Ležala som bez pohnutia na zemi a odovzdane pozorovala snaženie ostatných. V odhodlaní ďalších lezcov bolo čosi zlovestné. Zľahostajnela som. Keď sme o hodinu neskôr – zvyšných dvadsaťpäť kandidátov – obstúpili centrifúgu s priemerom osemnásť metrov, nezúčastnene som počúvala pokyny.

Vôbec som nepocítila radosť, že napriek predčasnému pádu predsa len postupujem v konkurze ďalej.

Nijako zvlášť ma nevzrušilo, keď rozhodca zapol zariadenie, ktoré vzdialene pripomínalo detskú preliezačku, chránenú pred zimou kovovým krytom. Nedbanlivo som sledovala, ako sa veľká kruhová železná konštrukcia otáča okolo svojej osi a postupne zrýchľuje. Prekvapilo ma akurát, že zostávala aj pri veľmi vysokých otáčkach takmer nehlučná.

„Práca, o ktorú sa uchádzate, si vyžaduje okrem iného aj časté presuny, najmä letecké,“ vysvetľoval rozhodca. „Na cestovanie používame lietadlá i helikoptéry, takže potrebujeme vedieť, ako váš organizmus reaguje vo vzduchu. A to nehovorím o možnosti, že budete musieť pri poplachu nasadnúť do nadzvukovej stíhačky. Takže si vás vyskúšame aj pri preťažení! Pojem gravitačný stres asi nepoznáte. Buďte radi! Každý z vás strávi v centrifúge sedem minút, čo je zvyčajný čas aj pri prvých testoch skúšobných pilotov. A prosím vás, bez urážky, ak niekoho z vás napne na vracanie, stačí to oznámiť do vysielacky. Razom vás vypneme a pustíme von. Kto to nestihne, umýva si po sebe sám. Vezmite si prilby!“

„Prepáčte, že sa pýtam, ale zrejme som vám celkom nerozumela,“ ozvala som sa. „Čo vlastne budete hodnotiť? To predsa môže vydržať každý?!“

Prekvapivo ma nezahriakol, ale naopak, uznanlivo pokýval hlavou: „Dobrá otázka a moja chyba. Nepovedal som to najhlavnejšie. V kokpite budete mať priamo pred očami veľký displej, ktorý vo vysokom rozlíšení simuluje vojenskú akciu. Patríte k počítačovej generácii, určite by ste na to prišli, ale pre istotu vám to vysvetlím. Musíte čo najlepšie splniť strategicky nenáročnú bojovú úlohu, ktorá vám bude zadaná. Všetky vaše reakcie sa budú vyhodnocovať a bodovať. Nebojte sa, tento sofistikovaný stroj bude po celý čas kontrolovať váš zdravotný stav.“

Zdalo sa mi to ľahké. Nevedela som si predstaviť, že by niekto mohol pri tomto teste zlyhať. Zmýlila som sa. Prví dvaja

to v polovici vzdali. Keď som videla, ako mlčky vychádzajú so sklonenými hlavami a rukami kŕčovito zopnutými na bruchu, trochu som ich ľutovala. Naozaj len trochu.

Dohromady sa nakoniec vzdali siedmi. Pre mňa to bola hračka. Hneď keď som si sadla do obrovského špongievého kresla, cítila som sa ako v aute pripravenom na štart. A tam ma už len tak ľahko niečo nerozhádže! Počas tých siedmich minút som neustále čakala, kedy to začne byť hrozné, a zrazu bol koniec. V závere ma to síce krútilo hore-dolu úžasnou rýchlosťou a z fantastického 3D-enginu sa mi riadne zakrútila hlava, ale v porovnaní s búračkami je to nič! Akurát som namiesto volantu zvierala joystick a páčila do renderovaných postavičiek, ktoré mali biele šaty s veľkým červeným krížom na hrudi.

Pozabíjala som ich všetky. Zdalo sa mi, že som nahrala rekord. Dokonca musím povedať, že som sa skvele odreagovala. To som ešte netušila, ako veľmi sa mi krátky oddych zíde.

10

Po teste v centrifúge nás zvýšilo šesťnásť, lebo ďalších dvoch vylúčili pre nízke skóre. Zostali sme iba tri ženy. Intuitívne sme zamierili k dvom ringom. Každý z nás vedel, že máme pred sebou už len rozhodujúcu záverečnú bitku.

Všetko sa dialo v rýchlom tempe. Chápala som prečo. Tak sa najlepšie ukáže, kto má výdrž. Žrebovali sme a rozhodca zostavil herného pavúka. V ideálnom prípade ma ešte čakali štyri zápasy. Nemala som potuchy, koľko výher stačí na úspech v konkurze. Nik totiž ešte stále neprezradil, koľkých vlastne zoberú. Rozhodcovia skutočne neplytvali slovami.

Obstúpili sme štvorcový ring. Telo na tele, dvojica pri dvojici. Masívne zoskupenie. Vyzývavé gestá. Súťaž mužskej sily, ktorá sa pohybovala, aby sa ukázala. Blýskavé oči, bezočivé pohľady, sácanie. Koncentrovaný náboj agresívnej mužskosti, ktorá by nepoznala nijaké ohľady, ak by o nej voľakto zapochyboval.

O kick-boxe som vedela len toľko, že ide o fullkontaktný zápas, v ktorom sa spájajú údery rúk z klasického anglického boxu s kopmi z japonského karate. Vychádza z ázijského bojového umenia, ktoré je staršie ako tisíc rokov. Vznikol počas neustálych bojov Thajčanov so susednými kmeňmi Brahmáncov, Kmérov a Vietnamcov. Využíva päste, lakty, kolena aj nohy. Jeho techniku som nepoznala, ale kick-box, našťastie, nie je o čistote štýlu a považuje sa za najslobodnejší osobný súboj.

V oboch ringoch sa začínalo naraz. Súťažila som v prvej štvorici. Dlane som si pevne obviazala žltou gázou. Naslinila som si kĺby prstov. Do úst som si vložila gumové zubadlo a začala sánku.

Oproti mne sa postavil svalnatý chlap o niečo vyšší ako ja. Zvlášťne, ale až v tej chvíli mi to všetko prvý raz pripadalo neskutočné. Cítila som sa ako vo filme, v ktorom hrám a ktorý zároveň sledujem.

Včera som sa definitívne rozišla s človekom, ktorý bol rok súčasťou môjho života a pol roka neznesiteľnou otravou. Chodievala som do práce, ktorá ma živila, a preto istým spôsobom uspokojovala – hoci to bola čiernota. A teraz tu stojím, vôbec neviem prečo, a idem sa mlátiť s cudzím človekom!

Niečo sa muselo stať. Voľačo sa zmenilo a nič už zrejme nebude tak ako predtým. Premýšľala som, čo sa so mnou vlastne deje, ale bola som akurát ešte zmätenejšia. Všetko mi pripadalo nezmyselné. Z ničoho nič. V mojom živote sa niečo pokazilo, prestalo fungovať. Robím hlúposti, zabíjam čas takýmito nezmyslami, namiesto toho, aby som konečne urobila niečo poriadne!

Opierala som sa o biele voľné laná a rozhliadla som sa po obrovskej hale. Mala som pocit, že ma všetko presahuje a že som bezmocná. Nechcela som sa ľutovať, ale uvedomila som si, že vôbec, ani trochu, nerozumiem veciam okolo seba. Pripadalo mi to zdrvivúce, zúfale. Na okrajoch štadióna sedeli muži v oblekoch a na monitoroch pozorne sledovali dianie v ringu. Detail mojej tváre sa objavil aj na veľkej projekčnej obrazovke, preto

som sa nasilu usmiala. Podarila sa mi však iba odporná grimasa.

„Zápas je rozložený do piatich trojminútových kôl s prestávkami, ktoré trvajú minútu,“ ohlásil jeden z trénerov. „Rozhodcovia vám na konci každého kola spočítajú body. Na záver je, prirodzene, víťazom ten, kto celkovo získa najviac bodov. Samozrejme, iba v prípade, ak obaja zápasníci vydržia v hre až do konca. Kto spadne a do desiatich sekúnd nevstane, okamžite prehráva,“ vysvetľoval, hoci každý určite vedel, ako to je.

Potom nám konečne podal ruky. Zaznel hvizd píšťalky. Nasledoval rituál vai kru, vyhánanie strachu zo srdca. To sa ma netýkalo, a tak som sa mlčky presunula do svojho rohu ringu. Pokúšala som sa plne sústrediť myseľ na nasledujúci súboj. Z koncentrácie však nič nebolo. Hlavu som mala všade inde, akurát v ringu nie. Protivník vyzeral nemilosrdne. Vtom prišiel štart. Začalo sa odpočítavanie sekúnd.

Súper sa na mňa po údere gongu vyrútil s prekvapivou surovosťou. Podnikol priamy kop na moju hlavu a kryl si tvár. Uhla som. Pokračoval bleskurýchlým oblúkovým úderom lakťom, opäť na hlavu. Vrhla som sa na stranu, no podarilo sa mu zasiahnuť ma do spánku. Našťastie nie plnou silou. Nasledoval priamy zásah rukou do brucha, ktorý ma takmer sklátil.

Stratila som dych. Ring sa mi v mysli otočil o deväťdesiat stupňov doľava. Zachytili ma popruhy, no ihneď ma zasa vrhli späť. Pred tvárou som si spojenými lakťami urobila kryt. Potrebovala som sa nadýchnuť. Vtom mi spredu vrazil pästou rovno do nosa a skoro ma vyradil z boja. Omráčená som tvrdo dopadla na vlhkú podlahu. Za biele popruhy som sa po siedmich sekundách vytiahla späť do hry.

Opäť sme stáli oproti sebe rozdelení iba rozhodcom. Nedokázala som si predstaviť, ako by som takéhoto rivala mohla zdolať. Uskakovala som pred jeho sústavnými kopmi s pocitom, že toto musí byť dno. Hovorila som si, že je len otázkou času, kedy ma premôže.

Ďalej, hlbšie sa už klesnúť nedá. Musím so sebou niečo urobiť! Vôbec som však nevedela čo.

Chcela som v tej chvíli mať strach. Báť sa. Triasť sa hrôzou. Nešlo to!

Hovorila som si, že ak mám ešte niekedy vôbec niečo podniknúť, tak najlepšie bude začať práve teraz. Lebo ak sa okamžite nevzchopím, tento šialenec ma zabije!

Pozbierala som zvyšky vôle, ktoré vo mne zostali. Rozhodla som sa pre ťah, ktorý by odo mňa asi nik nečakal a ja sama ešte pre chvíľou takisto nie. V jednom okamihu som skočila oboma nohami dozadu a potom bleskovo vyrazila vpred. Natiahla som pravú nohu, vyskočila a švihom v obrate spravila kop kolenom do hlavy. Dala som do toho hádam všetku silu. Tvár som si na chvíľu prestala kryť rukami.

Zasiahla som ho do ľavého líca tesne pod oko tak, že som ho zrazila na podlahu.

Podarilo sa! Nevieť, čo by sa stalo, keby to nevyšlo. Asi by ma celkom zmasakroval. Lial sa zo mňa pot. Ruky sa mi od vzrušenia triasli. Dokázala som prvú vec! Urobila som skutočný čin. Toto bol môj začiatok.

Po prvom údere sa vo mne adrenalín doslova vzbúril. Nevieť, čo to do mňa vošlo. Zaskočený súper vstal, keď rozhodca odpočítaval siedmu sekundu. Pomaly sa spamätával. Potácal sa, ale už sa znova pripravoval na výpad.

Vo mne za ten krátky čas vzbĺkla energia, prudké napätie, ktoré dychtilo po uvoľnení v nepretržitom slede úkonov. Túžila som po narastajúcej rozkoši z vyčerpania. Nezastavovala som sa.

Muž sa na mňa zúrivo zahnal pravým hákom, ktorý som s námahou, ale predsa vykryla. Otriasla som sa a vzápätí som ho oblúkovým kopnutím do hrude opäť zvalila na zem.

To naozaj nečakal. Besnel. Niečo zareval. Už po dvoch sekundách sa mu podarilo vstať. Tackal sa smerom ku mne. Len čo rozhodca dovolil pokračovať v hre, opäť som ho zasypala sprškou zúrivých úderov.

Páčilo sa mi to. Ponárala som sa do chaosu fyzických pocitov. Prudko som dýchala. Pichalo ma v hrudi. Štipľavý pot mi

dráždil pokožku. A potom to prišlo. Odrazu som mala pocit, že vôbec nie som unavená. Akoby som dostala dávku dráždivých, podnecujúcich, elektrizujúcich síl. Cítila som sa nabitá energiou a chcela som ju zo seba v okamihu dostať von. Nejakto sa začať musí a mám možno naozaj poslednú príležitosť!

Zariskovala som. Spojila som prsty rúk a z celej sily som sa rozohnala do protivníkovho brucha. Správne som predpokládala, že sa stihne brániť, preto som v poslednej chvíli zmenila smer. Surový úder som mu namierila zospodu do brady.

Bol to šialený zásah. Na chvíľku akoby sa všetko zastavilo. Potom zaznelo tupé prasknutie sánky. Hlava mu prudko poklesla a oči sa vyvrátili dohora. Súper sa ešte chvíľu držal na nohách, ale už nie vedome. Podľali sa mu kolená. Knokautovaný sa bezvládne zvalil na zem.

Od tohto okamihu si na ďalší priebeh zápasov spomínam len matne. Neuvedomovala som si, kedy rozhodca narátal do desať. Necítila som si ruky.

Ďalšie duely sa mi pred očami zjavujú iba ako abstraktné body. Z dlhých bojov som si zapamätala len časti. Vyhrávala som. Pálili ma dlane a naskakovali mi na nich pľuzgiere. Žily na nohách boli akoby naplnené vriacou krvou. Pre ostrú bolesť v chrbte som sa nemohla vystrieť.

Celé moje telo sa triaslo horúčkovitou túžbou zabiť myšlienky. Opojenie. Orgie z únavy. Nepričetnosť náhlenia. Rozkoš z násilia.

Spätne som sa vôbec nedokázala rozpamätať, ako vlastne vyzerali moji traja ďalší súper. Únava ma omámila. Pred očami sa mi mihali výjavy. Možno spomienky, ale aj niečo iné, pretože väčšine som nerozumela. Modrý prach. Škatuľa od sladkostí. Koniec detstva. Nahý lakeť. Biele svetlo. Panoráma mesta. Polo-prázdny vlak. Zmoknuté vlasy na fotografii. Zimomriavky.

Očarovala ma plynulosť zápasov. Mechanicky, prudko a tvrdo som udierala na všetky strany, až pokým ma nezastavili.

Museli ma pevne držať traja. S námahou ma dostali na kolená. Na vlhkú podlahu som sa už zložila sama. Ležala som čelom v rozprsknutej krvi. Vlastnej krvi. V ústach som cítila ostré

úlomky zubov. Dychčala som. Bolo toho na mňa priveľa. Nikdy predtým som nič podobné nezažila. Všetko sa vo mne prevrátilo. Rozplakala som sa.

Roky som neplakala.

Zrejme som v ringu omdlela. Od istého okamihu mám okno.

Keď som znova otvorila oči, ležala som na posteli v rozľahlej a pohodlne zariadenej štvorcovej miestnosti. Najprv som uvidela logo akejsi firmy v záhlaví postele a skratku registrovanej ochrannej známky.

Opatrne som sa obrátila na druhý bok. Cez okno, ktoré nemalo kľučku, pripekalo horúce dopoludňajšie slnko. Výhľad mieril do opačnej strany štvrte, na dizajnérsku ulicu Bang & Olufsen. Za ňou sa tiahol pás lesa na úpätí zalesnených kopcov. Na rozparcelovaných pozemkoch Kenwood stáli veľkolepé sídla mediálnych gatekeeperov. Okolie mesta má nízku prívetivú panorámu, mierne zvlnenú pahorkatinu, ktorá postupne mizne na hranici obzoru.

Izba niesla stopy pompézneho štýlu – stropy vysoké najmenej tri a pol metra a štukové ozdoby. Kamennú dlážku pokrývala kruhová mozaika z benátskych kachličiek.

Oproti mne sedela na fotelke zdravotná sestra a pri uchu mala strieborný telefón, ktorý bol taký malinký, že som ho takmer nevidela. Bola to tmavovláska nižšej postavy s okuliarmi v titanovom ráme a s nepoddajnou hrivou. Mala široké čelo, výrazný nos s veľkými nozdrami a podlhovasté oči.

„Dobré ráno,“ hovorila práve. „Nie, samozrejme, že je už deň. To nepatrilo vám, ale Chine. Práve sa prebudila. Áno, vyzerá to tak. Prepáčte, už musím končiť!“

Zjavne čakala, kedy vstanem. Neviem prečo, ale z výrazu na jej tvári som mala dojem, že sa stalo čosi neskutočné. Uspela som! Vyhrala som konkurz!

Ten pocit ešte zosilnel, keď som zbadala, že mám na sebe ob-
lečenú tenkú bielu teplákovú súpravu kultovej značky. Presne
tú, ktorú by som si mohla dovoliť kúpiť, iba ak by mala o jeden
pásik viac alebo menej. Pri posteli stáli pripravené sivé tenisky
od toho istého výrobcu, navyše najnovší model so šialene dra-
hým trampolínovým efektom.

Zmohla som sa iba na vetu: „Prosím vás, je to, čo si myslím,
pravda?“

„Ak myslíte na to isté, čo ja, tak áno, China. Je to pravda! Asi už
tušíte, že by sme vás radi prijali do zamestnania v našej spoloč-
nosti. Samozrejme, ak budete chcieť. Vaši traja kolegovia z kon-
kurzu, ktorí takisto dostali našu ponuku, predbežne súhlasili.“

„Myslím, že sa k nim pripojím. Vaša správa ma naozaj po-
tešila,“ povedala som možno prehnane šťastne, ale radosť som
v tej chvíli jednoducho nedokázala skryť.

„Najskôr však iná vec. Mala by som sa vám predstaviť. Som
Lara Stern, vaša zdravotná sestra a asistentka. Ako sa cítite?
Myslím po fyzickej stránke...“

Ubezpečila som ju, že sa nemám až tak zle, ako možno vy-
zerám. Predstava, že mám podriadenú, mi pripadala úplne ne-
skutočná. Takmer som sa rozosmiala. Natiahla som ruku na po-
zdrav a hneď mi bolo o dosť horšie. Pri prvom prudšom pohybe
ma rozbolelo celé telo. Cítila som sa ochabnutá a celá strpnutá.
Pozrela som sa na svoje ruky a množstvo jaziev a opuchlín ma
vydesilo. V zrkadle sa radšej nechcem ani vidieť!

„Určite premýšľate, čo s vami teraz bude, takže začnem tým
najaktuálnejším,“ povedala Lara a pokračovala: „O chvíľu vás
beriem na operačku, kde vás čaká viacero ľahkých, ale nutných
zákrokov. Nemusíte však mať ani najmenšie obavy. Na chirurgii
máme tých najlepších odborníkov.“

„O tom nepochybujem,“ odvetila som. „Čo-to som už mala
možnosť vidieť v telocvični. Isté veci si viem v prípade veľkých
firiem domyslieť,“ povedala som a chápavo som sa usmiala.

Lara vôbec nezareagovala. Zrejme platí, že všetky sekretárky
na svete sú úplne mimo. O chvíľu ma naložila na posuvné lôž-

ko. Do ľavej ruky mi pichla vitamínovú infúziu a opatrne ma odviezla do ambulancie. Potom som dostala sedatívum.

Nasledujúci poldeň som prežila v úplnom bezvedomí pre menšie zošívacie práce, ktoré prebiehali v hornej polovici môjho tela. Keď som sa na druhý deň dopoludnia prebrala z narkózy, ocitla som sa uprostred množstva hadičiek, prístrojov a aparátúr, ktoré sa tak hojne vyskytujú v seriáloch z lekárskeho prostredia, až človeku pripadajú celkom neskutočné. Lekári však vyzerali ozajstne a spokojne. Dokonca sa ani nevyjadrovali ako ich hereckí protagonisti, ktorí sú zvyčajne priveľmi opatrní. Tvrdili, že o štyri dni budem fit.

Počas rekonvalescencie mi robili skúšky na hladinu endorfínov aj niekoľko odberov krvi a moču. Do dlaní oboch rúk mi kládli sondy Thought Stream na meranie vodivosti pokožky, ktoré využívajú princíp GSR-biofeedback. V kine s jediným sedadlom mi pustili pätnásťminútový certifikovaný film na testovanie agresivity, zložený z polsekundových záberov najrôznejších predmetov a osôb. Pripomenulo mi to niektoré videoklipy z MTV a rovnako ma to aj nudilo.

Potom ma opäť uložili na lôžko. Najatý psychosomatický expert mi dal na uši slúchadlá Syntetic Systems Int. a na oči širokú čiernu pásku MindGear s LED diódami. Na spánky mi pripol snímače elektroencefalografu. Zapol mi program s názvom *Nával dynamickej energie*, čiže frekvenciu 25 Hz, ktorá sa používa na zvýšenie výkonnosti pred extrémne záťažovými situáciami. Červené svetielka mi pred zrakom rytmicky blikali. V psychowalkmane sa rozoznali binaurálne rytmy. Priznám sa, že vlastne neviem, ako svetelno-zvuková stimulácia pôsobila. Okamžite som zaspala.

Zo starostlivosti ošetrovateľov som sa zakrátko vrátila do izby, ktorá zjavne patrila iba mne. Teda, nešlo iba o izbu, ale skôr o malý byt. Malý v tom zmysle, že v porovnaní s ním by môj vlastný byt na ulici Technics 1210 bol mikroskopický.

Ešte jeden deň som prežila v polohe ležmo alebo posediačky opretá o vankúše. Pri pokusoch o chôdzu sa totiž zakaždým

ozvali nepoľavujúce bolesti. Mnoho hodín z dňa som prespala. Namiesto ozajstného jedla som chlipkala zeleninové polievky a cez slamku pila ovocné kaše. Keď som bdela, väčšinu času som sledovala program s celovečernými filmami.

Predplácali mi aj luxusnú káblovku s najnovšími sitkomami. Zistila som však, že seriálom vôbec nerozumiem. Najhlasnejší prednatočený smiech totiž znel práve v pasážach, ktoré mi pripadali zo všetkých najsmutnejšie. Aspoň ja nevidím nič humorné na tom, že je niekto sprostý, opitý, nezamestnaný a navyše neverný. A to hovorím o jednej z najpozitívnejších postáv.

Na druhý deň ráno som konečne dokázala vstať z postele. Keď som sa vzpriamila, zistila som, že ma šialene bolí hlava. Rozhodla som sa, že sa dám definitívne dohromady. Vyzliekla som sa, pretože najskôr som zatúžila po kúpeli.

Kúpeľňa s hnedými kachličkami pripomínala travertínovú jaskyňu. Priamo od jacuzzi sa vchádzalo do fínskej sauny obloženej drevom. Naľavo stálo solárium so žltým krytom a strieborné dvere do bytových tureckých kúpeľov. Bosé nohy mi chránila pred chladom huňatá biela rohožka.

Zrkadlo veľké ako ja odrážalo môj žalostný obraz. Pri pozornejšom pohľade som zistila, že tvár mám opuchnutú a líca vpadnuté. Oči, podliate krvou a červené, mi slzili. Driek mi ochabol. Pokožka nezdravo pobledla. Jedna modrina sa tiahla od brucha takmer až k ľavému prsníku. Vlasy som mala vysušené a neposlušné. Pery mi popukali a zdrsneli. Mala som dojem, že najviac sa na mne vynímajú pekne modelované nohy. Zužovali sa spod dvoch rovných oblín bedier. Pozdávali sa mi aj svaly na rukách a na bruchu.

Doprialo som si polhodinu v horúcej vírivej vode a dostala som sa do stavu akejsi ľahostajnej otupenosti. V kúpeľoch som si naprogramovala masáž záhlavia i chrbta. Potom som sa na šesť minút zavrela do solária. Po blahodarnej kúre som si na rozhorúčené telo prehodila hodvábny župan. Bolesť hlavy trochu ustúpila.

Na tvár som si naniesla jemný peeling z marhuľových jadier a nechala som ho štyridsaťpäť sekúnd pôsobiť. Telo som si natrela hydratačným krémom s extraktom zo zeleného čaju. Končekom namočeného uteráka som si pretrela vysušené pery a naniesla som si na ne regeneračný rumančekový gél. Vyšla som z kúpeľne.

Až potom som konečne mala možnosť dôkladnejšie si prezrieť svoj byt. Zariadenie obývacej izby isto navrhol interiérový dekoratér so slabosťou pre ornamenty. Ozdobné stoličky prikrývali voálové šatky. Staromódne kreslo v rohu bolo potiahnuté farebným kretónom. Na mahagónovom stole stála váza s chľapatou tmavou púštnou rastlinou. Posteľ s uloženými perinami zakrývala béžová látka. Nočný stolík tvorili pochrómované stĺpy a tabuľa z dymového skla. Napravo, v malom príľahlom kumbáli, stál servírovací stolík s pijatikou, so strieborným vedierkom na ľad, s bruchatými pohármi na whisky a s vysokými na šampanské. Prezrela som si kaleidoskop alkoholov takých značiek, o akých sú tie podrobné články v lesklých magazínoch pre šéfov. O kúsok ďalej na stole – a isto aj v časopise – ležali znamenité hrubé cigary s honosnými pásikmi.

Obliekla som sa a rozvalená v kresle som premýšľala, čo so mnou v najbližšom čase bude. Nevedela som si ani len v náznačku predstaviť, čo ma asi čaká. Zatiaľ sa o mňa starali vzorovo, ale okrem Lary mi nikto nič nepovedal. A rozhovory so sestričkou nedosahovali ani úroveň bulváru. Predpokladala som, že ma v tejto budove ešte čakajú x-násobne podstatnejšie debaty.

Pokiaľ som si pamätala správne, v tento deň – keby všetko zostalo postarom – som mala ísť zasa do práce. Bolo mi to jedno. Búračky mi ani najmenej nechýbali. Keďže crashtesty predstavovali to naozaj posledné, čo ma ešte spájalo s predchádzajúcim životom, mohla som ho považovať za definitívne skončený. Všetko staré sa skončilo. Mala som z toho celkom radosť. Isto, cítila som trochu neistotu, ale nad tou prevládala opatrná zvedavosť.

Potrebujem zmenu a tušila som, že prišla šanca, hoci som zatiaľ nič podrobnejšie nevedela. Uvedomovala som si, že ešte vždy sa môže stať, že z toho vôbec nič nebude. Nadobudla som však dojem, že naozaj hocičo bude lepšie než život, ktorý som žila predtým.

Poobede som dostala chuť zajať von. Lenže Lara iba priniesla jedlo a o nijakej vychádzke sa nezmienila. Sama som sa pýtať nechcela, aby to hneď od začiatku nevyzeralo tak, že sa mi máli. Tak som si aspoň konečne dopriala porciu riadneho olovranu.

Po jedle som si zdriemla a potom som dve hodiny zľahka cvičila, hlavne posilňovala ruky, brucho a nohy. Večer som prezívala. Zabíjala som čas čítaním tučných ženských magazínov. Na stole ich síce ležalo menej ako časopisov zo sveta podnikania, ale zasa som v nich nachádzala cennejšie darčeky. Kubánske cigary a golfové loptičky sú mi nanič. Sledovala som aj televízne programy o talianskej móde a akýsi diskusný program o nosení správnych podprseniek. Musím sa priznať, že ozajstné zabíjanie času mi už chýbalo!

12

Ráno konečne nadišiel deň stretnutia so zamestnávateľmi. Od nervozity som sa zobudila veľmi skoro. Unavená. Miestnosť ešte bola ponorená do tmy. Zapálila som nočnú lampu, sedela som v skromnom svetle podpretá vankúšom a zúfalo som sa pozerala do prázdna. Bezsennú noc som potrebovala zo všetkého najmenej! Po chvíli som zhasla. Dlho som sa prehadzovala na posteli a nakoniec sa mi predsa len podarilo znova zaspáť. Keď som sa ráno prebrala druhý raz, v izbe už bolo jasné svetlo.

Na stoličke ma čakalo elegantné vychádzkové oblečenie od športového výrobcu, ktorý ma kompletne obliekal. Potešilo ma, že má naša firma (už som si ju tak sama pre seba označovala) práve takého sponzora.

Fyzicky som sa cítila výborne. Ustavičná ospanlivosť sa po-
minula.

Nemusela som sa náhliť, preto som sa obliekala pomaly, no
chveli sa mi ruky. Chodila som po izbe, premýšľala a usporadú-
vala som si v hlave všetko, čo by som pri pohovore mala o sebe
povedať. Nič som v živote nedokázala ani nedosiahla. Pracujem
síce už dosť dlho, ale legálne ešte ani deň.

Podľa dohody som počkala na Laru a spoločne sme vyšli
z bytu. Priestranná chodba poskytovala možnosť vydať sa
troma smermi. Na bielych stenách viseli v rovnomerných roz-
stupoch rámy s fotografiami tvárí: zrejme vzorní zamestnanci,
ktorých úspech mal motivovať ostatných. Zamierili sme rovno
po modrom koberci, na ktorom som si všimla nejaký slogan
a logo copyrightu. Pri chôdzi nás sprevádzali upreté pohľady
sivých bezpečnostných kamier.

Vo výške očí som zbadala veľký plagát s piktogramami, ktoré
zobrazovali pravidlá obliekania v tejto firme. Všetko nasvedčo-
valo tomu, že si na seba prvý raz v živote budem musieť dať
nočnú moru menom zelený nohavicový kostým a ohyzdnú
bielu blúzku so špicatým golierom. Vydesila ma aj povinná
dĺžka vlasov.

Prešli sme už asi dvesto metrov. Radšej som kráčala opatrne,
s presne vyrátanými pohybmi, hoci som si pritom pripadala ako
postava z pantomímy. Uvedomovala som si, že v tomto strikt-
nom prostredí musím pôsobiť celkom nepatrične. V duchu som
si však hovorila, že ak tu naozaj mienim pracovať, niečo budem
musieť obetovať. Pretože o tom, že ide o astronomicky bohatú
spoločnosť, som pri pohľade okolo seba nepochybovala.

Dorazili sme do priestrannej miestnosti koloniálneho štýlu
rozdelenej na menšie časti bielymi múrmi a umelohmotnými
prehriadkami. Lara ma nechala osamote. Hoci vnútri vládol
chlad, bola som celá spotená.

Privítala ma mladá černošská asistentka s modrou plasto-
vou menovkou na hrudi, na ktorú zlatou farbou vyryli meno
a identifikačné číslo. Mala oblečený zelený nohavicový kostým

a bielu blúzku s ostrým golierom. Vyjachtala som čosi, čo sa malo podobáť na pozdrav, ale vyznelo ako nadávka. Dievčina ma usadila do koženého posuvného kresla a poprosila, aby som chvíľočku počkala. Ochotne som prikývla, lebo nervozita ma zmohla a potrebovala som sa pred pohovorom skoncentrovať.

Srdce mi prudko búchalo. Obávala som sa, aby som teraz, v rozhodujúcej chvíli, niečo nepokazila. Ruky som si položila na kovové operadlá a prstami som z celej sily stískala rohy, aby som sa upokojila. Pomohlo mi to akurát ešte viac znervóznieť.

Sedela som nehybne, ale naokolo vládol ruch. Drnčali telefóny, elektronicky klepotali tlačiarne, s tichým bzukotom odchádzali faxy. Sekretárky sa rezko zvrátili. Ak sedeli, rýchlo hovorili do telefónov a štrngotali kávovými lyžičkami. Všetky tie zvuky ani trochu nelahodili mojim ušiam.

Dívala som sa pred seba, do obrovského obloka. Znechutene som si prezerala aj laminátové kvádre, ktoré asi mali predstavovať hypermoderné stoly. Na každom z nich stál priesvitný počítač. Na korkovej nástenke dominoval nápis, že počas pracovného času je surfovanie po webstránkach zakázané.

Prvý raz som vážne zapochybovala, ako to celé dopadne. Sebadôveru mi dodával iba osviežujúci prúd vzduchu z nehluchnej klimatizácie. Hľadela som na odchýlené dvere do vedľajšej miestnosti. Napokon odtiaľ po dlhých minútach zaznelo moje meno. Vykročila som.

Miestnosť, v ktorej som sa ocitla, bola oveľa väčšia ako predchádzajúca, ale pracovalo v nej omnoho menej ľudí. Priestor napriek rozľahlosti a všetkým vymoženostiam elektroniky vyzeral bezfarebne, ubíjajúco a stiesnene. Za dlhým stolom podkovovitého tvaru sedeli v odstupoch vedľa seba asi dvanásť muži a štyri ženy. Podobali sa na tých z konkurzu na štadióne. Možno som mala znova do činenia s tými istými, ale to som

nedokázala rozpoznať. Ich rozstupy kopírovali stolné lampy s liatinovými stojanmi.

Muži nosili jednotné oblečenie: tmavomodré dvojradové obleky s tenkým pásikom a nápadné tmavomodré košeľe, ktorých goliere mali predĺžené cípy. Manžety priveľmi vyčnievali z rukávov saka, zrejme aby vynikli okrúhle gombíky z tyrkysovej perlete. Uzol kravaty bol viazaný anglickým štýlom napoly. Mali aj podobne vkusne zastrihnuté i nagélované vlasy so zreteľnými stopami hrebeňa. Bokombrady ledva naznačené, ale s dokonale udržiavanou dĺžkou.

Vyzerali ako typickí predstavitelia rás z turistických dovolenkových katalógov, akých síce vo vytúženej krajine stretnete, ale zistíte, že sú oveľa škaredší. Plavovlasý Európan zo severu, čiernovlasý Španiel s počernou pleťou, fúzatý a chudý Arab, nízky čiernovlasý Japonec, vysoký, robustný a kučeravý černocho, šarmantný nízky Juhoameričan s havraními vlasmi.

Na bielych menovkách mali pod priesvitnou fóliou priesviská, také tuctové, že vyzerali skoro ako pravé: Johansson, Callabrese, Randers, al-Ámirí, Sato, Suwajlam, de Arnau a ďalší.

„Dobrý deň!“ ozvala som sa.

Odzdravili. Jeden z nich hneď rozprával: „Vitajte u nás, slečna Chibaka!“ a podal mi ruku. „Alebo jednoducho China?“ spýtal sa. Bez toho, že by odo mňa dostal akúkoľvek odozvu, mi začal tykať.

„V prvom rade mi dovoľ, aby som ti v mene nás všetkých zablahoželal k úspechu v konkurze. Podobný výsledok dosiahli iba traja ďalší uchádzači. Určite to nebolo ľahké, ale zvládla si to skvele.“ Pokynul mi smerom k širokej štýlovej stoličke z čiernej kože.

Trochu obradne som si ju prisunula a usadila som sa. Naďalej sa mi však nedarilo pôsobiť pokojne. Podali mi zalievanú kávu Douwe Egberts, pohár s japonskou nesýtenou minerálkou Huashan, dva drobné čokoládové keksíky Bahlsen a tri biele vrecúška s diétnym cukrom Atkins. Mám rada, keď sa naozaj podstatné veci robia precízne.

„Ďakujem vám. Urobila som všetko, čo bolo v mojich silách. Celé mi to ešte stále pripadá úplne neskutočné!“ odvetila som. Neverila som, že z mojich úst vychádzajú takéto trápnosti!

„Chápem tvoju radosť. Dúfam, že ťa nesklamem, keď poviem, že nás hneď teraz čaká veľmi veľa spoločnej práce,“ pokračoval v tykaní aj muž, ktorý mal na menovke napísané Oscar Randers. Tak sa tuším volá jeden britský výrobca pneumatík pre tiráky.

„Presne na to som tu,“ odpovedala som. Krivý úškrn, ktorý sa mi zjavil na tvári, predstavoval pokus o úsmev. „Ale dúfam, že sa nenahneváte, keď vás preruším a na úvod položím jednu otázku ja vám?“

„Vôbec nie. Sem s ňou, China! Už na záznamoch z konkurzu sme si všimli, že sa rada pýtaš,“ odvetil a usmial sa.

Zato ja som si ešte nevšimla ani to, ako sa táto firma vlastne volá, chcela som mu povedať. Spýtala som sa však niečo iné: „Smiem vedieť, na akú pozíciu som bola prijatá? Bývam tu už tretí deň, no zatiaľ mi to nik nepovedal. Asi uznáte, že konkurz bol trochu netradičný, preto by som hneď na začiatku spoločnej...“

„Veľmi dobre ti rozumieme,“ prerušil ma ktosi druhý. Prečítala som si, že sa volá Alexander Muster. To meno asi zobral zo vzoru správne vyplnených šekov v banke. „Ale ver nám, že keby sme mohli, rovno ti to povieme. Ale nedá sa, pretože presné pomenovanie pre prácu, ktorú ti ponúkame, ani neexistuje. Zatiaľ...“

Tak to mi fakt pomohlo! Už som vôbec ničomu nerozumela. Moji zamestnávateľia nevedia, na akú pozíciu ma prijímajú!?

„Celý problém je zložitejší a netýka sa iba džobu, o ktorý sa uchádzaš. Preto dovoľ, aby som začal trochu obšírnejšie. Určite vieš, že najväčšie problémy dnešného sveta priniesla globalizácia,“ pokračoval zasa Randers. „Počula si niekedy pojmy ako limity rastu, vek plytvania, hranice demokracie alebo tretia vlna?“

„Niečo sa mi marí,“ ale veľmi hmlisto, pomyslela som si. Dúfam, že ma z toho nechcú skúšať, lebo si opäť koledujem o strápanie. „Znie mi to ako blúdenie ekonomiky alebo čínsky variant. Takéto a podobné titulky občas vidím, keď pri surfovaní po programoch narazím na správy,“ odvetila som a váhavo som kývla hlavou.

„Je to približne tak. Základné fakty zrejme poznáš. Takže ti hneď môžem povedať, že ak sa rozhodneš našu ponuku prijať, tvoja práca bude mať globálny charakter. A veríme, že aj význam. V prvom rade však potrebujeme vedieť zásadnú vec. Bola by si ochotná pracovať v špeciálnej vojenskej jednotke?“

„Asi áno. Áno,“ vyjachtala som. Pred očami sa mi mihli obrazy z večerných správ: bombové teroristické útoky, únosy lietadiel, politické atentáty, vydieranie, demonštrácie radikálov. Vraj sa to v televízii vysiela preto, aby sa v spoločnosti udržala pasívna demokracia. Lenže, uvedomila som si, ak to človek zažíva na vlastnej koži, ani náhodou nejde o ilúziu spoluúčasti, ktorá sociálne umŕtvuje. Vtedy ide o život.

„Neprekážalo by ti riešiť extrémne situácie, pri ktorých nie je vylúčené ani ohrozenie života?“

Mala som sto chutí povedať Randersovi, že takú prácu som už mala. Ale domyslela som si, že to isto vie. „Nie, neprekážalo.“

„Dobre, China,“ odvetil Randers. „Veľmi dobre.“

Potom mi na striedačku rozprávali o výsledkoch úvodného vedomostného testu. Samozrejme, vyhýbavo. Konkrétne som sa dozvedela iba to, že som nezískala ani tretinu z maximálneho možného počtu bodov. Vraj mám určité slabiny v abstraktnom myslení. Pokojne mi mohli otvorene povedať, že som v geometrii a v slovných úlohách tupá – neurazila by som sa.

Zjavne to pre nich bola profesionálna rutina. Hovorili ideálnym tempom, na úplnej hranici prietokového množstva znakov, ale práve tak, aby sa u príjemcu neprekročila kapacita vnímania. Vyjadrovali sa strojene, ale tón vždy zodpovedal presnému

zmyslu viet. Už mi bolo jasné, kto chodí na šialene drahé kurzy správneho prednášania na firemných prezentáciách. Evidentne však na túto pozíciu nechceli prijať hocikoho.

Ešte predtým, ako ma nechali odpovedať, ponúkli mi makadamové oriešky. Odmietla som. Zapísali si to. Presnejšie, do svojho strieborného notebooku si to zaznačila jedna z asistentiek, ktorá by pokojne mohla kráčať po milánskom móle v čase haute couture, no pochybujem, že by zarobila také peniaze ako tu.

Počas nasledujúcej hodiny som sa dozvedela hrbu detailov o svojom IQ, laxnom prístupe k problémom a nesvedomitosti. Akoby som to nevedela!

Pokračovalo sa sériou rýchlych otázok a mojich pomalých odpovedí.

Ktorá televízna reklama ťa naposledy zaujala? Aký parfum práve používaš a podľa čoho si si ho vybrala? Akú časťku priemerne mesačne míňaš na nákup potravín, nápojov, oblečenia a krmiva pre domáce zvieratá? Koľko peňazí obetuješ počas rovnakého obdobia na kozmetiku? Vlastníš auto, ak áno, akej farby a triedy? Používaš vlasový kondicionér? Máš doma počítač, ak áno, stolový alebo laptop? Kopíruješ si hudobné cédečky? Fajčíš, ak áno, aké cigarety a prečo? Ako zvyčajne tráviš sobotňajší večer? Zaujímaš sa o dianie v šoubiznise? Ktoré časopisy pravidelne čítaš? Používaš internet, ak áno, po akých webstránkach najradšej surfuješ? Kedy si naposledy čítala knihu? Sleduješ sezónne zľavy v hypermarketoch a inšpirujú ťa pri nákupoch? Farbiš si vlasy?

Potom vytiahli akýsi dotazník a opäť ma nútili promptne odpovedať. Vymenuj tri kritériá, ktoré považuješ za najdôležitejšie pri rozhodovaní o kúpe pečiva a jogurtov! Ktorú banku z tých, ktorých služby využívaš, považuješ za svoju hlavnú banku? Odporučila by si túto banku svojim rodinným príslušníkom a známym? Vyber len jednu možnosť: A) určite áno, B) skôr áno, C) skôr nie, D) určite nie. Ktorú z nasledujúcich značiek

bezvaječných cestovín poznáš aspoň z počutia? Nasledoval nekonečný zoznam. Mechanicky som odpovedala „áno, poznám“, „nie, nepoznám“. Jedna značka ma však upútala. Nevedela som, že Taster Jimmie's Choice je aj značkou bezvaječných cestovín!

Do akej miery je pre teba v tvojom osobnom živote dôležité 1) sledovanie burzových správ, 2) každodenné nosenie dáždnika, respektíve pláštá do dažďa, 3) priateľstvo a spolupatričnosť s inými, 4) odpovedanie na prijatú SMS? Vyber len jednu možnosť: A) nevyhnutné pre môj život, B) veľmi dôležité pre môj život, C) skôr dôležité, D) menej dôležité, E) nedôležité, F) bezvýznamné pre môj život. Nakupuješ vôbec niekedy bylinkové čaje porciované vo vrecúškach okrúhleho tvaru? A) áno, B) nie. Ak áno, koľko balení kupuješ v priemere za mesiac? A) menej než 1 balenie, B) 1 balenie, C) 2 – 3 balenia, D) 4 – 6 balení, E) viac ako 6 balení.

Práve, keď som prestala byť nervózna a začala som sa nudiť, Randers mi nečakane položil ďalšiu otázku: „Bola si niekedy na street party?“

„A vy nie?“ opáčila som.

„Ja nie,“ odsekol Randers sucho. Vtedy som pochopila, že nešlo len o jedno z x kontrolných opýtání. Prvý raz som si všimla jeho trochu nervózne a prudké spôsoby. V tvári sa mu zračil ustavičný chvat.

„Áno, bola som na street party. Veľakrát. Je to predsa normálka, dnes celkom bežná vec. Patrím k party generácii, chodíme na každú tanečnú akciu. Musíte o tom vedieť, píš o tom všetky noviny. Aj v televízii vysielajú samostatný program s reportážami z akcií. Je to prosto náš spôsob zábavy. Príde víkend, tak ideme von. A kam sa dá v tomto meste ísť? Jedine na tanečné parties! Sú fajn.“

Rozrozprávala som sa, hoci ma o to nik nežiadal. Asi je naozaj pravda, že s takým oduševnením ako o parties dokáže moja generácia hovoriť iba o drogách a počítačových hrách. Zneistela som a nervózne som sa pohrávala s kávovou lyžičkou.

„Organizovala si niekedy takéto podujatie?“

Okamžite som to chcela poprieť, no zaváhala som. Uvedomila som si, že sa na to určite pýta iba preto, lebo odpoveď už dávno vie.

„Áno,“ priznala som.

„Pýtal som sa preto, lebo jednou z činností, ktoré robíme, je organizovanie práve takýchto podujatí.“

„Takže vy ste promotéri? Nejaká veľká bookingová agentúra?“ potešila som sa.

„V istom zmysle áno. Ale to všetko ti vysvetlíme neskôr. Zatiaľ ti prezradím len toľko, že ťa v najbližších týždňoch čaká intenzívny doškoľovací kurz. Si fyzicky mimoriadne zdatná a, prečo to tajiť, podľa výsledkov aj všestranne športovo talentovaná. Rovnako úprimne poviem, že tvoje vedomosti sú vzhľadom na vek značne plytké. Máš sklon preceňovať svoje znalosti i schopnosti, China. Istý potrebný základ sme však v tebe objavili a musíme ho rozvinúť. Predovšetkým je tu tvoj zvláštny psychický stav a naozaj nezvyčajná odvaha. Lebo ten, kto sa bojí, túto prácu vykonávať nemôže. Preto ti na mesiac pridelím osobného trénera a učiteľa. Ak všetko pôjde podľa plánu a ja predpokladám, že áno, potom sa o štyri-päť týždňov naplno pustíš do práce.“

To ma dorazilo. Rozhnevaná som nechtiac hlasno cinkla lyžičkou o pohár. Náhle sa rozhostilo ticho. Všetci svorne sklopili zraky a ja som mala z ich sklonených čiel vyčítať, čo si o mne vlastne myslia.

Pred sebou som videla čelá, nosy, oči, pery. Vnímala som ich ako tovar vo výklade cez plexisklo. Zmocnila sa ma stiesnenosť. Nachádzala som sa tam, a predsa som tam nebola, otupená, a predsa sústredená. Zmätenie ma ochromilo, bolo to ako spánok s otvorenými očami.

Aké doškoľovanie? Ja, ktorá som z univerzity zdrhla sa mám vrátiť do lavice? Prečo? Čo sa mám naučiť? A hlavne, čo budem potom robiť?

Na všetko som sa chcela opýtať, ale v hrdle som mala guču. Aj môj pohľad musel byť rozpačitý.

„A aký vlastne budem mať plat?“ vyhrklo zo mňa nakoniec, hoci som si chcela otázku dôkladne premyslieť. Namiesto iskrivej a duchapľnej reči som sa opýtala na peniaze! Mojim zamestnávateľom však predsa musí byť jasné, že aj keby mi dali výplatu tunajšej sekretárky, bol by to pre mňa hotový majetok.

Otázkou som však zjavne preklenula vzniknuté napätie, pretože oproti mne sa rozozvučal smiech. Znel prirodzene, ale kto to už dnes vie posúdiť?

„Dobrá otázka,“ odvetil Randers, „odpoviem na ňu ja. Ako tvoj učiteľ to mám dokonca napísané na výplatnej páske.“

To, čo povedal, bol zrejme manažérsky humor, pretože jeho kolegovia sa opäť zasmiali. Zato ja som sa cítila trápne aj zaňho. Už som však vedela, že keď som prešla týmto všetkým, prijmem aj navrhnuté doškolovanie. Čo iné mi v tejto chvíli zostáva? Pozornejšie som si prezrela svojho školiteľa.

Bol to síce územčistý mladý muž, ale mal ostré, prenikavé oči, zduchovenú tvár a suverénne správanie. Prekypoval ironickou bezočivosťou človeka, ktorý skoro a ľahko dosiahol kariérny úspech. Očné bielka mu pretínali krvavé žilky. Pravdu povediac, keby si pri svojich príjmoch nevedel zaplatiť istý nepopierateľný šarm, bolo by jeho zotrvanie vo funkcii na pováženie.

Potom sa Randers rýchlo naklonil ponad stôl ku mne, zašepkal mi sumu a opäť sa decentne usadil. Zmeravela som. Zízala som naňho s otvorenými ústami. V horúčkovitom chvate som zvažovala, čo to má znamenať. Neveriacky som stiahla obrvy. To číslo som naposledy počula v jednej reklame na novú švédsku limuzínu, s ktorou si vraj zároveň kupujete prestíž doma i v zahraničí. Nevyzerala zle, ale tá cena sa mi zdala premrštená aj za kamión.

Pribrzdi, hovorila som si. Nevedela som, či nesnívam a nezaotávam sa do nejakého šialeného sebaklamu. Najprv mi na-

padlo, že sa mi Randers vysmieva. Od samej netrpezlivosti som však nevládala ani odporovať. Asi príliš ostýchavo a rozpačito som sa spýtala: „To už za prvý rok?“

„Nie,“ odvetil. „Asi sme sa nerozumeli. Mal som na mysli mesačnú mzdu. Ale sú v tom už aj výdavky na obliekanie a produkciu. Podrobnosti ti vysvetlím neskôr. Samozrejme, plat za prvý mesiac máš istý, aj keby sme zmluvu nakoniec nepodpísali. Rekvalifikačný kurz ti hradíme v plnej výške.“

Zakrútila sa mi hlava. Toto nemôže byť pravda! Jeho slová ma opájali. Takýto vývoj som neočakávala ani v najsmelších snoch. Slabo som si uvedomovala, že takýto príjem so sebou určite prinesie špeciálne pracovné podmienky, ale spontánna radosť, ktorú som cítila, prebila všetky podobné myšlienky.

„Rozumiem,“ vyjachtala som. Na otázku, či som s platom spokojná, som neodpovedala, iba mechanicky kývla hlavou. Isto mi iskrili zreničky. Ústa sa mi samy rozosmiali.

Moje tiché nadšenie uzemnili profesionálne pohľady, ktoré sa na mňa upierali spoza stola. Zároveň mi však potvrdili, že nešlo o súcitnú lož, ale o ozajstnú pracovnú výzvu, ktorú mám naplniť. Natoľko som sa poznala, aby som vedela, že urobím všetko preto, aby som nasledujúcich tridsať dní nezlyhala.

„Ešte zopár praktických otázok,“ povedal Randers. „Najbližší mesiac budeš bývať tu. Asi najskôr potrebuješ zájsť domov po veci. Prídeš naspäť zajtra, alebo tu môžeš rovno zostať?“

„Radšej zostanem tu,“ povedala som nástoľčivo. Túto šancu si už za nijakých okolností nenechám ujst!

„Si si istá? Určite si nemusíš vziať nič z domu, ani nechceš nikomu nechať odkaz?“ spýtal sa.

„To už vôbec nie!“ odvetila som dôrazne, hoci som sa cítila veľmi vyčerpaná. Nohy mi oťaželi, v hlave mi čosi bzučalo a srdce mi prudko tlklo.

Po silných vzrušeniach mávam tvrdý a hlboký spánok. Zobudila som sa na hlasné pípanie. Otočila som sa za zvukom a zbadala som digitálne číslice, ktoré ukazovali 06:00. V byte pribudol budík, už nastavený. Čo najrýchlejšie som vstala. Prvýkrát ma na novom pôsobisku čakal pracovný režim. A bol ešte tvrdší, než som predpokladala.

O siedmej som už vybiehala na prvé kolo ranného rozbehu. Nebola som vo veľkej telocvični sama, no to neznamenalo, že som sa v nej necítila celkom maličká a stratená. Bol so mnou tréner, čierny Američan Nigel Lensen, ktorý bol pred desiatimi rokmi majstrom sveta v behu na štyristo metrov cez prekážky.

Ani jeho prítomnosť ma už neprekvapovala. Takéto veci tu zjavne boli bežné. Mala som z toho všetkého v mysli chaos, ale pomaly som si zvykala. Čo zo mňa vlastne chcú urobiť? Nemala som tušenie. Povedala som si však, že budem trénovať a študovať stopercentne, aj keby som tomu mala obetovať všetko. Pre každý prípad som sa mala na pozore.

Lensen ma od prvého dňa neuveriteľne driloval. Ráno ani tak nie, vtedy som zakaždým absolvovala skôr dlhšiu rozcvičku pred náročnou výučbou. Poobede a večer som však zažívala peklo.

Trénera zrejme platili zlatom, pretože sa najprv správal zbytočne servilne, čo ma roztrpčovalo. Keď bol so mnou nespokojný, skrýval to za hlúpe čistenie okuliarov a dýchanie na displej hodín. Kritizoval váhavo. Tak som naňho po pol hodine nakričala, že nad sebou potrebujem silnú ruku, inak okamžite zleniviem.

To zapôsobilo. Hneď na mňa zareval, že som drevená a úplne neschopná. Konečne vyhlásil niečo, čo si naozaj myslí! A o chvíľu toho povedal oveľa viac, než som si pôvodne želala počuť.

Vytiahol stopky a až do konca premiérového tréningu mi robil výkonnostné testy. Plávala som, šprintovala, posilňovala, ložila a boxovala, až zo mňa cícerkom tieklo.

Výsledky mi Lensen čítal, keď som už osprchovaná ležala na ležadle. V oranžovom prísivite svetelných tienidiel som podstupovala thajskú regeneračnú masáž. Čísla z výsledkových listín som nedokázala posúdiť, no jemu pripadali hrozivé.

Potom som šla na vodoliečbovú terapiu. Ako kulisa bublania horúcej vody vo vírivej vani znel opäť Lensenov hlas. Hovoril, že limity, ktoré mám po mesiaci podľa vedenia spoločnosti splniť, sú podľa neho nereálne. Na rozdiel od jeho slov pôsobil perličkový kúpeľ blahodarne. Ponárala som sa do tekutej páľavy. Dno bolo vystlaté rôznofarebnou mozaikou so vzormi mušlí.

Keď som stála pod sušičom na vlasy, zozadu na mňa sálali vlny tepla. Spredu mi Lensen opakoval, aby som na sebe makala. Inak bude zle!

Vyučoval ma Randers. Opäť mi tykal a ja som mu vykala – až do úplného konca. Jeho úloha učiteľa spočívala v tom, že predomňa položil stoh kníh a sadol si o dve lavice ďalej oproti mne. Ukázal mi, ktorou publikáciou mám začať. Prikázal, aby som všetky učebnice prečítala počas nasledujúcich siedmich dní a pochopila ich natoľko, aby som dokázala zodpovedať akúkoľvek otázku týkajúcu sa obsahu.

Boli to hardcovery, skriptá a každé malo najmenej dvesto strán. Márne som sa usilovala pôsobiť bezstarostne. Nemožné, hovorila som si. To sa jednoducho nedá stihnúť! V živote som toho síce prečítala vcelku dosť, ale ani zďaleka nie takým tempom.

Zreteľne som cítila, ako mi búši v hlave. Hrdlo mi zovrelo sucho, akoby mi v ústach tlel pridusený oheň. Pozorovala som Randersa a nevydala som zo seba ani hláska.

Odvrátila som zrak a očami som premeriavala nevelkú miestnosť s vysokým stropom. Zjasňovalo ju súvislé a rozptýlené svetlo z početných lúčov. Do trámov v strope bola vsadená klimatizácia. Prednú stenu tvorila projekčná obrazovka. Stoly a stoličky boli obtiahnuté jasnočerveným vinylom. V pozdĺžnych poličkách naľavo i napravo ležali hrubizné knihy. Podľa prebalov som rozpoznala niektoré značkové slovníky a encyklopédie.

Už som vedela, že v učebni strávim veľa času a určite tam nebudem chodiť rada. Netrúfla som si však protestovať. Keď Randers dohovoriť, mlčky som prikývla na súhlas. Zhurta som sa pustila do štúdia, hoci som vôbec nevedela, čoho vlastne.

Prvá kniha mi osvetlila aspoň to, o aký odbor zhruba pôjde. Priznám sa rovno, že autorov pohľad na činnosť organizácií ako Svetová banka alebo Medzinárodný menový fond mi bol ukradnutý. To, že bol zákulisný a odhaľoval veci, ktoré sa nedostanú do televíznych správ, ma zrejme malo dojať. Srdce mi síce išlo puknúť, ale akurát tak od nudy.

Za naklonenou obdĺžnikovou pracovnou doskou som sa v prvej kapitole dozvedela, že lídrom bruselských lobistov je Európsky okrúhly stôl priemyselníkov, v skratke ERT. Založili ho v roku 1983 a tvorí ho 45 majiteľov najväčších nadnárodných korporácií v Európe. Medzi zastúpenými spoločnosťami sú Nestlé, Philips, Siemens, Total, Danone, Nokia, Renault, Sony, Volvo a ďalší giganti. Akoby som čítala názvy ulíc v centre mesta!

ERT lobbuje v inštitúciách v Bruseli a presadzuje obrovské investičné zámery, ktoré otvárajú cestu podnikaniu vo všetkých krajinách sveta. Spolu s Medzinárodným menovým fondom a Svetovou bankou tvrdo určujú pravidlá pri poskytovaní pôžičiek rozvojovým krajinám.

Takéto a podobné vety som sa bifflovala ustavične. Tri dni mi trvalo, kým som sa naučila, akými drastickými podmienkami sa pôžičky chudobným štátom podmieňujú. Práve úvermi sa posilňuje pozícia nadnárodného kapitálu, ale zhoršuje sa postavenie väčšiny obyvateľov chudobnej strednej a východnej Európy i tretieho sveta. Sociálne a ekologické zákony investorom prekážajú. Preto sa škrtá vo verejných výdavkoch, čo má za následok nedostupnosť zdravotníctva i vzdelania, prudké zvyšovanie cien základných potrieb, prepúšťanie, nezamestnanosť a obmedzovanie ľudských práv.

Nečítala som ľahké, oddychové texty. Spočiatku ma vyslovene otravovali, no čoskoro som si zvykla. Postupne som už informácie ani nespracúvala, ale doslova hltala. Vtedy som už chápala aj to, že medzi zdevastované krajiny – hoci sa to na prvý pohľad možno nezdá – patrí aj moja.

Dovtedy som vôbec netušila, že iba sedemnášť konglomerátov pokrýva polovicu svetového obratu z audiovizuálnych médií. V hudobnom priemysle dokonca šesťdesiat percent trhu vlastní len päť spoločností. Rozdielne názvy značiek predstavujú len šifrované mená jedného a toho istého podniku, ktorý má rôznych správcov. Osemdesiat percent svetového obchodu kontroluje skupina asi 40 tisíc ľudí, ktorí sa nazývajú aj Súkromné ministerstvo hospodárstva. Premýšľala som, koľko percent z tej štyridsiatky asi tvorí táto firma?

Už pri tretej knihe som si všimla, že viac-menej všetky témy sa točia okolo jednej hlavnej: globalizácia. Uvedomila som si, že práve týmto slovom sa vyjadruje nový a všeobecný pocit, že sa verejné veci ľuďom vymykli z rúk. V mojom prípade to ešte donedávna platilo stopercentne. A ani teraz som k tomu nemala ďaleko. Pretože čo by som asi odpovedala, keby sa ma niekto spýtal: prečo vo firme, s ktorou nemám ani podpísanú zmluvu, už niekoľko dní bývam, celé dni čítam knihy a trénujem sama na štadióne, ktorý by mohol hostiť olympijské hry?

Paradoxne, isté odpovede na svoju situáciu som nachádzala práve v knižkách, ktoré som čítala. Dozvedela som sa, že v naj-

hlbšom význame slova globalizácia sa odráža práve neurčitosť a neusporiadanosť sveta, ktorý sa ženie dopredu už len vlastnou zotrvačnosťou. Chýba centrum, ovládací panel, riadiaci úrad. Na prvý pohľad zložené slovo znamená vlastne to, čo sama veľmi dobre poznám – nový svetový neporiadok.

Termín globalizácia sa vzťahuje na globálne účinky, nezamýšľané a nepredvídané, nie na naše iniciatívy a predsavzatia. Jednoducho, globalizácia nepredstavuje to, čo chceme, odmietame alebo v čo dúfame, ale to, čo sa nám všetkým deje, čo sa nás všetkých týka, bez ohľadu na to, či si to želáme, alebo nie.

V kapitalizme existuje len jedna univerzálna vec – trh. Štáty sa zmenili na burzy a investičné spoločnosti. Najidiotskejšie televízne programy majú taký úspech preto, lebo primerane vyjadrujú situáciu v našich firmách.

V tej chvíli bolo už poučiek a cudzích slov priveľa. Prestávala som rozlišovať, čo je naozaj dôležité. Uvedomovala som si, že čítam asi dosť podstatné záležitosti, ale nemala som dosť času na štúdium podrobností. Tlačil ma termín. Musela som sa ponáhľať.

Z hľadiska zážitkov tvorilo prvých sedem dní štúdia asi najnudnejší týždeň v mojom živote. Pokiaľ však ide o vzdelávanie, toľko vecí naraz som sa za taký krátky čas nikdy predtým nedozvedela.

Aj po fyzickej stránke som sa rýchlo dala dohromady. Jazvy a modriny sa zahojili. Bolesť v kostiach ustúpila. Boky mi spevnili. Štúple plecia sa vyplnili a zosilnili. Vpadnuté a akoby lačné líca sa rozšírili. Aj porcelánová a priesvitná pokožka konečne dostala živší odtieň. A základná rada z článkov v kozmetických rubrikách mienkotvorných ženských magazínov predsa znie: záblesk zdravia ihneď rozjasní tvár.

Asi naozaj platí, že človeku nič nezvyšuje sebavedomie tak, ako keď sa znenazdania ocitne pred úlohou, ktorú musí zvlád-

nuť z vlastnej iniciatívy a vôle. Najprv sa hrozí najmä toho, čo je nezmerateľné, neuchopiteľné, zato všetko ohraničené, všetko určité ho vyzýva na skúšku a stáva sa mierou jeho sily.

Vedomie, že ma čakajú ešte tri týždne výučby, mi paradoxne dodávalo istotu. Musím to zvládnuť!, hovorila som si. Dostala som ďalšiu hrbu kníh.

Veľmi mi pomáhalo pravidelné cvičenie, ktoré som absolvovala trikrát denne. Tréningový program sa stával náročnejším. Intenzívne som trénovala kung-fu a oveľa dôslednejšie aj posilňovala. Hodinu denne som trávila v bazéne a večer ma zakaždým čakali štyri kilometre na bežeckej trati. Zlepšovala som sa takisto v šprintoch i v plávaní.

V prestávkach som jedla veľa ovocia a denne som vypila liter a pol stopercentných džúsov a nesýtených minerálnych vôd. Prázdne poháre a podnosy po mne upratovala Lara.

V štúdiu som neustále napredovala.

Doobeda som sa zväčša držala dobre. Ale po obedňajšej prestávke a tréningu bol nástup naspäť do učebne drsný. Písomná mi pred očami skákali a tancovali. Nedokázala som sa sústrediť.

Najhoršie mi bolo, keď som občas v študovni osamela. Pripadala som si ako na rozľahlom, hmlou obostretom, nepriechodnom a neskrotnom území nikoho, ktoré sa rozpína kdesi ďaleko za dosahom mojich možností.

Usilovala som sa nepoplieť v pojmoch a v množstve cudzích slov. Obrovskú hrbu novej látky som sa v pamäti snažila roztriediť. Pokúšala som sa postupovať systematicky a učivu naozaj rozumieť. Zatiaľ som mala dojem, že materiál prevažne chápem, hoci som ešte prednávalom o väčšine týchto vecí nemala ani šajn.

Už som vedela, prečo má zahraničný kapitál, ktorý prichádza do chudobných krajín, zväčša špekulatívny pôvod. Ide totiž o firmy, ktoré akurát využívajú chýbajúce sociálne a ekologické zákony. Ovládnu trhy a likvidujú celé priemyselné odvetvia.

Politika vynucovaná Svetovou bankou vraj k sľubovanému ekonomickému rastu nevedie. Naopak, väčšinou po nej zostávajú dlhy. Ak jednotlivé krajiny nechcú, aby podlžnosti ďalej rástli, musia platiť značné čiastky za úroky. Nedokázala som to posúdiť, ale podobné vyhlásenia sa mi zdali trochu pritiahnuté za vlasy.

Vôbec som nechápala, čo mám so všetkými takýmito správami spoločné?! Hádam sa len nemám stať poradkyňou pre utajené informácie o globalizácii? Navyše, ako môžu byť tieto fakty utajené, keď o nich autori napísali desiatky kníh? Ako samizdaty tieto učebnice vytlačené na kriedovom papieri a s farebnými obrazovými prílohami nevyzerali ani náhodou.

Na čej strane stojím ja – kritikov, alebo kritizovaných? Niečo mi tu nehralo. A to som ešte netušila, že ma čaká sedem drsných kapitol venovaných oblasti, o ktorej som nevedela vôbec nič.

Čoskoro som však pochopila, že poľnohospodárstvo sa jednoducho nedalo vynechať. Najužšie totiž súvisí so životným prostredím, kde sa páchajú najväčšie škody. Namiesto miestnej sebestačnosti uprednostňujú nadnárodné korporácie dovoz úzkeho počtu predražených zahraničných produktov. V dôsledku toho vzniká monopolná nadvláda superznačiek. Nastáva nedostatok lacných a dostupných potravín a v niektorých štátoch dokonca hladomor. Milióny ľudí sa preto ustavične sťahujú.

Príliš rýchlym tempom sa rozširuje skupina takzvaných podzamestnaných, ľudí, ktorí z rôznych dôvodov pracujú podstatne menej, než by si priali. Navyše dostávajú také nízke platy, ktoré im nevystačia ani na uspokojenie základných potrieb. Takže opäť niečo, čo sa týkalo aj mňa!

Ilúziou sa ukázala aj moja predstava, že nadnárodné spoločnosti pomáhajú znižovať nezamestnanosť. Ony nevytvárajú nové pracovné príležitosti, skôr ich šikovne rozmiestňujú po celom svete, aby mohli znížiť platy a náklady na zdravotné poistenie a na ochranu životného prostredia.

Dosť ma zarazili kauzy, ku ktorým došlo výhradne vinou transnacionálnych spoločností: rozšírenie a prehĺbenie fran-

cúzskeho prístavu Le Havre a následné poškodenie národného prírodného parku pri ústí rieky Seiny. Výstavba umelých nádrží na chov rýb uprostred chránenej rezervácie Val di Comacchio v Taliansku. Financovanie bane firmy Bolinden na juhu Španielska, kde sa pretrhla nádrž s toxickými látkami, čo spôsobilo katastrofu v prírodnom parku Doana.

Watergate na entú! A pritom som sa dostala iba na začiatok desaťstranového zoznamu.

18

Do vecí mi nevniesol jasno ani Randers, ktorý na ôsmy deň znova prehovoril. Našťastie, nie trápnyymi manažérskymi žartíkmi, ale k veci. Konečne sa na mňa nepozeral nervózne skúmvým, kontrolujúcim pohľadom, ktorý na mňa inak spod privretých viečok upieral vždy, keď som sedela nad knihami.

„China, určite ťa zaujíma, prečo sa učíš práve toto, a nie voľačo celkom iné.“ Začal skutočne objavne.

„Máte absolútnu pravdu, pán Randers,“ odvetila som.

„Zatiaľ ti prezradím len tolko, že spomínaných tridsať dní predstavuje iba tvoj prvý deadline. Záverečný termín príde o desať mesiacov. K tomuto dátumu smeruje všetko tvoje snaženie vo firme. Preto ťa naň upozorňujem dostatočne vopred. Ak zlyháš, nedostaneš ani len šancu ukázať svoj ozajstný talent.“

„Čo sa o tých desať mesiacov stane?“ spýtala som sa, lebo jeho náznakom som nerozumela.

„Do mesta príde tridsaťtisíc svetových bankárov, ekonómov a finančníkov. Zídu sa na zasadanie Skupiny Svetovej banky a Rady guvernérov Medzinárodného menového fondu. Čo sú to za organizácie, ti už – dúfam – v tejto fáze nemusím vysvetľovať. Je to najprestížnejšia akcia ekonomickej elity a prvá svojho druhu v tejto časti sveta.“

„Ak môžem hádať – hlavnou témou bude globalizácia?“ opýtala som sa.

„Presne tak, China. Delegáti plánujú prerokovať plán úplnej liberalizácie svetovej ekonomiky. Túto problematiku si ešte neštudovala, ale zrejme ti je jasné, že ide o spôsob, ktorý považujú za prostriedok na vyriešenie problémov kdekoľvek na svete.“

Zachraňovanie celého ľudstva? Nemohla som uveriť vlastným ušiam. To si už dnes netrúfnu hovoriť ani v céčkových akčných filmoch a v počítačových hrách.

„A prosím vás, čo na tej akcii budem robiť ja? Hostesku? Čašníčku?“

„Žarty teraz nechajme bokom, China. Je to pre nás omnoho vážnejšia vec, než si myslíš. Ty to celé budeš organizovať. Presnejšie, budeš organizovať všetko, čo sa bude diať pred budovou a po celom meste.“

„Myslíte sprievodné podujatia?“

„Aj tak sa to dá nazvať,“ odvetil. „O všetkom budeš informovaná v pravý čas.“

Neviem, prečo si väčšina ľudí pracujúcich v reklame a marketingu myslí, že robia niečo dôležitejšie ako ostatní. Prečo nemôžu rozprávať menej strojene? Uvedomila som si totiž, že som sa opäť nedozvedela takmer nič. Neprijemný pocit mi neklamne našepkával, že za týmto rozpačitým okolkovaním sa skrýva určitý úmysel.

Dni a noci nasledujúcich troch týždňov som strávila monotónne. Prvotné očarenie sa rýchlo rozplynulo. Dostala som síce na požiadanie do bytu najnovšiu hernú konzolu aj ďalšie produkty, ale nestačilo mi to.

Čím väčšmi sa približoval termín skúšky, tým podráždenejšie a stiesnenejšie som sa cítila. Nedokázala by som vysvetliť, na základe čoho, ale začínala som mať dojem, že moje postavenie vo firme sa mení a že pomaly už chápem, čo sa okolo mňa vlastne deje.

Chcela som v sebe to abstraktné tušenie otupiť. Jasne som vnímala povážlivú a nebezpečnú situáciu, ktorej som kráčala v ústrety. Nevedela som si predstaviť, ako by som ju mohla zmeniť.

Zdalo sa mi, že práve toto predstavuje základ celého problému. Akokoľvek môžeme byť nespokojní so stavom, ktorý dnes na svete vládne, veľmi dobre vieme, že sa nezmení. Neexistuje alternatíva ani možnosť rozhodnutia, v ničom – už iba pri nakupovaní, keď si v hypermarkete vyberáme, ktorý z konkurenčných produktov si kúpime.

Uvedomila som si však, že presne takýto stav mi vyhovuje.

Zatiaľ na mňa z celého štúdia najviac zapôsobil výrok, že dnes už v spoločnosti úplne chýbajú estetické kritériá, preto je hodnotu diel možné a užitočné merať výhradne podľa zisku, ktorý prinesú. Rozhodla som sa, že moja práca bude patriť k najhodnotnejším.

Len čo som si to uvedomila, podpísala som pracovnú zmluvu. Bez vyžiadania akýchkoľvek úprav. Kontrakt mal 121 strán, ktoré by som aj tak jednoducho nestihla prečítať. Výrazný podiel na mojej právnickej ľahostajnosti mal aj počet núl na prvej strane zmluvy aj na výplatnej páske.

Zaumienila som si vypnúť mozog. Prinútim sa uveriť v poslanie, ktoré v čudnej firme mám. Makala som na sebe v maximálnom tempe.

V istom zmysle som sa cítila naozaj odhodlaná na všetko. V niektorých chvíľach sa mi návrat do predchádzajúceho stavu zdal strašnejší ako všetky hrôzy, ktoré som si vedela predstaviť. Kam by som sa aj mohla vrátiť? Za kým alebo za čím? Kto by ma potreboval? Kto by ma zháňal? A to hovorím napriek tomu, že pátos neznášam.

Záverečné skúšky mi pripadali mimoriadne ťažké, ale už mi to neprekážalo. Do učebne, z ktorej som ešte včera odchádzala zúfalá, som v deň testov zamierila priam netrzeplivo. Odrazu

som v nohách pocítila istotu. Nesadla som si rezignovane so sklonenou hlavou a zovretými perami, nepremeriavala som stôl prázdny pohľadom. Ovládol ma pokoj. Verila som si. Už som vedela, čo chcem, a túžila som zvládnuť dôležitý krok, ktorý mi to mal umožniť.

Vedomostný test som napokon zvládla bravúrne. Dalo mi to riadne zabráť. Samotná teória trvala neuveriteľných desať hodín. Pýtali sa ma hádam na každú knihu, na každého autora, na každú tému.

A ja som to zo seba sypala. Vek plytvania. Kapitalizmus ako univerzálny svetový systém. Nová satelizácia. Storočie drakov. Homogenizácia sveta. Špirála mlčania. Zlyhanie koncepcie rozvoja. Interakcia medzi globálnym a lokálnym. Totálna inštitúcia. Neviditeľné hospodárstvo. Civilizácia po dymiacich komínoch. Paradox kolonizácie. Postmoderný rasizmus. Prvá a druhá globálna revolúcia. Populačný otras. Super-symbolická ekonomika.

Na všetky otázky si už ani presne nespomínam. Zaručene však nezabudnem na to, že som dostala takmer plný počet bodov.

Aj Randers pôsobil spokojne. Na záver toho už mal tiež evidentne dosť. Nepokojne sa hniezdil, napätý a podráždený. Nervózne sa pohrával s fasciklami na stole. Vzдал sa aj svojho prísne nacvičeného postoja. Široké plecia mu poklesli. Dokonca si rozopol golier. Kravata s uzlom sa mu posunula aspoň o päť centimetrov. Gratuloval mi a po ňom aj ostatní ľudia z vedenia firmy.

No mala som za sebou iba prvú časť. Na druhý deň ma čakali výkonnostné preteky v športovej hale.

Tréner Nigel Lensen vyzeral nervóznejší než ja. Chýbala mu motivácia. Mňa hnalo vpred vzrušujúce opojenie z rýchlosti. Občas som si síce pripadala smiešna, sama pred očami toľkých rozhodcov. Chvilami sa mi zasa zdalo, že krúžim na jednom mieste v čudnom fantastickom tanci. Meravé tváre šéfov mi pripadali ako nejasné preludy, ktoré žijú svojim záhadným životom.

Bežala som, plávala, bicyklovala, skákala, bojovala. Hlava-nehlava som šla neustále dopredu. Zadúšala ma spara a nevysvetliteľné opojenie. Každý pohyb nôh a rúk bol útokom. Tvár sa mi naplnila napätým vytržením. Strnulé oči sa mi leskli. Prekvapila ma vlastná energia, jej príval. Vzpierala som sa únave. Bez rozmyslu som plnila limit jednej disciplíny za druhou.

Ťažko opísať, čo som cítila, keď som večer podpisovala dekrét o korporátnom občianstve. Bolo to ako vlna, ktorá mi na tvári vyvolala tichý úsmev. Konečne som vedela, kam patríam.

Opulentný firemný raut som prezívala. Uvoľnila som sa, až keď som sa hlboko v noci prepadla do snov, v ktorých nevystupovali ľudia.

Na druhý deň ma už o ôsmej ráno obklopovali ostré farby a prenikavé zvuky. Desať metrov nad mojou hlavou svetielkovali obrovské čierne registračné tabule s bankovými kurzami a burzovými krivkami. Prebleskovali na nich oranžové, červené, zelené a žlté odtiene. Pri pohľade dohora to vyzeralo, akoby sa internet zrazu zviditeľnil a čiary farieb zobrazovali milióny poprepájaných liniek.

Na displeji bežali aktuálne správy tlačových agentúr a online výsledky predaja produktov firmy. Na informačnej križovatke Boulevardu Breton sa zbíhali nitky obrovského množstva bezodkladných obchodných záujmov.

„Musí to byť najväčšia party v dejinách európskej tanečnej scény, China,“ hovoril Randers pri stole v centrále našej spoločnosti a odpil si zo stopercentného paradajkového džúsu Simply. Obliekol si hnedý oblek Holland & Holland. Podšívku mal z alpaky, juhoamerickej lamy. Jemne kockovaná košeľa Ralph Lauren a kravata Canali boli o niečo svetlejšie, ale jednotlivé časti spolu skvele ladili.

„Ale aj najkrvavejšia. Obaja vieme, že dnešný trh s hudobnými akciami je presýtený,“ vysvetľoval, „no my nielenže musíme na hlavné podujatie prilákať rekordný počet návštevníkov, ale aj pripraviť masovú kontraakciu pre celkom inú cieľovú skupinu.“

Rozhodla som sa obliecť si zelený nohavicový kostým. Golier na blúzke sa mi zdal príliš špicatý, ale neprekážalo mi to. Po prvý raz som urobila niečo, čo sa mi ešte nedávno hnusilo. Skúmala som svoje myšlienky a prekvapovalo ma, ako to šlo ľahko. Vedela som však, prečo som sa na to odhodlala.

Po mojom boku utiahnuto sedela Lara. Robila si do notebooku poznámky a nahrávala audio i videozáznam rokovania. Ja som len počúvala a neustále som si pripomínala, že musím mať zatvorené ústa.

„Ak mám byť krutý, tak poviem, že mottom tvojej práce má byť: najväčším verejným nepriateľom ľudstva je človek. A ja som krutý,“ povedal Randers.

Hore-dolu popri nás sa so sústredenou cieľavedomosťou presúvali sprostredkovatelia, obchodní zástupcovia, úradníci, stratégovia a ich asistentky. Vládol tu krik a tlačienica. Odvšadiaľ prúdili informácie a rozosielali sa ďalej do všetkých možných smerov. Zapisovatelia stáli na čiernych oceľových stupienkoch. Dlane mali zatvorené a roztvorené na znak nesúhlasu alebo pritakania.

Randers mi postupne vysvetlil všetky podrobnosti o pracovnej úlohe. O tri štvrté roka by som mala v tomto meste riadiť tri masy: mladých účastníkov tanečnej party, ich odporcov a políciu zjednotenú s armádou.

Nevychádzala som z úžasu. Keď som skončila s crashtestmi, nepredstavovala som si, že sa stanem nájomnou vrahyňou. Lebo slušnejšie slovo pre tento typ promotérstva podľa mňa neexistuje.

Neviem, prečo som ponuku neodmietla. Nič ďalšie som sa už neopýtala. Mlčky som zvažovala všetky možnosti. Čo iné ako najhrubšiu a najsurovejšiu prácu som čakala? Nenamýšľala

som si náhodou, že ma – hoci vlastne nemám nijaké vzdelanie – vezmú rovno do vedenia firmy? Zúrila som na seba. Utešoval ma iba pocit, že konečne viem, na čom som. Na dne.

„Dnes je módne pranierovať hrôzy revolúcie a tvrdiť, že vo svojej budúcnosti plodia netvorov. Ustavične sa však pletú dve veci – budúcnosť revolúcií a revolučné správanie ľudí,“ rozprával Randers, no ja som sa prichytila, že ho nevnímam pozorne. „V reklamnej kampani preto musíme komunikovať to, že práve naša party predstavuje pre ľudí na veľmi dlhú dobu jedínú ozajstnú historickú šancu na zmenu. Iba tak možno zažehnať hanbu a odpovedať na neznesiteľné.“

Výstižne to povedal. Je to šanca. Minimálne pre mňa.

V ruke som zvierala hrubizný marketingový projekt. Navrhovaný rozpočet prekonával ročný zisk oboch výrobcov najpopulárnejších nealkoholických nápojov.

„Urobili sme presnú kalkuláciu, a ak sa nedostaneme k tejto sume, ideme do značného rizika,“ zareagoval pohotovo Randers. „Potrebujeme ešte výrazne navýšiť budget. To už bude tvoja úloha. Za akými sponzormi pôjdeš, keďže potrebuješ zorganizovať takéto podujatie? Kde budeš zháňať vplyvných ľudí? Kto sú v tomto prípade opinion lídri?“ opýtal sa ma Randers a uprene sa na mňa zahľadel.

Napadlo mi, či nežartuje. „Akých sponzorov myslíte? Kto by, preboha, investoval do niečoho, čo je protizákonné?“ opýtala som sa.

„Že akých? Toto sa ma opýtaš? Teraz? Načo si tu potom mesiak študovala?“ rozkričal sa rozčúlene. Zreničky mal meravé ako čierne sklo.

Okolo nás sa v jednom chumli bez prerušenia uzatvárali transakcie, no ja som stúpala. Zjavne som zašla príďaleko.

„Tu nie si na sprostej vysokej škole, kde sa učí pre zdrať papiera!“ reval Randers. „Investujeme do teba, aby si sa stala ozajstnou profesionálkou! A ty namiesto toho začneš rozprávať niečo o zákonnosti! Pamätáš si vôbec, ktoré firmy sú najväčšími investormi do zbrojného priemyslu na svete? Coca Cola

a McDonald's! A vyčíta im to niekto? Akurát im občas nejakí nímanci rozbijú výklad, ktorý poisťovňa vzápätí preplatí. Teraz dávaj dobrý pozor a dobre si rozmysli, čo odpovieš. Koho, akých sponzorov, by si skúsila osloviť s naším projektom? Kto je na starom kontinente ekonomicky najvplyvnejší?“

„Európsky okrúhly stôl priemyselníkov,“ odvetila som spa-mäti. A vtedy mi to došlo: „Myslíte spoločnosti ako Nestlé? Alebo Philips, Unilever, Siemens, Procter & Gamble, Total či Danone?“

„No, že som sa dočkal!“ povedal Randers a vydýchol si. „Už som o tebe začínal pochybovať.“ Od vzrušenia zvlhnuté pery sa mu znova pohli, ale neposkytla som mu ani chvíľu času, aby spustil príval výčítiek.

„A zašla by som za globálnymi osobnosťami,“ odpovedala som ako učebnica. Moje prvé vety nepôsobili vycibrene. Ale konečne som sa do toho dostala! „Za elitou tvorenou kultúrne hybridnými ľuďmi, ktorí sú si veľmi podobní, hoci majú odlišnú skúsenosť so svetom. Spája ich však medzinárodná politika, akademická kariéra, masmédiá a umenie.“

„To ti trvalo!“ odsekol Randers.

„Ospravedlňujem sa za nedorozumenie. Teraz už chápem vašu otázku,“ povedala som rozhodne, hoci som vôbec nerozumela, čo to má celé znamenať. „Všetko potrebné vybavím. Zajtra ráno rozpošleme kuriérmi projekty na marketingové oddelenia všetkých potenciálnych klientov. Môžete sa spoľahnúť,“ ubezpečila som ho.

Vymámil odo mňa sľub na niečo, čo by som si ešte pred pár dňami nedokázala ani len predstaviť. Čím dlhšie som o tom premýšľala, tým väčšmi vo mne rástlo podráždenie. Hnevala som sa sama na seba za všetky pochybnosti. Keď som si neskôr usporadúvala myšlienky, pochopila som, že až toto môže znamenať konečne ozajstný útok na mechanizmy kontroly.

Randers sa krátko zmienil aj o dôvodoch. Spomínal preľudnenosť, potrebu zvýšiť hrubý národný produkt. Tvrdil, že naša firma už ďalej nemôže znášať byrokráciu svetových inštitúcií.

Potrebuje ottestovať nové modely trhového rozhodovania. Opakoval spojenie omyl ľavicového neoliberalizmu, ktorému som nerozumela. Obsiahlo vysvetľoval riziká, ktoré so sebou nesie nová ekonomika. Tvrdil, že človek by dnes mal byť buď radikálny, alebo radšej vôbec nebyť.

Nepočúvala som ho. Obdivovala som bezohľadný spôsob, akým zakaždým dospel k tomu, že som s ním súhlasila.

Presne si spomínam, ako mi na záver hovoril: „Vieš, China, ak všetko dobre dopadne, všetky zraky sa v ten večer budú upierať na teba. Promotéri sú dnes hviezdy a noví hrdinovia tejto generácie.“

22

Keď dnes chcete patriť k undergroundu, choďte na to cez mainstream. Ak sa chcete zaradiť do mainstreamu, musíte byť pevne spätí s undergroundom. Ja som teraz už veľmi mainstreamové dievča, preto som sa rozhodla vyzeráť tak undergroundovo, ako sa len dá.

Na druhý deň ráno som konečne vyrazila von.

Prvý raz v živote som vyšla z vlastnej kancelárie. Pridelili mi ju len pred hodinou. Veľké prípravy na akciu sa rozbehli naplno. Na prvej pracovnej vychádzke ma sprevádzala Lara. Aby sme potvrdili výsledky kvantitatívnych výskumov, že drvivá väčšina ľudí počas pracovného času myslí na večerné nákupy, zamierili sme rovno do obchodov v centre.

Po nekonvenčný, nezávislý či škandalózný look treba zájsť na najdrahšiu ulicu v meste. U Gucciho som si zohnala čiernu kuklu na tvár. Otrhané street style oblečenie som nakúpila v najdrahšom značkovom butiky, aký som našla. Z prepychu u Dolce & Gabbana sa mi ani nechcelo odísť.

Pokiaľ ide o peniaze, vlastne musím povedať, že som po celý čas nijaké nevidela. O to väčší pozor som si však dávala na

novú zlatú kreditku. Nevieť, či som vôbec mala nejaký denný limit. Ak áno, tak potom sedemciferný.

Za jeden deň som si stihla kúpiť auto, digitálnu kameru, notebook, mobil a zaplniť celý šatník. Až teraz som uverila, že marketing naozaj formuje nehanebnú rasu našich pánov.

Povedala som si, že keď už som tak poctivo študovala, nech z toho aspoň niečo mám. Dali mi poučky, a tak ich dovediem do dôsledkov!

Hovorí sa, že ku každej spoločnosti sa dá priradiť nejaký typ stroja. K tej svojej by som priradila point of sale terminál, čiže čítacie zariadenie na kreditné karty.

Nemám potuchy, koľko čo stálo. Pokladničné bloky som si síce z kasy zakaždým brala, no bez prečítania som ich zložené vkladala do striebornej kabelky Chanel. Odovzdávala som ich Lare, ktorá ich prepierala vo firemnom účtovníctve.

Ak by som mohla byť ešte komerčnejšia, určite by som sa o to pokúsila. Väčšmi prepadnúť do osídél spoločnosti kontroly sa však už asi nedá.

Zmena, ktorá sa so mnou udiala, ma neprekvapovala. Vyjadrovala všeobecný trend znovuzrodenia konzumnej zmyselnosti a luxusu. Po dvoch dekádach strohosti a minimalizmu nastalo obdobie rozdielných chutí. Luxus predstavuje súbor našich každodenných spotrebných radostí a osobných úspechov.

Ani mňa už ekonomická moc symbolizovaná výlučne peniazmi a sociálnym statusom neuspokojovala. Za jediný deň sa stalo, že som oboch vecí mala až priveľa. Starý systém mi nevyhovoval. Čo mi môže ponúknuť? Ešte viac televíznych programov, ďalšie stovky internetových stránok? To má byť budúcnosť? Potrebujem niečo, čo dokáže uskutočniť moje sny a urobiť ma šťastnou.

Hlavu som mala doslova na prasknutie naplnenú myšlienkami ekonómov, futuroológov a marketingových i mediálnych expertov. Nepamätám si, ktorý z nich napísal, že súčasnosť najvýstižnejšie charakterizujú tri náhrady: namiesto štrajkov

máme počítačové vírusy, dídžejské vinyly sú imidžovejšie ako cédečká a nenávisť ku kapitalizmu vystriedalo pochopenie jeho nevyhnutnosti.

Aj na toto som myslela, keď som vo francúzskej reštaurácii pre brandistov jedla ustrice s nálevom z olivového oleja a bazalky. Stoličku, na ktorej som sedela, navrhol Christian Astuguevieille, osobnosť, ktorú generácia bourgeois bohemians – skrátene bobos – zbožňuje. Nedokázala by som vysvetliť prečo, ale páčila sa aj mne. Požiadala som o provensalské korenie a nabitie notebooku.

Medzičasom som si v hlave pripravovala konkurzné zadanie kampane pre reklamné agentúry. Najprv som vybrala názov akcie. Bude sa volať podľa toho, čo mám v živote najradšej: značky.

Sú to bohovia novej éry. Nie sú to len znaky, ale novodobé ikony, posolstvá slasti a moji najbližší priatelia. Sú predĺžením duše i tela, sú na mňa adaptované. Sama seba už spoznávam iba vďaka nim, inak o sebe neviem vôbec nič. Dnes už nie sú produktom masového marketingu, ale spĺňajú moje osobné prania. Presne sa hodia k môjmu životnému štýlu a uvažovaniu. A ja vyžadujem, aby mi poskytovali intenzívny pocit bezpečia a výnimočnosti.

Takže akcia sa bude volať Brand Party.

Uvedomovala som si, že pri propagácii ma čaká mimoriadne náročná úloha. Treba vytvoriť oficiálnu reklamnú kampaň, no zároveň spustiť aj antikampaň. Infraportom som sa cez mobil pripojila na internet. Priamo od obedového stola som zaregistrovala doménu Brandparty.com a hneď vzápätí aj kontradomény Brandpartysucks a Fuckbrandparty so všetkými možnými koncovkami. Aj národnými.

Pokúšala som sa rozmýšľať, čo sa so mnou vlastne deje. Stalo sa čosi, čo som vôbec neočakávala. Prvý raz ma tešilo, že nemôžem mať strach.

Dokonca som oceňovala aj to, že som si podrobne naštudovala siahodlhé a nudné elaboráty, ktoré napísali Noam Chomsky, Hakim Bey a Felix Guatarri. Vďaka nim som vedela, že

takzvaný kapitalizmus bez trecích plôch potrebuje kontrolnú ruku. Bola som ochotná sa ňou stať alebo jej pomôcť. Ešte radšej by som zareagovala na to, že nám už dlhšie chýba moderná teória peňazí. Samozrejme, iba ak by mi zaplatili.

Takýchto bludov som mala plnú hlavu. Pohľad do stoviek luxusných výkladov vo mne vyvolával akési zmyslové pohnutie a ešte stupňoval môj zmätok. Aby som sa trocha uvoľnila, nakúpila som si hrubé trendy magazíny Cheap Content, Postmodern Talking, Imagenation a kopu ďalších. Už som vedela, že budem neustále meniť pôsobisko, a tak som sa chcela inšpirovať pre nutné časté a rýchle zmeny imidžu. Ak bude treba, dokážem predstierať nedbalú veľkomestskú tínežderskú nonšalantnosť, snobskú dekoltovanú eleganciu, slušivú korporátnu strohosť aj smiešny zlovestný výzor subkultúr.

Pobyt mimo Boulevardu Breton som si užívala naplno. Ak som práve nemíňala ťažké tisíce v obchodoch, míňala som ťažké stovky pri vysedávaní v drahých podnikoch. Vonku som zostala až do súmraku.

Dlho sme s Larou kráčali prázdny nočným mestom naspäť. Chcela som si vynahradiť únavný pobyt medzi múrmi firemného geta.

Fantastické kontúry hypermarketov blikotali. Pohľad sa mi zastavil na plexisklovom výklade obchodu s elektronikou. V desiatich radoch tam na sebe stáli naukladané televízory, všetky zapnuté na tom istom programe. V okamihu, keď som si ich všimla, sa na všetkých obrazovkách objavil veľký detail oka, ktoré rýchlo žmurklo. Sklopila som zrak a šla som ďalej.

V diaľke sa ozývalo rýchle klepotanie podpätkov, slová partnerskej hádky. Zvuky posledných nočných chodcov. Na ostrých hranách budov zneli duté ozveny. Lampy Osram vrhali na dlažbu sýtožlté svetlo. V dymových sklách po stranách ulice som sa videla rozmazane.

Do centra Boulevard Breton som sa vrátila až neskoro v noci.

Pod dlhom čase som sa opäť cítila zvláštne vyrovnaná. Moju reč konečne skazili peniaze.

Nastalo polročné najhektickejšie obdobie môjho života.

Neprestajne som cestovala z miesta na miesto. Ak vám zamestnávateľ platí business class letenky, vôbec vám neprekáža, keď sa kapitál v mene preniknutia na nové trhy zrieka demokracie, aby nestratil voľný prístup k obchodným partnerom.

Navyšovala som rozpočet. Presviedčala opinion lídrov. Rokovala s desiatkami potenciálnych sponzorov. Schvaľovala jednotlivé zložky reklamnej kampane. Vyberala najvhodnejšie lokácie. Bookovala špičkových hudobných interpretov. Vybavovala barter s leteckými spoločnosťami na prevoz hostí a účastníkov. Zabezpečovala distribúciu propagačných materiálov. Dohadovала produkčné otázky. Koordinovala plán s mestskými úradmi, políciou i armádou, presnejšie povedané – podplácala som všetkých možných byrokratov.

Možno to vyzerá hrozivo, ale ja som iba zadávala príkazy, ktoré som dostávala zhora. Všetci pre nás pracovali svedomito, pretože sme ich nanajvýš svedomito platili. Randers si ma v novej funkcii nevedel vynachváliť.

Napriek tomu zostávali v našom pláne zádrhy, ktoré som musela vyriešiť čím skôr. Najlepšie osobne a ihneď. Neváhala som a rovno som si dohodla termíny rokovaní s najväčšími konkurentmi.

V slnkom prežiarenom Berlíne som sa na ulici Pod lipami stretla s organizátormi Dance Parade.

Predtým som nevedela, že toto mesto stojí na piesku. Páčilo sa mi tam viac, než som čakala. Akurát pre reklamné slnečníky som slávne lipy po celý čas takmer nevidela.

Prezliekla som sa za bohatú raverku. Natiahla som si tyrkysové tričko s bordovými flitrami a obtiahnuté zvonové nohavice z hrubého lesklého latexu. Moje nové tenisky vyzerali ako bežecké tretry zo šesťdesiatych rokov minulého storočia, ale v akýchkoľvek iných by som pôsobila nedôveryhodne. Okolo

krku som si pripla strieborný náhrdelník s trojcentimetrovými ostňami. Mobil som vložila do strieborného obalu, aby nepôso-
bil nudne. Melódiu zvonenia som si stiahla z prvého miesta ak-
tuálneho britského rebríčka tanečných singlov. Tá hitová odr-
hovačka znela, akoby ju tvorca na mobile aj produkoval. V ruke
som držala čínsky vejár s bambusmi a pandou a ovievala som
sa. Celé telo som mala doslova posiate špičkovými logami.

Sedela som vonku na drevenej stoličke so slamenou výplňou
v kaviarni pre bohatých turistov z takzvaného ekonomické-
ho severu. Vnútri to bol starý lokál s pultom a podstavcom
z lesklého mahagónu, celý obložený kachličkami z majoliky. Vo
výkladných skriniach ležali naukladané škatule so zákuskami
a perníkové čierne berlínske medvede.

Iba po polhodinovom meškaní dorazil zlý DJ, mizerný pro-
ducent a mimoriadne úspešný promotér Mr. Blaster.

Zložil si slnečné okuliare so žltými sklami, aby si ma preme-
ral. Hľadel na mňa nechápavo a pochybovačne. Váhala som, či
neodhalil príčinu, ktorá sa skrýva za mojím imidžom. Zakrátko
sa však nezúčastnene usmial, takže som naňho zjavne zapôso-
bila dôveryhodne. Zúfalo oblečeného človeka, ako je on, isto nič
nepoteší viac, ako keď uvidí jednotlivca s podobným vkusom.

Z jeho očí som videla iba zreničky. Podľa mierne zapálených
okrajov viečok som ihneď vedela, že spáva málo a zle. Všimla
som si, že ružovo presvitajúce nozdry má znútra obložené sil-
nou vrstvou zlata, aby si ešte vôbec dokázal šnupnúť.

Prišiel spolu s dievčinou menom Uta. Označil ju za svo-
ju asistentku, čo bol očividne len slušnejší názov pre dílerku.
Obaja ma pozdravili úsečne a odmietli si so mnou podať ruky.
Objednali si šampanské v lavóre ľadu, dve cappuccina a fľašu
minerálky.

Povedala som si, že pôjdem priamo na vec. V coolovom
oblečení som sa nechutne rýchlo potila. Rovno som Blasterovi
navrhla, aby tohto roku zrušil Dance Parade. Požiadala som ho,
aby mediálne silnou váhou svojej pochybnej osobnosti podpo-

ril Brand Party. Ako náhradu som mu ponúkla bližšie nešpecifikovaný astronomický balík peňazí. Schválne som hovorila stručne, aby som si reakciu mohla vychutnať o to dlhšie.

Vedela som, že Mr. Blaster brával toľko chytrých drog, až celkom osprostel. Uta na to ani nepotrebovala party chémiu. Obaja zosobňovali takzvaný progresívny životný štýl más globálnej klubovej generácie, čo je pomerne zložité označenie pre intenzívne požívanie drog, nudu, životné sklamanie a frustrácie nákupy hodnotných vecí.

Najprv sa Blaster nadýchol a zvrátil obočie. Tvár mal znechutenú a ľadovo stiahnutú. Už-už sa chystal niečo vyhlásiť, no vzápätí zabudol čo. Odrazu povedal rázne nie, a potom sa ma opýtal, aká bola otázka.

Zopakovala som mu svoju ponuku dôraznejšie. O presnej sume som zatiaľ nehovorila. Usmievala som sa.

Dlho mlčal a fajčil. Bol meravo vysmiaty a vysmädnutý. Kto by pri takom množstve tetrahydrocannabinolu nebol? Vypil liter minerálnej vody. Počula som iba dych z jeho predklonenej hrude. Potom konečne zdvihol čelo sperlené potom. Oči mu hlboko žiarili. Suché pery odhaľovali žlté zuby.

„Nie, to nikdy neurobím. V mojej republike lásky nerozhodujú peniaze.“ Hovoril namáhavo ako každý, kto trápne klame. Medzi dvoma rozochvenými prstami držal cigaretu, ktorá prezrádzala jeho zmätok.

Viečka s predĺženými riasami mu klesali pod vrstvou mejkapu. Naniesol si na ne plátkové kozmetické striebro od Christiana Diora. V žiare slnka ma ich odlesky oslepovali. Spakruky si zotrel pot zo zvlhnutých, strapatých vlasov.

Už ma nebavilo dlhšie čakať. Na strieborný kaviarenský stôl som vyložila svoj notebook. Oproti infraportu som nastavila mobil. Blaster na mňa vyvaľoval od halucinácií zádumčivé oči.

Milujem elektronické bankovníctvo. Urobilo úplatkárstvo oveľa slušnejším. Autorizovanie platobného príkazu na ulici považujem za ohromnú vec. Keď v takýchto chvíľach zadávam

heslo a robím pravým ukazovákomp click, mám pocit, že naša spoločnosť funguje správne. Keď už dnes dokážeme vymyslieť najbezpečnejší a najdiskrétnejší spôsob prístupu k peniazom, znamená to, že sme dosiahli niečo neprekonateľné.

Aj takéto myšlienky mi vírili hlavou, pretože som sa vôbec neponáhľala. Začala som sa na Blasterovi dobre zabávať. Opýtala som sa ho, či vie, že o Dance Parade písal Günter Grass. Myslel si, že hovorím o nejakej odrode marihuany. Bol zvedavý, či mu ju môžem zohnať. Mňa zasa zaujímalo, koľko miliónov stojí exkluzívny sponzoring jeho nekomerčnej akcie.

No Blaster bol taký zhulený, že sa smial, aj keď som ho urážala. Nervóznou rukou šťuchal do vecí porozkladaných na stole. Natiahol sa po kávu. Namiesto šálky a lyžičky však mimovoľne chytil klieštiky na cukor. Malátne nimi po stole kreslil čudné kruhové znaky.

Pozornosť zbystril, až keď som mu na monitore ukázala sumu 4 000 000 eur. Aby ho LCD lesk náhodou nepomýlil, vytlačila som mu ponuku na digitálny fotopapier. Schválne som najprv urobila multiobrazový výtlačok, na ktorom bolo číslo v desiatich samostatných rámčekoch. Z tej záplavy núl sa zakrútila hlava aj mne. Netrúfam si odhadnúť, aké kruhové vidiny to spôsobilo jemu. Ospravedlnila som sa a vytlačila papier vo forme nálepk.

Ale Blaster by mi nerozumel, ani keby som mu obrovské číslo prilepila na čelo.

Zmýlený sa zamračil a potom odrazu blabotal o potrebe jednoty tanečnej scény i mladých ľudí na celom svete a o všeobjímajúcej láske. Vyjadril sa, že je nutné, aby sa všetci príslušníci našej generácie spojili, pretože sme jedna klubová mládež, jeden národ s jedným srdcom na jednej party a na jednej zemi.

Vážne som rozmýšľala, že mu jednu strelím.

Z výrazu mojej tváre zmeravel. Tváril sa, že ho naplňa nemierna horkosť. Chcel toho určite povedať ešte oveľa viac. Už mi bolo jasné, prečo svoje tanečné akcie zakončuje hodinovými

príhovormi a na písomné vyjadrenie svojich infantilných myšlienok potrebuje vlastnú doménu. Zjavne sa však zľakol, že mu nezaplatím.

Dlho uprene hľadel na sedmičku a nuly. O takej sume sa mu nesnívalo ani pri najlepších tripoch pred dekadou. Samozrejme, že som vedela, koľko stojí exkluzívne sponzorstvo jeho party. Desatinu. A on, prirodzene, vedel, že to viem.

Bledá tvár, vyčerpaná a bezkrvná, mu očervenela. Modré žilky na sluchách sa zvýraznili. Okolo perí mu zlovestne pošklbávalo. Vráska medzi očami sa prehĺbila. Uprene hľadel na imaginárne obrazce, ktoré jeho ruka vykreslila klieštikmi v rozsypanom cukre.

Ute medzičasom prestala účinkovať dávka. Chvíľkové chtivé a blažené uspokojenie jej mysle vystriedal chvat a stres. Oči mala plné akéhosi neurčitého a podozrivého lesku. Myseľ sa jej zakalila. Pod sivou a namosúrenou tvárou sa črtala vyziatnutosť. Pod kožou na líci sa jej po celý čas chvel a mihal sval. Abstinénčné príznaky zapíjala ľadovým šampanským. Zaberalo to. Na stupňovanie nervozity.

Už som toho mala akurát tak dosť. Prikázala som Blasterovi, aby mi ukázal údaje o bankovom spojení svojej firmy. Z počítačového kufríka som vytiahla dve kópie zmluvy o zrušení budúcoročnej Dance Parade. Kontrakt mal štyridsaťpäť strán a stačilo ho podpísať na dvanástich miestach.

Do riadku s bankovým príkazom som pozorne vytukávala číslo švajčiarskeho konta, ktoré mi spomalený Blaster koktavo diktoval. Opantala som ho. Ako každý, kto v peniazoch vidí len rôzne typy práškov a tabletiiek, očakával, že mu zaplatím v hotovosti. Vysmiala som ho.

Podpísal sa s pohrdavým výrazom na tvári mojím korporátnym perom. Na požiadanie som mu dovolila sledovať na monitore letmý okamih, keď transakcia prebehne úspešne a zaznie tiché pípnutie.

Vydýchla som si. Rokovanie nadobudlo príchut' márnivosti a uspokojenia.

Už som si myslela, že sa budem porúčať, keď odrazu Uta vyskočila zo stoličky. Oborila sa na Blastera. Nečakane mu umelým nechťom do krvi rozrezala líce. Potupne tvrdo ho udrela do brady. Vrieskala, že sa stal zapredancom a že ho scéna odvrhne. Búšila mu do prs päsťami. Vyhrážala sa, že zverejní, čo urobil.

Najprv mi napadlo, že to majú pripravené vopred, aby ulahodili svojmu svedomiu a aj tento týždeň do sýtosti nakrmili lačných novinárov z tínedžerského bulváru.

Práve som sa im chystala povedať, že predtým mnou sa za to, že kráľovsky zarábajú na súčasnom životnom štýle mladých, vôbec nemusia hanbiť. Chcela som im vysvetliť, že každý, kto ich kritizuje, by na ich mieste robil to isté, ak by na to mal príležitosť. Je predsa všeobecne známe, že na generáciách X, Y a Net zarába ten, kto s niektorým trendom prišiel ako prvý.

Lenže situácia sa vyostřila.

Uta schmatla roh stola a prudko ním mykla smerom k Blasterovi. Ten sa nezmohol na slovo. Chvíľu mu trvalo, kým v spomalenom mozgu spracoval, čo sa deje.

Celý servis sa s rachotom zosypal na dlažbu. Zarinčali črepy. Hrkotali lyžičky. Rozbíjali sa tanieriky a poháre.

Odrazu sa Blaster vztýčil. Chytil si hlavu do dlaní. S neuveriteľnou nástojčivosťou zakričal, že všetko odvoláva. Osopil sa na mňa.

Takúto nevraživosť som po obojstranne výhodnej transakcii neočakávala. Rozzúrila som sa. Pozornosť návštevníkov i personálu sa ihneď obrátila na nás. Dokonca k nám zamierila skupinka zvedavých holandských turistov. Vo vzduchu som si všimla krepový oranžový tulipán, ktorý ich držal pohromade. Takýto vývoj som potrebovala zo všetkého najmenej.

Bleskovo som sa postavila. Blaster mi rovno do ucha vrieskal, že som zradkyňa.

Nie som stvorená pre rozčarujúce a vznetlivé úlohy. Dnes však prchkosť poznačila viaceré moje činy. Švihom som chytila Blasterovi aj Ute ruky. V zlomku sekundy som im dlane zovrela ako vo zveráku. Vzápätí som im skrútila prsty takou silou, až zapraskali kostičky.

Nestihli ani len zakričať, a už znova sedeli na stoličkách, každý so svojou prenikavou bolesťou. Uta omdlela, ale výraz na jej tvári sa tým veľmi nezmenil.

Zanechala som ich medzi prevráteným stolom, porozbíjanými šálkami a porozhadzovanými vecami, ktoré ležali na dlažbe v chaotickom zmätku. S pokynutím ruky a so silným úsmevom som sa rýchlo vzdialila z ulice Pod lipami i z Berlína.

24

Už v preplnenej prázdninovej letiskovej hale som sa pripravovala na ďalšiu služobnú cestu. Okolie mojej mäkučkej bielej sofy Gainsborough obklopovala iba ambientná hudba. Ešte šťastie, že my, ekonomicky úspešnejší sa v čakárňach nemusíme tlačiť so zberbou pokútnych dovolenkárov-escapistov. Máme vlastné pohodlné business lounge miestnosti, kde môžeme snovať plány, ako splniť nasledujúce pracovné výzvy.

Doma som si radšej ani poriadne nevybalila veci. Čakalo ma druhé, ešte náročnejšie rokovanie.

Pražské stretnutie s vedením organizácie INPEG mi totiž robilo oveľa väčšie starosti. Lenže nemohla som sa mu vyhnúť, pretože táto Iniciatíva proti ekonomickej globalizácii manipuluje obrovskou masou ľudí v Čechách, ale aj v Európe i v zámoří.

Na cestu do Prahy som sa musela špeciálne pripraviť. Aby som pôsobila dôveryhodnejšie, za noc som metódou cut & paste dala dohromady vlastnú tenkú ideologickú brožúru. Odpísala som ju z Baumana, Kinga & Schneidera, Naisbitta a Medowsa.

Vysvetlila som v nej svoju víziu sveta blízkej budúcnosti, založeného nie na zisku niekoľkých jednotlivcov, ale na skutočných potrebách spoločnosti. Vyzývala som na hnutie zdola, na ktorom by sa spoločne podieľali odbory, nezamestnaní, malí roľníci, ekologické iniciatívy a radikálne demokratické organizácie.

S potrebnou dávkou banality som objasnila, prečo sa súčasný model našej spoločnosti ukázal ako nevyhovujúci. Proti globalizácii sa nedá postaviť ochranná politika štátu, ktorý už x-krát ukázal svoju skorumpovanosť a ktorý navyše ochotne podlieha nadnárodným korporáciám. Hlavnou myšlienkou bolo: postavme proti globalizácii kapitálu globalizáciu solidarity.

Doplnila som aj pasáž o potrebe vzájomnej ľudskej pomoci, trvalo udržateľnom rozvoji a podobné nezmysly. Takéto humanistické kydy mi ako striktnej brandistke pripadali odporné, ale vedela som, že cieľová skupina si jednoducho žiada svoje.

Potom som na rôzne miesta textu pridala zopár fráz z Bondyho a Sorosa, aby celok pôsobil čitateľsky príťažlivejšie. Na záver som do knihy podopĺňala čo najväčší počet rôznych prestížnych značiek a produktov, aby sme publikáciu mohli ponúknuť aj bohatým sponzorom a ešte na nej zarobiť. Hotovo!

Päťsto kópií som vytlačila na farebnej laserovej tlačiarne tak, že som vo Photoshope dorobila sivé pásy a čiary, aby zväzok vyzeral ako lacný cyklostyl.

Na druhý deň o siedmej ráno priletel z Ríma brazílsky superkaderník s americkým menom Sam McKnight. O ôsmej mi už dokončoval príčesok s dlhými čiernymi dreadmi. Aby zvýraznil etnický vzhľad, pridal mi do vlasov sponky a stužky s jamajskými motívami, ktoré uviedol v limitovanom náklade na trh Benetton.

Dotrhanú čiernu mikinu s veľkou kapucňou a široké hnedé nohavice s desiatimi hlbokými vreckami mi na objednávku navrhla Lolita Lempicka. Zažiadala si síce o desaťtisíc viac, než mi dovoľoval budget, ale zaručila sa, že ide o jediný exemplár.

Dlho som sa trápila s topánkami. Nijaké, s ktorými by som aspoň čiastočne zapadla medzi tú zberbu lenivcov nahneváných na celý svet, som nemohla zohnať. Už som sa bála, že budem musieť zájsť do second handu a pobudnúť medzi príslušníkmi spoločenskej triedy zrelej na vyhynutie.

Ale našťastie som na internetovej stránke dražieb statusového tovaru našla jedny brutálne drahé, vysoké hnedé bagandže,

ktoré do svojej minuloročnej avantgardnej dámskej kolekcie zaradil Ermenegildo Zegna. Našťastie som ako jediná prebila vyvolávaciu cenu. Žeby ostatným pripadala sedemmiestna suma privysoká?

Modrosivé batikované tričko som ešte zniesla, ale iba preto, že šlo o značku Gap. Navyše špičkové tibetské látky zošívané v Číne sa nezaprú.

Najviac som zúrila, keď som si okolo krku musela zavesiť hrbu drevených korálikov. A priznám sa, že keď mi vizážistka Natacha Lopiano podala do rúk kruhovitý znak mieru a ukázala na moju hruď, nechutne som sa na ňu oborila.

Ale bola neústupná, takže o chvíľu sa mi kovová ohyzdnosť symbolizujúca krutý krach generácie šesťdesiatych rokov hom-pálala medzi prsiami.

Aj po fyzickej stránke nastala drsnejšia fáza, pretože som si pre nový imidž musela ostrihať riasy. Pri bolestivej procedúre som používala nožničky z manikúry a pinzetu. Voľnou ľavou rukou som si prichytávala viečka, aby som si chránila oči.

Vzápätí sa pred mňa postavil Jérôme Dreyfuss a rozložil si pred veľkým kruhovým zrkadlom rovnomenné šminky. Pricestoval pred pätnástimi minútami a odlet mal o tri štvrté hodinu. Vopred ma upozornili, že má sklony k táranu, a naozaj mi pripadal na uzúfanie nudný. Z jeho náhlivých viet som si zapamätala len to, že ekonomika je estetikou budúcnosti.

Tušila som, že na šéfov INPEG-u zapôsobí, keď budem pôsobiť neumyto. Aby som v tvári vyzerala akurátne špinavá, zvolil Dreyfuss medeno-bronzový odtieň, ktorý zvýrazňoval farbu očí. Hovoril tomu tón v tóne. Oči pôsobili výrazne, nie však ako nalíčené. Poklesnuté viečka zvýraznil pretiahnutím tmavšej hnedej k spánkom a opticky ich otvoril. Jemný fluid z púdru naniesol namiesto na líčne kosti na obe strany tváre, aby oči vyzerali hlbšie. Pery vyplnil rúžom farby terakoty. Korektorom potom naschvál urobil zopár chýb, aby celok pôsobil trochu roztečeným dojmom.

Keď som sa pozrela do zrkadla, vyzerala som fakt dosť zúfalo. Podľa prieskumov by sa práve to malo antiglobalistom páčiť.

Poobede o štvrtej som už v tieni gotickej Prašnej brány čakala na šéfa INPEG-u. V mobilnom telefóne sa predstavil ako Zdeněk Možný.

Okolo krku som najnovšie mala aj retiazku s kovovým listom konopy indickej. Pod pazuchou som zvierala africký bubon, ktorý som narýchlo kúpila od Vietnamca na Staromestskom námestí. Pre väčšiu autentickosť som ešte aj nechutne páchla. Vizážistka Natacha mi tesne pred odletom dala brutálnu parfumovanú zmes, ktorá pripomínala vzduch na techno party v uzavretej továrni ráno o siedmej.

Pražák Zdeněk vyzeral zúfalejšie, než som predpokladala. V prvom rade, smrdel horšie než ja. Tvár mal chorobne bielu. Čelo tvrdé a klenuté, oči malé, belasé, nos tupý a ústa podobné zárezu. Dolnú časť tváre mal širokú, s akýmisi hrubými čeľusťami. Zastal pred mnou s hlavou sklonenou ako pod neviditeľným bremenom. Kostnatá lebka s riedkymi, pútcom rozdelenými a hnusne dlhými vlasmi sa mu leskla.

Predstavila som sa po anglicky. Priznala som skutočné meno a vyhlásila som sa za americkú antiglobalizačnú aktivistku. Nemala som najmenšiu chuť stráviť s ním ani minútu dlhšie, ako bude nevyhnutné, a tak som mu rovno povedala, že mienim finančne podporiť jeho mimoriadne potrebné hnutie.

No zrejme som nemala ihneď hovoriť o peniazoch, lebo Zdeněk ma okamžite považoval za najmilšiu osobu na svete. Dokonca ma objal okolo pliec, z čoho ma takmer naplo. Spýtal sa, či by som mu nemohla kúpiť bufetovú polievku a niekoľko nových cédečiek. Ako som len mohla zabudnúť na Randersovo poučenie, že lakomým aktivistom nemám na úvod spomínať financie, lebo razom prestanú byť angažovaní?

Zdeněk sa rozhodol, že ma ihneď zavedie do konšpiračného centra. Trochu ma tým zaskočil, lebo to som mala naplánované až po hodine urputného prehovárania.

Zamierili sme popri Obecnom dome k akémusi súkromnému podzemnému klubu. Na Celetnej ulici som pustila Zdeňka na chvíľu pri chôdzi pred seba. Pozorne som si prezrela chrbát jeho komfortnej polartecovej bundy posiaty nášivkami najrôznejších hnutí a organizácií, o ktorých som pred pár týždňami čítala v knihách. Všimla som si, že na svojich mimoriadne drahých, ale lacno vyzerajúcich šatách nemá nijakú časť vyrobenú z kože. Premýšľala som, koľko asi stoja takéto exkluzívne ekologické výrobky. Vzhľadom na to, že ide o limitované produkcie, určite to nebude málo.

Keď Zdeněk zastal pri klube, otočil sa a rýchlo vyťukal bezpečnostný kód. Len čo otvoril bordovú drevenú bránu, pochopila som, že sa musím pripraviť na najhoršie.

Rozľahlý klenbový interiér bol vymalovaný na oranžovo a prizdobený početnými kresbami mandaly. Podlahy pokrývali napodobeniny kobercov z Bali s psychedelickými motívmi. V rohoch ležali arabské červené vyšívané vankúše. Ľavej stene dominoval veľký modrý plastový Budha. Na pravej visela politická mapa Indie a Nepálu. Jednotlivé miestnosti oddeľovali pestrofarebné pásy drevených korálikov. Bohvie, koľko stojí mesačné nájomné za takéto priestory v centre Prahy?

Vo vzduchu sa vznášala ťažká vôňa sviečok z pomarančového oleja. Zo starých reproduktorov znel akýsi alternatívny rock spojený s infantilným technom, doplneným o šamanské výkriky a privolávanie yahmana.

Striaslo ma. Vnútri sa nachádzala skupinka asi desiatich Čechov. Sedeli v tureckom sede a opierali sa o svoje prenosné bubny. Vlasy mali zväčša zviazané do dreadov a obviazané sponkami a stužkami s jamajskými motívmi. Tváre niekoľkých som poznala zo správ CNN.

Očakávala som, že tu bude vládnuť akčná a tvorivá politická atmosféra. Namiesto toho sa testovala nová zásielka afgánskeho hašiša. Nakoľko som rozumela, úplne všetkým pripadal vynikajúci.

Namiesto siahodlhého predstavovania som na privítanie vytiahla z vrecka vonné tyčinky s imitáciou vône marihuany a rozdala som ich. Vzbudili značný ohlas. O chvíľu už tieto nie práve lacné produkty pichľavo chemicky rozvoniávali po celom klube.

Jeden zo sezónnych radikálov spustil mongoloidné bubnovanie. Všetci ostatní sa ako na povel pridali a vyzvali k spoločnej hre aj mňa, aby sme na úvod stretnutia zažili duchovné splynutie. To už bolo naozaj priveľa. Rozhodla som sa, že situáciu vyriešim bleskovo, inak sa prestanem ovládať.

Rázny vodcovským gestom som ich skutočne originálnu hudobnú produkciu prerušila. Stručne som im vysvetlila plán antiakcie k Brand Party. Obvinila som organizátorov oficiálnej časti podujatia zo zapredanosti zločineckej kapitalistickej firme a navrhla tvrdý protiúder. Zaujalo ich to. Omamné látky v tele im to síce veľmi neumožňovali, no pokúšali sa pozorne počúvať moju prednášku.

„Brand Party má byť najväčšou akciou v dejinách európskej tanečnej scény,“ hovorila som. „Musíme ju za každú cenu prekaziť! Lenže na permanentnú vojnu zatiaľ nemáme, Zdeněk. Preto som za nové heslo a za nový cieľ. Za daných okolností nemá význam zostávať na svete pridlho. Všetko alebo nič! Treba skončiť s protirečeniami terajšieho režimu. Totálnu korupciu, v ktorej žijeme, nemožno meniť, treba ju rozbiť. Odstrániť inštitúcie. Zapáliť supermarket. Vytvoriť militantné jadro subkultúry. Nekupovať – kraďnúť! Musíme rozšíriť akčný priestor, ale iba v ilegalite. Legálnosť dnes automaticky znamená korupciu.“

„Ale myslíš si, že dnešní ľudia, totálne zmanipulovaní televíziou, sa na niečo také podujmú? Sú apatickejší, než si myslíš!“ zapochyboval Zdeněk. Ostatní jeho poznámke horlivo prikyvovali.

„Nijaké zázraky nečakám. Preto hovorím, že v prvom rade treba ľudí spolitizovať. Nebude to ľahké, pretože oni síce sú ne-

spokojní, no nevedia o tom, lebo sa neprestajne radujú z konzumu. Ale ak to raz pochopia, potom začnú bojovať sami.“

Vtedy som si uvedomila, že poučka z učebnice platí: práve znovuoobjavenie politického priestoru predstavuje v období globalizácie najťažšiu úlohu.

„Uvedomuješ si, že pri takomto útoku môže dôjsť k vážnym stretom s políciou a s armádou? Je to riskantné. Čo ak zahynú nevinní ľudia?“ spýtal sa Zdeňkov kamarát Jirka.

„Nevinní neexistujú. My, ktorým naozaj záleží na zmene, sa musíme stať novými veľkomestskými Indiánmi. Som za koncepciu zakladania geríl. V meste utvoríme počas Brand Party druhú demarkačnú líniu. Spojíme boje na periférii systému s bojmi v centre a rozviníme ich politicky, vojensky a ekonomicky až na úroveň frontu. Naša gerila musí byť základom novej avantgardy. Budeme radikálnejší než všetci doposiaľ.“

„Čo je to gerila?“ spýtal sa Zdeněk.

„Gerila je odbojová skupina, ktorá sa plne infiltruje do prostredia, v ktorom žije,“ vysvetľovala som. „Tým sa stáva prakticky neviditeľnou. Vzniká z ničoho, každý môže začať. Vítaní sú všetci, ktorí chcú rozbiť systém. Je to bojová forma, ktorá podľa mňa ako jediná dnes ešte môže mať úspech. Gerila patrí k súčasnému mestu podobne ako multikiná, podzemné parkoviská, hypermarkety alebo houseové kluby. Nejde o gangsterstvo s politickým nádychom. Je to alternatíva. Úspešný útok urobí za niekoľko dní viac než tisíce pamfletov. Začneme novú dobu oslobodzovacích vojen. Práve akcie ako Brand Party predstavujú naozaj poslednú šancu, ako ešte mladých ľudí nájsť na jednom mieste pohromade. Sú totiž ekonomicky aj technologicky nezávislí, ale práve preto v nich rastie túžba po kolektívnom spojení.“

Členov INPEG-u som evidentne nadchla. Dokonca mi zatlieskali a zdvihli päste na znak súhlasu. Jeden z nich ubalil dlhočizný joint špeciálne pre mňa. S vďakou som odmietla s vysvetlením, že konflikt ideológií si žiada čistú myseľ i svedomie. Vzbudila som rešpekt.

Zato oni u mňa stratili aj posledné body, keď zrazu vytiahli zmluvu o pracovnej činnosti. Bol to naozaj do detailov prepracovaný hrubizný právnický dokument. Prečítali mi dlhý zoznam podmienok, za akých sú ochotní pricestovať na pouličný boj proti Brand Party.

Tí protivní snobi mi rovno povedali, že prídu iba v prípade, ak im všetkým zaplatím letenky prvou triedou! A ubytovanie si nárokovali v Hiltone alebo v inom hoteli podobnej úrovne! Zoznam požadovaných potravín, jedál a služieb mal štyri husto popísané strany. A to sme sa ešte nedostali k paragrafu s výškou honoráru!

Priznám sa, v pôvodnom projekte som počítala s tým, že INPEG dorazí na Brand Party dobrovoľne, maximálne za príspevok na dopravu. Teraz mi bolo jasné, že rozpočet budem musieť zásadne zrevidovať. Vodcovia si zapýtali honorár šesťtisíc libier na osobu. To znamená viac, než platíme niektorým špičkovým dídžejom, ktorí prilákajú davu na obrovské námestie!

Kontrakt ma naplnil úžasom. Premeriavala som si ich žalosťné, zarastené tváre a musela som uznať, že sú profesionáli. Zmluvné podmienky sa mi videli fakt tvrdé, ale zoznam násilníckych činností, ktoré sú ochotní vykonávať, prekonal moje očakávania. Nečudujem sa, že sa za také peniaze nebránia ani vraždeniu. Inak by sa ich zabookovať neoplatilo.

Na odporúčania predchádzajúcich spokojných klientov mali celý fascikel. Svoje schopnosti v minulosti úspešne predviedli v Sydney, Seattli, Prahe, Moskve, Buenos Aires, Miláne i v Paríži. Na menšie akcie vyrážali minimálne raz mesačne a demonštrovali už na štyroch kontinentoch.

Rozhodovanie mi pripomenulo kritický článok o hlasovaní v Medzinárodnom menovom fonde, kde vraj platí heslo: koľko dolárov, toľko hlasov.

Uvažovala som, že sa s INPEG-om pokúsim dohodnúť na zľave, ale zhrozila som sa, že by to mohlo byť zdĺhavé. Navyše, Zdeněk mi oznámil, že na ten istý týždeň si ich predbežne objednávali aj bohatí producenti z Greenpeace a kto skôr príde,

ten skôr... Neváhala som a rýchlo som pražské zmluvy podpísala a opečiatkovala.

O dva dni som sa v Miláne v noci zoznámila s Lombardanom Sonzognom, lídrom talianskej organizácie Ya Basta. História tohto špičkového profesionálneho antiglobalizačného zoskupenia siaha až k hnutiu mexických Zapatovcov.

Tentoraz som už nič nenechala na náhodu. Vopred som si vo firme vyžiadala povolenie zaplatiť tolko, koľko si demonštranti zažiadajú. Stále som však ešte čakala na odpoveď.

Títo tute bianche, pomenovaní podľa typických bielych kombinéz, zaručujú úspech každého ozbrojeného útoku zameraného proti renesancii neoliberalizmu. Tak to aspoň majú napísané vo svojom vynikajúcom prezentačnom dévedečku.

Navrhla som Sonzognovi, aby sme rokovali v upravenom firemnom byte na Via Tunisia 17. Na to sa však správal príliš obozretne. Odmietol aj oveľa bezpečnejšie miesto – dňom i nocou rušné Námestie republiky. Nakoniec som ho prehovorila, aby sme si urobili prechádzku. Dokonca som privolila, keď si vynucoval, že ma na úvod prehľadá. Urobil to naozaj dôkladne a potom sa dlho ospravedlňoval. Kráčali sme prázdnyimi ulicami od Via Fatebenefratelli až po Námestie Leonarda da Vinci. Prechádzali sme popri nádherných, starých a dôstojných domoch, akých postavili v 19. storočí v Miláne veľa, a ktoré mu kedysi dodávali bohémsky charakter.

„Našu bojovú taktiku možno len ťažko označiť za pasívnu. Pracujeme s veľkými masami neviditeľných ľudí, sme organizovaní horizontálne a robíme jednoznačné rozhodnutia. Naša represívna sila nebráni ľuďom vyjadrovať sa, naopak, núti ich do toho. Je to podmienka pre vznik čohosi vzácneho a zriedkavého, čo si zaslúži byť povedané,“ citoval mi pri rokovaní 27-ročný vodca Sonzogno od slova do slova vlastný public

relations materiál. Len zriedkavo ma kreativita copywritera nadchne natoľko, že prestanem rozmýšľať o peniazoch.

Alebo to spôsobil jeho výzor? Bol vysoký, s hustými a brčkavými čiernymi vlasmi, s vypúlenými očami a s ľahkými čeľusťami. Priliehavé čierne tričko mu zdôrazňovalo široké plecia. V jeho gestách sa prejavovalo čosi, čo ma provokovalo. Šiju mal takú mocnú, až sa zdalo, akoby ani nemal krk. Chvíľu som uvažovala, či sa mi pozdáva, alebo nie.

Vtom mi zapíjala prichádzajúca esemeska. Zastala som pred neforemnou bránou z pätnásteho storočia so štvorhrannými stĺpmi a vyrezávanými ornamentmi. Predstavenstvo schválilo zvýšenie rozpočtu. Uvedomila som si, že Sonzogno sa mi nepáči. Bol to ten typ, ktorému stačí iba pohľad, aby mu navreli žily na spánkoch a sfialovala tvár.

Podpísal mi dohodu o účasti na Brand Party, prevzal šek a podal vlhkú ruku. Do honosného hotela som sa odobrala sama. Potrebovala som každú minútu oddychu, ktorú som si mohla dopriať. Do neskorej noci som ešte na obrovskej vodnej posteli študovala najnovšiu knihu o budúcnosti internetovej ekonomiky.

Dlhé mesiace príprav som prežila v neustálom kolotoči. So všetkou marketingovou ľstivosťou, akej som bola schopná, som vytvárala najvhodnejšie podmienky na akciu.

Príjemne ma prekvapilo, že nás sponzorskými ponukami doslova bombardovali predovšetkým výrobcovia tabakových a alkoholických výrobkov aj smart drugs. Isto poznajú známy výrok, že dnešná mladá generácia sa dá rozdeliť na dve hlavné skupiny: na tých, ktorí už od niečoho závislí sú, a na tých, ktorí onedlho budú.

Záujem klientov nám umožnil vyšplhať sumu za generálny sponzoring do závratnej výšky.

Únavné rokovania s konkurentmi pokračovali bez prestávky. V Barcelone som sa v najdrahšej kaviarni na bulvári La Ramblas stretla s organizátormi júnového festivalu hudby a multimédií Sónar. Keď som spamäti opakovala svoju marketingovú demagógiu, zrak som upierala cez ulicu na nápisy Banc de Sabadell a na priečelie novinového stánku La Vanguarda. Musela som hovoriť hlasno, lebo ma prekrikovala vykladačka tarotu. Nakoniec snobskí promotéri za obrovskú sumu privolili, že posunú termín svojho podujatia o mesiac neskôr.

Potom som ešte dlho sedela v slamenom kresle pri kaviarskom stole sama. Až do súmraku som si listovala agentúrnym rosterom najdrahších svetových antiglobalistov. Aby som sa nezdržiavala, bookovala som ich priamo odtiaľ. Vďaka elektronickému podpisu som im rovno odosiela potvrdené a overené zmluvy. Kým som čakala na odpovede, pozorovala som fontánu Canaletas. Na jej vrchu sa medzičasom zapli štyri ornamentálne lampy. Keď som konečne odchádzala, nenapila som sa z jej vody, aby som sa tam nemusela vrátiť.

V Istanbuli som sa pri stĺpe Yılanlı Sütun narýchlo dohadovala o výrobe webstránky Brand Party, ako aj o realizácii dodaných vizuálov celej internetovej kampane. Moji traja partneri mali štyridsaťštyri rokov. Dohromady. Prednedávnom získali za svoje flashové animácie druhú cenu na výstave Ars Electronica v Linzi.

O rok si ich už nebudem môcť dovoliť. Momentálne ešte robia nádenníkov pre miestnu pobočku európskeho transnacionálneho gigantu cez informačné technológie. Radšej sa nepýtam, čo na to UNICEF. Ja viem iba to, že na východ, na symbolickú globálnu perifériu, sa v ére kapitalizmu nadprodukcie sťahuje čoraz viac západných firiem. Nesústredia sa na výrobu ani na nákup surovín alebo na predaj hotových výrobkov. Chcú iba predávať služby a nakupovať akcie.

Ešte šťastie, že som sa nemusela trepať do softvérových rajov, do Kórey alebo Malajzie, a mohla som obdivovať tri vzájomne prepojené telá hadov. Svoju púť začali už v Delfách.

V tom období som sa stravovala výlučne v lietadlách. S obľubou som striedala aerolinky, aby som si neustále dopriavala nové menu. Po čase ma už však vo vzduchu otravovala aj okázalosť a hojnosť VIP salónikov. Vyskúšala som všetky podoby novej formy pôžitkárstva, založenej na vsugerúvaní pocitov ozajstného šťastia. Vychutnávala som si zmyselnosť značkových materiálov, dizajnu, jedla aj interiérov. Padala však na mňa únava. Vedela som, že v prvom rade sa musím naučiť trpezlivosti, až potom si môžem dovoliť byť konzumne neuspokojená.

Desaťhodinové lety som si krátila čítaním drahých kníh autorov z generácie takzvaných gýčových filozofov, ako sú André Compté Sponville alebo Paulo Coelho. Katastrofálne ma nudili. Potrebovala som ich však spoznať, aby som porozumela expanzii nového životného štýlu charakterizovaného outdoorovým trávením voľného času a túžbou opustiť veľkomesto po strate dôvery v novú ekonomiku.

S mediálnou agentúrou som cez mobil konzultovala presné zacielenie kampane. Orientovala som sa aj podľa národných kritérií. Na to sa pri dnešnom zdanlivo dokonale globalizovanom trhu často zabúda. Rozdiely sú však podstatné. Napríklad vo Švédsku je na internet pripojených až deväťdesiat percent domácností, zatiaľ čo vo Francúzsku iba tridsaťdeväť percent. Ja však na akcii potrebujem čo najviac Švédov i Francúzov.

Podobne si napríklad osemdesiat percent všetkých športových produktov kupujú ženy. Na každého Európana, ktorý hrá futbal, pripadajú dve ženy, ktoré sa aktívne venujú fitnessu.

Okolnosti sú v každej krajine iné, no jedno dnes majú všetky spoločné. Nikdy v dejinách nebolo toľko ľudí na svete kolektívne vyzbrojených takým obrovským rozsahom vzdelania.

Podujatia typu Brand Party si vzhľadom na rozličné cieľové skupiny vyžadujú špecifickú marketingovú stratégiu, založenú na originálnej globálnej a integrovanej komunikácii i charakteristickej reklamnej kampani.

Prípravné portfólio malo štyristo strán. Detailnú znalosť trhu sme podložili desiatkami podrobných spotrebiteľských

prieskumov. Na ich základe nám nesmierne drahá newyorská agentúra vypracovala súhrnnú typológiu potenciálnych návštevníkov, ktorá spájala demografické údaje o veku, pohlaví, vzdelaní, finančnom zázemí, mieste bydliska so psychografickými charakteristikami životného štýlu, hodnôt a preferencií. Keď mi projektoví manažéri prezentovali svoje certifikované metódy, cítila som sa ako v krajine bielych golierov.

Postupne sa nám s pomocou moderátorov jednotlivých focus groups podarilo rozdeliť priaznivcov Brand Party na viacero homogénnych typov. Vytvorili sme vylučujúce sa, štatisticky významné skupiny. Kvalitatívna metóda zahŕňala skupinové rozhovory na troch kontinentoch, kvantitatívna reprezentatívny zber dát a ich analýzu.

Celé nás to stálo milión dolárov a dva mesiace času. Nakoniec nám nejaký naspeedovaný account manažér prezradil zhruba to, že dnešných mladých ľudí najviac zaujíma sex a drogy. Keby sa firma spýtala mňa, povedala by som to hneď. A zadarmo.

No tu sme na všetko mali svojich ľudí. Našťastie. Pre mňa to znamenalo vstup do pracovných oblastí, o ktorých som donedávna ani len netušila, že existujú. Platili sme si najlepších odborníkov, pretože sme chceli špičkové výsledky.

Učila som sa veľmi rýchlo. Mnohí profesionáli, s ktorými som sa stretla, nadobudli na základe mojich otázok a pripomienok presvedčenie, že v odbore pôsobím dlhé roky. Ale ja som si jednu vec myslela a druhú hovorila. Mala som svoje dôvody.

V prvej fáze sme reklamu zamerali najmä na krajiny tretej vlny a na spotrebiteľov, ktorí pracujú v oblasti predaja informácií, inovácií, manažmentu, popkultúry a softvéru.

Kampaň sa neskôr rozvinie zachytením a využitím trendov nového globálneho životného štýlu mladých ľudí, ktorí sú veľmi sofistikovanými spotrebiteľmi. Kreatívne sa spracuje ich vnímanie nových hudobných žánrov, módy, spôsobu zábavy, formy komunikácie a životného postoja. Musíme skrátka nájsť lákavé synonymá pre všeobecnú dezilúziu, hnev a zatrpknutosť.

Na zefektívnenie sme do mediálneho mixu zahrnuli médiá, ktoré ráznejšie a účinnejšie oslovujú mladých. Dôraz sme položili na podlinkové aktivity a komunikačné cesty sme vybrali naozaj prezieravo. Šlo jednoducho o to, aby cieľová skupina Clubbers vnímala značku Brand Party pozitívne so všetkými súvisiacimi faktormi a cieľová skupina Antiglobalists zasa zásadne negatívne.

Okrem toho je nevyhnutné, aby kampaň fungovala interaktívne a korešpondovala so štruktúrou ekonomík jednotlivých štátov, informačných systémov a ďalších stránok modernej civilizácie. Keď mi niekto na trojhodinovej prezentácii odrazu povie takúto vetu a navyše mi k nej na slide ukáže pestrofarebný kruhový graf, okamžite mám tendenciu uveriť mu.

Lenže kdesi v nedohľadne nado mnou sedeli v horných poschodiach Boulevardu Breton v mohutných kožených kreslách ľudia, ktorí tomu všetkému naozaj rozumeli. A oni sa nemienili spoliehať na náhodu. Aby nadobudli istotu, spätne si nechali overiť až polovicu všetkých spotrebiteľských dotazníkov.

Celý proces schvaľovania prebiehal veľmi zdĺhavo. Dozvedela som sa, že v tejto brandži je to bežné. Situácia sa trochu zlepšila, až keď sa nachystaná reklamná kampaň konečne realizovala.

Grafické návrhy loga som si prezerala vo svojom fotografickom editore na monitore notebooku na Münsterovom námestí v Bazileji, kde kedysi táborili Rimania. Unaveným očiam som uľavovala pohľadom na steny velechrámu z červeného pieskovca a na pestrofarebnú strechu so štíhlymi vežami. Skomprimovaný storyboard televízneho spotu a jednotné vizuály letákov i billboardov mi režisér a kreatívny riaditeľ práve poslali emailom.

Po ich prezretí som si k značke Brand Party vytvorila silné emocionálne puto. Zrejme preto, že mi poslali návrhy, určené pre segment s priamymi adresnými záujmami, ktoré sa presne zhodovali s mojimi.

Randers moje profesionálne výkony neustále kontroloval a jeho dvestočlenný prípravný tím koordinoval jednotlivé

činnosti. Našťastie, lebo inak by som to už dávno nezvládala. Pre to, čo mám s hlavou, som dosť ľahkomyselná a flegmatická. Nepokoj vyvolaný pracovnou záťažou však u mňa práve vďaka tomu neprešiel do zúfalej bezútešnosti, takej častej u menej vyrovnaných ľudí.

Ak som práve nocovala v Boulevarde Breton, čo sa stávalo veľmi zriedkavo, Randers ma o deviatej večer brával do typizovanej firemnej reštaurácie, pohotovo zriadenej materskou korporáciou na výhodnom mieste. Patril medzi skutočných gurmánskych znalcov. V prestávkach medzi jednotlivými chodmi večere mi rozprával o novej superdialnici dobrých chutí a o konflikte medzi inováciou a výživou na tanieri súčasného prieberčivého stravníka. Napriek tomu, že ma väčšinou unavoval, vždy som pri ňom dostávala chuť do jedla. Dopriala som si vrchovato.

Deň pred vyhodnotením skúšobných testov kampane mi Randers daroval nový parfum od Helmuta Langa. Názov neviem. Ani som nemala čo vedieť. Šlo totiž o produkt z novej limitovanej série bez typového označenia, ktoré zostáva exkluzívnym tajomstvom, aby sa o ňom nemohlo dozvedieť viac ako tristo ľudí. To jeho cenu zvyšovalo až päťdesiatnásobne.

Vôňa splnila svoj účel. Naplnila moju osobnú banku túžob bez toho, aby si povrchne vypomáhala reklamou. V knihách sa to nazýva kontrakultúra výnimočnosti, ale mne sa to prosto páči. Darovať luxusný darček, o ktorom nikto nič určité nevie, predstavuje ozajstný hold mojej individualite. Uvedomila som si, že iba extrémne drahý obchod, bez výkladu a zastrčený kdesi v rohu, ešte dokáže vystupňovať moju konzumnú žiadostivosť.

Podobne sa zákazníci rozhodujú aj pri nákupe oblečenia. Nik už nechce také isté nohavice, aké vlastní ktosi druhý, pretože by strácal mohutný zdroj zákazníckej moci. V budúcnosti bude mať každý obyvateľ zemegule k dispozícii vlastný obchod Gap, celkom prispôsobený svojim potrebám.

Za vôňu som sa poďakovala. A hneď na druhý deň ráno som sa Randersovi odvdáčila.

Výsledky predtestov reklamnej kampane totiž dopadli dobre. Dokonca vynikajúco. Nečudovala som sa. Logo pôsobilo ako pastva pre oči priberčivej vizuálnej generácie. Belgické duo grafičiek PopCorner mi vo vysvetlení napísalo: keď vytvárame fotku alebo grafiku, chceme ľudí zmeniť, a nie im gratulovať k tomu, akí už sú.

Zagratulovala som im. Mňa si zmeniť netrúfli.

Pohľad na letáky ma emocionálne vyžmýkal, hoci vôbec neboli určené pre mňa. Nerozumela som tomu. Našťastie som o tom nemala čas premýšľať.

Stačila mi istota, že kampane s generickým positioningom dodržiavali zvolené kľúčové estetické a emocionálne hodnoty. Lichotili inteligencii aj tých najväčších hlupákov a vždy súviseli s ich záujmami, alebo s obsahom príslušného média, v ktorom sa objavili.

Odsúhlasený rozpočet štvornásobne prekročil rekordnú investíciu do propagácie podujatia tohto typu. Mne sa však vzhľadom na to, že uvádzame na trh celkom novú značku, suma zdala naďalej nízka.

Tri mesiace pred dátumom Brand Party sme reklamnú kampan' konečne spustili. Načasovanie nám vyšlo. Podľa intenzity komunikácie to vyzeralo, že do cieľovej skupiny patrí hádam každý mladý človek na Zemi.

Bilbordy zaplavili svetové veľkomestá na oboch stranách Atlantiku. Inzeráty som nachádzala v každom medzinárodnom i lokálnom magazíne alebo denníku, ktorý som chytila do ruky. Letáky mi ponúkali doslova na každom rohu. Pritom pešo chodievam mimoriadne zriedkavo.

Aby sa Brand Party neznechutila ľuďom pre obrovskú propagáciu už vopred, vsadili sme na úplne posledný faktor, ktorému spotrebiteľia pri sledovaní reklamy ešte veria – produktová

pravda. Netvárali sme sa, že pripravujeme dokonalé podujatie. Schválne sme v médiách pripomínali možné drobné chyby a zlyhania ľudského faktora. Vedeli sme, že mladá generácia trpí hladom po akýchkoľvek informáciách, preto sme ju dennodenne krmili záplavou zbytočných, ale veľmi zaujímavých materiálov od špičkových copywriterov a známych spisovateľov.

Zistili sme, že potenciálni návštevníci túžia počuť historky a zážitky, ktoré sa na akcii môžu udiť. Tak sme všetkým záujemcom zadarmo poskytli tenkú a graficky príťažlivú knihu fiktívnych príbehov obyčajných ľudí na akcii. Namiesto znovaných tvárí populárnych osobností sme v kampani použili naratívne útvary, ktoré vyzerali ako rozprávania bežných clubberov z Brand Party. Do textov sme v rôznych variáciách zakomponovali štyri najkľúčovejšie slová mladej generácie: zábava, drogy, peniaze a party.

Súbežne sa začala aj masívna, omnoho konvenčnejšia anti-kampaň, ktorá pôsobila na myslenie inej cieľovej skupiny, ktoré je obmedzenejšie. Jej príslušníci sa síce orientujú na budúcnosť, ale vykreslenú v zidealizovaných farbách. Cítia sa outsidermi, ktorí nie sú nikomu potrební. Svoju angažovanosť vnímajú ako projekciu masovej nespokojnosti, no v skutočnosti to vyjadruje ich vlastné frustrácie zo sveta, ktorému nerozumejú. Sú ambiciózni, vnútorne veľmi motivovaní a s veľkou vôľou prekonávať prekážky. Na realizáciu vysnených cieľov im však chýbajú potrebné schopnosti, preto sa utiekajú k pomoci masmédií a ideológií.

Rozhodli sme sa zneužiť predovšetkým ich dôverčivosť. Protiakciu k Brand Party sme im vysvetlili ako príležitosť na získanie veľkého počtu politických, ekonomických i sociálnych benefitov za veľmi krátky čas.

Logo pôsobili bystro a zároveň informatívne. Iba tak sa dalo docieľiť, aby kampaň nezavrhl, pretože k reklame a masmédiám zastávajú striktné odmietavý postoj. Ich prístup k nakupovaniu je však menej prísny, čo znamenalo našu výhodu. Pri tvorbe vizuálov sme sa inšpirovali ikonografiou nezávislých

vydavateľstiev obskúrnych hudobných žánrov, amerických undergroundových komiksov a zúfalých čiernobielych propagačných materiálov ekologických hnutí. Letáky a plagáty sme vytlačili na recyklovanom papieri.

Antiglobalisti si s obľubou a úctyhodným nasadením vytvárajú vlastné nízkorozpočtové elektronické i printové médiá, na ktorých prezentujú svoje názory. Zväčša nie sú veľmi úspešné, ale vzniká ich veľmi veľa a spolu vytvárajú nezanedbateľnú komunikačnú silu. Nenápadne sme sa ich snažili ovládnuť, ale bohvieako sa nám nedarilo. Navyše drobné úspechy vyšli oveľa drahšie, než sme plánovali.

Napriek všemožnému úsiliu korporácií predstavuje naďalej najvhodnejšiu platformu na propagáciu produktov a služieb určených subkultúram internet. Preto sme sofistikovanými public relations materiálmi nekomerčné webstránky doslova zapratali. Pod rôznymi pseudonymami sme v diskusných fórach upozorňovali na svoju akciu. Vyslali sme agentov, aby sústavne podplácali majiteľov webov, ktorí na svoj náročný životný štýl míňajú značné sumy. Ak sa chcú na protestné demonštrácie po celom svete naďalej prepravovať lietadlami, peniaze jednoducho potrebujú, a je im jedno, od koho ich dostanú. Akurát sa o tom nesmú dozvedieť ich priatelia. My sme im garantovali absolútnu diskretnosť.

Najviac ma pri prípravách vytáčala početná medzinárodná skupina presvedčených aktivistov, ktorí sa za nijakých okolností nedajú kúpiť. Títo ad avoiders sú ideologicky neobyčajne podkutí. Vedia o korupcii v radoch antiglobalistov a dištancujú sa od nich. Demonštrujú zásadne zadarmo, ale o to radikálnejšie. Patria k ultraalternatívnej scéne. Našou výhodou bolo, že táto škodná trpí paranojou z moderných telekomunikačných prostriedkov, pretože ich považuje za nástroje spoločnosti kontroly. V dôsledku toho však veľmi ťažko kooperuje, preto pre nás nepredstavovala až také nebezpečenstvo.

V tom čase som sa neustále pripájala na sieť, aby som mohla v reálnom čase sledovať úspešnosť našich webových inzerátov

a bannerov. Počet navštívených stránok a unikátnych IP adries sa mi videl ohromujúci. Firmu to však neuspokojovalo.

Rozvíjali sme reklamné aktivity ďalšími komunikačnými cestami, aby sme zlepšili znalosť značky nielen v cieľovej skupine, ale aj vo všeobecnej populácii. S návštevníkmi oficiálnych webstránok sme intenzívne pracovali. Posilňovali sme ich lojalitu a budovali silnejúcu komunitu budúcich spokojných návštevníkov Brand Party. A keďže najpodstatnejšia vec pri akcii – vstupné – nebolo žiadne, dúfala som, že účastníkov pride dosť. O účasť demonštrantov som obavy nemala.

Prípravy už naozaj vrcholili, keď sa za mnou znova osobne zastavil Randers. Rozprával dlho. Tentoraz pri tom nejedol.

Pridelil mi najťažšiu zo všetkých doterajších úloh. Na druhý deň o deviatej večer – tri týždne pred termínom Brand Party – som sa nachádzala uprostred rozľahlého námestia Bauman.

Antiglobalista A. krátko škrtol mechanickým kovovým zapalovačom. Keď som mu ho podávala, cítila som vlhkosť jeho dlane. Vyleštený kov sa mi pri preskočení iskry zablysol pred zrakom. Mladík priložil biely plameň pod handru prevlhnutú benzínom. Aj cez dunivé rytmy, ktoré sa v ozvenách odrážali od stien námestia Bauman, som v jeho prstoch začula tiché zaklapnutie.

Handra sa rozhořela a A. sa rozbehol smerom k antonom. Trúfol si na poriadnu diaľku. Rozohnal sa a osemhrannú sklenú fľašu z celej sily vrhol dopredu. Na mieste sa otočil a vyrazil späť.

Molotov najprv dopadol na jeden z nastavených štítov. Vzápätí sklzol do prostriedku kordónu policajtov. Z tej diaľky a cez infraokuliare sa mi fľaša zdala bordová. Črepiny biele. Výbuch a oheň ostro červené.

V tom okamihu mi od tlakovej vlny zaľahlo v ušiach. A. sa rozbehol k rohu vežiaka. Nad hlavou si krčovitou držal okraje bundy. To som už vybiehala za ním. Celkom vľavo som totiž v zmätku čiernych a oranžových pásov rozoznala strelca. A. mi neskôr rozprával, že zásah projektilom považoval za prudšie poklepanie po pleci. Až o sekundu neskôr, keď mu stromová čiara bolesti vystrelila sponad pravej lopatky, pochopil, že to dostal.

Na zem sa zrútil hlavou napred. Kým som k nemu dorazila, pred očami sa mi neustále zjavovala čiara dymu z granátovej kapsuly, štruktúra dlažby a vojenské topánky. Telá v uniformách som nevnímala. Infra kombinovaná s kontaktmi síce vytvárala jasný obraz, no videný v negatívne.

Uvedomila som si, že policajtov nezastavil ani tento kokteil. Všetci už prestali tancovať. Kukly so psami sa rozbehli k opustenému A.-ovmu telu. Za nimi sa v rozťahnutom poloblúku pomalšie sunul rad priesvitných plexiskiel. Ktosi reval do megafónu, aby rozhnal zhromaždený dav.

V rýchlom oblúku preletel vzduchom slzný granát. A hneď ďalší. So svišťaním oba dopadli. Zaznelo hlasné prasknutie a celý obsah vysyčal.

V bielom opare sme bleskovo ustupovali. Prestal hrať aj posledný didžej. Na sekundu som sa otočila, pretože náhle ticho po toľkých hodinách hudby ma takmer omámilo. Zbadala som matné zadné svetlá posledného kamiónu, ktorý odvážal sound systém.

Zo všetkých síl som sa rozbehla k A.-ovmu telu. Ležalo opustené v strede námestia. Valila sa k nemu vlna čiernych tiel.

Sústredila som sa na každý pohyb. Pri skokoch som sa krčila. Keď som k nemu dobiehala, nastala spúšť. Dopadali dlažbové kocky. Trieštilo sa sklo. Vzbĺkli ohne. Cez infra sa mi betón okolo A.-ovho tela zdal až neuveriteľne biely.

„To som ja, China! Teraz ťa zdvihnem. Bude to bolieť,“ revala som na bielu ázijskú tvár. Nemohol ma počuť. Všimla som si brušká prstov na jeho nehybnej ruke. Sčerneli.

Nezdvihla som ho šetrne. Surovo som si ho prehodila cez plece. Hoci bol chudý a vysoký, cítila som, že v svaloch má nezvyčajnú silu. Teraz som však oceňovala najmä jeho váhu.

Zdvihla som zrak. Psovodi s brechajúcimi vlčiakmi sa ma pokúšali obklúčiť. Zo všetkých síl som sa rozbehla späť.

Vzduchový filter obviazaný šatkou sa mi pritlačil na vysušené pery. Pred očami sa mi mihali chrbty vo vypasovaných vetrovkách. Pod teniskami škripalo rozbité sklo. Preskočila som biely obal od vinylu. Vzduch sa presýtil pachom chemického ohňa a asfaltom. Pri zemi sa držal dym.

Päta mi sklzla do diery v dlažbe. Pošmykla som sa. Našťastie som sa stihla zachytiť voľnou rukou. Udržala som rovnováhu a bežala ďalej.

Kovová bandaska. Deká v kaki farbách. Váhu presunúť na špičky. Vyššie dvíhať kolená. Synchronizovať pohyby končatín. Nádych. Výdych. Stupňovať rytmus. Modrá šatka. Roztrhnutý čierny transparent.

Pri behu som neustále kľučkovala. Spomaľuje to. A zároveň mátie. Asi preto som očakávala, že ma jedna z kukiel dobehne.

„Stoj! Prikazujem ti – stoj! Inak ťa zastavím ja!“ kričal poliš.

Výzvy, aby som okamžite zastala, neprestávali. Jasne som počula tvrdé našľapovanie vojenských bagančí. A potom aj švih obuška.

V okamihu, keď zaznel, neskočila som dopredu, ale prudko doľava. Pri dopade na nohu som bleskovo urobila otočku. Nehybné telo som našťastie udržala.

Vtom poliš zbadal uprostred mojej kapucne infry a vystúpené okuliare. Vydesil sa. Kým sa po mne stihol opäť zahnať, okolo zápästia som mu omotala nunčaky.

Mykla som prstami, aby dostal spätný úder. Nestihla som zaregistrovať, ako reagoval. V skoku som urobila obrat a nakoľko to so záťažou šlo, hnala som sa preč.

Tlačili ma päty. Dostala som krč do stehna. Priestor, ponorený do červenej tmy, sa mi pred očami nakláňal a mihotal. Už som však cítila, že to môžem stihnúť.

Robila som dlhé skoky a neprestávala kľučkovať.

Zreteľne som opäť začula, že ma ktosi prenasleduje. Na konci námestia ma naozaj dobehla druhá kukla.

„Stoj! Inak strelím!“ reval mi poliš priamo za uchom. Rozhodla som sa prudko spomaliť. V prstoch som zovrela nunčak. Práve som sa chystala otočiť na výpad, keď mi náhle úder pažbou revolvera takmer odtrhol sánku.

Nechápala som prečo, ale zaplavilo ma teplo. Úplne som sa spotila. Klesla som na koleno a A. sa mi takmer zosunul z pleca.

Pred zrakom mi preblesla náprotivná budova. Strieborné lesenie. Zrkadlové posledné poschodie. Výrez oblohy. Rozmazaný text reklamy.

Keď som sa bezvládna rozohnala na prvý úder, myslela som na to, koľko námahy som už pre úspech Brand Party obetovala. Patetické a sebaľútostivé, ale pomohlo mi to k bleskovému pohybu rukou. Šlo o zlomok sekundy.

Na líci som ešte cítila studenú pažbu. Zovrela som zápästie s pištoľou a hranou dlane som policajta kolmo udrela do ramenného kĺbu.

Bol to dobrý výpad. Vystrelená guľka mi pri prelete spálila kožu na ľavom spánku a výstrel z tej blízkosti ma len zázrakom nepripravil o sluch.

Do ďalšieho úderu som dala hádam všetku silu. V tom hluku som to nedokázala rozoznať presne, ale v krku kukly som začula prasknutie. Rozbehla som sa. Tentoraz rovno k autu. V okamihu, keď som dobiehala, otvorili sa dvere. Najskôr som dnu vsunula zraneného. Dalo sa ním hýbať ako s bábkou. Ani som nestihla zabuchnúť dvere a akcelerácia ma vtlačila do sedadla. Viezla som sa späť do Boulevardu Breton.

Simulovanú akciu na námestí Baumax sme vyhodnocovali nasledujúcich sedem dní do najmenších detailov. Ťahali sme šesťnásťhodinové služby.

Netuším, kde Randers zohнал dvetisíc profesionálnych komparzistov. Zrejme si zabezpečil ďalšie veľmi schopné produkčné.

Postavil ma pred hotovú vec a ja som nemohla zlyhať. Pre maximálnu utajenosť cvičenia bol priestor okolo námestia Bau-max v okruhu dvoch kilometrov uzavretý. Bezpečný priebeh sledovali z výšky firemné helikoptéry.

Prezlečení demonštranti vyzerali celkom ako skutoční. Aj policajti a vojaci pôsobili úžasne hodnoverne. Rovnako ako moje zranenie na ľavej časti hlavy. Lara mi ho pravidelne postrekovala dezinfekčným sprejom a preväzovala gázou.

Zo všetkých účastníkov na mňa najviac zapôsobil antiglobalista A., vlastným menom Joi Ito. Bol to bývalý čínsky supermodel a dnes uznávaný hongkonský kaskadér. V umastenom oblečení antiglobalizátora od Yves Saint Laurenta vyzeral neuveriteľne autenticky. Lutovala som, čo si počas testu Brand Party musel vytrpieť. Kožu na tvári mal od ohňa hnedočervenú a vpadnuté tmavé oči sa mu strácali v jamkách. Pri páde si rozrezal široké čelo. Zlomený nos sa mu sploštil a veľké beztvaré ústa s kľukatými fialovými perami zaliala krv.

Zdalo sa mi, že to organizátori trochu prehnali. Súcitila som s Itom. Najmä preto, že si pri páde roztrhol nádhernú bundu high-end značky. Netrúfala by som si určiť, či zbrane bezpečnostných zložiek nabili pravými alebo slepými nábojmi. Odhadujem však, že pravými.

O svojich subjektívnych dojmoch z akcie som nikomu nehovorila. Ak som nemusela, radšej som pri hodnotení testu nerozprávala vôbec. Toto už nepatrilo do náplne mojej práce.

Na stovku videozáznamov zo skúšobnej Brand Party sa vrhol dvojnásobný počet marketierov, ktorí vytvorili dotazník pre kvantitatívnu časť nového prieskumu. Potom skupina certifikovaných moderátorov realizovala ďalšiu sériu skupinových rozhovorov s cieľom zistiť spontánne reakcie potenciálnych návštevníkov. Mne takýto perfekcionizmus pripadal v danej situácii pridrahý, ale dokázala som jeho závery oceniť. Rovna-

ko naši klienti, ktorí za overené personálne údaje konzumentov ochotne platili nehorázne peniaze.

Hlavným zámerom nových marketingových prieskumov bolo udržať naďalej štandard značky Brand Party, podporiť jej dynamiku a maximálne stupňovať teasing až do dátumu konania. O návštevníkoch Brand Party sme toho už vedeli toľko, že viac by sme o nich nezistili, ani keby sme sa so všetkými stretli osobne.

Opustila som biele goliere. Neskôr mi aj tak budú prezentovať svoje výsledky. Tešilo ma, že im môžem rozkazovať. Konečne som pochopila, prečo sa hovorí, že v spoločnosti kontroly je disciplína neohraničená a nekonečná. Tentoraz mi zavedenie nového režimu ovládania neprekážalo.

Presunula som sa k druhej rokujúcej skupine. Randers a jeho kolegovia sa skláňali nad vojenskou mapou nášho mesta i nad podrobným plánom námestia, kde sa akcia o štrnásť dní uskutoční.

Návrhov na lokáciu Brand Party sa ponúkalo viac. Zvažovali sme mnohé varianty: mliečna štvrť Danone, park na sídlisku bielej techniky Moulinex, nadúrovňový objazd Panasonic DVD, námestie Hewlett-Packard aj bulvár Intel.

Nakoniec to dopadlo inak. Randers presadil, aby sme vybrané priestranstvo pri rieke Samsung River Cellular premenovali na Námestie Brand Party. Netuším, koľko to stálo. Budget, ktorý som spravovala ja, by na to ani zďaleka nestačil.

Potom mi ukázali rozľahlý trojrozmerný model, ktorý verne zobrazoval námestie i príľahlé ulice. Detailnú maketu sme pozorovali s malými žltými špendlíkovými zástavkami v rukách a zapichovali sme ich na sporné miesta plánu.

Riešili sme posledné detaily produkcie.

Zabezpečenie plynulého spojenia so šoférmi luxusných autobusov, ktoré budú privádzať hudobných hostí i profesionálnych antiglobalistov. Hlasovalo sa, kde bude hlavný stan organizátorov a kolosálny VIP backstage pre sponzorov. Dohodli sme trasu riadenia prívozu a odvozu štábu na pridelené miesta. Vytýčili

sme príjazdové cesty k obrovskému parkovisku pre návštevníkov. Rozmiestňovali sme bezpečnostné zátarasy. Zostávalo ešte dobudovať na múroch fiktívne sklené výklady značkových obchodov, aby mali antiglobalisti neprestajne čo rozbíjať.

Špeciálnu pozornosť sme venovali presnému určeniu pozícií, kde dôjde k najväčším stretom demonštrantov s políciou a armádou. Prihliadali sme najmä na to, aby šlo o vizuálne zaujímavé miesta, ktoré nám zabezpečia spontánne PR v médiách. Rovnako sme nesmeli zabudnúť na product placement a dobre viditeľné logá sponzorov. Je bezpodmienečne nutné, aby protestujúci mali oblečené alebo držali v rukách výhradne produkty našich klientov, ktorí požadujú exkluzivitu.

Neprekvapovalo ma, že najatí experti na masovú komunikáciu kládli taký dôraz na optimálne podmienky pre reportérov. Pri informovaní o Brand Party nám totiž nešlo o odovzdanie správy a ucelených faktov, ale o falošnú divácku ilúziu participácie a zážitku. Takisto musíme preukázať zmluvne dohodnutý počet sponzorských odkazov. Trend zrežírovanej aktuálnosti pri informovaní verejnosti sme prijali za svoj. Len čo INPEG vyprovokuje prvú ozbrojenú potýčku, začne sa priamy TV i internetový prenos.

Práve som sa chystala telefonovať do ďalších televízií, ktoré by mohli mať záujem o autorské práva na zábery prvej mŕtvoly policajta, keď si ma zavolať Randers. Oznámil mi, že sa so mnou súrne potrebuje rozprávať.

Strieborný výťah Mitsubishi nás vyviezol na dvadsiate poschodie, kde sídlia tí, ktorí najmenej pracujú, no majú najväčšie právomoci. Usmieval sa. Zašli sme do jeho chrómovanej kancelárie. Zavrel za mnou dvere a náhle nepríjemne zväčnel. Ukradomky som sa pozrela okolo seba. Nik ďalší v miestnosti nebol. Uvedomila som si, že ma zmiatlo veľké lomené zrkadlo, ktoré nás strojnásobilo.

V Randersových žltových očiach sedel hnev. Vážne si ma premeriaval. Mechanicky mu mykalo čeľusťou. Bol netrpezlivý a v tvári červený.

Okamžite mi napadlo, že som urobila nejakú chybu. Voľačo som pokazila! Dostanem výpoveď. Teraz, krátko pred Brand Party!

Randers mlčal. To ma deptalo viac než akákoľvek odpoveď. Usúdila som, že zrejme stratil dôveru v moju inteligenciu i pracovné schopnosti. Ani táto myšlienka ma však nevystrašila. Nemohla som sa báť.

Spýtala som sa ho, či mi nechce niečo povedať.

Iba sa nebadane usmial. Mlčal a trocha sa škeril. Prepichoval ma pohľadmi. Mala som dojem, že byť v mojej spoločnosti preňho znamená siliť sa do nepríjemnej veci.

Cítila som k nemu v tej chvíli zvrátené puto submisívnosti. Fascinoval ma a podmaňoval. Pociťovala som rozpaky a súčasne akýsi temný údiv.

Odrazu som na hranici vnímania zaregistrovala bleskurýchly pohyb. Nedokázala som rozpoznať, odkiaľ prišiel.

Bol to posledný vnem, ktorý si z toho dňa pamätám.

Dodnes presne neviem, čo sa stalo. Sporadicky sa mi zjavujú flashbacky.

Ležala som horeznak. Kamsi ma viezli. Nedokázala som urobiť ani najmenší pohyb. Klinika bola veľmi biela. Pred zmäteným a zahmleným zrakom sa mi striebristo trblietali lekárske nástroje. Odsávací aparát. Príkaz, ktorý sa týkal desiatich miligramov morfia. Sterilné rukavice. Tep 140 za minútu a stúpa!

Nemohli mi namerať krvný tlak. Dávka digatilisú do žily. Striekačka. Biely záblesk okrúhlej lampy a tma.

Potom som mala 72 hodín halucinácie.

Dostala som sa mimo svojej osobnosti.

Kryštálický lesk v očiach. Užasnuté oči a vedomá potreba. Hra, ktorá zdolá svojho hráča. Protiprúdy horúcich telesných tekutín. Tok proti toku. Triaška.

Tiene sa objavovali bez príčiny a neprestávali narastať. K životu sa prihlásil každý bod tela. Čiary sa znásobovali. Hranaté tvary s vrcholmi sa nedali spočítať. Zvinutá kobra. Mokrú ruku zvierala žltý molitan. Zmätené špirály lietali zhora nadol. Zlovestné znamenia. Vlhká prikrývka. Steny sa hýbali, vydúvali, preliačovali. Jazyk sa zmenil na beztvary chumáč. Karta, ktorá otvorí každú zámku. Náhle, nepredvídané, totálne prerušenie. Udalosť pre každého. Hadie prstence sú zložitejšie ako krtie diery. Biela záclona za lôžkom. Roztrasené zápästie.

A zrazu prebudenie.

Mokrý odtlačok hlavy obkreslený horúcim potom na vankúši.

Vzápätí znova spánok. A dlhé, opakujúce sa sny.

Prebudila som sa s vytreštenými očami. Okamžite som bola čulá. Ležala som vo svojej izbe v centrále firmy v Boulevarde Breton. Laru som nevidela. Netušila som, aký je deň, ani koľko je hodín. Spoza okien presvitalo tlmené biele svetlo.

Na posteľnej plachte som cítila vlastný zaschnutý pot. Zaklonila som hlavu. Uvidela som pás voskovo vyleštenej dlážky a ďalej vzadu spodnú časť dvoch krídel dverí. Ale to ma nezaujímalo. Uvedomila som si oveľa desivejšiu vec. Vôbec som nemala vlasy!

Dlho som si roztrasenými prstami ohmatávala oholenú lebku. V zadnej časti hlavy som objavila zreteľné chirurgické stehy. Pálilo ma čelo a svrbel krk.

Nevedela som prečo, ale v bdelom stave som ihneď pocítila netrpezlivosť zvláštneho druhu, neskrotnú a temnú. Prenasledovali ma predtuchy. Snažila som sa chladnokrvne uvažovať o tom, čo sa stalo. Nešlo to.

Preľakla som sa.

Moja ohlušená a otupená myseľ tento dlho nepoznaný pocit nedokázala spracovať.

Ale strach silnel. Začínala som si ho uvedomovať. Spočiatku to bolo skôr tušenie. Zakrátko som však všetko pochopila.

Otriasla mnou vlna úzkosti. Naskočili mi zimomriavky.

Akákolvek myšlienka, ktorá mi napadla, pocit strachu ešte zintenzívňovala. Po hodine vo mne už aj tie najbezvýznamnejšie podnety vzbudzovali hrôzu. Každý nápad ma strašil. Zatvárala som oči, aby som vôbec nič nevidela. Ale vtedy som zasa vnímala, ako sa z môjho vnútra priamo valí zúfalstvo. Nezniesiteľný pocit.

Rýchlo som rozlepila viečka a moje oči uzreli skutočnosť, ktorú nenávideli. Znova som sa bála!

Zakaždým, keď sa mi zdalo, že to ustupuje a prestáva, pocítila som v hrudi prudké trhnutie. Vtedy toho už na mňa bolo priveľa. Rozplakala som sa.

Nekričala som, aby som neprivolala zbytočnú pozornosť.

Nedokázala som sa skoncentrovať. Cítila som sa strašne. Túžila som privinúť sa k niekomu. Ale vôbec nikoho som nemala.

Zakázala som si sebaľútosť a pokúšala som sa porozumieť tomu, čo sa vlastne deje. Zatínala som prsty do okrajov postele, až som si dolámala nechty. Náramná bolesť aspoň na chvíľu prehlušila strach.

Presnú anamnézu dodnes nepoznám. Pravdepodobne mi cez nervový systém prehneli konskú dávku mykotoxínu, aby mi odbúrali senzorové receptorové bunky, ktoré podporujú zmyslovú skúsenosť. Zrejme mi zdevastovali aj spinotalamický systém, ktorý reaguje na bolesť, teplotu a na niektoré druhy dotykov.

Nedokázala som pochopiť, ako som mohla byť taká naivná! Nenapadlo mi, že keď mi prezradili toľko informácií, tak sa predo mnou aj poistia! Odkedy som pracovala vo firme, myseľ som mala preplnenú plánmi do budúcnosti. Zabudla som, že som iba nahraditeľný poskok. Svoju prácu som odviedla a prestala som byť komerčne zaujímavá.

Potom som si v hlave zasa vykonštruovala predstavu, že ide o súčasť celkovej marketingovej stratégie. Aj moja bolesť zrejme

musí byť autentická podobne ako Itova pri teste Brand Party na námestí Bauman. Bez pocitov strachu by som podujatie nedokázala prežiť tak ako ostatní.

Z nejstej diagnózy sa príčiny dedukujú ťažko. Nerozumiem, prečo sa Randers bál, že niečo prezradím. Čoho sa vlastne obával?! O niektorých častiach projektu som toho síce vedela dosť veľa, ale celku som nerozumela ani zámak! Až teraz som porozumela, čo znamená byť pod tlakom korporátnej disciplíny.

Ak chcel Randers docieľiť, aby som po zákroku nechápala už vôbec nič, tak sa mu to naozaj podarilo. Keď za mnou po ôsmich dňoch od operácie znova prišiel, bola som celkom na dne. Neobťažoval sa s vysvetľovaním. Prikázal mi, aby som sa čo najrýchlejšie dala znova dokopy, lebo ma na Brand Party potrebuje zdravú a silnú.

Špičkovým lekárom trvalo iba sedem dní, kým ma po fyzickej stránke dali do poriadku. Nerozumela som, prečo to robia. Práve tu som sa však medzičasom naučila, že kontrolné mechanizmy nezvyknú nič vysvetľovať.

V čase rekonvalescencie som si naozaj trochu oddýchlá. Lara mi dávkovala lieky a pichala injekcie. Predlaktie som mala úplne dorážané od vitamínových infúzií.

Nechcela som, ale dostávala som sa znova do formy. Nepriala som si to, ale moje telo žilo ďalej. Krv mi prúdila v žilách. Žalúdok a črevá trávili. Nechty rástli. Chlpy vyrážali. Do mysle sa mi však vkradla temnota. A už tam zostala.

Tušila som, že bola postihnutá aj moja usudzovacia schopnosť. Pri najmalichejších drobnostiach sa ma zmocňovala popudlivá nervozita.

Odjakživa som na podnety reagovala veľmi aktívne a energicky, ale teraz som cítila odpor k hocijakému zamestnaniu či rozptýleniu. Odovzdala som sa nedbanlivosti. Neumývala som sa. Prestala som sa starať o svoj zovňajšok.

Keď ma Lara nechala samu, vyfajčila som všetky cigary s honosnými pásikmi, ktoré ležali na servírovacom stolíku. Po chvíli ma obkľučovali mračná dymu. Neprekážalo mi to.

Vylihovala som na gauči a listovala v hrubom lesklom magazíne. Nepozrela som si názov. Najprv som si myslela, že ide o tínedžerský časopis o nahých ženách a drahých autách, no neskôr som z podtitulu zistila, že v skutočnosti sa venuje dynamickému životnému štýlu topmanažérov. Pri prezeraní fotiek lesklých stehien a karosérií som rýchlo upíjala z ginu. Prepiato som gestikulovala a rozprávala som sa neviem s kým.

Myslela som si, že alkohol nepokoj ubije, ale opitá som sa bála ešte viac. Každý pohľad a zvuk ma zbavoval odvahy. V takomto stave som prežila nasledujúce otupné dni.

Noc pred Brand Party som nemohla oka zažmúriť. Prevracala som sa na posteli v úplnej tme s vyjavenými očami. Bdela som až do vysilenia.

32

Ráno v deň, na ktorý som donedávna tak úpenlivo čakala a ktorý mi bol teraz celkom ľahostajný, ma Lara nadopovala energetickými pilulami. Prvú várku som vydávala. Druhá zabrala.

Musím sa priznať, že v tele som v dôsledku toho opäť pocítila nezvyčajnú silu. V hlave som však prežívala posledný stupeň zúfalstva.

Lara ma vyviedla z bytu a pri východe si ma vyzdvihol Randers osobne. Mal na sebe hodvábnu košeľu Lanvin s červenými pruhmi na tmavomodrom podklade. Na korporátnom obleku sa mu ľahodne vynímala čierna krepová kravata Kenzo. Akási blondávková tínedžerka okolo neho šermovala cestovnou žehličkou Braun.

Spoločne sme vyšli pred Boulevard Breton. Bolo krátko po siedmej. Opojnité ráno mi dýchalo do tváre vlhcou hmlou. Vzduch pôsobil sviežo ako z klimatizácie Bauknecht.

Nastúpila som do Randersovho offroadu Toyota Land Cruiser FX. Vyrázili sme a za nami sa pohla kolóna firemných limuzín.

Uvedomovala som si, že mierime na námestie Brand Party na akúsi akciu, ale na nič podrobnejšie som si nedokázala spomenúť. Moja zmáтанá hlava sa ustavične rozptyľovala v malicherných pozorovaniach: vreckovky Kleenex na prístrojovej doske. Nákres automatickej prevodovky. Stojan na nápoje. Zeleno-modré blikanie ergonomického ovládacieho panelu autorádia na minidisky Sony Mobile. Červený kurzor globálneho satelitného navigačného systému GPS, ktorý ukazoval našu presnú polohu v meste a po zväčšení aj v Európe a vo svete. Implementovaný bezpečnostný ovládač s jediným multifunkčným tlačidlom prispôsobeným veľkosti a tvaru ukazováka.

Sedela som so skríženými nohami. Žiadostivo som vdýchla studený vzduch, ktorý mi zafúkal do tváre, keď Randers zapol klimatizáciu. Potrpel si na špičkové vybavenie, a preto si kúpil sport utility vehicle, ktorý zvláda každý terén od veľkomestských bulvárov až po hlboké horské brody. Auto uháňalo, hoci na cestách bola hustá, živá premávka. Randers odvážne predbiehal, trúbil a pchal sa do každej voľnej medzery. Keď sa dostal k nejakému vozidlu príliš blízko, detektory prekážok zúrivo zapípali.

Po čase som prekonala bojázlivosť. Priškrteným hlasom som sa spýtala: „Čo mám dnes na Brand Party urobiť? Potrebujete ešte moju pomoc? Aká je moja úloha?“

„Chcem, aby si sa zabávala, China. Nič viac. Toto je tvoj veľký deň, už si ho. Dobre sa bav!“ odvetil meravo a nespomalil svoju divokú jazdu.

Po celý čas zostal veľmi vážny. Keď musel prvý raz zapnúť stierače, mala som dojem, že zúri.

Reklamy na Brand Party nás sprevádzali počas celej polkruhovej cesty mestom. Keď sme zastavili na semaforoch na križovatke ulíc Coca-Cola Light a Diet Pepsi, obsypali nás letáky. Videla som aj pútače upozorňujúce na sprísnené bezpečnostné opatrenia pri rokovaní Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky, ktoré sa začínali takisto práve dnes.

Zakrátko sme dorazili na miesto. Randers zaparkoval pár krokov od VIP stanu. Keď som vystúpila, spočiatku som ne-

mohla uveriť vlastným očiam. Uprene som hľadela na opar, ktorý zahaľoval nesmierne rozľahlé námestie Brand Party. Na brehu sivomodrej rieky Samsung River Cellular vedľa nákladného prístavu sa rozprestieralo gigantické festivalové mesto.

„Choď sa prejsť, China,“ prikázal mi Randers. „Ale zapamätaj si, ako sa sem dostaneš. To je jediná cesta, ktorá zostane počas celej akcie priechodná. Ak ťa dav strhne príďaleko, už sa sem naspäť nedostaneš.“

Prikývla som. Nechala som Randersa venovať sa produkčným povinnostiam a zamierila do centra rušného diania. Neponáhľala som sa. Pozorne som sa rozhliadala.

Na betónových pilótach zapustených do štrkovitých brehov vyrástol nad mohutným tanečným parketom najväčší megabord, aký som kedy videla. Neúnavné ruky robotníkov a technikov usilovne vykladali posledné časti aparatury. Pracovníci produkcie neprestajne hovorili do vysielaciek. Klienti dohliadali na rozmiestňovanie reklamných plachiet. Dokončovalo sa zariaďovanie siedmich pódii.

Na ploche bývalých prekladísk ležali dva úzke pásy koľajníc, na ktorých v oboch smeroch nepretržite jazdili rýchle vozíky s technikou a hosťami. Projekčné obrazovky tvorili kolosálne kosodlžníky z ligotavého skla.

Okraje námestia pokrývali veľké výstražné tabule s bezpečnostnými oznamami pre návštevníkov. Randers dúfal, že ich bude dodržiavať čo najmenej ľudí.

Veže s reproduktormi pripomínali menšie mrakodrapy. Hlavný stage stál vyvýšený na obrovskej konštrukcii z oceľových nosníkov a mal tvar diskogule. Vtedy som ešte netušila, že sa aj rovnako otáča a trblietavo blýska. Svetelné rampy zaplnili dymostroje, reflektory, lasery a skenery.

Medzičasom sa na tanečnej ploche v rozstupoch rozmiestnili aj kamióny so sound systémami. Skúšali si orientáciu na dráhach, po ktorých sa budú pohybovať.

Dorazila som na západný koniec námestia, ktorý bol vyhradený doplnkovým službám pre návštevníkov. Jeden na

druhom sa tlačili stovky fast foodov, barov a pultov so smart drugs. Nechýbali ani tetovacie a piercingové štúdiá, kozmetické salóny, kyslíkové stany či stánky s testovaním kvality drog. Práve tam sa nachádzali aj chill-outy, internetové kaviarne, šiatre s hernými konzolami, pódia pre žonglérov, žeriavy na bungee jumping, nonstop kiná i stanovisko zdravotníkov so sanitkami a službou prvej pomoci. Celkom na konci sa v samostatnej budove nachádzalo presscentrum, kde sa pripravovali priame TV a internetové prenosy. Novinári mali k dispozícii aj kompletný informačný servis svetových tlačových agentúr.

Velikánske námestie sme na Brand Party nevybrali náhodou. Pri pohľade do rohov to vyzeralo, že z neho vedie mnoho únikových uličiek, ale zdanie klamalo. V skutočnosti sa priechody uzavreli a teraz ich navyše strážili vojaci.

Vzduch rozochvievali nárazy akustických vĺn prvých zvukových skúšok. Videla som, že Brand Party je do najmenších detailov precízne pripravená. Pri organizovaní akcií sa však vyskytujú aj faktory, ktoré sa ovplyvniť nedajú.

V prvom rade, v tomto meste sa na vydarený open air nemožno spoľahnúť ani v tomto najhorúcejšom období – začiatkom leta. Od rána sa prudko pokazilo počasie. Biele mraky hneď na svitaní zahalili celú oblohu. Prvý raz spáchlo už v noci. Doobeda bol vzduch síce lahodný, ale presiaknutý drsnotou blížiaceho sa chladu. Fúkal čoraz prudší vietor.

Natiahla som si mikinu, začínalo mi byť zima. Neviem, koľko hodín som strávila prechádzkou po námestí Brand Party. Kúpila som si čínske rezance Osem zázrakov a pomaly som ich zjedla.

Zabíjala som čas, ktorý zostával do začiatku akcie. Opierala som sa chrbtom o múr a zvažovala, ako naplánovali presný scenár podujatia. Definitívna verzia programu sa totiž pripravovala v čase, keď som už do diania nemohla zasiahnuť.

Potom sa konečne rozdunela hudba. Repetitívne rytmy temne burácali.

Farba popoludňajšej oblohy pripomínala chrómový lesk limitovanej série chladničiek AEG od tokijských dizajnerských minimalistov De:Sein. Vlhký vzduch sa otriasal trhavými nárazmi vetra.

Predo mnou sa rozprestieral rozľahlý, vypuklý povrch námestia. Všimla som si, že security už do areálu vpúšťala ľudí. Postavila som sa do vstupného koridoru a pozorovala návštevníkov.

Siluetu sa od začiatku vynárali bez prestania, jednotlivo alebo v skupinách. S postupujúcim časom sa na námestie Brand Party valili čoraz väčšie davy. K pódiám museli všetci kráčať peši.

Pred zrakom mi defilovali príslušníci generácie, ktorej už teraz patrí budúcnosť, akurát že ešte nik nevie aká. Počas prvej hodiny som zachytila útržky rozhovorov hádam v dvadsiatich jazykoch. Pozorovala som, ako sa aktuálne trendy sezóny prejavujú na módnych doplnkoch.

Biele tenisové potítka. Nohavice kovbojského strihu s imitáciou bahna naspodku. Kovové náhrdelníky so striebornými ostňami. Kožené opasky so šerifskými prackami. Sandále z priehľadného plastiku. Lakované minisukne. Miniaturne umelé kožuchy. Štucne na členky. Predprané riflové kraťasy. Biele overaly. Fialové a žlté slnečné okuliare. Fosforeskujúce žuvačky v ústach. Svetielkujúce palice. Vo vzduchu sa miešali vône parfumov. Od rozmanitých pachov sa mi zastavoval dych.

Videla som toľko log, že som ich ani nestíhala vnímať: Caterpillar, Moschino, Pepe Jeans, Base, Airwalk, Stride, Emporio Armani, Mango, DKNY, Adidas, Reebok, Callaghan, Versus, Miu Miu, Louis Vuitton, Esprit, Levis, Gucci, Ralph Lauren, Simple, Prada, Nike, Carhartt, Diesel, Gap, Galliano, Vaude, Lacoste, Kenneth Cole, Blaack, Converse, Puma, Guess, Acupuncture, H&M, Southpole, Costume National, Royal Elastics a desiatky ďalších.

Oblečenie must-have-brand značiek mali na sebe najmä návštevníci zo západnej Európy, z Japonska, Číny, zo Spojených

štátov a z Austrálie. Stredoeurópania nosili prevažne look-alike tenisky a no-name módu. Ukrajinci a Rusi uprednostňovali šmelinu, ktorej pôvod ani nepoznali.

Potom som zbadala aj prvých antiglobalistov. Na protiakciu k Brand Party pricestovali z najrôznejších krajín sveta. Ich pôvod a postoj prezrádzali transparenty s nápismi ako Brazill, Bankcock, Germoney, U\$A,ySingapoor... Vedela som, že desaťtisíc objednaných demonštrantov so sebou priviedlo deväťdesiatisíc dobrovoľníkov.

Ponáhľala som sa do stredu námestia, ktoré sa medzičasom z väčšej časti zaplnilo. Nechcela som, aby mi ušiel okamih, keď dôjde k prvej potýčke.

No keď som sa ocitla uprostred dunivej hudby a tancujúceho davu, uvedomila som si, že tam nechcem zostať. V priebehu pol hodiny sa totiž väčšina tanečníkov sfetovala úplne na šrot. Premýšľala som, či sa dá moc drog zachytiť bez toho, aby som ich brala, bez toho, aby som sa nimi dala zničiť?

V obrovskej mase nastala riadna tlačienica. Počet návštevníkov odhadovali médiá na milión a pol. Rekord prekonaný nebol, ale na tom už nezáležalo. Teraz som chápala, prečo heslo návštevníkov parties znie: svet sa aj tak nedá zmeniť, tak si aspoň urobme party! Uprostred davu som si pripadala celkom bezmocná.

Demonštranti obsadili východný koniec námestia. Ihneď ich obkolesili investigatívni reportéri a príslušníci bezpečnostných zložiek. Zamierila som tam, no pre istotu som si udržiavala odstup.

Zvečerilo sa. O hodinu už na mesto padla tma.

Neprívetivé počasie sa naďalej zhoršovalo. Husté mraky sa s hukotom prevažovali ponad námestie. Mreže na priečeliach fiktívnych obchodov rachotili. Kdesi prudko buchla kovová brána.

Zhromaždené zástupy tanečníkov vírili. Počasie im zatiaľ zábavu nekazilo. To, čo zažívali, nebola iba akási vnútorná extáza, ale úplná emocionálna rozjarenosť. Rozhorúčení a omráčení tancovali do úplného vyčerpania, až sa z nich prúdom lial pot.

Všimla som si, že niektorí návštevníci s obľubou postávajú pred vysokánskym múrom burácajúcich reproduktorov, kde si vytiahnu mobil, vyťukajú číslo a s vážnou tvárou niečo dlho a sústredene vysvetľujú.

Vtom ožil aj dav antiglobalistov. Rozozvučala sa ich vlastná dovezená aparátúra so samostatným generátorom elektriny. V úžase som zmeravela, keď ktosi do megafónu začal čítať z mojej tenkej brožúry o globalizácii!

Rečník s oduševnením citoval celé pasáže z môjho paškvilu a argumentoval nimi v prospech svojich pochybných, politicky naivných názorov. Správne som predpokladala, že najväčší úspech budú mať pasáže ukradnuté od Sorosa a Bondyho.

Po prejave plnom nezmyslov a poloprávd zaznel mohutný aplauz. Dav žiadal znárodnenie transnacionálnych monopolov a ich prevzatie do rúk ľudu.

Policajti a vojaci s ochrannými plexisklovými štítmami sa vzápätí pokúsili porozdeľovať demonštrantov do menších skupín. Obklúčili ich a každého chceli individuálne prehľadať, aby eliminovali najväčších a najznámejších radikálov. Nepodarilo sa im to, lebo obeť agresívne protestovali. Viacerí antiglobalisti sa na protest naraz prudko vrhali proti radu nastavených štítov a martenskami s kovovou špičkou tvrdo kopali na všetky strany. Ostatní sa dali na útek, no vzápätí sa vrátili z opačnej strany a napádali policajtov z boku. Ozbrojenci podľahli panike.

Niektorí demonštranti búchali ručnými boxerami a bejzbolovými palicami do pristavených áut. Netušili, že ide o reklamné makety bez motorov, ktoré nám ochotne venoval klient – prestížny francúzsky výrobca. Potom sa rozbilo čelné sklo a hneď aj ďalšie. Strhla sa prvá bitka. Do stupňujúceho sa chaosu sa ihneď zaplietli novinári a kameramani.

Nevedela som, čo z toho sa naplánovalo vopred, a čo sa organizátorom vymklo z rúk. Matne som si spomínala, že presne takýto úvod protestov mal INPEG dohodnutý v pracovnej zmluve. Napriek tomu mi tu niečo nehralo. V prvom projekte sme počítali s účasťou 15 000 policajtov a s rovnakým počtom

vojakov. Teraz sa mi však zdalo, že ich vidím oveľa menej. Žeby rozpočet nakoniec nestačil?

Masa protestujúcich sa dala do pohybu smerom k hlavnému pódiu.

Presuny z miesta na miesto však už v tejto fáze večera trvali neuveriteľne dlho. Miliónový natlačený dav síce neustále pulzoval energiou, ale celý čas bol vlastne statický. Prejsť krížom cez námestie mohlo trvať hodiny. Preto som mala o celom dianí odvtedy už len neúplný obraz.

Prudko sa rozpršalo. Stroboskopické svetlo bleskov ma nútilo privierať oči.

Atmosféra na parkete smerovala k prvému vrcholu noci. Tanečný hit sezóny, ktorý som poznala z vyzváňania svojho mobilu, dostal všetky ruky nad hlavy. Roztvorené dlane prešli modré lúče reflektorov a zelené pásy laserov. Z hrdiel sa vydral nadšený jasot. Pódiová diskogúľa sa plynulo otáčala a vrhala na všetky smery pestrofarebné kruhové odlesky. Hotová zmyslová pastva pre moju vybičovanú obrazotvornosť.

Zamierila som tam, kde som v dave cítila najlepšiu náladu. Chcela som, aby niečo z nej prešlo aj na mňa. Túžila som dať sa strhnúť rytmom a už vôbec na nič nemyslieť. Do klubov som v minulosti pravidelne chodievala najmä preto.

Pri pohľade na tanečníkov zblízka som však pocítila rozčarovanie.

Spotená bieloba pokožky zvýrazňovala v ich telách čosi pokrivené a nemotorné. Prudko dýchali a nozdry sa im chveli. Ústa mali pootvorené. Vlasy neupravené. Oči im od chémie temne iskrili. Rúže na našpúlených perách sa rozotreli. Púdre sa zmyli. Tváre nadobudli křčovitý výraz. Šaty od prudkého dažďa a silenej námáhy zvlhli a stratili tvar.

Myslela som si, že prietrž mračien tanečníkov rozoženie, ale mýlila som sa. Neprekázali by im zrejme nijaké extrémny. Nevedela som, či sa sem prišli smiať, alebo plakať, umierať, alebo sa rodiť.

Vtedy som uvidela, že v diaľke lietajú vzduchom dlažbové kocky, ktoré sme na tony nakúpili pred mesiacom počas cenevej akcie v Baumaxe. Zaregistrovala som aj oranžové plamene. Bez váhania som vyrazila tým smerom. V prudkom daždi som neustále sledila ponad okolité hlavy, aby som nestrácala prehľad o dianí. Antiglobalisti zapalovali sponzorské autá, ktoré na ploche rozostavili organizátori. Rozbíjali aj narýchlo zbudované výklady, za ktorými neboli nenávidené obchody pre bohatých, len vybrakované sklady. Zhadzovali bilbordy s vizuálmi vymyslených kampaní, ktoré propagovali neexistujúce výrobky.

Hudba mi hučala do uší zo všetkých strán, preto som udalosti pred sebou vnímala ako zábery na televíznej obrazovke s vypnutým zvukom.

Násilie demonštrantov vyprovokovalo štart pripravených helikoptér. Do pohybu sa dali aj požiarné vozidlá a sanitky. Virtuálni polície a médií prelietavali nízko nad davom. Tanečníci ich zjavne považovali za súčasť zábavného programu, lebo na ne kývali a jačali.

Chcela som sa čo najskôr dostať k epicentru konfliktu. Zatiaľ čo som však narazila na vysoké pletivo s pásmi ostnatého drôtu, ktoré pohotovo natiahli policajti. Na viacerých miestach však už v oplotení vznikli trhliny. O kus ďalej sa mi podarilo preliezť na druhú stranu. Rozbehla som sa zo všetkých síl a ledva som stíhala vnímať, čo sa deje.

Jediný východ na druhú stranu ulice zablokovala kolóna opancierovaných transportérov. Vpredu kráčalo v šiku asi päťsto policajtov s vojakmi a za nimi stáli v rade obrnené antony. Vodné delá polievali rozvášnený dav antiglobalistov, ktorí hádzali Molotovove kokteily a dlažbové kocky.

Demonštranti i strážcovia pochybných zákonov mali na hlavách čierne kukly a na nich plynové masky. Skupinky najodvážnejších protestujúcich na rôznych miestach súčasne preťali policajné kordóny. V úzkych únikových uličkách horeli navŕšené barikády.

Príslušníkom talianskej jednotky Ya Basta sa podarilo ukradnúť policajtom kovové zátarasy. Bránili sa nimi pri spoločných nájazdoch. Telá v bielych kombinézach mali obtočené molitanovými chráničmi. Jeden z nich do megafónu vyzýval po anglicky na obranu chudobných občanov z krajín tretieho sveta.

Polícia na jeho apel odpovedala dávkou slzotvorných granátov. Mohutný sivý oblak zasiahol aj mňa. Také pálenie v očiach som ešte nezažila! Zakrývala som si tvár. Dusilo ma tak, že som sa nemohla nadýchnuť.

Vtedy jeden antiglobalista vytiahol automatickú pištoľ a odbachol policajta, ktorý bol k nemu najbližšie. Musel to byť profesionál. Bez zaváhania trafil presne do krku, ktorý si poliš na okamih odkryl.

Zavládla hystéria. Ktorýsi vojak vypálil do húfu antiglobalistov dávkou zo škorpióna. Zarinčalo sklo. Niekoľko úpenlivo vykrikol. Štyri mladé telá padli na dlažbu ako podťaté. Nemohla som tomu uveriť.

Niekoľkotisícový dav antiglobalistov sa s palicami v rukách bezhlavo vrhol do útoku. Začala sa surová bitka muža proti mužovi. Besnenie znepriatelených strán vybičovala propagačná demagógia do fanatického šialenstva. Videla som horiace telá. Na dlažbe sa rozprskla krv. Mŕtvoly nik neodnášal. Z jednej helikoptéry sa spustila krátka guľometná strelba, ale v okamihu prestala, pretože sa už nedalo rozlíšiť, kto je za a kto proti.

Z diaľky to zrejme vyzeralo ako bojová počítačová hra. Za chrbtom mi totiž naďalej bez prestávky hrala muzika a spolu so svetelnou šou burcovala nespútaný tancujúci dav. Možno to celé bolo zinscenované podľa princípu zrežírovanej aktuálnosti. Nemala som potuchy. Ničomu som už nerozumela. Ledva som dýchala. Odmietla som ďalej sledovať túto vojnu kultúr.

Nahnutá dopredu som sa celá bez seba hnala späť. Až teraz som oceňovala tvrdý tréning, ktorému ma podroboval Lensen. Rozrážala som si cestu lakťami. Bezhlavým behom som križovala námestie.

Keď som sa konečne prebila zástupom, zastala som pri prvom sound systéme. Na korbe kamiónu hral dídžej psychedelický trance. Do uší mi dunelo melodické čvirikanie a dramatické nástupy drumrollov.

Zmoknutí tanečníci sa hustejšie zhlukli okolo sound systémov. Dostať sa ku dverám mi trvalo desať minút. Za ten čas mi štyrikrát ponúkli extázu, dva razy GHB a raz rajský plyn a ketamín.

Trhla som dvermi na strane spolujazdca a vyskočila hore. Šofér nedržal volant. Jednou rukou si pri nose zvieral úzku striebornú trubičku a roztrasenou druhou pridržal zrkadielko s pásikom bieleho prášku. Schmatla som ho za modré vlasy a surovo mu tresla hlavu o prístrojovú dosku. Stratil vedomie. Otvorila som dvere a nohami napred som ho vysunula z kabíny.

Priamo nad námetím sa zablyso.

Pohľad z výšky na náhle osvetlený dav návštevníkov Brand Party vo mne oživil všetko, čo dovtedy zostalo strnulé. Zunovalo ma premýšľať o dôsledkoch nerozvážnosti. Moja fantázia sa konečne rozohrialala, uvoľnila. Už som sa dokázala sústrediť. V živote som tak rýchlo neuvažovala. Mala som vlastný plán. Konečne som vedela, čo chcem. Lebo ja za to stojím.

No to nebolo všetko. Už išlo o oveľa viac.

Posadila som sa na miesto šoféra. Zapla som si bezpečnostný pás. Takmer som necítila vlastné telo, ktoré sa chvelo od vzrušenia a strašného strachu.

Naštartovala som a pomaly som sa s kamiónom otáčala. Do nepričetnosti ma znervózňovalo, ako zdĺhavo, takmer krokom, som si musela raziť cestu masou. Trvalo to neznesiteľných dvadsaťpäť minút.

Len čo som sa vyteperila zo zástupov, plynový pedál som zatlačila nadoraz. Pri zrýchlení som v spätnom zrkadielku zbadala, že ľudia vystrašene zoskakujú z korby. Zachytával ich hustý dav, ktorý to považoval za naplánovaný stage diving a vynikajúco sa zabával.

S prudkou akceleráciou som vyštartovala v ústrety kataklizmatickej zmene vynútenej zdola. Moje myšlienky smerovali k definitívnemu zvratu. Triasli sa mi ruky, preto som volant zovrela zo všetkých síl, ktoré mi ešte zostali. Všetko sa vymanilo z nehybnosti a spolu so mnou sa prudko dalo do pohybu.

Múry a bilbordy sa predou mnou rozostupovali. V plnej rýchlosti som mierila na jediné miesto, ktoré azda spôsobí potrebnú kolíziu na viacerých úrovniach. Zúfalo som potrebovala nájsť prienik so skutočnosťou, aj keby som tým mala spôsobiť bolesť. Našťastie som si zapamätala, ktorá cesta na námestí Brand Party zostala jediná po celý čas priechodná. V diaľke pred sebou som už videla širokú bránu VIP stanu. Nasmerovala som sa presne na jej stred.

Možno práve toto bude konfrontácia s rozkladom hraníc. Zrod ohniska konfliktov. Výbuch v gete. Súbor síl a funkcií, ktoré vzdorujú. Odhalenie účelu. Nový záhyb ekonómie. Útok na veselicu marketingu.

No odrazu všade prestala hrať hudba. Náhle ticho po toľkých hodinách hudby ma takmer omámilo. V šoférskej kabíne sa automaticky zaplo interiérové osvetlenie. Netušila som, čo sa deje! Kamión sa rútil vpred.

Najprv mi napadlo, že búrka spôsobila skrat elektriny, ale vtom som na prístrojovej doske zbadala drobný objektív. Mieril priamo na moju tvár. Zmätena som sa obzerala okolo seba a na opačnej strane som pri okienku uvidela ďalšiu malú kameru a mikrofón!

Pritlačila som líce k oknu, aby som videla, čo sa von stalo.

Obrovská masa tiel znehybnela. Nik už netancoval. Technici vyplli aj pódiové svetlá a lasery. Všetci návštevníci mlčky upierali zrak v tme rovnakým smerom. Na projekčné obrazovky. Aj môj pohľad sa vzápätí zafixoval na ne.

Vo veľkom detaile som uvidela svoje červené oči a vlhké líca. Potom ktosi na diaľku zaostril na moju vyholenú hlavu, po ktorej cícerkom stekal pot. Videla som aj roztrasené ruky, ktorými som zvierala volant. Odpudivú grimasu na svojej tvári.

Zhíkla som od hrôzy. Môj výkrik, mnohonásobne zosilnený špičkovou aparátúrou, sa rozliehal po celom námestí. Roztriasla som sa. Vyhŕkli mi slzy. Prenikavé vzlyky sa ku mne v ozvenách vracali zo všetkých strán.

Nepustila som plynový pedál, hoci som už pochopila, že VIP stan je dávno vypratáný. Cez predné sklo som videla, že moju cestu lemujú natlačení novinári. Na pravej strane letela tesne vedľa mňa helikoptéra a odvážny štáb nakrúcal moju jazdu. Predpokladala som, že nejaký bulvárny web vďaka ich live prenosu práve láme rekordy v návštevnosti.

Začala som zuby. Už nevydám ani hlások! Takú radosť im neurobím! Mikrofón snímal iba rachot motora bežiaceho na plné obrátky a hrmot veľkých kolies, ktoré zneli cez reproduktory ohlušujúco.

Už som vedela, prečo som sa musela znova začať báť. Inak by moja tvár na projekčných obrazovkách nevyzerala tak strhujúco. Dopadlo to presne tak, ako som sa naučila. Nový establishment obľubuje hybridnú kultúru bez špeciálnych efektov. Už nič zinscenované – zaujíma nás autentická realita!

Nákladiak sa valil dopredu a mne prebleskovali v mysli spomienky. Každá akcia potrebuje okamih, na ktorý sa nezabudne! Kulminálny bod, ktorý znudených novinárov zaujme natoľko, že nakrútia dokument, nafotia reportáž alebo napíšu článok. Party musí mať jedno ozajstné vyvrcholenie, inak zapadne do sivého priemeru. Chce to niečo celkom nové, originálne, lebo konkurencia je obrovská! Už som vedela, že na Brand Party sa to organizátorom podarilo.

V spätných zrkadielkach som videla, že kamión sa vysvietil aj zvonka, no veľikánske logá na bočných plachtách som z tohto uhla nedokázala prečítať. Randers mal pravdu – všetky zraky sa v tú noc upierali na mňa. Prežívala som naozaj veľký deň.

Pri posledných prípravách ma už nepotrebovali. Stačilo, aby som vedela, ktorá cesta zostane na akcii ako jediná celý čas priechodná.

Zrak som uprela pred seba. Závratnou rýchlosťou som sa približovala k masívnej kovovej konštrukcii.

Ešteže viem, ktoré automobilové nehody sú najnebezpečnejšie. Odopla som si bezpečnostný pás.

Po tých rokoch si už viem okamih zrážky vyrátať úplne presne.

V poslednej chvíli som otvorila oči.

Spätne si z toho okamihu pamätám blikajúce modré húkačky a hustú oranžovú sieť, natiahnutú po celej šírke VIP stanu. Na vojenských lodiach sa ňou zachytávajú pristávajúce stíhačky.

Hoci som dupala na pedál plynu, kamión prudko brzdiť. O štyri sekundy neskôr bol už celý ponorený do sivej záchranej peny a s trhnutím zastal. So sykotom sa bleskovo nafúkli biele airbagy. Okamžite som rozpoznala, že šlo o smart bagy Morton tretej generácie, ktoré som testovala začiatkom minulého roka. Pri aktivovaní v krízovej situácii zohľadňovali váhu aj výšku šoféra, rýchlosť auta, smer a silu zrážky i ďalšie aktuálne vyhodnotené dáta. Obalili mi celé telo tak, že ma ani nesešlo v krku.

Uvoľnila som nohu z pedála. Uvoľnila som sa zo zovretia bezpečnostných vankúšov a vypla som motor.

Ako som mohla zabudnúť, že smrť v priamom prenose by síce zaručila vysokú znalosť sponzorovej značky, ale negatívne by ovplyvnila postoj k nej! V dôsledku toho by mohli prudko klesnúť spotrebiteľské preferencie. Naopak, zázračná záchrana ľudského života v havarovanom sound systéme zabezpečí klientovi spontánne PR v médiách a výrazne zvýši efektívnosť kampaní na jeho produkty.

Pustila som volant. Čakala som, kým sa otvoria dvere.

Vonku znova začala hrať hudba.

Brand Party sa ešte zďaleka nekončila.

Kniha a jej reklamná kampaň

Autorská poznámka k druhému vydaniu

Keď som pred zhruba desiatimi rokmi začínal publikovať prvé poviedky v obskúrnych fanzinoch science fiction, zo všetkých strán som počúval, že knihy sa medzi mladými ľuďmi čítajú čoraz menej, preto zrejme čoskoro definitívne zaniknú. V médiách sa o mojej generácii rozprávalo najmä ako o beznádejne povrchnej a ignorantskej, ktorá nečíta beletriu, víkendy trávi na parties, pozeráva MTV a hráva počítačové hry.

Priznám sa otvorene – totálne ma to štvalo. Knižky ma bavili asi od trinástich rokov najviac zo všetkého, kupoval som ich, zbieral a čítal, pričom väčšina z mojich priateľov sa správala podobne. Samozrejme, popritom som trávil víkendy na parties, pozerával MTV a hrával počítačové hry, no bez kníh, bez čítania a neskôr bez písania som si nevedel predstaviť život.

Keď som v roku 2001 dokončil rukopis knihy *Lovci & zberači*, prirodzene, chcel som, aby si ju prečítalo čo najviac mladých ľudí. Ale ako ju k nim dostať? Alebo, ak chcete, ako im ju predat?

V tom období som intenzívne spolupracoval s dídžejom a grafickým dizajnérom Tiborom Holodom, ktorý sa stal aj autorom obálky a sadzby prvého vydania knihy *Lovci & zberači*. Spolu sme roku 2000 založili hudobný festival Wilsonic a pripravovali sme aj iné projekty, ale predovšetkým sme neustále diskutovali a hádali sa o nových nahrávkach, knihách či dizajne – a o reklame. Spájalo nás presvedčenie, že hoci reklama rozhodne nie je umením, medzi ňou a literatúrou je odjakživa blízky vzťah. Keďže sme s ňou už mali pracovné skúsenosti, zároveň sme verili, že reklama nemusí byť nudná, otravná a prehliadaná, a na druhej strane ani drahá, hlavne vďaka nášmu vtedy najobľúbenejšiemu médiu – internetu. V tom čase strednú Európu zaplavila vlna štadiónových tanečných parties,

ktoré navštevovali tisíce ľudí. Tieto akcie sme Tibor aj ja dôverne poznali, on spoza dídžejského pultu, ja z parketu.

Na začiatku kampane pre knihu *Lovci & zberači* bolo naše presvedčenie, že reklamu na tanečnú party si mladí ľudia určite všimnú a zapamätajú ľahšie ako oznam o novej knižke. Navyše novela Brand Party si svojím obsahom priam žiadala propagáciu formou hudobnej akcie. Keďže skutočná podoba Brand Party je v našich podmienkach nerealizovateľná – „knižná“ B. P. sa veľkosťou podobala berlínskej Love Parade – zostala nám posledná možnosť: fiktívna party...

Stali sme sa takpovediac svojím vlastným klientom a úplne slobodne sme pripravovali stratégiu pre jednotlivé časti propagácie. Všetky vizuály Brand Party realizoval Tibor Holoda na základe vlastného návrhu obálky *Lovcov & zberáčov*. Dohodli sme sa, že charakteristiky chystanej Brand Party, ktoré sa vyskytnú v tlačových správach, sa musia presne zhodovať s knižnou predlohou, aby sa nijaký príslušník cieľovej skupiny nemohol cítiť podvedený. Za „promotéra“ sme určili Oscara Randersa, ktorý v texte naozaj vedie tím agentúry Randers Promotion. Takýto „organizačný“ postup si však vyžadoval dokonalé utajenie, pretože priskoré prezradenie by celý žart pokazilo.

Do plánu sme zasvätili iba šesť ľudí z nášho pracovného okolia a z médií. O skutočnej podobe Brand Party nič nevedeli ani naši najbližší priatelia a príbuzní. Zato informácie o samotnej akcii sa v médiách množili. Počas prvej časti kampane sme uverejňovali tlačové správy na troch najúspešnejších webstránkach pre mladú generáciu. Zaregistrovali sme doménu www.brandparty.com a kde sa len dalo, tam sme na banneroch verejnosti prezentovali slogan celej akcie: Sleduj web!

O Brand Party bolo čoskoro známe takmer všetko okrem miesta, kde sa uskutoční. To malo byť oznámené až v deň konania. Lokácia a konkrétny zoznam účinkujúcich museli zostať do poslednej chvíle tajomstvom, no globálne známy organizátor Oscar Randers garantoval, že uspokojení budú všetci.

Informácie o „akcii úplne nového typu“ okamžite vzbudili na Slovensku, ale aj v Čechách a na Morave neporovnateľne väčší ohlas, než sme očakávali. Všetci populárni promotéri sa nám sťažovali, že im nonstop vyzvávajú mobily – netrpezliví záujemcovia konečne chceli poznať presný line-up aj utajené miesto konania záhadnej akcie! Zakrátko sme publikovali ďalšie, ešte podrobnejšie novinky o akcii.

Kampaň sme realizovali s najnižším možným rozpočtom, skoro zadarmo, pretože priestor v internetových médiách sa nám podarilo získať bezplatne. Zaplatili sme iba okolo päť tisíc korún za niekoľko tisíc malých letákov, ktoré sme dali rozdistribuovať do klubov a kaviarní v Bratislave a okolí.

Za vrchol kampane s Tiborom dodnes zhodne považujeme rozhovor s Andym, „slovenským zástupcom agentúry Randers Promotion“ v relácii ClubLab na známom rádiu. O tom, kto ním bude, sme sa rozhodli okamžite. Keďže naše hlasy sa v éteri ozvať nemohli, oslovili sme slovenského herca Richarda Stankeho, známeho svojou záľubou v mystifikačných telefonátoch. V interview nič netušiaci moderátor kládol Stankemu otázky a „promotér“ pohotovo odpovedal podľa nášho vopred pripraveného scenára.

Potom už zostával do dňa D len posledný týždeň a my sme dúfali, že čoraz intenzívnejšia medializácia tajomstvo neprezradí. Počas záverečných siedmich dní sa na zúčastnených weboch objavovali titulné celostranové reklamy na Brand Party. Také veci dnes stoja majetok, ale vtedy to naozaj šlo dohodnúť jediným telefonátom so spriazneným prevádzkovateľom.

Niekoľkí ľudia, samozrejme, vďaka internetovým vyhľadávačom zistili, že „nie je všetko s promotérskym poriadkom“. Wikipedia síce ešte nejstvovala a Google nebol zďaleka taký známy ako dnes, ale aj tak sa dalo odhaliť, že sme doménu zaregistrovali na meno našej spoločnej firmy. Znalci však prijali našu hru a mlčali, za čo im spätne patrí úprimné poďakovanie, ako aj všetkým ostatným, ktorí tento projekt podporili.

Ráno 6. októbra 2001, v deň, keď sa kniha začala predávať v kníhkupectvách, sa vo všetkých zapojených médiách objavil celostranový oznam: „Brand Party sa koná... v knihe Michala Hvoreckého *Lovci & zberači*“.

Odozva bola obrovská, reakcie veľmi rozdielne a kontroverzné, od nadšených až po zdrvujúce. Hlavne ľudia zo vzdialenejších miest, z Košíc, z Banskej Bystrice či z Olomouca zúrili, pretože si už kúpili lístky na vlak do Bratislavy a požadovali

odo mňa vrátenie peňazí! Dodnes mám na harddisku uložené reakcie z diskusného fóra z jednej webstránky – je to desať husto popísaných strán, na ktorých sa brutálne miešajú pochvaly s vyhrážkami.

Najlepšie meradlo kvality každej reklamnej kampane odjakživa predstavuje jej efektívnosť. Na konferencii časopisu Trend označil komunikačný stratég Pavol Minár projekt Brand Party za jednu z najefektnejších kampaní roka, pretože pomohla rýchlo predať kompletný náklad knihy pri de facto nulových nákladoch. Na medzinárodnom stretnutí pedagógov Kinder zum Olymp v nemeckom Hamburgu predstavili kampaň ako účinný príklad podpory čítania netradičnými formami. O takom niečom sme ani nesnívali, keď sme s Tiborom v jeho prenajatej izbe projekt pripravovali, sklonení nad starým Macom, aké dnes už vidno iba v múzeách dizajnu.

Vtedy ešte neexistoval film Český sen, kampaň na Volkswagen s Miss Helgou ani reklamné priestory na blogosfére a časopis Adbusters nepredával vlastné korporátne topánky. Možno preto ja, a obávam sa, že aj Tibor, cítime za touto érou čoraz silnejšiu nostalgiu.

M. H.
leto 2006

obsah

Prvé víťazstvo hypermarketov	4
Nové médium	32
Berlin	54
Najhorší zločin vo Wilsonove	70
Brand party	140
Kniha a jej reklamná kampaň	258

— |

| —

— |

| —